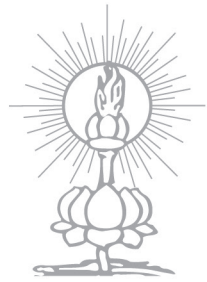

THIỀN ĐĂNG DIỆU PHÁP

CHƠN LÝ DIỄN KỆ

QUYỂN II

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM
NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC
65 Tràng Thi - Quận Hoàn Kiếm - Hà Nội
Email: nhaxuatbanhongduc65@gmail.com
Điện thoại: 024.39260024 Fax: 024.39260031

THIỀN ĐĂNG DIỆU PHÁP - QUYỂN II

Tác giả: **Trung tâm Nghiên cứu Phật giáo Khất sĩ Việt Nam**
Ni trưởng Tuyết Liên diễn kệ từ Chơn lý

Chịu trách nhiệm xuất bản
Giám đốc BÙI VIỆT BẮC
Chịu trách nhiệm nội dung
Tổng biên tập LÝ BÁ TOÀN

Biên tập: **PHAN THỊ NGỌC MINH**
Trình bày, bìa: **TỐNG VIẾT DIỄN**

Đối tác liên kết xuất bản:**Viện nghiên cứu Phật học Việt Nam**

In 2000 cuốn, khổ 16cm x 24cm tại Công ty CP in Khuyến học phía Nam,
Lô B5-8 đường D4, khu công nghiệp Tân Phú Trung, xã Tân Phú Trung, huyện Củ Chi, TP.HCM.
Số XNĐKXB: 3550 -2023/CXBIPH/11-106/HĐ. Số QĐXB của NXB: 396/QĐ-NXBHĐ, cấp ngày 16/10/2023.
In xong và nộp lưu chiểu năm 2023. Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế (ISBN): 978-604-482-150-4.

LỜI CHỨNG MINH

Thưa chư Tôn đức Tăng Ni và quý Phật tử.

Ni trưởng Tuyết Liên đã dành hơn 2 năm tâm huyết diễn kệ các pháp ý của Tổ sư Minh Đăng Quang đã được giảng luận trong bộ *Chơn lý*. Việc làm này xuất phát từ sự kính quý những lời dạy vàng ngọc của Tổ sư. Tôi cho rằng đây là một phẩm vật vô cùng thiêng liêng và có ý nghĩa, giá trị dâng lên đức Tổ sư nhân Hệ phái tổ chức Đại lễ Kỷ niệm 100 năm ngày sinh của Ngài.

Ngôn ngữ diễn đạt Pháp lý (*Chơn lý*) của Tổ sư có cách riêng của Ngài. Cách Ngài diễn đạt không phải bằng phàm trí, tư duy hữu hạn và chọn lựa con chữ chỉ cho sang, mà đối với Tổ sư nói đạo pháp giáo nghĩa cao siêu như người kể chuyện cổ tích Việt Nam. Tuy vậy, để hiểu thấu đáo lời dạy bằng văn xuôi ấy, đôi khi phải tốn nhiều thời gian và bút mực vẫn chưa thấu lý, đạt ngộ được.

Ni trưởng Tuyết Liên đã dành thời gian diễn kệ 59 bài *Chơn lý* với thể văn lục bát mềm mại, uyển chuyển của truyền thống Việt Nam, thật là điều phi thường. Những vị đã từng đọc và suy ngẫm *Chơn lý* mới thấy được chân giá trị của tác phẩm *Thiền đăng diệu pháp* này.

Tôi hy vọng bản diễn kệ *Chơn lý* qua bút pháp của Ni trưởng Tuyết Liên giúp người đọc hiểu thêm một phần nào đó giáo pháp chân chính của đức Phật ngang qua lời dạy của Tổ sư, để vận dụng vào cuộc sống, hóa giải nỗi khổ niềm đau mà đạt được sự giác ngộ viên mãn.

Cầu nguyện Tam bảo và đức Tổ sư chứng minh cho tấm lòng của Ni trưởng Tuyết Liên. Mong rằng với quả phước chuyên tâm nghiên cứu lời dạy của Phật và chư Tổ mà liễu ngộ tự tánh các pháp vốn không thực thể, để ung dung giữa cõi trần đầy gian nguy, khổ lụy này. Cầu mong ai ai cũng đến Niết-bàn hết!

Kính chúc Ni trưởng Tuyết Liên hưởng được niềm vui khi đọc, nghiên cứu lời dạy *Chơn lý* của Tổ sư pháp hỷ sung mãn, an vui trong mọi cảnh ngộ!

Pháp viện Minh Đăng Quang, 03/10/2023
Hòa thượng Thích Giác Toàn
(*Viện trưởng Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam*
Trưởng ban Thường trực Giáo phẩm Hệ phái)

LỜI GIỚI THIỆU

Hướng về Đại lễ Kỷ niệm 100 năm Tổ sư Minh Đăng Quang, Ni trưởng Tuyết Liên đã thực hiện tác phẩm *Thiền đăng diệu pháp* như là một lễ phẩm kính dâng lên ngày Đại lễ. Tấm lòng của Ni trưởng đối với Tổ sư đã được tỏ bày qua tác phẩm. Chuyển *Chơn lý* thành thơ là công việc ít người chọn để làm vì nhiều lý do. Chỉ có tấm lòng hiếu nghĩa thì chưa đủ, chuyển thơ đòi hỏi phải có một chút năng khiếu văn chương và sự kiên trì dài hơi. Tấm lòng, năng khiếu, sự kiên trì khi đã hội tụ đủ thì người thực hiện còn phải vượt qua một rào cản: Sự e ngại làm lệch ý tứ uyên áo sâu xa của Tổ sư. May thay, Ni trưởng đã hội tụ được tất cả phẩm chất cần và đủ, đồng thời vượt qua được sự rào cản e ngại và những rào cản khác như thời gian, sức khỏe...

Sau đây xin đối chiếu một vài đoạn nguyên văn với vài đoạn thơ tương ứng để ta có thể thấy việc Ni trưởng có cảm giác e ngại và vượt qua cảm giác e ngại là có cơ sở.

Trong *Chơn lý* "Bát chánh đạo" ta có đoạn nguyên văn: **Đắc đạo là đắc Niết-bàn, đắc đời là luân hồi, tức là đắc thiên đường hay đắc địa ngục.**

Đoạn chuyển thơ tương ứng:

Đắc đạo là đắc Niết-bàn,
Đắc đời phải chịu con đàng tử sanh.
Đắc thiên đường được an lành,
Đắc địa ngục ắt chịu hành khổ đau.

Đoạn nguyên văn kế tiếp: **Đạo chánh là bởi thiện lành, không ác quấy. Ấn chứng của đạo là sự vui tươi, không khổ nhọc. Kẻ đã đi rồi mới tự biết là vui say no sướng hơn hết.**

Đoạn chuyển thơ tương ứng:

Đạo chánh là bởi thiện thanh,
Ấn chứng là sự an lành vui tươi.
Người mà nếm trải qua rồi,
Mới biết được sự sướng vui thanh nhàn.
Giới trì, thân định, tâm an,
Nương theo bát chánh con đàng Vô sanh.

Xin bàn thảo thêm hai (02) ý. Một, ấn chứng trong thế giới Tổ sư thiền thường chỉ cho sở đắc của một thiền sinh được vị thiền sư thừa nhận. Thiền sư là tác nhân cho công việc ấn chứng. Trong *Chơn lý*, thú vị, tác nhân ấy không phải là thiền sư hay bất kỳ một nhân vật thẩm quyền nào hay một nhóm nhân vật phàm phu nào có quyền phong Thánh. Tác nhân ấy, theo *Chơn lý* là trạng thái vui tươi như là kết quả của công phu tu tập.

Hai, chuyển hướng và mở rộng khung nhìn ta thấy rằng giữa chơi vơi trần khổ, con người mù mờ mọi thứ. Do mù mờ mọi thứ lại đối diện hàng ngày với tràn lan những thông tin mà độ xác thực khó mà kiểm chứng. Trần hoàn

xưa nay vẫn thế, nhìn vào thế giới của tôn giáo, đập vào mắt của thế nhân ắt hẳn là sự khác biệt về hình tướng và màu sắc. Nội dung thì sao? Rất tiếc, cũng là hỗn dung của mọi yếu tính của cuộc sống thế gian. Có lòng tin vững chãi già dặn thì không sao và cảm thấy đúng là "bất ly thế gian giác"; có lòng tin non yếu thì con người cần thêm một chỉ dấu, một bảo chứng hay một chữ ký xác minh. Nếu không có thì niềm tin tiếp tục trầm luân. Chơn lý thả xuống dòng đời chảy xiết một phao cứu sinh cho niềm tin có tên là "Ấn chứng": Người tu đúng theo Chánh pháp thì ấn chứng là an lành, vui tươi.

Trong *Chơn lý* "Hòa bình" ta có đoạn nguyên văn: **KHẤT: ấy là xin, SĨ: đây là học. Xin ấy rồi lại cho. Học đây rồi lại dạy.**

Đoạn chuyển thơ tương ứng:

Tiếng KHẤT có nghĩa là xin

SĨ đây là học tiến trình không sai

Sự xin rồi lại cho ngay

Học rồi lại dạy, giúp hay cho đời.

Xin bàn thảo thêm: Loài người có tiến hóa trưởng thành được hay không, trong cái nhìn của *Chơn lý*, đều do làm tốt hay làm không tốt chuyện xin và cho, chuyện học và dạy. Bốn phạm trù này, ta thấy dường như có đối đãi và đối lập mà thật ra là không. Tất cả đều là sự vận hành. Sự vận hành ấy thông thường thì đầy ô nhiễm và đầy cưỡng bách nhưng bản chất uyên nguyên của sự vận hành thì không hề. *Chơn lý* muốn con người tìm về bản chất uyên nguyên của sự vận hành ấy. Trên lộ trình tìm về, ta sẽ thấy độ ô nhiễm và độ cưỡng bách giảm dần, ta sẽ hít thở một

bầu không khí thanh lương vốn có.

Trong *Chơn lý* "Đạo Phật Khất Sĩ" ta có đoạn nguyên văn: **Giáo lý Khất sĩ là con đường sáng của nhựt nguyệt tinh quang, là ánh sáng để chỉ rõ con đường trong sạch giải thoát, là hạnh phúc quý báu của sự sống chung tu học, yên vui, tiến hóa, là cảnh sáng giữa ban ngày; cũng là con mắt mở sáng tỏ rõ phân biệt, hay là con đường trung đạo chánh đẳng chánh giác vô thượng, là con đường tạm đi đến nơi chơn thật.**

Đoạn chuyển thơ tương ứng:

Khất sĩ nhật nguyệt tinh quang
Ánh sáng chỉ rõ con đường giác chân
Hạnh phúc quý báu sống chung
Yên vui tiến hóa giữa trong ban ngày
Là con mắt thấy đường ngay
Tỏ rõ phân biệt không hay đổi dời
Con đường trung đạo sáng ngời
Chánh đẳng giác, đi đến nơi Niết-bàn
Là con đường giữa nhân hoàn
Con đường tạm, Khất sĩ đoàn Du Tăng.

Xin bàn thảo thêm: Giữa cõi nhân gian thì tất cả đều mù mờ, có những thứ mù mờ khách quan do giới hạn của giác quan và của kiểu tư duy cục bộ phàm phu, mà không thấy được chơn tướng, chơn tánh, chơn ngã. Hơn nữa lại có vô số mù mờ nhân tạo, từng nhóm người, từng tổ chức người, thậm chí từng người tự tạo ra. May thay, đau khổ vì mù mờ, áp lực vì mù mờ, trầm cảm vì mù mờ, đã được thuyên giảm phần nào vì sự sáng ngời của con đường đạo. Con đường mà *Chơn lý* gọi là con đường tạm. Nói về cảnh giới

thì chính yếu tính "tạm" là chìa khóa mở cánh cổng để ta đi vào cảnh giới. Nói về sự khai phóng thì chính yếu tính "tạm" khiến cho mọi lập ngôn đều có yếu tính của chiếc bè qua sông hay ngọn đuốc đêm đen. Qua được sông rồi hay bình minh sáng ngời rồi thì mọi chuyện trả về đúng vị trí của nó. Chiếc bè trở về nguyên vị là những mảnh gỗ, bình minh trở về nguyên vị là một phân đoạn của chu kỳ vận hành của hệ mặt trời.

Nhiều lắm, những luồng ánh sáng từ *Chơn lý* phát ra mà tác phẩm *Thiền đăng diệu pháp*, *Chơn lý* đã chuyển thành thơ, vẫn giữ được nguyên chất ở mức độ mà không phải ai cũng có thể làm được. Về hình thức, văn phong, tu từ... tôi không dám lạm bàn và xin để độc giả thưởng lãm và cảm nhận trực tiếp.

Nguồn tuệ giác của *Chơn lý* có lan tỏa hay không, ánh sáng của Chánh pháp có lưu bố hay không là nhờ đoàn thể Tăng-già ra công hoằng hóa. Ni trưởng Tuyết Liên là thành viên xứng đáng của đoàn thể ấy, và đã ra công hoằng hóa bằng nhiều phương diện và phương tiện khác nhau. Tác phẩm *Thiền đăng diệu pháp* là một điển hình vừa thể hiện tinh thần tri ân và báo ân Tổ thầy, vừa thể hiện tinh thần hoằng pháp không mệt mỏi. Xin có lời tán thán công đức và giới thiệu với khách hữu duyên.

Hòa thượng Tiến sĩ **Thích Minh Thành**
Trưởng ban Giáo dục Tu thư

LỜI CẨN BẠCH

NAM-MÔ BỔN SƯ THÍCH-CA MÂU-NI PHẬT
THÀNH KÍNH ĐẢNH LỄ
ĐỨC TỔ SƯ MINH ĐĂNG QUANG

Kính bạch chư Tôn đức Thường trực Giáo phẩm Hệ phái chứng minh.

Kính bạch chư Tôn Thiền đức Tăng Ni.

Với lòng tôn kính Tam bảo vô biên, tâm quy ngưỡng đức Tổ sư Minh Đăng Quang - Vị khai sáng Đạo Phật Khất Sĩ Việt Nam, con trở về tu học dưới ánh sáng dìu dắt của ngài. Trong những năm tháng được thọ học giáo pháp qua bộ *Chơn lý*, con cảm được lòng từ bi của Tổ sư và nhận ra pháp lý cao siêu trong từng bài *Chơn lý* qua từng giai đoạn tu tập của tự thân. Nhất là được sự giáo huấn qua pháp hành của Thầy Bổn sư Ni trưởng Trí Liên, con càng lãnh ngộ sâu sắc diệu ý của ngài. Từ sự khởi xướng của Hòa thượng Thích Giác Toàn - Trưởng ban Thường trực Giáo phẩm Hệ phái

qua tác phẩm *Thiền quang vi diệu*, đây chính là động lực để ấn phẩm *Thiền đăng diệu pháp* hình thành.

Hội tụ đầy đủ nhơn duyên, con không ngại tài non trí kém, phát nguyện chuyển những trang pháp bảo quý báu của đức Tổ sư Minh Đăng Quang trở thành những trang thơ lục bát, giới thiệu đến những quý độc giả xa gần. Do năng lực có hạn, sự hiểu biết chưa sâu đối với ý pháp cao xa trong *Chơn lý*, lúc thực hiện con đã bám sát từng đoạn, từng câu chữ để hạn chế sự lệch xa ý pháp nên câu thơ không mượt mà, lời thơ còn trúc trắc, có khi phải ép vận để tránh bài diễn kệ quá dài. Con cũng biết tác phẩm này hình thành ngang qua tầm nhận thức của người cầm bút, chưa chuyển tải được hết ý pháp vi diệu, cũng như giá trị về văn học còn rất hạn chế, nhưng đây là lễ phẩm với tấc dạ chí thành kính dâng lên đức Tổ sư, nhân dịp tưởng niệm 100 năm đức Tổ sư thị hiện.

Sau hai năm thực hiện, ấn phẩm *Thiền đăng diệu pháp* ra đời *(chuyển kệ 59/69 bài từ Chơn lý của đức Tổ sư. Mười bài còn lại là Pháp học cư sĩ, cùng Luật nghi Khất sĩ chín bài vẫn giữ nguyên văn)*. Con thành kính trình lên chư Tôn đức Thường trực Giáo phẩm Hệ phái chứng minh. Xin thành tâm sám hối những điều sai sót và mong được lắng nghe lời chỉ dạy, góp ý chân tình của chư Tôn đức và quý độc giả để tác phẩm *Thiền đăng diệu pháp* được hoàn mỹ hơn.

Ngưỡng mong Chánh pháp Khất sĩ Chơn truyền của chư Phật mãi trường lưu với thời gian và không gian vô tận.

Nam-mô Hoan Hỷ Tạng Bồ-tát Ma-ha-tát.

Mùa Đông năm Nhâm Dần, PL. 2566 – DL. 2022

Tỳ-kheo-ni Tuyết Liên

CHƠN LÝ 21

CHÁNH PHÁP

Chánh pháp là pháp chánh chơn
Chánh đẳng Chánh giác là tên gọi thường
Hay còn gọi tên khác hơn
Pháp Chánh giác, pháp độ đời chánh chơn.

BỒ-ĐỀ ĐẠT-MA
Pháp Chánh giác có hai chơn
Trước là pháp học, sau tôn pháp hành.
Còn hành thì đạo sáng danh
Hết hành thì đạo chỉ hình bóng thôi.
Người đời nói mạt pháp rồi
Pháp hành buông bỏ, học nơi văn từ.
Nghĩa là học theo kinh thư
Học theo Chánh pháp, hành như pháp tà.
Tuy nói vậy nhưng người ta
Không nhận sự học mình là chánh chơn.

Rồi cứ tùy tiện phát ngôn
Đời nay không Phật, pháp chơn không còn
Mỗi người tu học pháp riêng
Đời mạt pháp, đạo chơn truyền còn đâu.
Phật tịch diệt đã xa lâu
Đời nay tu học đều cầu ngoại môn.
Câu nói ấy khiến người khôn
Buột miệng lên tiếng bảo tồn pháp đăng.
Pháp tự nó không mạt, hưng
Đạo hưng hay mạt tự thân người hành.
Đạo vẫn có nơi chúng sanh
Đạo mất là bởi trì hành không nghiêm.
Người tà ngụy, đạo vẫn chơn
Tâm người mạt, pháp vẫn hưng bao đời.
Có học không hành biện lời
Đừng quên chứng đắc nhờ nơi pháp hành.
Không tu nên đạo không thành
Sao nói hết pháp, làm tâm người *(nghi)* **ngờ.**
Chánh pháp sự sống tuyệt vời
Giáo lý, Chánh pháp, cuộc đời là duyên.
Chơn lý lẽ thật diệu huyền

Từ trong võ trụ, chơn truyền vô ngôn.
Tứ đại, địa cầu sinh tồn
Sanh ra cây thú, tiến lên người, trời
Lẽ thật tiến, sống theo thời
Quả Phật cuối chót là nơi trở về.
Chánh pháp chư Phật phá mê
Chơn lý ấy, chỉ lối về chơn tâm
Chơn lý có sẵn trong trần
Kẻ chưa giác ngộ thì trầm luân thôi.
Người có trí giác ngộ rồi
Thấy Chánh pháp, có trong đời hiển nhiên.
Có học không hành, không siêng
Sợ mang tiếng, dùng ý riêng luận bàn.
Tà đạo, mạt pháp lan man
Hủy báng Tam bảo mê tâm mọi người
Tạo nghiệp trầm luân nhiều đời
Ai có trí, nên dừng lời thị phi.
Chánh pháp của Phật là gì?
Chánh pháp chư Phật tứ y chơn truyền
Y bát khất sĩ đạo thiêng
Ba đời chư Phật giữ nguyên pháp hành.

TỨ Y PHÁP

1. Sự sống người tu xuất gia,
Hóa duyên khất thực nhà nhà xin ăn
Ngày cúng hội thì chư Tăng,
Cư sĩ sớt bát được ăn tại chùa.
2. Mặc đơn giản, không se sua
Vải bỏ đâu lại bốn mùa che thân.
Nếu có ai cúng áo chăn
Khất sĩ được mặc nhưng bằng vải thô.
3. Sự ở cội cây nương nhờ
Nếu có người hộ cốc lều, am tranh.
Đơn sơ, một cửa tịnh thanh
Khất sĩ được ở, không sanh chấp phiền.
4. Khi bệnh, miếng thuốc tùy duyên
Phân bò, cây cỏ, dụng làm thuốc thang
Cư gia có hộ cúng dường
Thức ăn, thuốc uống, dầu đường tùy duyên.
Tứ y Chánh pháp chơn truyền
Giúp ta giải thoát bốn phần trói trăn.
Sống đúng chơn lý điều răn
Miếng ăn sẵn có thường hằng trái rau

Mặc có sẵn lá, vỏ cây
Chỗ ở hang bộng hàng ngày trú an
Bệnh tìm cây cỏ thuốc thang
Người xưa đơn giản, khỏe nhàn tấm thân.
Tứ y Chánh đẳng giác chân
Con đường trung đạo đến lần chơn như
Thái quá, bất cập tận trừ
Nhờ đó mới được chơn như yên bình.
Khi đi vào xóm trì bình
Xin ăn, học, dạy chúng sanh tu hành
Ở rừng êm vắng tịnh thanh
Các ngài nhập định, thiền hành suy tư.
Đức Phật nào cũng hành như
Tứ y Chánh pháp của chư Phật truyền
Ngoài tứ y, không pháp riêng
Nên trong tạng luật lời khuyên ban đầu
Kẻ mới xuất gia vào tu
Dạy tứ y pháp điều nhu tâm lành.
Ba đời chư Phật trì hành
Không tứ y pháp, không thành Phật, Tăng.
Có làm khất sĩ sống chung

Ta, người, học dạy chung cùng lẫn nhau.
Đạt đến quả vị tối cao
Vô thượng Chánh đẳng thẳng vào chơn như.
Ngoài giáo pháp bốn điều y
Không có pháp khác diệt trừ si, tham.
Tứ y gồm cả luật răn
Nên gọi tạng Luật chư Tăng Ni hành
Tứ y còn, đạo Phật còn
Tứ y nếu mất, đâu còn hạnh Tăng
Ai hành sái là tà môn
Ai thấy tứ pháp, Phật còn hiện sinh
Tứ y pháp đạo Phật linh
Bốn pháp trung đạo để mình dụng công.

BỐN PHÁP THÁI QUÁ

Một là nhịn đói không ăn
Lõa thể không mặc áo quần che thân
Phơi nắng dầm mưa khoảng không
Đau không uống thuốc hủy thân liều mình.
Bốn pháp tu tiên đạo trời
Khi xưa đức Phật gặp nơi rừng già.

Họ tu bằng lòng chấp ta
Ép xác khổ hạnh để mà cầu sanh
Cõi trời vui hưởng phước lành
Đức Phật cho đó là hành hạ thân.
Làm cho sự khổ tăng thêm
Hết thích đến chán có bền được đâu.
Rốt ráo tinh thần trên cao
Mỏi chân té ngã thế nào cũng nguy.
Như đờn thẳng quá đứt dây
Khổ hạnh thái quá có ngày dở dang.
Kẻ hành thái quá là đang
Liều mình tự vận có an bao giờ.
Khiến người chiều chuộng cực lòng
Khoe hay, khen giỏi, xúm đông gạt người.
Người hành thái quá để rồi
Đến lúc bất cập, buông trôi chí nguyền
Tột cao, tột thấp liên miên
Trong tâm không phút lặng yên đứng ngừng.
Việc làm như bị đốt nung
Pháp tu rất thiện nhưng không vững bền.
Không lấy trung đạo làm nền

Cao quá ắt gãy, không nên hiểu lầm.
Bốn pháp thái quá hư tâm
Kém sự giác ngộ như đang bên lề
Chưa phải chánh đạo phá mê
Dầu là pháp thiện, chấp nê khổ nàn
Không thế nào được vui an
Ít người theo nổi cực đoan sai lầm.
Ăn nhiều bữa, chấp vị ngon
Áo quần hàng lụa, phấn son trau dồi
Ở nơi nhà ngói, lầu đài
Không đau trữ sẵn thuốc bồi dưỡng thân.
Bốn pháp bất cập thường nhơn
Không tu, dung dưỡng thế nhân thường làm
Tham muốn vui, nên khổ nàn
Ham danh nên ác, muốn nhàn nên hư.
Sống vô dụng, hưởng phước dư
Hết phước tạo tội cũng từ tâm tham.
Bốn vách tứ sự trói trăn
Như người tù tội, như đang bị hành.
Vũng lầy trần thế hôi tanh
Sa chân vào đó nên thành người mê.

Chấp chặt ở một bên lề
Chẳng phải đường giữa khó bề yên vui.
Pháp thái quá tột cao rồi
Bất cập tột thấp ôi thôi não nề.
Hai pháp tương đối bên lề
Thiên đường, địa ngục bến mê khổ nàn.
Chưa phải mực trung yên an
Của người giác ngộ con đàng chơn như.
Hai pháp bên lề huyễn hư
Người lớn trẻ nhỏ khó trừ cạnh tranh.
Vua quan cùng với tội dân
Giàu sang, nghèo khó chia phân rõ ràng.
Chưa phải là lớp ông già
Chưa phải trung đạo, đó là đạo riêng
Của một số người chưa hiền
Chớ không phải đạo vui yên đông người.
Đạo dành cho cả mọi người
Nương theo tu học, là nơi Niết-bàn
Trên bước xuống, dưới bước lên
Ở yên, nghỉ khỏe cho nên hợp thời.
Nguyên nhân sanh tử luân hồi

Thái quá, bất cập khổ đời nhân sanh.
Phật xưa Chánh pháp ban hành
Tứ y trung đạo pháp hành ban sơ
Chư Tăng tu lúc bấy giờ
Không có giới luật chỉ nhờ tứ y.
Giới luật có do sau này
Tăng không hiểu đạo, làm sai quấy nhiều.
Ngài mới bày ra quy điều
Giới luật răn phạt những người không nghiêm.
Chớ tứ y pháp diệu huyền
Ai thật hành đúng đạt liền quả linh.
Chư Phật đắc đạo do hành
Tứ y Chánh pháp mà thành đạo cao.
Chư Tăng đắc Thánh quả cao
Nhờ nơi tứ pháp dụng trau pháp hành.
Tứ y pháp bảo cao thanh
Chính là giáo lý pháp hành ngàn xưa
Xưa chư La-hán tu hành
Đắc quả chỉ với pháp hành tứ y
Chưa nghe Phật giảng pháp chi
Chỉ hành tứ pháp đúng y chuyên cần.

Ba y vừa đủ che thân
Một bát khất thực xa gần hóa trai
Không chứa để, tạm xin vay
Giải thoát tứ sự ngày ngày vân du.
Tứ y có mười giới này
Người gìn giữ đủ, đắc ngay quả lành.
Không trộm cắp, không sát sanh
Không dâm dục, nói lời thanh giúp người.
Không uống chất rượu say sưa
Không ngồi nằm chỗ ghế, giường rộng cao
Chỗ hát múa không nên vào
Cũng không trang điểm dầu hoa, áo quần
Đạm bạc ngày một bữa ăn
Tay không rớ đến báu trân, bạc vàng.
Không làm vua quan giàu sang
Không làm dân tội, mà làm du Tăng.
Mỗi ngày khất thực xin ăn
Tứ y là pháp nuôi tâm sĩ hiền.
Chớ không khổ hạnh tu tiên
Cũng không dung dưỡng lo riêng thân này.
Tứ y ba tạng đủ đầy

Thật hành mới biết pháp này cao thâm.
Đời nay nhiều kẻ sưu tầm
Chỉ học văn tự quên phần tu chơn
Không nỡ lìa xa lợi danh
Bỏ đạo Phật, bỏ trì hành tứ y.
Kinh, Luật ngoài môi ích gì ?
Có người lại bảo tu thì canh tân
Phải theo phong tục nhân văn
Phải cải cách, dụng phương châm độ đời.
Nhưng mà người đã quên rồi
Phong tục lạc hậu khổ đời khó an.
Đạo Phật khai mở con đàng
Giác ngộ giải thoát, giải nàn cứu nguy
Sao bỏ Phật, bỏ tứ y
Cải sửa đạo Phật còn gì đạo chơn.
Người làm biểu tướng Phật, Tăng
Bên trong hại đạo hay chăng bao người?
Chánh giác pháp Phật ba đời
Không hành theo, lại dùng lời biện minh
Sửa đổi giới luật cố tình
Lời nói, chữ viết, theo tình ý riêng.

Không đúng Chánh pháp Phật truyền
Bảo vệ bênh vực "vùng miền" với nhau.
Xưa Phật có dặn về sau:
"Chớ vội tin tưởng lời nào nói ra,
Hoặc chữ viết của người ta
Bảo lời của Phật là tà tín thôi.
Tư duy xem xét khúc nôi
Đúng hợp chơn lý thì rồi hãy tin."
"Con sâu sư tử hại mình
Ăn thịt sư tử" cảnh tình thảm thay.
Những người xưng đệ tử Ngài
Hại đạo Phật, bằng chiêu bài canh tân.
Đạo Phật con đường tu chơn
Nếu sửa đổi thì không còn Tam quy.
Đạo Phật xưa y bát trì
Xuất gia nhập đạo Tam quy y hành.
Đời nay có kẻ ham danh
Tại gia cư sĩ tưởng mình trưởng môn
Xem thường Tăng chúng trung tôn
Tưởng xưa chư Phật cũng còn tại gia.
Con đường chư Phật đi qua

Trung đạo, Chánh đẳng giác là không trên.
Lấy tứ y pháp làm nền
Hành tứ y mới chắc nên đạo lành
Không thể bác bỏ pháp hành
Mà xưng Phật đạo, như cành mít lai.
Từ ngày Phật tịch đến nay
Như cây đã chết, mọc rày khắp nơi.
Đất phân càng lúc đổi thay
Càng xa gốc cội, càng phai vị mùi.
Tình trạng đạo Phật hiện thời
Như cây mít quý, giống nòi bị lai
Tình thế đạo Phật thế này
Càng mở mang rộng, đạo ngày càng lu.
Chỉ còn tiếng đạo, không tu
Như trái có vỏ, hột mầm thì không.
Có kẻ đánh giá người tu
Tu vì danh lợi, quả phần âm thinh
Tu sắc tướng, tu cầu danh
Không còn thực chất, tu tranh lợi quyền.
Tiếng đạo đúng nghĩa không còn
Đạo đã biến dạng, chỉ còn danh xưng.

Tiếng Phật chỉ là thần linh
Để người cầu vái, van xin lộc quyền.
Lắm người lấy Phật làm bia
Mượn danh Phật cất chùa to thu lời.
Thử tưởng đức Phật ở đời
Như cội cây lớn, nay rồi chết đi
Vẫn còn gốc rễ duy trì
Bốn rễ tàng ẩn, tứ y vẫn còn.
Chơn lý như mặt đất liền
Đến khi mưa gió làm duyên sống còn
Đất ướt rễ mọc chồi con
Do bốn rễ cái vẫn còn đó đây
Nạn khổ làm duyên sau này
Có người hiểu được tứ y thực hành
Như đất ướt, mọc chồi xanh
Người cho là lạ, lá cành không xinh.
Nếu đừng chặt, để chờ xem
Mưa gió khổ nạn, đua chen cuộc đời.
Cây vượt mọc lên cao rồi
Tỏa tàng nhánh rộng, đến hồi trái đơm.
Lúc cây nhỏ, chắc ốm nhom

Do các cây lớn cao hơn che đầu
Nhưng nhờ bốn rễ ghim sâu
Chen chúc cao mãi, nhô đầu vượt lên.
Khó khăn, khổ nạn là duyên
Nhánh bung che rợp vươn trên bầu trời.
Bây giờ hoa mới tốt tươi
Trái chín thơm ngọt, mọi người khen ngon
Lúc đó chắc không ai còn
Ghét chê cái vỏ không trơn bên ngoài.
Nhìn nhận đặt tên mít nòi
Được ăn trái ngọt nên người vun phân
Ngăn rào bảo bọc ân cần
Quý trọng, che chở, giữ gìn gốc cây.
Tình thế đạo Phật hôm nay
Sắp tan hoại, chỉ lưu lai bóng hình.
Đạo Phật là pháp tu tâm
Mà người lại ngỡ tu tầm giáo tông.
Đạo càng rộng, đồ chúng đông
Tinh hoa đạo Phật khó mong giữ gìn
Không thấy dạng, chỉ nghe danh
Như người liệng đá giữa lòng ao sâu

Làn sóng dợn trên mặt ao
Sóng lan tỏa rộng lao xao đến bờ.
Mặt nước yên lặng như tờ
Không còn sóng dợn, ai ngờ đá lưu.
Đạo Phật cũng vậy khác nào
Từ Ấn lan khắp địa cầu rồi yên.
Pháp giáo không còn lưu truyền
Hột giống Chánh giác còn duyên đời đời.
Sau này sẽ lại có nơi
Mọc lại cây khác trong thời vị lai
Một vị Phật trong tương lai
Cảnh duyên thay đổi, mở khai đạo lành.
May ta gặp được pháp hành
Phải nên cố gắng tự mình lo tu
Đạo Phật hiện như nhà xiêu
Tường nứt, cũ kỹ, rong rêu tư bề
Không chỗ chúng sanh nương về
Bá tánh mới khúm che lều xa xa.
Tách lạc xa cửa, xa nhà
Phân chia tông giáo thật là nguy nan.
Thế mà Tăng chúng còn đang

Ngủ quên chưa dậy, vô can với đời.
Khiến cho ngoại đạo chê cười
"Các vị ấy vẫn đang say giấc nồng"
Cho rằng tu phải canh tân
Đã tu phải có lọng khăn, mũ dù
Tu thì rượu thịt lu bù
Đã tu thì phải guốc giày, cộ xe...
Tu thì y bát lìa xa
Tu thì đọc hát ngâm nga, nói cười.
Tu phải cải cách tân thời
Không cần giới luật như lời Phật răn.
Các Sư ấy quên hẳn rằng
Phật xưa không có cách hành giống nay.
Bồ-tát đa hạnh các ngài
Là nhiều đức hạnh trí tài độ sanh
Không phá giới, phạm luật răn.
Nay người biện hộ, làm xằng không nghiêm
Bảo tu như Phật khổ thân
Không chi sung sướng, tu cần tìm vui.
Xã hội văn minh tân thời
Đạo Phật tiến bộ vì đời tùy duyên
Ai mà còn giữ chơn truyền

Là người bảo thủ, đủ đường khen chê.
Cũng có nhiều kẻ lấy nê
Điều-đạt xin Phật năm điều khi xưa
Thế Tôn Ngài không thuận cho
Các Sư nương đó để rồi dể duôi.
Các Sư ở rừng trọn đời
Giữ hạnh khất thực trọn đời ăn xin
Trọn đời một ngọ giữ gìn
Trọn đời chỉ mặc y bằng vải thô
Trọn đời nương ở cội cây
Năm pháp thái quá người nay ít làm.
Năm điều Đề-đạt phân trần
Là pháp tinh tấn Phật, Tăng đang hành.
Và đây năm pháp trung bình
Người hành tinh tấn mới thành toàn năng.
Không mưa, bệnh chớ ngủ ăn
Ở trong am cốc, mà cần du phương.
Cần nên đổi chỗ thường thường
Tọa thiền tinh tấn, tâm không chán nhàm.
Phật dạy từ lúc sơ tâm
Đến lúc đắc quả rất cần siêng năng.
Tu hành cũng tùy nhân duyên

Trình độ sanh chúng dưới trên độ người.
Nhà Sư có thể ở rừng
Hoặc ở tịnh xá khi mưa, bệnh già.
Nhà Sư khất thực mỗi ngày
Khi có thí chủ cúng thời được ăn.
Ăn chay ngọ, nếu bệnh căn
Thì tam tịnh nhục chư Tăng được dùng.
Nhà Sư mặc y may bằng
Thí chủ dâng cúng, hoặc bằng vải thô.
Theo ý Phật Ngài không cho
Hay bác bỏ ý của ngài Đạt-đa.
Mà là nới rộng thêm ra
Đông người nhập đạo để mà độ sanh.
Ai có sức khỏe thực hành,
Tinh tấn thì tốt, nhưng đừng cực đoan.
Hoàng tử Bạc Đề giàu sang,
Xuất gia khổ hạnh Phật càng thuận ưng.
Phật xưa còn chết nơi rừng,
Không ở non núi, thị thành, chỗ đông.
Lâu đài, xe cộ không dùng
Cũng không thân cận vua cùng quan viên.
Mỗi sáng khất thực làm gương

Đôi khi tín chủ cúng dường trai Tăng.
Nể lòng thương mới chia phần
Chớ không tư vị ban ân một người.
Bỏ hạnh khất thực bao đời
Hóa duyên cho số đông người gieo duyên.
Thức ăn rau trái tùy duyên
Chòi lá, cốc hẹp tạm dừng trú chân.
Áo mặc đơn giản thanh bần
Vải bô choàng quấn màu tăng sắc dà.
Bệnh đau cho phép cư gia
Hộ tam tịnh nhục cùng là thuốc thang.
Đó là với hạng Thanh văn,
Chớ bậc Bồ-tát đa phần ăn chay.
Đời nay sữa thịt hằng ngày
Nhận mình người bệnh mãi hoài hay sao.
Người tu đời nay lẽ nào
Nói Phật chưa cấm ta sao không dùng.
Phật xưa chết ở dọc đường,
Sao nay ta lại ở thường một nơi.
Sát sanh tội ác ngất trời
Sao đi bào chữa dạy người giết ăn.
Cư gia phạm tội sát sanh

Ai người gánh tội, mình đành lòng sao.
Thịt giết, tịnh nhục thế nào?
Tội của Tăng đó khi nào trả xong.
Trả vay, vay trả tương đồng
Mượn thì phải trả cũng không lạ gì.
Con không tốt, trò không hay
Xét kỹ thì lỗi tại thầy, tại cha.
Những khi giặc loạn có ra
Thì Tăng chúng phải đứng ra cứu nàn.
Mỗi ngày tín chủ nuôi mình
Cư gia hữu sự thì mình tính sao.
Không cư gia, Tăng thế nào?
Giặc mà đến cửa, Tăng sao sống còn?
Vậy chúng ta nên nhớ rằng
Tu hành tinh tấn vẫn hơn biếng lười.
Không đau chớ nên lừa người
Tội với Phật pháp, với người cư gia.
Lỗi phận sự người xuất gia
Lỗi với chí nguyện của ta ban đầu.
Xuất gia thệ nguyện rộng sâu,
Đắc quả hiện tại để hầu độ sanh.
Không như tại gia tu hành

Tu tập nhiều kiếp cầu sanh thiên đường.
Chư Tăng nên nhớ làm gương
Nên tu quá giới, tốt hơn phạm nhiều.
Vậy nên phải giữ quy điều
Không ở một chỗ, không tiền, ăn chay *(ngọ)*.
Mới gọi là chánh, thiện, ngay
Mới là xứng đáng Tăng tài độ nhơn.
Cũng có nhà Sư biện ngôn
Hành đạo thì phải tùy nhơn mới tài.
Khi xưa Ấn chưa ăn chay
Còn nay Âu Á chọn ngay ăn hiền.
Ăn thảo mộc gần thiên nhiên
Sao Tăng chúng lại chấp tiền luật xưa.
Còn như nói đạo vẫn chưa
Đúng duyên, đến lúc để đưa vào đời.
Thì nay pháp học thạnh rồi
Sao không hành pháp, để ngồi chờ duyên.
Còn nói tu phải giữ nguyên
Theo xưa sao lại giữ tiền, không trai.
Có người nói tu theo nay
Theo nay sao lại giữ bài vở xưa.
Nên nhớ đạo Phật là xưa

Xưa đúng như pháp, không lừa thế gian.
Là nay, nay đúng hoàn toàn
Chớ đâu biện hộ nhập nhằng lôi thôi.
Đạo Phật đường giác rạng ngời
Đường diệt khổ, dứt luân hồi xưa nay.
Lúc nào đời khổ nạn tai,
Con đường diệt khổ có ngay độ đời.

TÓM LẠI

Bài Chánh pháp này ra đời,
Cho người thấy pháp, cho đời biết tu.
Khen chê, mừng giận mặc dù
Đại hay tiểu, trí hay ngu chẳng màng.
Đạo Phật chính là con đàng
Không của đại, tiểu, hay hàng cư gia.
Giáo pháp khất sĩ cao xa,
Hành tứ y pháp chắc là được nên.
Chánh đẳng Chánh giác không trên,
Con đường chư Phật chơn truyền ngàn xưa.
Bổn ý bài này xin thưa
Kêu gọi thống nhất Tăng-già khắp nơi.
Lập đạo Niết-bàn kịp thời

Ra tay cứu độ nghiệp đời trầm luân.
Mong rằng tất cả chư Tăng
Hội hiệp lại, lập quần Tăng đại đồng.
Ban hành giáo pháp Niết-bàn
Cho đời hiểu đạo, hộ Tăng hành trì
Đừng đợi đến không còn chi
Đời, đạo mất hết còn gì ăn năn.
Vậy nên phải biết cho rằng
Đạo không có đại, tiểu, trung, Tam thừa.
Không có chia rẽ hơn thua
Mục đích duy nhất, một thừa độ sanh.
Phải như vậy, phải thực hành
Phải hội hiệp độ chúng sanh khỏi nàn.
Chỗ thành lập đạo Niết-bàn
Không không danh lợi, đường chơn tu trì.
Tứ y Chánh pháp hành y
Tứ y Chánh pháp không gì quý hơn.
Tu theo trung đạo đường chơn
Là chánh sự, đúng lý chơn nhiệm mầu.
Ai người giác ngộ cao sâu
Nên hãy thống nhất Tăng hầu độ sanh.

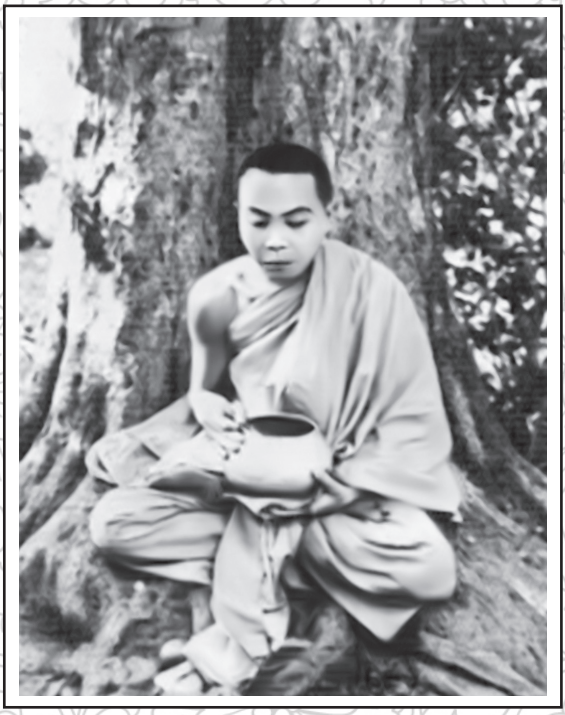

CHƠN LÝ 22

CHÁNH KIẾN

Chánh kiến cái thấy chánh chơn
Rõ lẽ tà chánh là nhân đoạn trừ
Mê tín làm việc quấy hư
Người trí chê ngạo, ví như người mù.
Đau mắt thấy đường âm u
Lần mò đêm tối biết đâu đường dài.
Mê tín không biết đường ngay
Gia đình mắt nhặm, ai bày cũng tin.
Còn gì là tự chủ mình
Làm sao tiến hóa, bị khinh, bị cười.
Thà làm kẻ ngang trên đời
Hơn là tà kiến khó rời đường mê.

ÔNG TÁO

Chuyện thuở xưa bên xứ Tàu
Giặc mọi Mông Cổ lấn rào, phá ranh

Chiếm đoạt đất, tranh giành dân
Vơ vét tiền của lòng dân bất bình.
Ông Táo là dân đặt tên
Tỏ sự tức tối dân tình oán than.
Chữ táo bệnh bón trong thân
Rít róng, nóng nảy khó khăn trong người.
Dùng tên Táo để chỉ người
Chỉ thâu vô, chẳng bao đời thí ra
Có bệnh táo nên người ta
Nấu táo lấy nước uống mà trừ căn.
Vua Mông Cổ thâu của dân
Người Tàu hủy mạ Táo thần đặt tên.
Vua quan văn võ nhà Châu
Dân sĩ mạ gọi Thiên thần, Táo quân.
Nhớ lại hồi thuở Tôn Văn
Cách mạng lật đổ Mãn Thanh đương thời
Người Tàu phỉ báng gọi chơi
Ba cục đất đội nồi là Táo công.
Chỉ sự vơ vét của dân
Của quan, dân mọi chỉ nâng chảo nồi
Dốt nát, sân si khó coi

Như phun lửa, đội chảo nồi của dân.
Xứ Tàu trọng đạo vua quan
Vua thánh minh, quan hiền thần phò vua.
Xem dân như con một nhà
Thanh liêm, chơn chánh muôn nhà bình an.
Vì vậy dọc hai bên đàng
Trước nhà đều có thiên quan án thờ
Nghi án tiếp rước quan vua
Tiếp nghinh chiếu chỉ khi vua vi hành
Để tỏ lộ tấc lòng thành
Tiếp rước khi đến, tiễn hành khi đi.
Cuối năm phục mệnh triều nghi
Hai ba, hai bốn quan đi về triều
Dân tiễn đưa dạ luyến lưu
Mến ân đức ước mong quan trở về.
Vua quan Mông Cổ lấy nê
Bắt buộc dân chúng nạp về cho quan
Lễ vật, lộ phí, bạc vàng
Còn đòi xe ngựa cho quan tấn triều.
Bất bình dân chúng bày mưu
Lập ra lễ cúng có nhiều vật thay

Ngựa giấy, hạc giấy sắp bày
Dán áo, sắm mão, hia thay vật dùng.
Chè xôi, muối gạo lễ chung
Đưa ông Táo, để cầu xin lưu tình
Về trời nhớ giúp dân lành
Đừng tâu thêm bớt khổ tình dân đen.
Không còn vàng bạc, của tiền
Dân lấy giấy để phết sơn bạc vàng.
Giả bạc vàng đốt tống quan
Ai có hỏi đưa Táo quân chầu trời
Việc làm khêu tức khí người
Ra tay nghĩa hiệp cứu hồi long đong
Hoặc hả hờn oán trong lòng
Ghi sâu vết tích cho dân tộc Tàu
Đừng quên nỗi hận niềm đau
Việc hồi xưa của bên Tàu đâu đâu.
Thế mà người ta rủ nhau
Cúi lạy đưa rước, một màu mê tin.
Một hai chùa cũng nhiệt tình
Cũng đưa, cũng rước, cũng kinh tán cầu.
Bắt chước nha môn bãi hầu

Tối ba mươi, lại rước ngài Táo quân.
Cư gia mời thỉnh tổ tiên
Ông bà, cha mẹ ngồi trên chúc mừng
Tuổi thọ một năm khương ninh
Mừng sự đoàn tụ gia đình mùa xuân.
Trong chùa các Sư nghĩ mình
Xuất gia cha mẹ siêu sinh hết rồi.
Thôi thì thỉnh Táo một ngôi
Cũng cúng bái, cũng đúng hồi thắp hương.
Xét kỹ thấy thật là thương
Cho người mê tín còn vương lệ Tàu.

TIẾT XUÂN

Tiết xuân bông hoa đón chào
Mùa xuân mát mẻ khác nào mới sinh.
Mùa hạ người nhỏ trưởng thành
Mùa thu người lớn đã thành nhân cao
Mùa đông tuổi già suy hao
Mới sang xuân như đổi trao chu kỳ.
Lòng người nao nức chờ khi
Bền như cổ thụ đẹp thì hoa xuân.

Sự chúc thọ tính từng năm
Y như cây cỏ thu đông, tháng ngày.
Thế mà xứ này ngày nay
Người ta gọi tết để bày tiệc vui.
Tiết xuân là của cỏ cây
Gọi tết hay chết để rầy cháu con.
Mỉa mai ông già mà còn
Ham ăn uống như trẻ con khác gì.
Chuẩn bị tết, khổ xiết chi
Khổ lo mất trí, cũng vì mùa xuân.
Lo đến rối trí, mất tâm
Lo đến kiệt sức mỗi lần xuân sang.
Xưa xứ Tàu có thôn trang
Chia ranh tộc họ mỗi làng riêng phân.
Cướp xứ Tàu đông vô ngần
Thường hay đốt phá thôn lân của người.
Thừa cơ hội dân buông trôi
Canh phòng bỏ xụi những ngày xuân sang.
Cướp đốt phá, pháo nổ vang
Khiến dân tán loạn cướp càn của dân.
Ông già cao kiến chỉ rằng

Cắm nêu trước cửa treo đèn soi chung
Một giấy đỏ vẻ tứ tung
Gọi bùa Thái Thượng Lão Quân trừ tà
Bùa linh để hộ cửa nhà
Lại thêm đốt pháo nhà nhà làm theo.
Khi cướp đến, đốt pháo reo
Nối chuyền vang dậy cho nhau biết chừng.
Thị oai với trộm cướp hung
Ai phòng thủ trước sẽ không thiệt mình.
Mùa xuân trong chốn hoàng cung
Ba mươi quan chức tập trung chờ giờ.
Giao thừa bá quan chầu vua
Vua khen thưởng, đãi tiệc trong ba ngày.
Mùng bốn đã tất hòa hài
Quan tại triều nội liệu bày việc quan.
Quan xa về thăm bà con
Bá tánh thì được vui trong bảy ngày.
Lập vườn huê giả đẹp thay
Ban đêm ánh sáng như ngày dạo chơi.
Cần lao suốt một năm trời
Vui chơi bảy bữa tạm thời lãng quên.

Sống với hoa cỏ thiên nhiên
Ôn lại nếp sống cổ nhơn núi rừng.
Người, thú, cỏ, cây đượm nhuần
Sự thuần khiết, sự sạch trong buổi đầu.
Ngày nay con cháu dãi dầu
Nhọc nhằn khổ cực có đâu thanh nhàn.
Tạm quên tất cả thời gian
Bảy ngày xuân nhựt để làm niềm vui.

TAM NGUƠN

Bảy ngày xuân chấm dứt rồi
Hạ nêu bãi cuộc người người phải lo.
Quan đi trấn nhậm ở xa
Ngày rằm mở cửa thăng tòa vấn an.
Bá tánh thỉnh chúc thiên quan
Tiếp nghinh chiếu chỉ của quan đương triều.
Rằm tháng Giêng quan thượng triều
Viếng thần tế miễu tiền triều quan xưa.
Đó là chuyện thuở hồi xưa
Mà nay dân chúng đón đưa thỉnh mời.
Cúng lạy cầu vái khắp nơi

Chuyện của thuở trước mà nay cứ làm.
Rằm tháng Bảy là thời gian
Tăng tự tứ, còn các hàng cư gia
Cúng dường, nghe pháp để mà
Học tu tinh tấn chan hòa đạo tâm.
Cũng là ngày người nông dân
Cúng vái tế lễ thần nông phò trì
Từ giã gia đình để đi
Vào rừng núi, để kịp thì trồng gieo
Địa quan trung nguơn lệ theo
Của người làm ruộng, trèo đèo vượt non.
Tháng Mười hạ nguơn thủy quan
Lệ người buôn bán thương thuyền tế sông
Người chài lưới kẻ thủy trầm
Đãi tiệc từ giã thân nhân lên đường
Mong rằng trên bước tha hương
Lành nhiều, dữ ít, thuận đường bán buôn.
Đời nay không hiểu tích tuồng
Tam nguơn, tứ quý, hoa hương vái cầu.
Không hiểu nhân quả lý sâu
Không lo tích phước, vọng cầu bình an.

Ngày tháng trùng cũng vái van
Không biết công lý lại càng mê tin.
Nghĩ rằng thần quyền chí linh
Mà quên phước nghiệp tự mình gieo nhân.
Mờ quáng ác thiện không phân
Khó được giác ngộ cảnh trần khó ra.
Kẻ mê tín, thiện ít mà
Dầu thiện đi nữa khó mà thoát thân.
Mê thì chấp, mãi gieo nhân
Không trí huệ nên mãi lầm, hại thay.

CÚNG TẾ

Đành là tế lễ rất hay
Nhưng vì tham chấp nên hay tham cầu.
Cầu cho mình được phước mầu
Như sự trao đổi, có đâu thiện lành.
Cúng tế Thánh hiền tự tâm
Trọng kỉnh trí đức, trau tâm của mình.
Nhắc lại công hạnh tiền nhân
Để cho hậu thế biết ân tiền hiền.
Ta cầu vái ích kỷ riêng

Sao đành buộc tội Thánh hiền làm chi.
Cúng tế để biết kỉnh vì
Kỉnh người chết, trọng người khi sống còn.
Cúng do mến đức mang ân
Nghe dạy biết lạy, tập nên người hiền.
Nếu cúng nên cúng Thánh hiền
Hiểu rõ lịch sử mới nên tôn thờ
Đừng cầu ma quỷ vẩn vơ
Việc không biết đừng cúng thờ vái van.
Như ngày mùng một tháng Giêng
Ngày vía Di Lặc ưu tiên ngày đầu
Di Lặc đã giáng sinh đâu
Do lòng vọng tưởng mong cầu chúng sinh.
Ráp nhau cúng vái cầu xin
Xin ngài phò hộ, thử mình hỏi thăm
Lịch sử, ngày giờ, tháng năm
Kỷ niệm chi để người dân phụng thờ.
Chắc là không có, không ngơ
Như nghe nói chín phương trời cao xa.
Mười phương Phật khắp ta-bà
Rồi lo cúng vái, hỏi là lặng thinh

Không biết lịch sử sách kinh
Thế mà vẫn cúng, vẫn tin, vẫn cầu.
Làm rồi ngồi ngó mặt nhau
Xẻn lẻn hổ thẹn, biết bao sai lầm.
Trung thu cúng Đường Minh Hoàng
Ông vua dâm dục nhà Đường, Trung Hoa.
Nhắc đến những ngày vía là
Nên hiểu chữ vía sâu xa tận tường
Vía là phách, cũng là tình
Là cái ý tưởng bảy tình buồn vui
Phật, Thánh, tánh giác ngộ rồi
Sao còn có những buồn vui thất tình.
Các vị ấy có sách kinh
Hay là giáo lý cho mình học tu.
Trên trời chức phận danh từ
Ta có hiểu được thực hư thế nào.
Hằng hữu không biến đổi sao?
Ví như bộ truyện đời sau Phong thần
Nguyên tác của ngài Bạch Vân
Bộ Tây du Khưu Trường Xuân lưu truyền.
Hai ngài bịa chuyện thần tiên

Trong khoảng lịch sử lưu truyền Thương Châu.
Diễn ra tuồng tích nhiệm mầu
Huyền Trang du học thỉnh cầu chơn kinh.
Lấy ngày tháng mỗi Phật, Tiên
Biên làm Phật lịch lưu truyền dân gian.
Người sinh, bệnh tật, tai nàn
Đúng ngày, năm, tháng lại càng sợ lo.
Dầu người ngàn năm xa xưa
Cũng lo khấn nguyện xin cho an lành.
Người ta biên tên, nêu danh
Trong sách kêu gọi Thánh thần, tà ma.
Kêu cúng mãi để rồi ra
Quỷ thần nhập bướng, tà ma lên đùa.
Xưng Tiên, xưng Phật cho vừa
Với sự cúng bái, đón đưa người đời.
Cho đến họ cũng gọi mời
Dạ-xoa, la-sát của thời xa xưa
Lập đền, tạo cốt để thờ
Kêu hoài ma quỷ nhập vô ứng liền
Giả xưng Phật, Thánh, thần tiên
Cho người cúng bái, khấn nguyền cầu xin.

QUAN VÂN TRƯỜNG

Cũng như ông Quan Vân Trường
Ông là một vị tước vương đại thần
Em Lưu Bị, gọi Quan Công
Đời sau phong chức Diện Hồng Đế Quân.
Chùa muốn các quan nể nang
Phong cho ông chức Già-lam Hộ *(pháp)* **đời.**
Tín đồ đạo Phật bao người
Không có chánh kiến mê nơi thần quyền
Ráp nhau cúng lạy khấn nguyền
Không lẽ lạy để theo gương ác thần.
Cũng có nhà sư canh tân
Cũng cúng lạy, cũng thờ thần noi gương.
Cũng có kinh sách phô trương
Ghi trang lịch sử dạy đường trung cang.
Xúi sự đua tranh thế gian
Người không chánh kiến lạm bàn mê tin.
Thờ ông thịt trâu cữ kiêng
Lỡ ăn mộng thấy Châu Xương hiện về
Xách dao rượt chạy mỏi mê
Vì tin thờ cúng không hề biết chi
Tìm hiểu giáo lý dạy gì?

Xúm nhau cúng lạy chuyện ghi sách Tàu.
Tên tuổi thần thánh đâu đâu
Cũng tin cũng cúng, cũng cầu vái van.

ĐÌNH THẦN

Trong xứ ta theo lệ làng
Mỗi làng đều có đình thần thờ chung.
Thần là quan võ tử vong,
Xếp trong lục đạo vào hàng tu-la.
Thấp hơn nhơn loại người ta
Bởi nhơn loại đã có hòa, có nhơn
Giữ một giới không sát sanh.
Còn quan tướng rất dữ hung bạo tàn
Phò tá một người vua riêng
Mà nỡ sát hại sinh linh muôn người.
Lấy sức mạnh để xưng hùng
Danh lợi cám dỗ, phong thần xưng vua
Thần là nô lệ, trung vua
Ăn thịt uống máu, tranh đua chức quyền.
Mà người lạy bái noi gương
Bỏ đường nhân loại, theo đường tu-la.
Đã vậy mỗi năm người ta

Đem chuyện chém giết để mà khen hay.
Người ta lại còn sắp bày
Giết trâu heo, để cúng rồi chia ăn.
Người xưa cúng vì buộc ràng
Ngày nay có kẻ vì ăn mà làm.
Cúng vì vọng tưởng muốn ham
Cúng thần, thần sẽ nhận làm cháu con.
Tệ đến nỗi người ta còn
Lấy chén hứng máu, móng, lông để vào
Đem cúng riêng trên bàn cao
Nghĩ làm như vậy thế nào cũng linh
Cũng được thần quỷ thương tình
Ban khen, thương mến hộ mình bình yên.
Ở trong một xứ văn minh
Dân tộc tiến bộ mà mình còn mê.
Còn làm những việc chấp nê
Đồng bóng ợ ngáp, bà về ông lên.
Dối xưng thần thánh, Phật, Tiên,
Kêu đòi cúng tế, kỳ yên trong làng.
Mấy chị đàn bà vái van,
Có thịt, có rượu người càng hoan nghênh.
Cũng có kẻ nói thần tiên,

Tuy không ăn thịt nhưng còn binh gia.
Thế nên cúng cũng chính là
Cúng cho bộ hạ binh gia các Ngài.
Thuở xưa có lúc xứ Tàu
Giặc giã ly loạn người cao kiến bày
Quan tướng trà trộn đóng vai
Thầy pháp, thầy thuốc, hát bài sơn đông.
Bày cớ quy tụ nhóm đông
Chiêu binh mãi mã đồng lòng ra tay.
Việc đời trước truyền đến nay
Thành ra đạo lệ ai ai cũng làm.
Si mê, khuấy rối tinh thần
Đảo điên phong hóa nhân tâm bao người.
Trách gì xứ khác chẳng cười
Dễ bề lôi cuốn người người tin theo.

BÀN THIÊN THẦN
Xứ ta chậm tiến còn nghèo
Lễ nghi phong hóa đều theo xứ Tàu.
Như ngay trước cửa ra vào
Đặt bàn hương án bái chào chư thiên
Gọi bàn tứ phước thiên quan

Dành khi tiếp rước vua quan vi hành
Những nhà ở tại kinh thành
Dọn bày nhọc sức nên đành để luôn
Đó là chỗ để thắp hương
Mỗi khi lễ cuộc chớ thường thì không.
Đời nay gọi bàn thiên thần
Lại thêm có cúng âm binh xôi chè.
Những nhà có tín hiệu riêng
Là nơi tích thảo, đồn lương âm thầm
Âm mưu dựng nước cứu dân
Việc làm ấy đúng theo từng lúc thôi.
Không phải cúng vái bên ngoài,
Những người mê tín, có ai chỉ giùm.
Cứ chín phương trời vái chung
Nhưng ông thiên tử cửu trùng nào hay.
Mãi nói làm những việc này
Không hiểu ý nghĩa, quấy thay hại người.

QUAN HÔN TANG TẾ

Khổng Tử dạy đạo nhân luân
Quan, hôn, tang, tế rất cần cho nhau.
Quan là kính trước, nhường sau,

Hôn là gả cưới buộc nhau cang thường.
Tang là ly biệt đôi đường,
Tế là cúng tế Thánh hiền bề trên.
Đó là bốn phép trau tâm
Bốn phép phải có để đừng hại nhau.
Việc làm nghĩa lý thanh cao
Chớ không phải sự vái cầu tham lam.
Lấy lễ phép để làm nền
Oai nghi tư cách bề trên bậc người.
Kìa xem loài thú nhỏ thôi
Cá bày giáp trụ chào nhau đồng loài
Lợn kia hít hửi tỏ bày
Mèo có lễ giáo lấy tay chạm rờ
Chim kia ríu rít kêu chào
Đó là lễ giáo ngọt ngào tình thân.
Lễ giáo là phép thiện nhân
Loài thú còn có, người cần đẹp hơn.
Lễ giáo để dạy cháu con
Sớm chiều kính lễ tri ơn sanh thành.
Anh em đi thưa về trình
Cung kính, quý trọng thật hành theo gương.
Biết lạy không dám cang cường

Lạy trừ kiêu mạn, quý thương kính vì.
Cha mẹ chịu con lạy mình
Phải giữ đạo đức, đặng mình dạy con.
Con lạy như đem hiếu tâm
Làm vui cha mẹ, nhắc thầm nên tu
Lạy là bổn phận hiếu từ
Gia đình lễ giáo thiên thu tình người.
Lạy người sống, đạo hợp thời
Không phải đợi chết lạy nơi bàn thờ.
Lễ là pháp dạy trẻ thơ
Thành nên người lớn cũng nhờ lễ nghi.
Lễ giáo là một tiến trình
Chuyển hóa người ác đến thành Phật Tiên.
Lạy để chuyển ác thành hiền
Nâng cao cái học là duyên tiến lần.
Dầu đứa con nhỏ của mình
Trí tâm hoàn hảo mình còn kỉnh tôn
Xem như trời, Phật hiện tiền
Không gọi con nhỏ, xưng mình mẹ cha.
Bấy giờ cha mẹ trong nhà
Thấy mình như một tín đồ trung kiên

Nuôi ông thầy mấy chục năm
Đổi thành phước bấy nhiêu năm cúng dường
Một vị Phật thật tròn duyên
Là chỗ siêu việt tinh thần lễ nghi.
Làm người mình phải lạy quỳ
Trời khỏi lạy, ta người thì như nhau.
Đến thành vô thượng tối cao
Người người đảnh lễ kính chào xưng tôn.
Cái lạy ấy như vần công
Là pháp tu sửa khi tâm chưa hiền.
Người nào chưa biết tập rèn
Đức tánh khiêm nhượng, chưa quen lạy người.
Không bao giờ đến lớp trời
Có được đức tánh của người thượng nhơn.
Một gia đình biết tu chơn
Không dạy lễ giáo cho con được hiền
Con sẽ hỗn ẩu hoang đàng
Có khi còn giết hại càn mẹ cha.
Thiếu gương con hiền chắc là
Cha sẽ giải đãi thế là quên tu.
Cha hiền sanh con hiếu từ

Hổ phụ sanh hổ tử thì không sai.
Xưa một người nọ đóng xe
Để chở cha mẹ lên rừng cọp ăn
Con trẻ thấy hỏi sự tình
Hỏi xin cha để cho mình chiếc xe
Để mai sau cha tuổi già
Con sẽ làm giống như cha bây giờ.
Nên các nhà nho đương thời
Làm gương hiếu nghĩa để đời dạy con
Tự tay phụng dưỡng song đường
Thuốc men, cơm cháo, chiếu giường ấm êm.
Không sai tôi tớ vợ con
Cha mẹ chết, nguyện ba năm giữ mồ
Lập hương án để phụng thờ
Vừa trả hiếu đạo, cũng vừa dạy con.
Đến bữa kỉnh trước mới ăn
Xem như cha mẹ còn đang hiện tiền.
Việc làm trước mắt là gương
Chết mà nhớ kỉnh, sống còn quên sao?
Đời hỗn loạn chém giết nhau
Bởi thiếu lễ giáo không sao yên bình.

Đành rằng lẽ thật công bình
Như nhau tất cả sao mình kính cung.
Lễ giáo thuốc tạm không dùng
Thì sao trị dứt ác hung, quấy tà.
Đến khi tâm tánh thuần hòa
Đạo đức quý trọng hơn là tài năng.
Hồi xưa cách sống cổ nhân
Thịt của kẻ chết, chôn trong bụng người
Nên người trí mới gạt lời
Chết để ba bữa ăn thời rất ngon
Đặng cho sình thúi khỏi ăn
Lại bảo muốn bổ chôn trăm ngày dùng
Để cho thịt rã tiêu tùng
Đó là cách để khuyên cùng với nhau
Đừng nên ăn thịt lẫn nhau,
Cúng tế để biết kỉnh chào tiền nhân.
Dạy cho đám cưới biết cười
Đám chết biết khóc mất rồi tình thương.
Ngày giỗ quải thắp nén hương
Nhớ người đã khuất, khi ăn tưởng tình
Vì ăn tưởng nhớ tiên linh

Không mượn cớ cúng để mình được ăn.
Tang gia xưa chẳng đãi đằng
Khách cũng chẳng dám bận lòng tang gia.
Sự cưới gả cũng chỉ là
Dụng mỹ nhân kế, người ta biết hiền
Cưới gả để tập tình thương
Thương một người đến biết thương nhiều người.
Nương nhau tùng cát sống đời
Không cho lướt bụi, tuông rào nhân luân.
Quan hôn tang tế biệt phân
Giữa người với thú, đạo nhân hình thành.
Người xuất gia đã ly trần
Qua lớp nhân đạo không cần quan hôn
Không giữ lệ cúng, việc làm
Của người thế tục, khi là người tu.

TỤC MỞ CỬA MẢ

Mở cửa mả sau khi chôn
Ba ngày quyến thuộc đến thăm mộ phần
Từ biệt trước khi đi làm
Thương người tử biệt, khóc than giã từ.

Nhắc kể công mẹ ốm gầy
Mẹ đi con ở lạc bầy bơ vơ
Bấy lâu mẹ dắt con khờ
Nay thân mẹ gởi đồng khô thảm tình.
Khấn vái huỳnh tuyền hồn linh
Thang mây nhẹ bước thỏa tình tử tôn.
Thang mây, cây mía lệ tồn
Xứ ta tục lệ vẫn còn đến nay.

GIÁC NGỘ

Đời nay người ta còn bày
Đưa chôn đi táng có ngay nhà giàn
Xe rồng phụng sơn phết vàng
Làm nhà giàn giả tâm can thỏa tình.
Như cúng vía nhắc gương lành
Người chỉ cầu vái lệ thành thói quen.
Sinh trùng ngày giờ thần tiên
Người ta liền nói là duyên tốt lành
Khuyến khích cho kẻ hậu sanh
Học gương tiền bối tài danh giúp đời.
Đức hạnh là gương sáng soi

Như sao sáng tỏ giữa đời tối tăm
Cõi trời cõi đất xa xăm
Để chỉ người trí cao tầm hơn mê
Tên của chư vị Phật Tiên
Chỉ là danh pháp, hạnh nguyền độ sanh.
Người nào có được đức lành
Ai có hạnh đức, có danh tương đồng.
Đời là trường học sống chung
Chúng sanh vạn vật cộng đồng với nhau
Cách sống đối đãi cùng nhau
Đều là pháp lý đổi trao học hành.
Chúng ta phải học cho rành
Đừng nên nhắm mắt đưa chân theo người.
Đã chán lại bị chê cười
Thật là có hại cho người mê tin.
Người tu dẫn độ chúng sinh
Mình phải giác ngộ cho rành xưa nay.
Cái thấy trước phải chánh ngay
Phải dùng trí huệ vẹt khai mà nhìn
Khắp cùng thiên hạ chúng sanh
Chọn việc ích lợi mới tin không lầm.

Bắt chước xu hướng thì đừng
Mọi việc sẽ được sáng trưng tỏ bày.

TÓM LẠI

Bổn ý của bài viết này
Khuyên ngăn ngày giỗ đừng bày giết ăn.
Đổ thừa cúng kiếng tổ tông
Mà đành đổ lỗi cha ông đọa đày
Cúng kiếng rồi chia nhau ngay
Mà để cha mẹ chịu thay cho mình.
Công lý nhơn quả đành rành
Ấy là giặc giã tử sanh oán thù.
Gương ác để lại thiên thu
Để cho con cháu mịt mù trầm luân.
Thật tội lỗi cho thế gian
Chẳng thấy đường sáng nên càng nạn tai.
Trong đời dứt được lẽ này
Mừng nhân loại biết đường ngay sống đời
Nghĩa là giết thú, giết người
Cầu mình trường thọ sống đời là sai.
Nhân quả báo ứng xưa nay

Giết người, người giết trả vay liền liền.
Trong đời báo ứng dữ hiền
Là do nhân quả tội khiên bao đời.
Ai mà biết lẽ ấy rồi
Thật là hoan hỷ cho người chánh tin.
Những ngày cúng kiếng tiên linh
Thành tâm yên lặng tưởng tình người xưa.
Hương đèn bông trái cũng vừa
Nhắc nhở công đức kế thừa tiền nhân.
Linh hồn hoan hỷ no lòng
Chớ đâu ăn uống mà trông cổ bày.
Còn như thờ cúng các Ngài
Thờ cốt tượng, đâu bằng lời dạy răn.
Dầu thờ kinh sách học hành
Không bằng thờ kính thầy đang hiện tiền
Nhưng thờ thầy học tinh chuyên
Sao bằng thanh tịnh tâm kiên định rồi
Cung kính là để vâng lời
Vâng lời là để biết nơi thực hành
Thực hành kết quả trọn lành
Chính tâm trong sạch của mình mới hay.

Vậy khuyên tất cả ai ai
Hãy nên biết giữ tâm này sáng trong.
Tâm thanh tịnh, sống đại đồng
Chánh kiến kết quả của lòng chánh tin.
Ai ơi ! Chánh kiến lòng minh
Hãy dùng chánh kiến thấy nhìn viên thông.

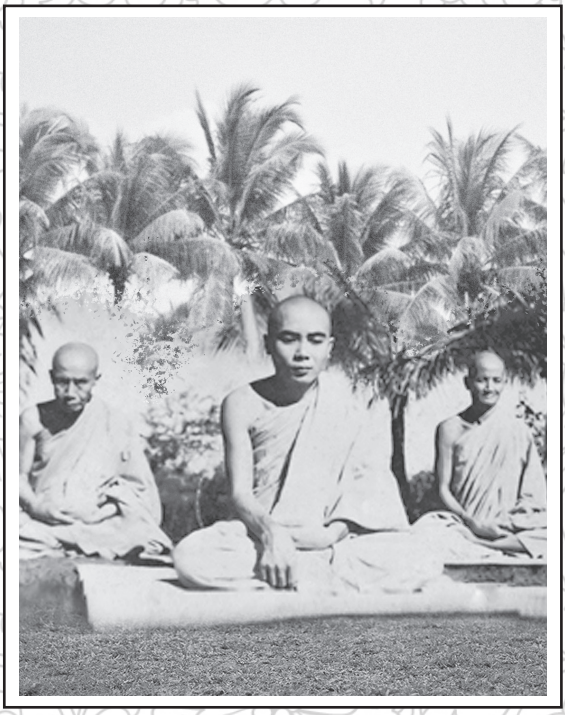

CHƠN LÝ 23

TAM GIÁO

THÍCH - ĐẠO - NHO

1.

Khổng Tử là một triết gia
Sinh trong thời loạn can qua xứ Tàu.
Ngài nâng lễ giáo lên cao
Lúc nhỏ tập lễ bái chào khòm lưng.
Với ai Ngài cũng kỉnh cung
Ngài bảo lễ giáo là lòng thương yêu.
Có trên dưới, có trước sau
Người có lễ giáo đẹp sao tình người.
Nho nhã, khiêm nhượng, vui tươi
Lịch sự, thân thiện với người chung quanh.
Có lễ giáo, có lòng nhân
Con đường sống, của số đông nhiều người.
Nhu đạo chiến thắng khắp nơi
Chiến tranh mạnh cứng, cõi đời bình yên.

Nhu đạo như dây kết liền,
Những cây to lớn, tránh miền bão giông.
Nho đạo giáo lý bình dân
Để trừ giặc loạn, trong cơn bão bùng.
Là giáo lý lập gia đình
Cốt yếu để dạy chữ nhân cho người.
Tôn trọng sinh mạng con người
Đừng hại ai chết khi người còn đang
Vẫn muốn sống, dù khổ nàn
Nếu chết uất ức khổ càng gấp trăm.
Sống không thù oán mới yên
Mình muốn sống, thì đừng nên giết người
Đừng để gương ác cho đời
Theo nhân đạo, không sát sanh làm đầu
Có lòng nhân ái tương giao
Là đã tiến hóa lên cao hơn người.
Khổng Tử dạy khuyên người đời
Lập ra xã hội gia đình thuần lương
Đạo tam cang, phép ngũ thường
Quan hôn tang tế tình thương hài hòa.
Con thú trở nên người ta

Dạy kẻ ác biết hiền hòa, thuần lương
Mọi người biết sống, biết thương
Mục đích liên kết mở đường sống vui.
Thế giới, xã hội con người
Làm cho tâm được tốt tươi vững bền.
Vạn vật ta làm tốt hơn
Tâm người tốt, vạn vật bền với ta.
Giáo lý của đạo nho gia
Bảo thủ cái có, có ta, có người
Cái có mãi mãi sống đời
Vật hư làm lại, chết rồi lại sanh
Luân hồi nhân quả xoay quanh
Ngày nay phải có, mai thành công hơn.
Có công bồi đắp là nhân
Quả sẽ tương đối với nhân tương đồng
Ấy là giáo lý trung dung
Nho đạo Khổng Tử sống trong cuộc đời
Trẻ thơ phải học kịp thời
Người lớn biết sống thức thời đạo nho
Ông già đem đạo dạy cho
Trẻ nhỏ biết được để lo học hành.

Phải đem nho đạo lập thành
Cõi đời có đạo vâng hành kỷ cương
Nho đạo phải là con đường
Giữ được phong hóa tình thương lớp người.
Theo nho đạo thì con người
Đứng vững lớp đó, đừng lui quày đầu.
Nhưng cũng chưa biết đi đâu
Sống hiện tại, mọi việc đều cho xong
Phải khiêm nhượng, đừng ngó trông
Tới lớp tiên Phật, cũng không trở lùi
Hoàn thành phận sự là vui
Vị lai, quá khứ xa vời nghĩ chi
Học trò cứ học tới đi
Thì được lên lớp luận chi rộn ràng
Nghĩa là nho giáo vẫn đang
Tiến không phải thủ, nhưng làm chậm thôi.
Trường có ba lớp rõ rồi
Nho gia nền tảng để người bước lên
Lão giáo lớp nhì cao hơn
Thích giáo lớp nhứt, một trường có ba
Mục đích đến, chỉ một là

Giúp người thoát khổ chan hòa niềm vui
Các lớp có ra do nơi
Căn cơ trình độ con người chưa thông
Lớp dưới phải mở đưa lần
Đưa lên đến chỗ thong dong khỏe nhàn.
Trình độ mỗi lớp vẫn đang
Theo hướng tiến đến cuối đàng thảnh thơi.
Nho giáo dạy sống tạm thời
Dùng tạm cho lúc cõi đời đấu tranh
Không dùng cho lúc yên bình
Nếu sống không học chống kình lẫn nhau
Thì sẽ nguy hại biết bao
Nho giáo dạy học đề cao năm thường [1]
Cho người biết hiền, biết thương
Biết chia sẻ, biết nhịn nhường dưới trên
Khổng Tử dạy người đừng tham
Giữ cái có, tức gốc nguồn đua tranh
Bảo người cần sống mạnh lành
Hễ tham sống, ắt cạnh tranh sống còn.
Dạy người phải có danh quyền

1. Nhân, nghĩa, lễ, trí, tín.

Gia đình, xã hội, bà con của mình
Tức là nguồn gốc đấu tranh
Làm sao có được yên bình dài lâu
Có ai sống mãi được đâu
Có ai giữ mãi được câu thường bền.
Nho đạo Khổng Tử chủ trương
Giáo lý trị thế hiển dương quân thần.
Đời sau có kẻ trách lầm
Sợ làm giặc nhỏ, nên cần binh đông
Làm giặc lớn giết một lần
Kẻ trách quá đáng, hiểu lầm nói ngang.
Tại người hư, làm quấy càng
Đâu phải đạo tệ mà toan nhiều lời.
Học phải tiến, người đến trời
Không lên lớp, sẽ chiêu vời nạn tai.

2.

Lão Tử lớp trên chỉ bày
Người phải tiến, bước lên ngay lớp trời.
Đức Lão Tử là một người
Tánh tình cang trực trọn đời lưng ngay.
Một đời chẳng biết sợ ai

Dầu bị đánh đập không hay cúi đầu
Ngài tin công lý nhiệm mầu
Ngài hiểu chơn lý trong bầu tam thiên.
Ngài biết vạn vật vô quyền
Chúng sanh vô trị không thiên phía nào.
Vạn vật không có khác nhau
Khác nơi tướng tạm, khác nhau danh từ
Tất cả đều là huyễn hư
Rốt về tứ đại, người như thú cầm.
Lão Tử ngài sống bằng tâm
Ba phần linh, giác và thần siêu linh
Tách mình ra khỏi thế tình
Non núi thanh vắng tự mình luyện tâm
Ngài cho cái có lạc lầm
Ngài ở trong cái không không bao trùm
Cái không, vui sướng thật tình,
Không xã hội, không gia đình bà con.
Danh lợi, của cải, miếng ngon
Thà rằng vui chết, còn hơn khổ đời.
Không ai giết được tâm người
Mọi người lo liệu, khổ vui tự mình

Giáo lý Ngài dạy chúng sanh
Đường cứu vớt, kẻ trầm luân khổ sầu
Kẻ bị danh lợi chôn sâu
Cái tham, cái ác lún sâu mịt mờ
Biển đời danh lợi nhiễm ô
Không mục đích, không bến bờ bình an
Lão Tử ngài chỉ con đàng
Bỏ hết sở chấp, đa mang làm gì.
Mà chỉ còn dùng trí tri
Lên lớp, bài cũ bỏ đi không dùng
Giáo lý Khổng Tử tuy còn
Lớp tạm không thật vẫn hơn sự đời.
Giáo lý Phật như mặt trời
Giáo lý Lão Tử sáng ngời như trăng
Giáo lý Khổng Tử ví bằng
Như sao đêm tối lung linh xa vời.
Lão Tử hướng dẫn người đời
Lo trau tâm trí bỏ đời phù du
Như kép đội mão mang râu
Màn nhung khép lại đối đầu cái không.
Mãi lo những việc bao đồng

Càng lo, lo mãi cái không chắn đường
Biết cái không, sống thanh nhàn
Thong thả khỏe khoắn, lại càng định yên.
Vậy nên Lão Tử giáo truyền
Người đã đi đến mức hiền phải tu.
Ông già cũng phải đi tu
Thái bình thịnh trị, đi tu mới bền.
Hiền không tu, mọi ác duyên
Sẽ khởi trở lại khổ liền theo sau.
Già không chịu tu khổ sao
Bình không tu, sẽ khơi mào chiến tranh.
Nho giáo là gom chúng sanh
Kết tình thân ái, không sanh giặc loàn
Lão Tử chia rẽ để toan
Ngăn ngừa đại loạn cho an địa cầu
Chia rẽ mà loạn phải âu
Dùng pháp gom hiệp, vui câu thái hòa.
Hết loạn số đông người ta
Ở lâu sanh loạn thì là phải ly.
Vậy nên dù hiệp hay ly
Là phương pháp tạm cho khi thái bình.

Cái hiệp Khổng Tử xương minh
Để cho thân sống vì tình nghĩa sau.
Cái ly, Lão Tử pháp mầu
Để cho tâm sống, không cầu cạnh ai.
Gồm hai pháp thì rất hay
Ly hay hiệp, tùy cảnh ngoài liệu toan.
Muốn thiện hiệp mới chu toàn
Ly do duyên cảnh, bảo toàn lẫn nhau.
Khổng dạy hòa, để cùng nhau
Xây dựng đời sống nâng cao thiện lành.
Lão dạy ly, ngăn chiến tranh
Tức là hai pháp song hành trước sau
Thiếu một không kết quả cao
Thiếu Nho thế giới không sao thái bình
Thiếu Lão sẽ sanh chiến tranh
Như cầm binh khí để canh giặc loàn
Hết giặc binh khí không buông
Chính người đó, sẽ gây tuồng loạn ly.
Vậy sự bỏ binh khí đi
Khi đời hết loạn đúng y pháp hành
Lão Tử dạy tu khi bình

Thật là đúng lý, nên mình phải tu.
Như Trương Lương xưa chối từ
Phẩm cao bổng lộc, quy tư an nhàn.
Khổng Tử sanh thời giặc loàn
Trước phải diệt giặc, sau toan tu hành.
Lão Tử sanh trong thời bình
Ngài đi tu để đem mình làm gương
Xả bỏ vật chất bạc tiền
Không không thì sẽ bình yên lâu dài.
Giáo lý thay đổi rất hay
Tùy duyên ứng dụng các Ngài dạy dân.
Nho Lão là đạo thân tâm
Đạo của tất cả chúng sanh nương nhờ.
Nhờ đạo ấy đến bây giờ
Tạo nên lẽ sống nên thơ hữu tình.
Đức Phật cũng dạy chúng sanh
Thân thì chung hợp, tâm mình tự lo
Cũng như cỏ nhỏ, cây to
Thân kề cận, sự sống do mỗi loài.
Người muốn chết mà nhớ Ngài
Khổng Tử thì sẽ hết ngay chán đời.

Ai mà quá khổ chơi vơi
Nhớ đức Lão Tử sẽ vui lại liền.
Hai Ngài là xác, là hồn
Không thể thiếu được, khi còn tồn sanh.
Về thuyết có, Khổng thuyết minh
Có người, có của, gia đình, người thân
Làm việc cực nhọc mưu sinh
Đạo nghĩa gom hiệp trong tình tam cang.
Thân tuy hợp, tâm khó an
Làm sao thế giới chịu an một bề
Nên cái có rất nhiêu khê
Khó thể bền vững một bề người đông.
Dùng lập gia đình cỏn con
Thì hay đúng lắm kỷ cương cuộc đời.
Bài học cho trẻ nhỏ thôi
Dùng luật để trị, dạy rồi mới nên.
Chớ đối với các lớp trên
Lấy lễ mà đãi mới bền nhân tâm.
Ở lớp dưới học trò đông
Đứa nên rất ít bởi không hiểu bài.
Học trò lớp trên ít người

Không trị phạt, chỉ dạy mà nên công.
Bởi nhờ rèn luyện dày công
Để đưa tới cái hòa đồng trang nghiêm.
Giáo lý Lão Tử lớp trên
Ngài dạy pháp tánh giữ bền chữ không.
Giáo lý Ngài dạy số đông
Người ta bỏ thế lợi danh chẳng cần.
Mỗi ai nấy tự trau tâm
Không danh, không lợi, nên không muộn phiền.
Mà lại khỏe khoắn như Tiên
Không điều lo lắng ưu phiền cũng không.
Khổng Tử dạy giới bình dân
Dùng pháp nội trị dân tình mới an.
Lão Tử chuyên dạy vua quan
Người lãnh đạo tốt thì dân yên bình.
Vua quan mà biết hy sinh
Chẳng kể thân mạng của mình lo dân.
Kẻ lãnh trách nhiệm cha anh
Thiệt thòi đủ thứ còn sanh oán hờn.
Lao tâm khổ trí ngày đêm
Lo ăn ở cho đàn em không rồi.

Đúng cũng khổ, sai khó coi,
Nên quan là phải thiệt thòi hy sinh.
Nên Lão Tử dạy trau tâm
Là lời dạy khéo, để mình không quên.
Thế gian hư ảo vô thường
Quên khổ hiện tại tìm đường tu tâm.
Không chán nản, biết sống lành
Từ bi hỷ xả thực hành thấy vui.
Thân sống xem như chết rồi
Không bị ràng buộc việc đời thế gian.
Không không, khỏe nhẹ, thanh nhàn
Thông minh, sáng suốt, không ràng buộc chi.
Tuyệt đối sống với trí bi
Ngoài ra không biết việc chi trong đời.
Khổng, Lão có ra do người
Không theo được Phật, đạo trời có ra
Và cũng vì bởi người ta
Không theo trời được, mở ra đạo người.
Đạo người là để đến trời,
Đạo trời dẫn dắt người người tiến lên
Lên đến đạo Phật cao trên

Tức ba lớp học dẫn đường chúng sanh.
Phật Thích Ca sau khi thành
Quả vị Vô thượng Ngài hành pháp trung
Nghĩa là Ngài dạy pháp chung
Có không cũng được, pháp tùng duyên sanh.
Đứng ngoài có không cạnh tranh
Không còn lầm lạc, tùy hành lợi tha.
Giác ngộ biết sáng thấy ra
Khổ vui, sống chết cũng là huyễn hư.
Giác ngộ đi đến chơn như
Không còn sở chấp, nên hư không màng
Khổ vui, chết sống không can
Có không, vinh nhục mơ màng chiêm bao.
Công lý có tự thuở nào
Nhơn thì có quả, thấp cao tự mình.
Miễn đừng mê muội chấp tình
Buồn vui, được mất tự thanh tịnh lòng
Con đường giác ngộ thong dong
Không bị ràng buộc có không mặc tình.
Phật, Lão, Khổng chung tiến trình
Cư gia thì cấm sát sanh làm đầu.

Xuất gia dâm giới là đầu
Phật Lão đều dạy họa sâu khôn lường.
Không luyến ái, chẳng ghét thương
Không sanh, không diệt con đường chơn không
Trung đạo mực giữa thanh trong
Chớ không phải thấp hay cao, xa gần.
Niết-bàn, trí huệ, chánh chơn
Tâm chơn yên lặng, không gần, không xa.
Chơn như, trơ lặng mới là
Giải thoát tất cả, sống là tự nhiên.
Từ tứ đại tiến dần lên
Về sau càng tiến theo duyên lạc lầm.
Rốt ráo giác ngộ chơn tâm
Không ác khỏi thiện, không tham nhẹ nhàng
Không giết thì khỏi cứu an
Không mê khỏi tỉnh, không sân khỏi sầu
Không lười thì khỏi siêng đâu
Làm bao nhiêu việc dãi dầu khổ công
Rốt lại có ích chi chăng
Không dư, không thiếu thường hằng khỏe hơn.
Không ghét thì đâu có thương

Nên khi giác ngộ tâm thường an ninh.
Khi tâm chưa được quân bình
Còn dư thiếu, là bởi mình chưa yên.
Bớt ra, thêm vô liền liền
Chớ chi hãy để tự nhiên phẳng bằng.
Tâm mới yên ổn vĩnh hằng
Sao ta chẳng nghĩ cái chung lẽ thường.
Phải học để biết cách thương
Phải sống san sẻ cùng nương ta người.
Cái linh mầu nhiệm tuyệt vời
Tự nhiên kín đáo, sống đời mực trung
Giáo lý Phật dạy tu chung
Chung sống, chung học, chung cùng lẫn nhau.
Giáo lý bình đẳng đổi trao
Cho không cầu báo, rèn trau ý lành
Giữ cho tam độc không sanh
Tâm chơn không vọng là thành công ngay
Thế giới chúng sanh hòa hài
Xã hội yên ấm tạo ngay tảng nền
Cho gia đình được vui yên
Có được như vậy mình yên vui bền

Ta và tất cả bình yên
Ta người tất cả sống hiền cùng nhau.
Dứt tham ái, không khổ đau
Sống với tất cả nâng cao cái nhìn.
Từ bỏ xã hội gia đình
Giải thoát rốt ráo cho mình, chúng sanh.
Cũng như xưa có thợ săn
Bắt le le đem nhốt chung một chuồng.
Bắt nhốt là bởi vì thương
Sợ nó đói khát lạc đường bơ vơ
Mỗi ngày cho ăn uống no
Đổi lại để có thịt cho mình dùng.
Xúi nó sanh sản cho đông
Bồ lúa trước mặt, sau lưng chảo dầu.
Một hôm người thấy trên đầu
Đại bàng bay liệng trên bầu trời xanh.
Con chim ấy lại nói rằng
Mình là con vịt ốm nhom thuở nào.
Bệnh hoạn nên bị vất vào
Rừng rậm, bụi kín tiêu dao hưởng nhàn.
Nhờ ăn ít nên nhẹ nhàng

Lông dài bay được bình an tu hành.
Nghe điều ấy người thợ săn
Thấy mình thua kém nhọc nhằn xấu xa.
Phá chuồng thả bầy vịt ra
Bảo chúng tu, người xuất gia tu hành.
Tha chúng không phải làm ơn
Mà người không muốn gây thêm tội tình.
Chẳng lâu sau có người nhìn
Thấy trên không có bầy chim đại bàng
Do một đoàn chủ dẫn đàng
Bay cùng khắp xứ bầy đàn rất đông.
Người là Đức Phật Thích tông
Bầy chim ấy, đệ tử đông của Ngài
Đại bàng trước là Như Lai
Hồng danh Ca Diếp đạo Ngài lưu thông.
Nho giáo ví như chuồng lồng,
Kết thành xã hội sống chung bao người.
Phật xưa cũng đã nhiều đời
Ở trong xã hội là người cư gia.
Như Khổng Tử từng lập ra
Luật pháp xã hội cùng là vua quan

Nuôi dân bằng lợi, bằng danh
Để mà thủ lợi lâu thành thói quen.
Lâu ngày khiến người ta quên
Nguồn gốc lịch sử tự thân buổi đầu.
Nhận lầm quyến thuộc gia đình
Lập nên sự nghiệp lợi danh buộc ràng.
Mảng ham ngon tốt, giàu sang
Để cho thân mạng phải cam đọa đày.
Ngài xem gương giải thoát hay
Của Phật Ca Diếp nên Ngài xuất gia.
Dạy giáo lý, chỉ đường ra
Phá tù khám, giải thoát người đang mê.
Xả bỏ sở chấp nghiệp nghề
Gia đình, tiền của, ta người lợi danh.
Đi xin ăn nhẹ nhàng thân
Bay khắp đây đó dạy chung muôn loài.
Ngài làm được việc đúng hay
Người người quy hướng tôn Ngài tối cao.
Ngài đã giải thoát trần lao
Giữ tâm trơ lặng ra vào tự do.
Đạo là con đường hay ho

Từ đầu đến cuối để cho nhân hoàn.
Phật Thích Ca đến cuối đường
Lão đến chặng giữa, Khổng đương khoảng đầu.
Tuy ba cảnh ngộ khác nhau
Ba giáo lý của trước sau con đường.
Đường ấy là Khất sĩ môn
Đức Phật y bát chuyên môn hàng đầu.
Lão Tử mang áo, ôm bầu,
Khổng Tử là bậc khó bần nho gia.
Thầy giáo là Phật Thích Ca
Lão đang tu tập xuất gia ly đời.
Khổng đang tập hạnh bước đầu
Khất sĩ hạnh, mới khởi đầu sơ cơ.
Khất sĩ là đạo ba nhà
Chơn lý võ trụ, tâm là đạo sư.
Ai cũng phải học, phải tu
Có xin học mới sống vui, sống nhàn.
Không tội lỗi, sống bình an
Khất sĩ là đạo, cư gia là đời.
Đời rồi sẽ cũng đến nơi
Về theo đạo hết, thì đời an vui.

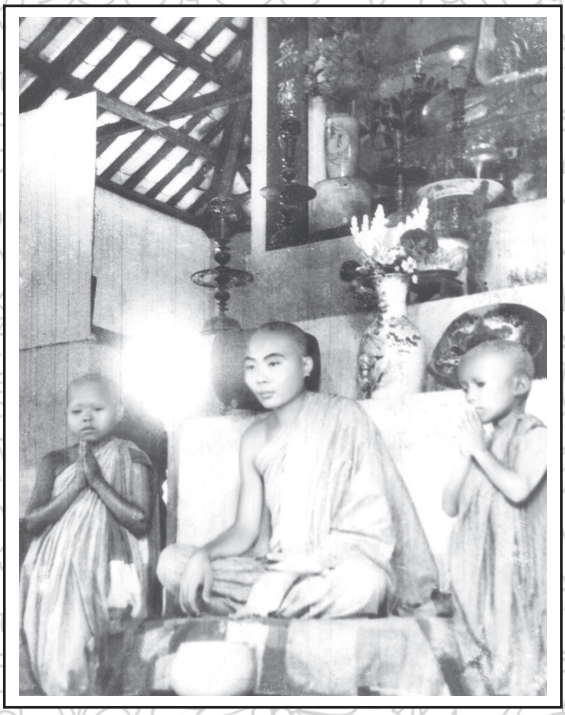

CHƠN LÝ 24

TÔNG GIÁO

Khi xưa đức Phật sinh tiền
Ngài dạy đạo lý diệu huyền độ sanh.
Bấy giờ đạo Phật thạnh hành
Là thời pháp lý, pháp hành nâng cao
Cây một cội, gốc vững vàng
Đều nương mình mẹ nhánh tàng xum xuê.
Tăng chúng đông đều nương về
Theo Phật tu học không hề đổi thay.
Thời chánh pháp lý tỏ bày
Người người quy ngưỡng nhập ngay vào dòng.
Thời nay xa Phật, Tăng đông
Như cây mất gốc, chiết trồng nhiều nơi.
Tùy theo phong thổ, tùy thời
Không còn tính chất như hồi nguyên xưa.
Đối với đạo Phật khi xưa
Con đường giác ngộ Phật Tăng hành trì.

Giáo pháp Ngài nói theo y
Chơn lý võ trụ theo thì đặt tên.
Đạo pháp có là do duyên
Không lường đếm, chỉ tùy duyên mà hành.
Tăng không chấp, học uyên thâm
Đạo của tất cả không tranh tín đồ
Ai muốn nhập đạo theo Ngài
Phải làm khất sĩ là người xuất gia.
Không phân chủng tộc màu da
Giữ riêng một lớp xuất gia tu hành.
Người cư sĩ có lòng tin
Ngài khuyên người ấy tập lần noi gương,
Tập giữ năm giới về nương
Ba ngôi Tam bảo tìm đường bước lên
Ngài khuyên cư sĩ hữu duyên
Hướng về Tam bảo theo đường thiện nhơn.
Năm giới, tám giới nghiêm trang
Bước lên mười giới tập lần xuất gia.
Tâm hướng đạo, thân ở nhà
Làm người cư sĩ chính là chư thiên.
Hộ đạo tinh tấn cần chuyên

Nhưng chưa giải thoát các duyên hồng trần.
Nên chưa gần được Phật Tăng
Chưa có tên gọi là Tăng xuất trần.
Giới xuất gia để đón ngăn
Không cho chung lộn tục Tăng khác phần.
Phật nói rằng mối đạo chung
Ngài thay chư Phật dạy giùm Tăng thôi.
Tăng không dám gọi Thầy tôi
Không xưng đệ tử để rồi làm sai
Làm hư tiếng Phật của Ngài
Sợ không làm được như Ngài tội thêm.
Dù giáo lý nói rộng hơn
Gọi chung tứ chúng vòng trong, vòng ngoài.
Hai bậc xuất gia Tăng Ni
Tại gia hai bậc hộ trì chúng Tăng.
Tứ sự ở mặc bệnh ăn
Nhờ đó Tăng chúng được phần rảnh rang.
Lo tu giới định nghiêm trang
Học nghe pháp bảo siêng năng tu hành.
Phật gọi tứ chúng Thinh văn
Tăng còn đạo Phật vẫn luôn thịnh hành.

Không ai tự cao xưng mình
Đệ tử Phật khi phàm tâm vẫn còn.
Phật Tăng giác ngộ hoàn toàn
Thánh hạnh cao viễn, nên hàng cư gia.
Khiêm nhượng không dám xưng là
Đệ tử Tăng lớp tại gia tu hành.
Tránh cho Tăng khỏi mang danh
Dạy trò không tốt lỗi thành của sư.
Cư gia có thể vô tư
Tín đồ các đạo giao lưu bên ngoài.
Việc lành nên giúp một tay
Mình được ích lợi trong ngoài đều an.
Cũng bởi cư gia còn đang
Tìm hiểu học hỏi mở mang tầm nhìn.
Chúng sanh học trò chung trường
Phật là thầy giáo dẫn đường lớp trên.
Chớ không phải là đạo riêng
Bài vở, lớp học tùy duyên dạy người.
Pháp môn Ngài dạy cao vời
Ít người theo được nên người hữu duyên.
Phát tâm muốn học đạo huyền

Xuất gia nhập đạo tùy duyên độ đời.
Đạo Ngài đường chơn rạng ngời
Không chấp nhỏ hẹp như người đời sau.
Thuở ấy đạo đức nâng cao
Gọi thời Chánh pháp thanh cao pháp hành.
Xưa cư gia có lòng thành
Chưa nhập đạo nhưng tu hành siêng năng.
Chưa được xuất gia bằng thân
Tâm hướng đạo, tập tu lần gieo duyên.
Nuôi sẵn hột giống tu hiền
Ngày nào thân rảnh tâm liền xuất gia.
Nhờ có chí nguyện cao xa
Ắt đời sau được xuất gia tu hành.
Đúng theo lẽ nhiều kiếp sanh
Từ ác tới thiện, đến thành cư gia.
Đến Tăng Khất sĩ xuất gia
Mới đắc quả Phật vào nhà Như Lai.
Như thế trên đoạn đường dài
Vô minh mê muội từng ngày tiến lên.
Người đi trước mà không siêng
Người sau tinh tấn vượt lên kịp thời.

Cư gia học hiểu đạo rồi
Kỉnh trọng đức hạnh của người xuất gia
Kỉnh người tinh tấn đang là
Tấm gương tiêu biểu cư gia hướng về.
Tăng sư còn chấp còn mê
Tăng thiếu giới luật khó bề độ sanh.
Cư gia cũng biết luật Tăng
Cũng có mắt sáng biệt phân tỏ tường.
Tăng giữ giới định làm gương,
Học thức cư sĩ có nhường Tăng đâu.
Nếu Tăng mà chẳng lo tu
Cư gia không trọng cho dù là Tăng.
Tăng cải sửa bỏ luật răn
Cư gia cải sửa bỏ Tăng sự thường.

Ở XỨ NÀY
Tăng không nhóm họp ngày rằm *(30)*
Ngày đọc Giới bổn lệ thường bỏ luôn.
Tăng chia chòm nhóm đua tranh
Không cần thuộc luật, không hành hạnh Tăng.
Không có Giáo hội hòa Tăng

Tăng đã rời rạc, không thành Trung tôn.
Cư gia mới lập giáo tông
Vì họ như rắn mà không có đầu.
Cư gia thiếu sự tin sâu
Thấy vài vị sái bắt đầu kiêu căng.
Bỏ giới luật, không kỉnh Tăng
Bỏ luôn cả sự hướng tâm ban đầu.
Còn ố ngạo các nhà sư
Ố nghịch đạo Phật, không cầu xuất gia.
Cho mình cư sĩ đúng mà
Họ lập tông giáo để mà tự tu.
Họ dám nói cả Tăng sư
Đang bị quả báo, nên tu nhọc nhằn.
Cư gia đã tu, đã thành
Đang hưởng phước báu không cần xuất gia.
Thương người vướng cảnh thiên ma
Không đường giác ngộ thật là thảm thương.
Xét kỹ lỗi Tăng dẫn đường
Mà làm sái quấy bặt đường thiên nhân.
Họ chê xuất gia ẩn dương
Không vì giác ngộ mà đương lánh đời.

Trốn tránh, thất bại, chơi vơi
Chớ không phải để độ người trầm luân.
Kẻ ố đạo, người làm xằng
Hai người đồng lõa giết ngầm đạo chơn.

1.

SỰ HIỂU LẦM

Có kẻ chưa hiểu nguồn cơn
Cho cư sĩ Bồ-tát hơn Thinh văn thừa.
Ứng cúng là một danh từ
Chỉ cho khất sĩ là người liễu thông,
Chơn lý võ trụ chúng sanh
Là bậc xứng đáng người trần gieo duyên.
A-la-hán Phật hiện tiền
Tu hạnh Bồ-tát châu viên nhiều đời.
Đắc quả Như Lai hiện thời
Là thầy Bồ-tát diệu vời thần thông
Bồ-tát, Thánh phàm hai tầng
La-hán Phật, Thánh, lục thông đủ đầy.
Bất lai cùng Nhất vãng lai
Lục thông chưa đủ vãng lai phàm trần
Nhập lưu quả chứng tựu thành

Hòa vào nguồn đạo tâm hành thong dong.
Xuất gia tu tập thành công
Đắc đủ bảy quả viên thành Như Lai.
Tại gia tinh tấn hàng ngày
Đắc được bốn quả nhập ngay vào dòng.
Bồ-tát phàm còn ở trong
Nhập lưu, Nhất vãng, Bất lai phàm trần.
Chưa có đầy đủ lục thông
Tập hạnh Bồ-tát chứ không phải là
Bồ tát thiệt thọ giác tha
Mỗi việc làm phải đều là lợi sanh.
Cư sĩ thiện nhơn, chư thiên
Biết tu phước thiện tùy duyên thực hành.
Mau dứt nghiệp để vãng sanh
Vào trong xứ Phật tu hành lợi tha.
Cư sĩ Bồ-tát tại gia
Theo pháp lục độ nhưng mà chưa thông
Lục độ hạnh tập chưa xong
Khất sĩ Bồ-tát mới mong vẹn phần.
Xuất gia bố thí một lần
Tài thí, pháp thí, xả thân hành trì.

Nhẫn nhục xin ăn qua ngày
Mặc đồ hoại sắc tam y thanh bần
Hạnh tinh tấn là thường hằng
Không ở một chỗ du Tăng ta-bà.
Giữ giới Cụ túc xuất gia
Là hạnh trì giới Tăng-già chánh chơn
Nhập đại định chốn lâm sơn
Tăng trưởng trí huệ cắt nhơn não phiền.
Bằng sự thuyết pháp tham thiền
Thực hành lục độ gieo duyên với đời.
Khất sĩ đắc quả hiện thời
Ba nghiệp thanh tịnh, đủ đầy lục thông.
A-la-hán quả thành công
Vun bồi công hạnh viên thành Bích-chi.
Trở lại giáo hóa kịp thì
Là Bồ-tát, Thánh để đi độ người.
Bồ-tát hạnh, tu nhiều đời
Viên thành Phật quả đắc ngôi Niết-bàn.
Bồ-tát hạnh quả hàm tàng
Như Lai toàn giác hiện đang độ đời.
Đại A-la-hán cao ngôi

Là Bồ-tát, Thánh trên hàng Thanh văn.
Cư sĩ tinh tấn chuyên cần
Sau khi bỏ xác hoàn thành nguyện tâm,
Mới mong chứng đắc lục thông
Thành A-la-hán, chớ trong hiện đời
Nhập lưu, Nhất vãng, Bất lai
Cư sĩ khó được quả này lúc sanh.
Như các sư khó đắc thành
Bích-chi, Bồ-tát Vô sanh Niết-bàn.
Cư sĩ hạnh thí dẫn đàng
Nhẫn nhục, tinh tấn vào hàng Dự lưu.
Cụ túc giới luật kiêm ưu
Tại gia cư sĩ không sao thực hành.
Chưa nhập định, huệ chưa sanh
Vậy từ Bồ-tát chỉ dành khuyến tu.
Cư gia đang tập thiện từ
Còn trong trần cảnh khó trừ tội căn.
Bồ-tát đa hạnh Thánh nhân
Là bậc Bồ-tát lục thông đủ đầy
Có hạnh đức của bậc thầy
Không phải đa hạnh là hay tùy hành

Bỏ giới luật, bỏ hạnh Tăng
Trở làm cư sĩ lăng xăng bên ngoài.
Khất sĩ Bồ-tát đủ tài
Lục thông đã đắc đủ đầy phép linh.
Cũng không tự tiện gọi mình
Là Bồ-tát, huống chi hàng cư gia.
Còn say mê cảnh ta-bà
Nhiễm ô bùn bụi xưng là Thánh nhân.
Bồ-tát cư sĩ giữa trần
Tưởng Phật xưa cũng là người cư gia.
Như thế đọa lạc trầm kha
Đoạn sự tấn hóa xuất gia của mình.
Làm gương quấy cho chúng sanh
Không lẽ lại tưởng là mình cao hơn
Bậc Thánh Tăng đã xuất trần.
Nghĩa xuất gia đủ hai phần mới nên
Thân nương cảnh tịnh cắt duyên
Thân không giải thoát tâm yên cảnh nào.
Phật Tăng xưa hiểu trước sau
Mượn cảnh thanh tịnh để vào chơn như
Tâm an định trú bi từ
Dụng tâm tạo cảnh chơn như khó hành.

Các Ngài xuất gia bằng thân
Đắc A-la-hán tâm hành xuất gia
Thế mà Thánh quả còn xa
Đâu như cư sĩ tại nhà nói suông
Tưởng rằng Bồ-tát cao hơn
Phật là cư sĩ còn trong bùn lầy
Không cần ra khỏi cảnh đời
Giữ nguyên nghiệp tội là lời vọng ngôn.
Tuy Phật nói nhiều pháp môn
Ai tu đắc cũng vào đường Như Lai.
Tuy nói vậy mà xưa nay
Ai đắc quả dám mở lời tự xưng.
Mình là Phật, không làm Tăng
Thật là sái quấy lạc lầm biết bao.
Tâm như thế cảnh giới nào
Mà xưng Bồ-tát cao hơn Thánh hiền.
Sao chẳng hiểu để kết duyên
Xuất gia khất sĩ một phen xuất trần.
Hoặc đi tìm kiếm chơn Tăng
Gom hiệp lại để khuếch trương Tăng-già.
Sửa chữa giới luật xuất gia
Chỉnh đốn đạo Phật thật là việc hay.

Lại đi chia rẽ trong ngoài
Ố Tăng, phá đạo nói tài ích chi.
Nên cư gia phải bước đi
Xuất gia giải thoát làm vì chơn Tăng.
Du phương hóa đạo độ trần
Bồ-tát, Thánh dạy Tăng, không luân hồi.
Bồ-tát phàm dạy người đời
Thiện nhơn, cư sĩ luân hồi quẩn quanh.
Chính nghĩa cư gia tâm lành
Tích trữ phước đức tập tành gieo nhân
Xuất gia khất sĩ cao trên
Dìu dắt kẻ khác bước lên như mình.
Nếu mình chưa sáng, chưa minh
Mà dạy người khác bảo tin khó thành.
Cư sĩ biết giữ phận mình
Lo tu học, đừng nên bàn luận sâu.
Xuất gia, cư sĩ trước sau
Bồ-tát, La-hán thấp cao miễn bàn.

2.

TĂNG SƯ CHIA RẼ

Tăng đồ của Phật khi xưa
Có ba hạng trí: Hạng đầu Thanh văn

Đang học tập để trau tâm.
Hạng hai Duyên giác hết lầm đang tu.
Hạng ba Bồ-tát bậc thầy
Đang dạy học, ba bậc này là Tăng.
Khác nhau trình độ trí tâm
Giáo lý, y bát cũng đồng như nhau.
Đều gọi chung là Tỳ-kheo
Ba hạng giáo lý thấp cao tùy hành.
Cùng tu giới, định, huệ sanh
Giáo pháp giác ngộ tri hành đắc ngay.
Từ ngày Phật tịch đến nay
Phân làm Đại, Tiểu, chia hai tông miền.
Đối nghịch chỉ trích lẫn nhau
Một đàng cải cách đề cao Đại thừa.
Ăn chay, y bát không trì
Theo như Nho đạo chuyên vì lợi tha.
Một đàng y bát xuất gia
Ăn tam tịnh nhục gọi là Nam tông.
Học pháp vi tế trau lòng
Thiên về tự độ Tiểu thừa danh xưng.
Phân thừa chia giáo sai lầm
Thừa là trình độ trí tâm mỗi người.

Đâu phải mới sanh Đại thừa
Hay tu thành Phật Tiểu thừa mãi đâu.
Như Phật Thích-ca khi xưa
Trọn đời y bát Tiểu thừa hay sao?
Phải chi các Sư lo tu
Bỏ lòng ngã ái vui câu lục hòa.
Ăn chay, y bát dung hòa
Chắc là Chánh pháp Phật-đà thạnh hưng.
Như chén bể được gắn lành
Vỏ lớn, ruột nhỏ sanh liền thịt cơm,
Thành nên trái giác ngon thơm
Đại, Tiểu hợp tác tốt hơn cho đời.
Chánh pháp truyền bá khắp nơi
Chúng sanh sẽ được hưởng lời pháp âm.
Các Sư chia rẽ đấu tranh
Khác nào thân Phật xé thành làm hai.
Giết đạo Phật, nên khó ai
Tu thành Phật được, bởi hay lạc lầm.
Tín đồ cư gia hoang mang
Rớt rơi chán nản tư riêng lạc loài.
Đã vậy xứ Ấn ngày nay
Các Sư tranh đấu lại bài xích nhau.

Cư gia chẳng biết làm sao
Lập môn, lập phái tránh sao khỏi nàn.
Chớ chi các sư hiểu rằng
Phải học, hiểu biết pháp môn hành trì.
Tu đến toàn giác, toàn tri
Giữ Sơ giác, Độc giác chi thiệt thòi.
Chỉ có giới, định, huệ thôi
Chấp chi thừa giáo để rồi cạnh tranh.
Trình độ Đại thừa đừng *(tự)* xưng,
Để người nhận biết mình cần khiêm cung.
Biết người Tiểu thừa chớ khinh
Dòm ngó phê phán cũng đừng nói ra.
Thật tu, thật học chính là
Không thừa, không giáo, không ta, không người.
Chỉ cần tu chơn chánh thôi
Quý hơn nói cãi nhiều lời khen chê.
Cần gì môn phái đông nhiều
Cho hư đạo, bởi giáo điều không nghiêm.
Xưa A-la-hán rất đông
Tín đồ rất ít, nay chừng khác xưa.
Phật, Thánh ít, Tăng đông nhiều
Gạo lúa, tấm cám thảy đều ở chung.

Làm sàng nứt gãy rối tung
Chớ chi sàng lọc mới hòng an vui.
Sàng giới luật nứt gãy rồi
Tăng nhiều, thiếu luật đến hồi đạo suy.
Ngọc quý hiếm có ít khi
Đất cát vô số người ta đâu tầm.
Đạo Phật mất tại Tăng đông
Ai cũng lầm tưởng mình dòng trưởng nam.
Tự xưng mình giữ đạo tràng
Tổ Thầy xưa có nói làm thế đâu.
Tổ Thầy chỉ dạy pháp tu
Theo pháp thuận thứ chớ đâu tranh giành.
Pháp nào hạp với chúng sanh
Ta, người đều được lợi hành tốt nên.
Đoạn nhứt thiết ác trước tiên
Tu nhứt thiết thiện tùy duyên độ đời.
Được thế mới thật là người
Thừa hành Chánh pháp giữa nơi cõi trần.

3.

TÍN ĐỒ THẤT LẠC

Thuở xưa hồi Phật sanh tiền
Phật, Tăng chỉ thuyết pháp chơn độ đời.

Đem chơn lý dạy cho người
Chứ không chú trọng phụng thờ chi chi.
Đường thiên lý các Ngài đi
Không trụ một chỗ tứ y giữ tròn.
Tịnh xá là chỗ nghỉ chơn
Phật Tăng tạm nghỉ trên đường du phương.
Tịnh xá ở chỗ rừng vườn
Nhà giảng cây lá tạm dùng thuyết kinh.
Pháp tọa thấp giữa nhà dùng
Là nơi Phật ngự giảng kinh độ đời.
Tứ chúng Thinh văn thảy ngồi
Trên đất thanh tịnh lãnh lời dạy răn
Đức Phật khi xưa dạy Tăng
Lo tu giải thoát không màng danh xưng
Vì vậy số đông chư Tăng
Chứng quả La-hán du hành độ sanh.
Không học nghề nghiệp thơ văn
Cũng không thờ phượng Thánh thần chi chi.
Các Sư chỉ lễ Phật khi
Nghe kinh học pháp hoặc khi thưa trình.
Thời gian còn lại tham thiền
Tâm không phút rảnh, thân yên tịnh nhàn.

Thời sau khi Phật Niết-bàn
Người ta ghi chép lời vàng giáo khuyên
Phân làm Ba tạng diệu huyền
Bằng nhiều thứ chữ lưu truyền khắp nơi.
Độ xác thực được mấy mươi
Cư gia truyền tụng cho lời Phật linh
Đọc suông chẳng hiểu nghĩa kinh
Lời Phật muốn dạy chúng sinh thế nào.
Ý nghĩa chơn lý ra sao
Tăng còn không hiểu làm sao chỉ rành.
Thôi thì đọc tụng xưng danh
Tin lời Phật như phép linh cứu nàn
Hình thức tín ngưỡng lan tràn
Khiến người muốn hiểu vô vàn khó khăn.
Sưu tầm, khảo cứu lăng xăng
Bươi từng chút, vẹt gai chông cản đường.
Muốn tránh khỏi nạn xích xiềng
Tránh xa tông giáo chỉ chuyên cúng cầu.
Thời xa Phật ít người tu
Ai cũng muốn đạo đông tín đồ nhiều.
Mở rộng lớp dưới dắt dìu

Kẻ ác lên thiện nên người cư gia.
Mà quên lãng sự xuất gia
Lo tu giải thoát chính là mục tiêu.
Có khi cư gia kéo lôi
Các sư chung lộn với đời không hay.
Cư gia muốn cho ai ai
Cũng là cư sĩ lập ngay đạo trời.
Trong số cư gia có người
Chưa hiểu mục đích chấp người, chấp ta.
Cho là giáo pháp cư gia
Bền vững đúng đắn thật là quấy thay.
Cư gia ấy thật là sai
Vướng trọng tội hủy Tăng-già tu chơn.
Cư gia sở học lão thông
Không trí huệ dễ lạc lầm đảo điên.
Sư ít học, lo tham thiền
Có được cái học tự mình ngộ ra.
Pháp học, pháp hành dung hòa
Hơn là cái học sa đà mênh mông.
Có học pháp, hành chưa thông
Người đâu tin tưởng chỉ ròng nói suông.

Đức tu thắng phục chúng nhơn
Cậy tài học để tranh hơn khó thành.
Phật xưa xuất gia tu hành
Chính từ nơi chỗ thật hành khó khăn.
Mới sanh trí huệ toàn năng
Nhờ học chậm rãi mới kinh nghiệm nhiều.
Hưởng được pháp vị cao siêu
Thơm ngon ích lợi để điều phục tâm.
Nay trọng tài học quên hành
Tưởng lầm cư sĩ trọn lành chánh chân.
Đem đạo gia nhập thế trần
Theo các ngoại giáo mất phần thanh cao.
Đức Phật Thích-ca thuở nào
Không còn hình bóng gương cao dạy đời.
Tịnh tâm ngó lại xem nơi
Giữa chánh điện của ngôi chùa ngày nay
Nguy nga lộng lẫy đẹp thay
Chẳng có pháp lý dạy người tu chơn.
Lo thâu tín đồ cho đông
Bận lo lớp dưới nên không thời giờ
Sư thủ tự cho tín đồ

Bày ra cúng kiếng phụng thờ trang nghiêm.
Chùa nay nhà cất mênh mang
Cốt tượng đủ thứ lạnh tanh bóng người.
Chỗ ấy chỉ để làm nơi
Cho người cầu vái thỉnh mời Phật, Tiên.
Không phải là nơi đạo tràng
Tứ chúng tu học tinh thần nêu cao.
Và không biết đến khi nào
Chúng ta mới sẽ gặp nhau hằng ngày.
Trong một nhà mát sơ sài
Có vị Bồ-tát diễn bài pháp âm.
Giảng dạy đạo lý uyên thâm
Vượt qua khỏi sự mê lầm tà tin.
Đời nay vật chất thạnh hành
Con người bị lún ngộp chìm quá sâu.
Không có thời giờ để tu
Nên khi chết lo sợ giùm cho nhau.
Mọi người xúm lại cầu siêu
Đưa về tịnh thổ tiêu diêu linh hồn.
Hoặc bằng kinh kệ đưa đường
Làm chay, bố thí, cúng dường trai gia.

Ít ai hiểu siêu *(là)* vượt qua
Độ là bờ giác mà ta hướng về
Tịnh độ cõi đất không xa
Tăng bảo, giới luật là nhà Tây phương.
Lại cũng lắm kẻ bình thường
Khinh Tăng khất sĩ, ghét đường xuất gia,
Vậy mà khi chết thiết tha
Cầu xin vái nguyện về nhà Tây phương.
Thử người ấy còn hiện đương
Sống trong trần thế không thường tu tâm.
Khuyên bảo người ấy bỏ trần
Giải thoát tu học có làm được không.
Nghĩa chữ siêu phải tỏ thông
Vượt qua, bước tới, lòng không đắm trần.
Siêu địa ngục, ngạ quỷ phần
Siêu ngạ quỷ ắt đến tầng chư thiên.
Siêu chư thiên đến Phật thân
Chữ siêu là tiến hóa dần vượt lên.
Siêu tham, bố thí gieo duyên
Siêu sân hận, nhẫn nhục lần sửa tâm.
Siêu si mê là siêng năng

Siêu ác đến thiện, siêu trần giác chơn.
Vạn ức pháp, vạn ức tên
Pháp để siêu vượt bước lên dần dần.
Siêu vật chất đến tinh thần
Siêu đời là đạo tăng phần an vui.
Phật xưa nói pháp dạy người
Gọi là siêu độ cho người trầm luân.
Khi xuất gia vào đất Tăng
Tức là độ tận không còn tríu mê
Cầu xin cha mẹ hướng về
Quy y Tam bảo trọn bề hiếu thân.
Con ngỗ nghịch đánh dạy răn
Để biết hối lỗi siêu thăng hiện tiền.
Khuyên lơn bạn hữu tu hiền
Cũng để siêu độ về miền lạc bang.
Quan tâm con cháu anh em
Nhắc khuyên thường phải tu hiền là siêu.
Như vậy giác ngộ là siêu
Phải giải thoát khỏi các điều trói trăn.
Như vậy trong các duyên nhân
Bằng thưởng, phạt hay khuyên răn mọi điều.

Đó là siêu độ hiện tiền
Không đợi đến chết lập đàn cầu siêu.
Cũng như thế mà khi xưa
Con khuyên cha mẹ đi tu không thành.
Nên phải thỉnh rước Phật Tăng
Đến nhà sớt bát trai Tăng cúng dường.
Sau xin dạy đạo diệu huyền
Cho cha mẹ được siêu miền Tây phương.
Đời sau ít có Pháp sư
Cư gia xúm lại đem kinh tụng trì
Giảng giải nghĩa lý vân vi
Khuyên tu học hiểu cũng vì cầu siêu.
Đời nay không hiểu bày điều
Lo lót hối lộ Diêm vương, Ngọc Hoàng.
Bày ra lắm chuyện vua quan
Ít ai hiểu, pháp thí đàn cầu siêu.
Phật xưa giác ngộ tiêu diêu
Đi tu giải thoát, dạy điều phục tâm.
Ai muốn siêu độ chúng sanh
Xuất gia Khất sĩ làm Tăng tu hành.
Cắt tham ái của chính mình
Mới mong diệt được vọng tình người ta.

TÓM LẠI

Đạo Phật ngày nay khác xa
Không còn giống được Tăng-già khi xưa.
Ai cũng xưng danh Phật thừa
Giới luật không giữ chỉ trì niệm danh.
Tông giáo rộng, tín ngưỡng đông
Giới luật càng mất đạo vàng càng lu.
Vật chất thạnh, Tăng-già suy
Tăng là giềng mối Đạo sư bao người.
Thế mà Tăng lại chia lìa
Thần vật chất ắt đón đưa gọi mời.
Hoành hành chôn lấp mọi người
Trách sao trần thế đến hồi nguy nan.
Vậy muốn chấn hưng đạo tràng
Hãy nên thu hẹp các thừa giáo tông.
Xưa nay mở cửa thâu đông
Nay tạm đóng cửa sắp phân lớp trường.
Xương minh giáo lý nêu gương
Khuyến khích cư sĩ lên đường xuất gia.
Thống nhất toàn thể Tăng-già
Quần Tăng đại hội để mà chấn hưng.
Nâng cao cảnh giới tinh thần

Mới mong độ được số đông nhiều người.
Tăng đủ giới luật thảnh thơi
Gắn liền tông giáo, quy hồi cư gia.
Vẹt bóng mê cõi ta-bà
Ánh sáng Chánh pháp lan xa cứu đời.
Như khi đức Phật sinh thời
Mới mong cứu vãn cõi đời hôm nay.
Cư sĩ đều nên xuất gia
Tăng sư phận sự dung hòa nâng cao.
Người hành chưa đặng góp vào
Ủng hộ giáo pháp, cùng nhau tu hành.
Chớ đừng ố chọi lăng xăng
Kiêu sa ém tội cũng không ích gì.
Khuyến khích giúp đỡ người đi
Hợp tác sửa chữa những gì chưa hay.
Nâng cao giới luật hàng ngày
Đó là phận sự của người xuất gia.
Phận sự chính của Tăng-già
Chung tay chỉnh đốn mới là quý nên.
Phải tạo nấc thang đi lên
Chỉ bờ mé cho người mê bước vào.
Vớt người nguy phải sắm tàu

Đó là phận sự hợp nhau để làm.
Cõi đời biển khổ mông mênh
Chúng sanh lặn hụp thảm thương thay là.
Bổn phận Tăng bảo chính là
Chỉnh đốn Giáo hội lục hòa nêu gương.
Thì các tông giáo tự nhiên
Hòa hợp thống nhất các miền Bắc, Nam.
Hôm nay đạo Phật không làm
Chỉnh đốn không được, thì hàng Tăng sư
Hãy nên tìm chỗ riêng tư
Rừng sâu núi vắng lo tu riêng mình.
Hơn là ở chốn thị thành
Xuất gia vô hạnh ô danh Tăng-già.
Cư gia hủy mạ xót xa
Ta người đều lỗi thật là uổng thay.
Chỉnh đốn được thì từ nay
Chiến tranh tông giáo dứt ngay không còn.
Tăng-già tu để nêu gương
Tăng-già hòa hợp dứt đường chiến tranh.
Nêu cao đức hạnh vô tranh
Xây dựng cõi đạo an bình yên vui.

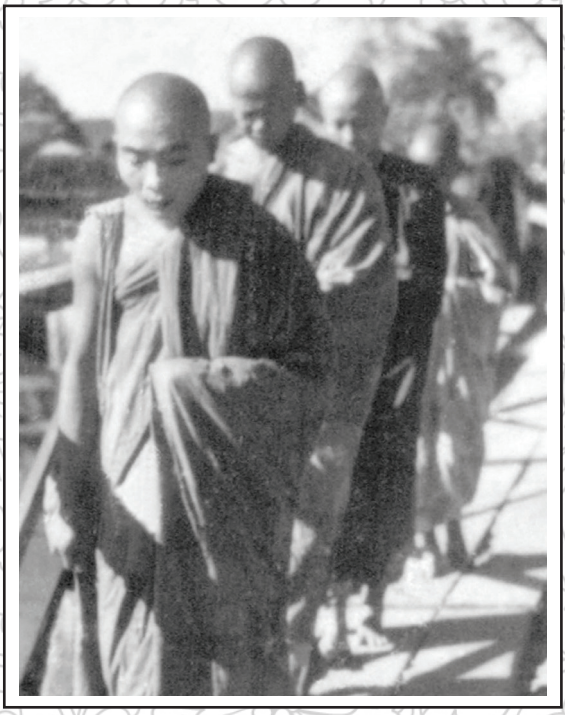

CHƠN LÝ 25

THẦN MẬT

Thân mật là không hay làm
Khẩu mật là ít nói năng, kiệm lời
Ý mật không nhớ xa vời
Ba mật kín đáo đắc thời phép linh.
Ba mật ẩn kín bên trong
Gồm đủ ba mật thần thông hiển bày.
Nói làm không lộ ra ngoài
Làm nói tưởng loạn mất ngay phép thần.
Ý duyên thân, khẩu mà sanh
Không còn thân, khẩu tịnh thanh ý thiền.
Không nói làm tưởng là duyên
Đưa đến kết quả định yên tinh thần.
Thân, khẩu, ý loạn là nhân
Làm cho cuộc sống trăm phần khó khăn
Chơn như là ý định yên
Như vỏ ruột kín tất sinh mộng ngòi

Rồi ngòi mộng sẽ sanh cây
Cây do vỏ, ruột từ đây biến thành.
Cái ý trước do mộng sanh
Ý sau ngòi mộng biến thành thân cây.
Thân cây như là phép thần
Từ hột mộng nhỏ biến thành cây to.
Hạt kín tốt là duyên do
Phép thần thông hiện là do hột đầy.
Hột sống là hạt chắc đầy
Tâm chơn ba mật đủ đầy viên dung.
Ý mật là có thần thông
Trong ba cái mật, khẩu, thân tạm dùng.
Để nuôi ý mật bên trong,
Ý mật có, khẩu, thân không ngại gì.
Tâm có ba phần diệu kỳ
Linh, giác, thần có tức thì linh thiêng.
Thần là sức sống hiện tiền
Giác là cái biết sự duyên cuộc đời.
Linh là linh nghiệm ứng thời
Bộ máy ngũ tạng giữa nơi thân mình.
Không ngũ tạng không tồn sinh

Không linh, sống, biết như hình nộm thôi.
Người như thế chịu thiệt thòi
Việc không toại ý, khổ đời trầm luân
Bởi thiếu linh nghiệm thần thông
Mảng lo làm nói lông bông vọng tình.
Không yên lặng sẽ mất linh
Không linh là bởi vọng tình lăng xăng.
Đúng chơn lý mỗi chúng sinh
Tự nhiên yên lặng mật linh phủ trùm.
Người không yên lặng lạc lầm
Say mê giả cảnh kiếm tầm mất công.
Bám theo trần, khổ không công
Vô thường, vô ngã xoay vòng đảo điên.
Lúc nào chịu bỏ trần duyên
Tự nhiên yên lặng linh thiêng hiển bày.
Giống như mặt kiếng bên ngoài
Không dính bụi sẽ rạng ngời sáng trong.
Người mắc tai nạn tử vong
Cũng tại nơi sự tưởng mong nói làm.
Hột nứt, mộng thúi, ruột hôi
Hoa búp kín, mới là thời hoa xinh.

Tâm hồn tốt đẹp yên bình
Ba mật tròn đủ, khó nhìn thấy tâm.
Ngọc vô giá, loại khó tầm
Vậy nên những kẻ tu tâm giữ gìn.
Tâm kín đáo, có sức linh
Là người biết sống cho mình lạc an.
Không còn sợ sệt tai nàn
Suốt thông hai cảnh nhẹ nhàng có, không
Người có sức mạnh phi thường
Không ai sánh được, lực đương nhiều người.
Dời non, lấp biển như chơi
Làm chủ sống chết, sống đời vui thay.
Biết được quá khứ, vị lai
Biết rõ hiện tại hiểu ngay tâm người.
Mạnh mẽ, định tĩnh, vui tươi
Lực ba cái mật của người lặng yên.
Linh hồn cứng chắc tự nhiên
Do không phiền não đối duyên cuộc đời.
Loạn vọng làm hại tâm người
Như sắt đỏ dưới búa người thợ dao.
Phóng tâm năng lượng tiêu hao

Ý thiếu sức mạnh làm sao sống còn.
Một người quán tưởng tịnh tâm
Định ý một việc, phóng tâm chẳng còn.
Như một người học thôi miên
Chăm chú một việc và ngưng nói làm.
Lâu ngày tư tưởng lắng dần
Gom hiệp một chỗ mà thành linh thiêng.
Người tập thần nhãn nhìn đèn
Ngó ngay một vật lâu quen định thần.
Dùng mắt sai quỷ khiến thần
Bảo đi, bảo chạy bằng thần lực tâm.
Mắt là thần, chủ của tâm
Nhìn ánh mắt, biết được tâm của người.
Mắt loạn là ma hiện thời
Mắt Phật định tĩnh rạng ngời ánh quang.
Người lực sĩ trước khi làm
Muốn nhấc khối đá phải gom lực thần.
Ba cái mật phải tập trung
Miệng ngậm kín lại, nói thầm nhẹ lên
Thân phải tập trung cơ gân
Ý tưởng khối đá nhẹ nâng lên liền.

Người làm một cách tự nhiên
Gồm đủ ba lực quả nhiên nhẹ nhàng.
Người võ sĩ khi tập rèn
Miệng họ thét, thân, ý liền theo nhau.
Người lái xe ý tại đâu
Tay chân theo đó mới hầu đến nơi.
Thân, khẩu, ý nếu rạc rời
Việc không kết quả khi người loạn tâm.
Một người có đủ ba phần
Thân, khẩu, ý thiện mới thành hiền nhân.
Nhược bằng thiếu mất một phần
Không thành tựu, hạt giống cần đủ ba.
Thân, khẩu, ý đủ chính là
Tâm, hạt giống tốt để ta giữ gìn.
Vậy nên tu tâm của mình
Là phải trau sửa giữ gìn tâm viên.
Khi nào tâm được tịnh yên
Ẩn mật kín đáo tâm liền sáng ra.
Chúng sanh khổ chính bởi là
Quen tánh xao động tạo ra tai nàn.
Muốn tập ba mật định an

Trước phải mượn đức tin làm chỗ nương.
Để được tinh tấn thường thường
Sẽ có kết quả linh thiêng cho mình.
Ba mật đầy đủ mới linh
Chính nhờ thân, khẩu của mình lặng yên.
Đức tin chính là cơ duyên
Để ta gắng chí cần chuyên tu hành.
Tinh tấn trì chú, niệm danh
Tập ba mật định phát thành thần thông.
Dùng pháp làm cho lục căn
Ba nghiệp trong sạch thần thông hiển bày.
Trong định quả linh có ngay
Trong yên lặng sẽ hiển bày thần thông.
Muốn định yên, giữ niệm lòng
Ghi nhớ một việc, tập trung một điều
Tầm tõi quán xét một câu
Thấu đáo nghĩa lý pháp mầu tâm minh.
Thân, khẩu, ý thật lặng thinh
Chơn như định trụ tâm mình sạch trong.
Khó nhứt là sự bền công
Nên phải tạm mượn đức tin ban đầu

Hay là bổn thệ nguyện sâu
Để lực tinh tấn làm cầu đưa duyên.
Lục căn thanh tịnh hiện tiền
Mới có trí huệ, viên thành Phật tâm.
Trí huệ quán xét không lầm
Diệt dứt phiền não, căn thâm nhiều đời.
Bảo giữ mật định sống đời
Đó là kết quả của người tu chơn.
Ma quỷ kia cũng linh thiêng
Cũng đắc thần mật, giới hiền thì không.
Không có trí huệ sáng thông
Thiếu giới, định, huệ nên không bền dài.
Phép linh sẽ mất có ngày
Cũng rất nguy hiểm cho người dụng công.
Vì bởi tự cao ham danh
Lạc vào tà kiến tội sanh càng nhiều.
Tham, sân phiền não đủ điều
Thần thông sẽ mất khó điều phục tâm.
Vì tật chướng đã lậm mang
Sa vào địa ngục nên càng khổ thêm.
Nên người tu phải biết rằng

Quả linh vốn sẵn nguồn tâm ban đầu
Chớ không tìm kiếm đâu đâu
Hướng theo niệm quấy mà sầu khổ thân.
Người biết tu quý tinh thần
Giữ gìn ba mật diệt phăng não phiền.
Tu để cho tâm bình yên
Cho đời tốt đẹp bình an vạn loài.
Dứt nghiệp tội, tránh đọa đày
Phép linh là phụ, Tuệ và tâm chơn
Mới là của cải tảng nền
Cần hiểu Phật là Niết-bàn, chơn thân.
Phép linh chỉ giúp đôi phần
Trong khi hoạn nạn mới cần giúp thêm.
Người đi núi tin thần tiên
Đi dù mệt nhưng tưởng tin có thần
Ý nghĩ và miệng nói thầm
Khỏe! khỏe! Ý định từng bước chân.
Mượn đức tin có thần tiên
Mà người khỏe thiệt, thật thần diệu thay.
Nhờ đức tin ba mật đầy
Thành tựu linh ứng, không ngoài đức tin.

Đi đường xa bụng đói kinh
Ý tưởng tượng mình đã ăn bánh rồi
Bụng no, miệng ngọt, khỏe thôi
Tinh thần hăng hái như hồi ăn no.
Đề mục, đức tin làm cho
Có thể nhịn được thêm năm bảy ngày.
Có người mắc phải bệnh nơi
Thân thể nóng lạnh, ngăn hơi, nhức đầu.
Người ấy dùng đức tin sâu
Lực ba cái mật, dẫn đầu ý căn.
Thầy thuốc tạm thời chống ngăn
Cũng đạt kết quả công năng diệu kỳ.
Người mất ngủ dụng pháp ni
Nói thầm "ngủ ngủ" tưởng khi ngủ rồi.
Người bị khí uất ngăn hơi
Niệm danh hiệu Phật nhờ nơi gia trì.
Nói trong trí thông xuống đi
Ý tưởng tượng hơi đã đi xuống rồi
Thở ra vô tiếp hơi dài
Chỉ trong vài phút bệnh này tiêu tan.
Người có đức tin lâu năm

Mượn danh hiệu Phật lực thần gồm thâu.
Thân, khẩu, ý mật phép mầu
Ý quyết định thì việc nào cũng nên.
Đứt tay sợ sệt than rên
"Đau, đau" thì sẽ càng thêm đau nhiều.
Tướng bị chặt đứt mất đầu
Thân trên lưng ngựa, tay còn vung gươm
Nhờ ba cái mật kết gom
Tinh thần mạnh mẽ, lực còn hăng say.
Người sợ ma quỷ có ngày
Bị ma quỷ nhát, nhập ngay vào mình.
Người đủ lực có tinh thần
Dù trước nghịch cảnh, nhưng không việc gì.
Thản nhiên bình tĩnh điều nghi
Thông minh, sáng suốt việc gì cũng xong.
Người yếu đuối sợ dịch ôn
Nên bị ôn dịch hớp hồn bệnh luôn.
Người không bệnh, muốn người xem
Mình quan trọng, nên miệng rên đau hoài.
Ý tưởng đau, thân bệnh ngay
Thuốc không trị được, giữ hoài niệm đau.

Thất tình muốn chết, muốn đau
Thân không cử động, tinh thần mau suy.
Đau tư tưởng không thuốc gì
Chữa khỏi được, bởi mật suy hoàn toàn.
Con bệnh nặng cha tới thăm
Thương cha con nói khỏe hơn nhiều rồi
Ráng cử động đi, nói, cười
Tưởng khỏi bệnh dù nhiều ngày không ăn.
Một người vì yếu tinh thần
Lúc nào cũng sợ thình lình bị xô
Té xuống sông, bị giựt mình
Sợ chết, hăng hái lội nhanh vô bờ.
Trở nên can đảm không ngờ
Thế là hết bệnh, sợ lo không còn.
Người có tánh ghét, giận, buồn
Thân sẽ sanh bệnh, mau già héo khô.
Thiếu tinh thần, trí ngẩn ngơ
Mật không dung hợp, thuốc mô trị lành.
Thân người chết, còn tinh thần
Tim đã ngừng đập, tay chân lạnh rồi.
Họ còn nuối chờ một người

Miệng nói "khoan, chậm", mật thời tập trung.
Ý tưởng mình phải sống thêm
Khi con cháu đến mới yên lòng này.
Bấy giờ mới chịu xuôi tay
Nằm yên chờ chết, chết ngay như nguyền.
Một khi thân xác không còn
Nếu chết oan ức, lòng đang hận thù.
Uất khí mạnh mẽ không tiêu
Trở thành ma quỷ báo cừu oan gia.
Nỗi uất hận khiến người ta
Trở nên tinh quỷ cũng là đương nhiên.
Người muốn sống chết theo duyên
Tập trung ba mật, định yên tinh thần.
Dù thân hư hoại nhiều phần
Ý tưởng muốn sống nói thầm chưa sao
Xem mình như mạnh không đau
Thân cố gượng, đến ngày nào muốn đi.
Bấy giờ nói chết, chết đi
Ý tưởng đã chết, thân thì nằm yên
Không ăn, muốn được chết liền
Thế là chết thiệt tùy duyên như nguyền.

Như vậy ta thấy rõ ràng
Sống chết, đau mạnh do mình quyết tâm.
Yếu tố nước uống, thức ăn
Bà con quyến thuộc một phần nhỏ thôi.
Tinh thần mạnh mẽ định rồi
Ba mật gom trụ tức thời chuyển sinh.
Một người đời trước sẵn lành
Đời này không ác, không tham nhẹ nhàng.
Phong thái tỉnh táo nghiêm trang
Không ưu, không loạn, lúc đang bình thường.
Họ nhận thấy rõ mộng điềm
Biết mình sẽ chết ưu tiên chọn ngày.
Được toại nguyện khỏe khoắn thay
Do nhờ ba mật đủ đầy yên an.
Có người cư sĩ ngày thường
Tâm vọng động bởi lo toan các điều
Lúc đau tịnh định tinh thần
Ba mật tròn đủ, đức tin chánh cần
Họ có thể hiện điềm lành
Trong giờ bỏ xác an lành vui yên.
Một người xuất gia tu thiền

Mượn đức tin, gom *(ba)* mật liền trụ tâm
Không thiết ngoại sự cảnh trần
Không biết thân, khẩu, ý phàm là chi
Họ dùng năng lực duy trì
Tư tưởng, sức mạnh diệu kỳ phép linh.
Trần cảnh quấy rối đảo điên
Mà quên lãng món báu thiêng nơi mình
Mãi ôm đeo cái giả danh
Bọt nước tan hiệp, khổ mình không công.
Một tu sĩ đắc thần thông
Khi tâm xao động, thần thông không còn.
Ma quỷ nào dám tự tôn
Người phàm cõi tục tỉnh hồn hay mơ.
Đạo sư định lực tập trung
Ở trên núi tuyết, cởi trần vận công
Gom hơi nóng ở trong thân
Làm khô trăm cái bao dày một đêm.
Đạo sĩ dùng tưởng làm nên
Cục lửa dẫn số chạy quanh trong người.
Người kia quán tưởng định rồi
Thấy cục lửa nhỏ đến hồi bằng thân

Bằng cái nhà, chạy vòng vòng
Chạy cả thế giới đều trong ý thần.
Các sư ba mật linh thông
Dùng tư tưởng nói chuyện chung xa gần.
Bậc La-hán mỗi bước chân
Núi này *(đến)* **núi khác cũng bằng định tâm.**
Thiền sư nhập định linh thông
Biết tất cả chuyện, như không biết gì.
Tham thiền qua khỏi thiền chi
Tầm sát, tỉnh giác tự tri nơi mình
Trong cái yên lặng ứng sinh
Xúc tiếp nhận được điển lành tự nhiên.
Có sự chỉ dạy tùy duyên
Nhìn thấy rõ biết mọi miền, mọi nơi.
Nhìn xa túc mạng nhiều đời
Soi rõ quá khứ, vị lai tột cùng.
Pháp sư đang giảng pháp âm
Gặp phải đoạn khó định tâm thông liền.
Trong cái yên lặng tự nhiên
Đủ ba cái mật có liền thần thông.
An hòa diệt tận phóng tâm

Không còn xao xuyến, một năng lực thần.
Nghị lực làm chủ được tâm
Thắng lực, toàn lực tự tâm yên bình.
Nếu tâm yên lặng nhận xem
Những sự kiện đến quanh mình nhỏ to.
Ghi nhật ký mọi duyên do
Theo dõi kết quả đến cho sau này.
Có những tin báo ngày mai
Tương tợ, trái ngược việc này suy ra
Nhiều năm kinh nghiệm dần dà
Do sự tích lũy mà ta biết nhiều.
Trở nên tiên tri đại tài
Có nhiều sách để ngày sau cho đời.
Trong yên lặng tự nhiên thôi
Ba mật linh ứng cho người định tâm.
Việc sắp đến biết không lầm
Như nhà mỹ thuật khéo phần chuyên môn.
Nhà tiên tri biết rõ hơn
Tập trung chuyên chú thành công hơn người.
Người thân, khẩu vọng bên ngoài
Không chú ý, cũng chẳng hay tịnh lòng.

Sự giải đãi chẳng bền công
Thì việc chẳng sáng khó mong thành tài.
Có hai người học cùng thầy
Cùng vào một lượt, học bài học chung.
Một hôm thầy có việc công
Gọi hai trò đến bảo đồng đưa thư.
Trên đường trò khó thông tin
Sự kiện trước mắt chỉ trong một giờ.
Có một con voi cái già
Mù một mắt trái, trên lưng cõng người
Đàn bà có mang trong người
Một đứa bé gái tuổi chừng sáu năm.
Điều ấy làm cho trò sang
Không tin cãi lại, việc càng khó tin
Đến khi gặp mới giựt mình
Mới biết trò khó hơn mình tiên tri.
Khi về mách lại so bì
Rằng thầy dạy lại thiếu đi công bình
Thầy rằng không dạy phép linh
Tiên tri, thần nhãn thật tình không ngơ.
Bấy giờ trò khó mới thưa
"Nhờ thầy dạy bảo định tâm bao ngày

Không nghĩ đến việc bên ngoài
Gắng công quán xét việc này mới thông
Nhờ ba cái mật tập trung
Nhận biết được việc đang cùng xảy ra."
Các nhà trinh thám chuyên gia
Không hay giao tiếp các nhà chung quanh.
Ít nói, ít làm mà nên
Thành công bí mật tuổi tên một đời.
Sưu tầm, khảo cứu, tìm tòi
Người chuyên nghiệp chọn ở nơi vắng người.
Trong chốn yên lặng thảnh thơi
Trở nên bí mật thành người siêu nhân.
Bài học trong cõi hồng trần
Môn nào cũng vậy tự thân hoàn thành.
Người chỉ nương học bước đầu
Rồi sau tự học tầm cầu tiến lên.
Đến cõi bao quát không trên
Không ai thấy được hành tung của người.
Người học đạo cũng vậy thôi
Nương theo văn tự lúc đầu ban sơ
Sau rồi tự biết căn cơ
Vào trong huyền bí chính nhờ tịnh tâm.

Thân nào cũng chỉ tạm nương
Từ nơi cái giả tìm đường mà đi
Từ hữu vi đến vô vi
Đến với cái thật, bỏ đi huyễn hài
Linh hồn tồn tại bền dài
Xác thân sẽ mất nào ai giữ gìn.
Người không có ba mật linh
Như có xác thịt mà không linh hồn.
Người sợ bóng tối ban đêm
Bởi thiếu ba mật tinh thần không an
Kẻ ấy chết, khổ vô vàn
Sợ chỗ vắng vẻ không an tinh thần
Đường luân hồi mãi dấn thân
Bởi thiếu tự chủ, không cần đức tin.
Người tu ba nghiệp giữ gìn
Ba mật đầy đủ tâm mình vững an
Có được bản lãnh phi thường
Chưa đắc quả Phật, lực đương đại hùng.
Người nhập định phát thần thông
Trang nghiêm thuần hậu thể đồng Phật Tăng.
Người tâm bình đẳng mực trung
Tránh được tai hại, thung dung Niết-bàn.

Không còn lạc nẻo lầm đường
Đi sâu vào cảnh thật thường trơ trơ.
Vậy sự học của người tu
Học giới, định, huệ điều nhu tâm hành
Sự tu người là không tranh
Trau giới, định, huệ thực hành chơn như.
Học chơn lý hiểu cách tu
Tu đúng pháp, thoát hiểm nguy lạc lầm
Vì đời là cõi lạc lầm
Người lầm lạc thì tinh thần chơi vơi.
Hoảng hốt rối loạn khổ đời
Tạo thêm nghiệp tội tự nơi mình làm.
Vô minh nhắm mắt đi càn
Biết đâu phương hướng thoát đàng trầm luân.
Khó tự giác, khó biết dừng
Vay mãi trả mãi khổ thân vô thường.

TÓM LẠI

Nếu muốn tu phải biết đường
Xuất gia Khất sĩ giữ thường luật Tăng.
Giới thanh tịnh có công năng
Giúp người ngăn dứt nghiệp trần đảo điên.

Người giải thoát cảnh vắng êm
Đắc sanh thần mật Niết-bàn tịnh thanh.
Nhờ cảnh vắng mới tạo thành
Tâm vắng thành tựu Vô sanh Niết-bàn.
Người xuất gia tự biết an
Phải giữ giới luật, siêng năng định thiền.
Ở cốc am chốn vườn rừng
Tịnh tu ba nghiệp đắc liền ba thông.
Năm giới, tám giới ngoài vòng
Cư sĩ tập hạnh còn trong gia đình.
Tập tu giảm bớt tội tình
Chớ chưa đắc được quả linh hiện tiền.
Cư sĩ ráng tu gieo duyên
Lâm chung đắc được quả hiền giống tu.
Người xuất gia phải nghĩ suy
Thân tuy còn sống xem như chết rồi.
Không còn nghĩ đến cái tôi
Không còn tríu mến cuộc đời trầm luân.
Khi còn thân, quả còn thân
Mất thân sẽ đắc quả phần không thân.
Ai ai cũng chết một lần
Cái chết vui vẻ tự mình ra đi

Hay chết ép ngặt sầu bi
Vậy ta mau hãy bỏ đi lạc lầm.
Đừng mê tríu, tríu khổ thân
Sống tập như chết quen lần tịnh thanh.
Xưa người giác ngộ tu hành
Từ trong tu tập phát sanh trí mầu.
Nay thì mãi học quên tu
Học cho chết tâm mịt mù lăng xăng.
Khi chết tâm vọng kiến văn
Luân hồi trở lại cảnh trần trầm luân.
Bởi ham học, không chịu hành
Nên đời nay ít người thành đạo chơn
Mải lo học lý luận suông
Ít ai vào được cội nguồn chơn tâm.
Ít ai chịu nhận xét rằng
Huệ sanh pháp, tự pháp hằng không sanh.
Có giới, định, trí huệ sanh
Nếu chưa định thì sao sanh phép thần.
Có định thần, trí mới sanh
Hãy khoan tưởng nghĩ lầm mình đắc chi.
Đạo quả sâu kín diệu kỳ
Mỗi người hãy tự nghiệm suy chính mình.

CHƠN LÝ 26
GIÁC NGỘ

Vấn: Địa ngục có thật hay không?
Đáp: Địa ngục chính là sắc thân của mình.
Tứ đại bốn vách che ngăn
Sở chấp là nóc, sắc thân là nền
Chúng sanh là những tội nhân
Ở trong địa ngục bị hành phạt luôn.
Vấn: Có bao nhiêu thứ ngục môn?
Đáp: Địa ngục vô số kể tên không cùng
Tâm bị nhốt trói vẫy vùng
Cái khổ ép ngặt khốn cùng biết bao.
Một niệm chấp, chịu khổ đau
Tâm ích kỷ, tánh ác vào ngục môn.
Thân, miệng, ý tạo tác nên
Địa ngục lớn nhỏ đều tùy tâm sanh.
Nhân nào quả nấy quẩn quanh
Tạo nên địa ngục phạt hành ngày đêm

Vách sắt, lửa cháy tối đen
Sinh lầy chết ngộp bao phen đọa đày.

Vấn: Những sự trừng phạt thế nào?
Đáp: Trong địa ngục chịu khổ đau phạt hành
Tội do thân, khẩu, ý làm
Mười điều ác nghiệp lẫy lừng vấn vương.
Kêu là thập điện Diêm vương
Khi mười tội dứt tiêu tan ngục hình.
Tam nghiệp tịnh là Niết-bàn
Không còn chết sống luân hồi trả vay.
Sự chết sống là đổi thay
Nghề nghiệp chọn lựa an bày kiếp sanh.
Vô minh nên phải quẩn quanh
Sợ đau khổ lại dấn thân tìm cầu.
Muốn tìm chết, bỏ khổ đau
Lại vào cảnh khác chịu đau khổ hành.
Bởi không biết đường thoát thân
Nên mới chịu khổ trầm luân nhiều đời.
Ở trong cõi sắc khổ đời
Việc làm lời nói gọi mời quả nhân.

Mỗi việc vây vi trói trăn
Ngày càng chất chứa nói làm nâng cao.
Như lòi tói sắt quấn đeo
Ý ở trong ấy khổ đau vẫy vùng.
Càng cựa quậy càng rối tung
Thì càng chết thảm vô cùng ai hay.
Cái sắc có, ghê gớm thay
Đồng sôi như rượu, sắc thay cột đồng.
Đau thương châm chích khổ lòng
Tay chân kềm sắt, vấu đồng xẻ cưa.
Chó sắt là sự ganh đua
Sông mê nguồn ái, đón đưa gọi mời.
Rắn sắt, cá sấu từ nơi
Độc ác, ganh ghét chiêu vời khổ tâm.
Sình lầy là sự tham lam
Lửa cháy sân giận, mê lầm đêm đen.
Xe sắt, ngựa sắt kéo lôi
Tướng sắt đánh đập, cảnh đời phong lưu.
Sức mạnh, tướng tốt, tài hay
Đều là địa ngục trả vay kiếp người.
Muôn ngàn thảm trạng chơi vơi

Lấy tội trừ tội, nghiệp đời càng sanh
Đáng sợ địa ngục khảo hành
Vừa vơi, gió nghiệp chuyển sanh luân hồi.
Lầm đường lạc nẻo mãi hoài
Hướng theo cái có đời đời khó ra.
Hết đường mất lối hành hà
Tự mình tạo khổ, chấp ta điên cuồng.
Không một ai dám lại gần
Kẻ ấy khó biết cái không bên ngoài.
Nơi có đường đi xa dài
Sạch êm mát mẻ ban ngày sáng thông.
Phá bỏ vách sắt, tường đồng
Đến cảnh giải thoát không không nhẹ nhàng.
Nhứt định sẽ được bình an
Khi đã giác ngộ tìm đàng thoát thân.
Giảm dứt nghiệp tội buông lần
Tội tiêu chắc chắn được phần siêu sanh.

Vấn: Có ai cai quản ngục chăng?
Đáp: Cái lương tâm ấy chính là Diêm vương.
Nó là mặt sắt, mặt âm

Không tư vị, đó là tâm cang cường.
Nóng nảy nên gọi Diêm vương
Cái trí phân biệt gọi là Phán quan.
Tội lỗi ghi chép kỹ càng
Không sót một mảy, không quên một điều.
Ý muốn dục là tay sai
Khi vầy khi khác đổi thay vô thường.
Cái ta đi tới cuối đường
Tới chỗ kết quả không đường ngục trung.
Mã Diện chạy nhảy lung tung
Ngưu Đầu đen đúa, ác hung bạo tàn.
Thân là nhà khám mênh mang
Miệng là cửa cái, chân tay cột nhà
Đòn dông xương sống của ta
Da là vách lá, sườn là mè rui
Hai lỗ mũi như lỗ hơi
Tai mắt là chỗ thông hơi của nhà.
Nhà có một cửa vào ra
Trong bị đóng kín, đường ra khó tìm.
Bên ngoài mở rộng tiếp duyên
Khiến nên đọa lạc triền miên bao đời.

Vấn: Tại sao gọi là huyết bồn?
Đáp: Huyết bồn là chỗ sanh thân con người
Những ai mà còn luân hồi
Còn tìm vào chỗ thai bào ngâm thân.

Vấn: Mạnh bà cháo lú có không?
Đáp: Rún mẹ con ngậm gọi tên Mạnh Bà.
Cháo lú là nước tinh ba
Trong thân mình mẹ để mà nuôi con.
Con nhờ đó sống lớn dần
Đến khi đủ tháng sanh thân ra đời.
Da mẹ như mặt đất bằng
Đứa con như giống mộng ngòi đang ngâm.
Trước khi sinh là ở trong
Thai bào ở chốn tử cung lâu ngày
Đồ dơ nuôi mạng ngủ say
Nên quên hết việc xưa nay thuở nào.
Vậy nên gọi Ứ Vọng đài
Mạnh bà, cháo lú tích nay lưu truyền.

Vấn: Sao gọi là xuống suối vàng?
Đáp: Con đường nghệ nghiệp thênh thang trí tài.

Thình lình cái chết chắn ngang
Thất bại suy sụp không đường tới lui.
Đau đớn khổ sở vô cùng
Vách tường trước mặt, sau lưng chặn rồi.
Huỳnh tuyền dị lộ ôi thôi
Vô phương đào tẩu mất rồi thân sanh.

Vấn: Nói gương nghiệt cảnh có chăng ?
Đáp: Có ! Nghiệt cảnh, phản giác tâm rõ ràng.
Hiện đủ tội lỗi mình làm
Không thể chối cãi không lầm quả nhân
Khi khổ đau, tức giận phiền
Việc qua ảo ảnh hiện tiền trong tâm.
Em bé đời trước sát nhân
Nay bị hốt hoảng thình lình việc chi.
Hiện ra cảnh cũ giống y
Đối diện cái chết như khi giết người
Kẻ bị giết đòi mạng tôi
Vậy là nó chết như hồi gieo nhân.
Người nói bị ma quỷ hành
Thật ra nó bị tưởng hành, tưởng tri

Trước phản giác kính tức thì
Thấy lại cảnh cũ như khi mình làm
Tâm dằn vặt tội vương mang
Bịnh trị không được, suối vàng rước đi.
Người đâm heo, thọc huyết thì
Bình thường hăng hái nào suy nghĩ nhiều
Đến lúc gặp cảnh khổ đau
Nghiệt cảnh phản dội nói làm sảng mê.
Công lý nhơn quả gần kề
Gieo nhơn hái quả khó bề trốn đâu.
Có hai hạng già giống nhau
Một ông lẫn lộn không sao an lành
Tư tưởng phản dội việc làm
Thấy ra quá khứ tội mình đã gieo
Suy thời thất chí khổ đau
Địa ngục hiện đến khác nào nhân xưa.
Một ông ít lẫn, lẫn vừa
Bởi hành vi trước việc xưa ít lầm
Nay đền trả nhẹ nhàng hơn
Tinh thần an ổn nên không lẫn nhiều.
Có ông già sống trong đời

Không lẫn bởi đã nhiều đời ít sai
Trong tâm định tĩnh hòa hài
Có học đạo lý cũng hay tu thiền
Biết sống theo lẽ trung bình
Tâm không sa ngã thọ tình hai bên
Có giác ngộ, định tự nhiên
Không gặp nghiệt cảnh tâm hiền không mê.
Phản giác an ổn mọi bề
Của phước báo, cảnh hiện về sáng vui.
Ông đã đứng trước cảnh trời
Khi sống lúc chết khỏe vui nhẹ nhàng
Đó là kết quả việc làm
Không ai cướp được thiên đàng tự tâm.
Nhà sư khất sĩ du phương
Lìa xa tương đối nên thường vui an
Tu tập công lý nhẹ nhàng
Bỏ dứt nhân quả như đèn lụn tim.
Nhiều năm nhiều đời đã quen
Tam nghiệp đã định hoàn toàn thảnh thơi
Trước mắt trí huệ của người
Ở đâu cũng chỉ là nơi phẳng bằng

Trong sạch yên lặng thường hằng
Thỉnh thoảng phát khởi bi tâm độ trần.
Không còn cái sống sắc thân
Không còn trí não, chỉ còn chơn như
Đó là kết quả công phu
Là chỗ đến của Chơn như Niết-bàn.
Cảnh giới địa ngục sắc thân
Ác, khổ, thất bại gian truân muôn phần.
Cảnh giới thiên đàng trong lành
Thiện, vui, sống và thành công miên trường.
Cảnh giới Niết-bàn, chơn tâm
Bình đẳng sáng rỡ siêu trần tánh chơn.
Ba mặt kiếng, ba cảnh tâm
Ba thế giới đó tự tâm mỗi người
Các ác, cái thiện, chơn như
Đó là kết quả đắc từ trong ta.
Lúc sống trong cõi ta-bà
Hay lúc chết cũng hiện ra rõ ràng
Có dời đổi hay định an
Tùy theo nhơn nghiệp đã, đang làm rồi
Đúng y chơn lý vậy thôi

Xem người sắp chết ta thời biết ngay.
Buồn, lo, sợ cảnh hiện bày
Hoảng hốt, mê sảng khổ thay dữ dằn
Là sẽ biết chỗ thọ sanh
Đối diện nghiệt cảnh lương tâm của mình.
Khi thác tâm cảnh đảo điên
Ảo ảnh trừng phạt, tưởng hành khổ đau
Có đến cả ngàn năm sau
Chưa tiêu nghiệp tội khổ đau lại càng.
Cái quái trạng nơi việc làm
Không tan mất mà lại càng tăng thêm.
Lồng lộn, tức tối, dữ hung
Sự trừng phạt lúc lâm chung rõ ràng.
Lúc chết êm ái nhẹ nhàng
Cảnh giới người gặp thiên đàng tự nhiên.
Bởi tâm định trụ an yên
Nên có hiện tượng vui an hiện bày.
Nếu tâm không định có ngày
Khởi ác niệm, cảnh tượng này rã tan
Là do lúc sống nói làm
Lúc thiện, lúc ác đan xen khôn lường.

Một người tu nhập định thường
Giờ chết lúc sống vẫn thường định yên
Tức đắc Niết-bàn hiện tiền
Nhờ sự giác ngộ giữ gìn chơn như.
Nếu sự tỉnh ngộ chưa sâu
Như bậc Sơ giác định lâu chưa bền
Thì cần phải tập tu thêm
Hạnh tự giác ngộ, làm nền giác tha
Đến khi Toàn giác dung hòa
Thành tựu giác mãn mới là thành công.
Khởi bi nguyện độ chúng sanh
Giác hạnh viên mãn tánh đồng Như Lai.
Một đời sống sẽ hiện bày
Ba cảnh giới có đủ ngay hiện tiền
Địa ngục vô đạo, không yên
Chết trơ, thất bại không đường tới lui.
Thiên đường, thiện đạo yên vui
Tây phương cảnh giới nghỉ ngơi yên lành.
Ba danh từ kết quả tâm
Ba cảnh giáo lý không gần, không xa.
Tâm hành cao thấp, gần xa

Kết quả tương ứng tự ta tu hành
Đó là cảnh tự tâm mình
Chẳng ai có thể giúp mình được đâu.

Vấn: Làm sao giải cứu cho người
Ở trong địa ngục chịu nơi khổ hình?
Đáp: Họ khổ bởi đang chấp mình
Muốn thoát khổ phải tự mình làm theo.
Họ khổ là bởi chấp đeo
Xác thân tứ đại giàu nghèo tríu mê.
Vật chất bao phủ bốn bề
Nên khi thất bại ủ ê não phiền.
Họ không còn biết các duyên
Dầu đang ở chỗ nhơn, thiên đông vầy.
Họ cũng không thấy được ai
Và họ cũng chẳng cho ai đến gần
Lời khuyên nhủ tợ than hồng
Đốt nung tức tối tâm hồn không yên.
Nó ở trong cảnh buồn phiền
Tự mình cô lập thảm tình quạnh hiu.
Sự ác của nó càng nhiều

Thì sự khổ sẽ theo chiều tăng thêm.
Những người mà nó yêu thương
Không ai chia sớt, nó thường lẻ loi
Nó càng khóc, người càng cười
Nào ai hay biết tâm người khổ đau.
Nó không tìm được đường nào
Ra khỏi tứ đại, vượt rào tham, sân
Nó càng muốn sống, muốn gần
Thì càng thấy chết một mình cô đơn.
Nếu còn chút trí biện phân
Thì nó mới biết mình đang lún chìm
Thấp sâu nước đất khó tìm
Đường ra thoát khổ ghe phen mịt mờ.
Người có trí huệ bấy giờ
Nhìn thấy nó bị sa lầy rối ren.
Nếu muốn thoát phải tập rèn
Sửa thân, khẩu, ý không còn tríu mê.
Chết bỏ cái ta khen chê
Linh hồn siêu thoát bay về Tây thiên.
Khi gặp được một vị thiên
Trước kia đã biết tu hiền cư gia

Đến khai mở để chỉ ra
Cho nó biết cách thoát ra hồng trần.
Nhờ vị ấy dìu dắt lần
Mới ra khỏi chốn xoay vần trói trăn.
Tự nó phải giác ngộ lần
Hối quá dứt bỏ không còn vọng tham.
Rời địa ngục, đến Niết-bàn
Là pháp siêu độ của hàng thiện nhơn.
Cũng có người tội nặng hơn
Họ đang trong cảnh mơ màng ngây si.
Từ còn thân cho đến khi
Mất thân chưa tỉnh, sau khi chết rồi
Linh hồn mê muội lâu ngày
Không tỉnh ngộ, khó nhập thai chỗ hiền
Nghiệp nặng từ khổ đến điên
Cảnh tượng ấy là đọa chìm ngục sâu
Kẻ ấy thật khó hồi đầu
Trừ khi nó tỉnh cần cầu thoát ra.
Bấy giờ ánh sáng Phật-đà
Hào quang pháp lý soi ra nẻo lành
Tâm giác ngộ nó phát sanh

Pháp sư ban rưới pháp lành dứt mê
Bừng tỉnh mắt thấy đường về
Nhìn khắp thế giới tâm mê vơi dần,
Làm cho vách sắt tham lam
Lòng ích kỷ ngã sập tan không còn
Lửa sân giận dập tắt luôn
Nồi chảo danh lợi bể tan mất hình.
Bấy giờ nó rất tự tin
Đứng đi theo Phật, nói nhìn tự do.
Không còn phải bị chết co
Không mắc kẹt giữa ngục to khổ nàn.
Giờ đây nó rất nhẹ nhàng
Kinh nghiệm tỏ rõ không còn sa chân
Bay bổng trên cõi hồng trần
Làm người cao thượng tự thân thoát triền.
Có người ít tạo nghiệp duyên
Hào quang Phật có công năng biện tài.
Soi đến xiềng xích đứt ngay
Địa ngục sấm nổ vỡ ngay hiện tiền.
Là người có được căn duyên
Gặp đạo giác ngộ túc duyên nhiều đời

Xuất gia về tịnh độ rồi
Ở nơi đất Phật mừng vui tuôn tràn.
Khi đắc trí huệ tâm an
Phát đại bi nguyện độ toàn chúng sanh
Tức có tòa sen đỡ nâng
Có Giáo hội, có hòa Tăng hộ trì
Đưa về cõi Phật liền khi
Sơ tâm Bồ-tát tổng trì độ sanh.
Có kẻ thấy được cảnh không
Thấy khổ người khác khởi lòng đại bi
Trí thức ứng dụng tức thì
Giúp đỡ thiên hạ làm vì việc chung.
Như có được vầng mây lành
Của kẻ mến đức nâng lên thiên đường
Hưởng được phước lạc vô biên
Chết bỏ địa ngục sinh lên cõi trời.
Nhưng không tham hưởng phước trời
Xuất gia Khất sĩ sống đời du Tăng
Tu tập tâm chơn thường hằng
Chắc được bình đẳng an nhàn tịnh yên.
Bằng chẳng vậy nên tạo duyên

Nghe học Pháp bảo trí yên tánh mầu
Như có hào quang trên đầu
Tâm không mê muội ngõ hầu tự tin.
Luôn luôn thính pháp văn kinh
Tâm mới yên định, huệ sinh trí mầu.
Nhiều người quy hướng hộ trì
Như vầng mây đỡ chân vì chư thiên.
Tâm không định, trí không yên
Mây tan đoàn rã khổ liền phát sinh.
Hai nữa các vì chư thiên
Chớ ham bóng sắc thân tiên dịu dàng
Thân mình mới có hào quang
Không té rớt, được nhẹ nhàng sáng trong.
Chư tiên siêng năng dày công
Trau dồi phước đức đừng mong phước nhiều
Đừng ham toại hưởng phong lưu
Quyến thuộc quý mến, ngôi cao vững vàng.
Khi nào phước huệ đầy tràn
Xuất gia làm Phật lại càng quý hơn
Chớ đừng tham chấp oai quyền
Không kiêng không sợ rã tan có ngày.
Cái vui vật chất của trời

Cái vui trí não của người giống nhau
Hết thích ưa, nhàm chán mau
Ở trên cao mãi té nhào như chơi.
Dưới sâu chết ngộp nhóng trồi
Không ở một chỗ lâu dài bình yên.

Vấn: Lý như vầy người có tiền
Lại làm sớ điệp, cầu nguyền vái van
Lầu kho, phướn xá lập đàn
Xin tội vong có được phần nhờ chăng?
Đáp: Thân địa ngục, trí thiên đường
Tâm người là cảnh Tây phương nhẹ nhàng.
Cầu xin người đừng ác gian
Vái đừng mê muội, tham gian khổ mình.
Khuyến tu, tập thiện, làm lành
Còn việc sớ điệp chỉ làm cho vui
Vừa lòng thân thuộc mọi người
Sự linh nghiệm có hay không còn tùy.
Biết đâu vía dại đôi khi
Chiêu cảm nhận được ngọt bùi tình thân
Thấy vậy mát dạ no lòng
Cho rằng con cháu thương người chưa quên.

Nếu họ học đạo tu hiền
Đoạn dứt ích kỷ tham riêng cho mình
Mới mong siêu thoát nhẹ nhàng
Lên cảnh giới Phật không còn đọa sa.

Vấn: Đến ngày kỷ niệm người ta
Có làm mâm cỗ để mà cúng vong.
Vái cầu vong linh về ăn
Như vậy có được chút phần nào chăng?
Đáp: Cha mẹ còn sống cần ăn
Con nên cung dưỡng đạo hằng hiếu thân.
Chết rồi biết có đó chăng
Mà lo cúng vái lăng xăng làm gì.
Việc làm ấy chỉ thích nghi
Chớ không có được ích chi vong hồn
Việc ấy để dạy cháu con
Gương hiếu thảo biết làm tròn hiếu thân
Có người hưởng của tiên linh
Nên lo cúng vái thỏa tình vậy thôi.

Vấn: Làm sao giúp kẻ chết rồi
Cho vong tội lỗi nhẹ hồi khổ đau?

Đáp: Biết rằng vong giả tội sâu
Thì con cháu phải tin sâu thực hành.
Hãy thuyết pháp hoặc giảng kinh
Cho vong tỏ ngộ làm lành gieo duyên.
Như vậy chắc họ được yên
Nhờ tu mà được tội khiên giảm dần
Nhờ nghe pháp tỏ đạo chân
Người được giác ngộ tinh thần vững an.

Vấn: Có phải đối với người thân
Tất cả khi chết phải cần cầu siêu?
Đáp: Người nào có giữ giới điều
Năm giới, tám giới cầu siêu làm gì
Vì họ đã biết đường đi
Về cảnh siêu vượt khỏi đi cúng cầu.
Năm giới sinh về cõi trời
Dục giới toại hưởng phước trời giàu sang.
Chữ siêu là vượt khổ nàn
Nên người Phật tử hiểu đàng mình đi.

Vấn: Nếu như đã nói vậy thì
Thiên đường, địa ngục cảnh này có không?

Đáp: Sự cảnh cũng có, cũng không
Nhưng là cảnh giả đừng mong tưởng nhiều.
Lý nghĩa là thiệt giáo điều
Dạy cho ta biết những điều nên tu.
Cảnh giả dầu có hay không
Cũng không ảnh hưởng tinh thần người tu.
Thân là địa ngục âm u
Thiên đường trí sáng, tâm tu cảnh nhàn
Ấy là cảnh thiệt đời thường
Từ trong tâm trí nghiệm thường tỏ thông.
Cảnh ngoài hữu vô tương đồng
Sẽ dời đổi nên sẽ không chắc bền
Dầu có đến đó hay không
Cũng không ảnh hưởng tinh thần của ta
Giác ngộ cảnh trong tâm ta
Cảnh ngoài nếu có cũng là phụ thôi.
Niết-bàn tâm, hơn cảnh rồi
Trí thiên đường sẽ thiện vui hơn nhiều
Thân địa ngục sẽ tự chiêu
Khổ hơn là cảnh ở ngoài thân ta.
Cảnh ngoài thay đổi mau là

Cảnh trong khó đổi bởi ta chấp lầm.
Kẻ đã giác ngộ tự tâm
Không lo nghĩ việc giả chân bên ngoài.

Vấn: Có cảnh giới những linh hồn
Bình thường như cõi xác thân con người?
Đáp: Linh hồn xác thịt không hai
Xác thân là quần áo nơi linh hồn.
Cổi bỏ thân xác áo quần
Còn lại cảnh giới linh hồn tự nhiên.
Có xác thịt là hồn linh
Đang mặc quần áo chuyện bình thường thôi.
Quần áo như nhà tạm thời
Linh hồn như chủ quyền nơi cửa nhà.
Cái đang biết sống là hồn
Xác thịt đâu có trí khôn con người.
Linh hồn thường tại đời đời
Không như xác thịt đổi dời vô biên.
Áo quần thay đổi luôn luôn
Như chuối mẹ bỏ cây con có liền.
Linh hồn thường tại theo duyên

Nếu sinh diệt chỉ bớt thêm một phần.
Sống chết, giáo lý danh từ
Chỉ sự giác ngộ cho người tỉnh ra
Thiện là sống, ác chết là
Tâm luôn bị cái ác tà chôn sâu.
Cái khổ địa ngục đối đầu
Lẽ sống chết là chỉ câu vô thường.
Tâm thay đổi khó định yên
Nghề này nghiệp nọ đổi tên, đổi đường.
Thiện là đạo đường xa dài
Ác là đoản ngắn chết ngay mất đường.
Thân bằng da thịt gân xương
Bằng tư tưởng, bằng khí thường khác chi
Cũng hoạt động, cũng đứng đi
Cùng một cảnh giới có gì khác đâu.
Ta và họ ít thấy nhau
Chuyện ai nấy biết liên can làm gì.
Ta ở chỗ động đứng đi
Họ nơi chỗ tịnh hành vi như mình
Nghề nào nghiệp nấy phân minh
Nhưng khác cảnh giới nên mình còn nghi

Ta biết có không làm gì
Có hồn không xác việc này thường thôi.

Vấn: Trong đời nên sợ cái gì?
Đáp: Nên sợ tội lỗi việc này cần hơn.
Biết pháp tương đối quả nhơn
Công lý có sẵn ta nên an lòng
Thưởng phạt giác ngộ công bình
Giác ngộ được là con đường thênh thang.
Tự bình biết cách sống an
Hư nên tự chịu không phiền người trên
Thưởng phạt cho ta biết đường
Các ngài tròn phận không còn băn khoăn.
Từ đó tạo phước ta an
Tạo tội chịu khổ không liên can người
Khi ta đã giác ngộ rồi
Mà còn làm quấy tội này về ta.
Trong đời tất cả mọi nhà
Ai cũng giác ngộ thật là an vui.
Chừng đó không có ông trời
Quan tòa, Diêm chúa hay người tội nhân
Vì giác ngộ là Thánh nhân

Tội sanh pháp luật, quan đâu muốn làm.
Trong đời ai muốn làm quan
Là còn mê muội, tự cam khổ nàn
Quan phạt người, ai phạt quan
Người kia tạo khổ phải mang án hình.
Quan xử phạt cho công bình
Phạt người lầm lỗi, tội mình ra sao
Nhân quả có tha người nào
Nên trong trần thế đề cao công bằng.
Quan bị ép buộc mới làm
Nếu người giác ngộ, quan hàm ích chi
Chẳng là làm Phật hết đi
Tất cả giác ngộ không gì quý hơn.
Sao chưa giác ngộ lẽ chơn
Để ai cũng rảnh không còn hơn thua
Hết tội lỗi không quan vua
Nên sợ tội lỗi để cho công bình.

TÓM LẠI
Sự giác ngộ của chúng sanh
Là thật có chớ quan tòa vốn không.
Nên ta tự xét lấy lòng

Hổ thẹn tội lỗi mới mong dứt trừ
Tốt hơn là để cho người
Chế trị xử phạt cực người lắm thay.
Tội lỗi có nơi sắc thân
Cái có, cái ác đến lần vô minh
Tham, sân hành phạt lấy mình
Si mê nhốt phạt khổ thân vô cùng.
Hãy bỏ cái ác xuống chân
Đất vô dụng lót dưới chân làm nền.
Trí ta ví như cửa nhà
Tâm ta là chủ an hòa bên trong.
Tâm chủ bước đi thong dong
Nền sắc thân bọc đỡ nâng chủ nhà
Tâm chơn làm chủ chắc là
Không còn tai nạn rầy rà vô minh.
Hồi nghĩ lại
Ai cũng từ có sanh thân
Loay hoay vật chất lo phần áo cơm
Ăn, mặc, ở, bệnh sắc thân
Cũng mong vui sướng dư hơn cho mình.
Chấp lấy sắc thân tôn vinh
Nào ta có nghĩ tâm mình ra sao

Ác quấy tội lỗi thế nào
Chỉ lo thiện bị thiệt thòi kém thua.
Nào có nghĩ thiện bền vui
Hơn là cái ác tươi cười phù du
Mà quả báo là khổ đau
Ngàn ngày đâu dễ quày đầu thoát ra.
Đến chừng khổ báo hành hà
Mới hay lầm lạc, mới là ăn năn
Mới hết mê chấp xác thân
Chúng ta mới gặp chủ nhân của mình.
Không còn sợ sệt cúi lòn
Bởi ta trong sạch không còn sợ ai
Cũng không tham muốn sắc tài
Thái quá bất cập bỏ ngoài, cắt duyên
Ta được nhập định nghỉ yên
Theo đường trung đạo gieo duyên Niết-bàn.
Vô thượng Chánh đẳng giác chơn
Chơn như thành Phật, Niết-bàn tự tâm
Phật nhờ giác ngộ nên thành
Chúng ta học Phật tự mình sẽ nên.
Biết sự giác ngộ tâm chơn

Quý hơn cái thiện, cái lành của thân.
Thiện lành trí thức thiện nhân
Cần hơn vật chất lợi danh cõi đời
Cái có tứ đại nơi ngoài.
Vậy sự giác ngộ rất cần cho ta.
Có giác ngộ mới hiểu ra
Thiên đường, địa ngục chính là tự tâm
Giác ngộ mới hết mê lầm
Giác ngộ mới quý chơn tâm của mình.

CHƠN LÝ 27

KHUYẾN TU

I

Vật chất là cái không lành
Giáo lý cái có ác hung mê người.
Tứ đại vạn vật trên đời
Cùng thân trẻ nhỏ cũng thời ác luôn.
Vậy ta muốn sống vui an
Cái ác bỏ xuống sống càng nhẹ yên.
Có chàng trai trẻ lương hiền
Thấy mình nghèo khó tủi phiền phận ông.
Nên chàng ráng sức ra công
Cực nhọc mới được mấy đồng tiền dư
Cậu liền ra chợ sắm mua
Áo quần, giày mũ thật là xuê xang
Mua thêm chiếc đồng hồ vàng
Một chiều thong thả xóm làng dạo chơi.
Mặc đồ mới, đồng hồ đeo

Bộ dạng giàu có cái nghèo bỏ ra.
Đi được một đỗi xa xa
Nghe sau lưng tiếng người ta ồn ào.
Ngoái đầu nhìn lại phía sau
Thấy có một tốp tranh nhau rượt mình,
Vừa chạy họ chăm chú nhìn
Kháo nhau kìa đồng hồ vàng nơi tay.
Bấy giờ hai bên đường đi
Lại có hai tốp đồng thì bước ra
Ngó ngay quần áo, mũ giày
Tốt mới của cậu, xầm xì với nhau
Chắc nó là người nhà giàu
Thấy biết nguy hiểm khó nào chống ngăn.
Cậu liền nhanh trí cổi phăng
Đồng hồ tốt với áo quần giàu sang
Bỏ giữa đường rồi chạy nhanh
Thoát mau khỏi chốn cạnh tranh hãi hùng.
Chạy mươi bước cậu ngoái nhìn
Thấy bọn người ấy giựt giành với nhau
Xáp cận tuôn đổ máu đào
Kẻ thì chết, những người còn bị thương.

Đồng hồ bể nát tan hoang
Thật là một cảnh tương tàn vì tham
Tranh nhau vật tốt hung tàn
Rốt cùng người mất vật tan đâu còn.
Chàng trai hãi sợ kinh hoàng
Biết mình sống sót an toàn nhờ khôn
Lanh trí bỏ lại hết trơn
Không tiếc của, cậu mau chơn về nhà.
Trong tâm hồi hộp lo ra
Thấy mình nông nổi thật là ác hung.
Khoe khoang bẹo nhử vật dùng
Cho bao người phải chết chùm với nhau.
Chính cậu là kẻ sát nhân
Vật chất khí giới giết người gớm ghê.
Nằm đêm cậu mới nghĩ suy
Kẻ ấy chết bởi tham si hại mình
Cái tội tham ác vô tình
Do cậu ham sắm vật xinh giết người.
Lại đem đồ vật trêu ngươi
Đồ vật món ác, xúi người tham gian
Động cơ giết người ẩn tàng

Chưa ai truy được bị can từ đầu.
Chưa biết gốc ác từ đâu
Chữ "ác" tiếng Hán "á tâm" gốc nguồn
Vật chất che đậy tâm người
Người bị chết khổ đọa chìm do tham.
Cậu thấy mình là kẻ làm
Rèn dao bén xúi kẻ tham hại người
Kẻ kia oán ghét loài người
Mượn vật chất để giết người không dao.
Bày mưu cho họ hại nhau
Nơi đồ tốt, hoặc bẫy mồi lợi danh
Thiên hạ mê muội hiểu lầm
Rằng người tự chết, không tầm phạm nhân.
Kẻ tham sắm đồ tốt xinh
Gạt gẫm trẻ nhỏ thảm tình biết bao
Giết người không vấy máu đào
Không tự tay giết mưu cao hơn nhiều
Cậu ăn năn chuyện muộn rồi
Cậu hồi nghĩ lại những lời mẹ cha.
Dạy rằng: Trong cõi người ta
Đời là ổ chết, đời là chốn nguy

Giết nhau chẳng chút nể vì
Ai sa vào đó thây thi chẳng toàn.
Nguy hiểm cho tánh mạng mình
Vật xinh đồ tốt bao quanh gọi mời
Giữa vòng binh khí vui chơi
Rủi may nháy mắt, thở hơi cầm chừng
Liều mạng không biết chỗ dừng
Lướt theo ý dục mặc tình rủi may.
Chịu sự chết sống đổi thay
Hài lòng hiện tại, không ai nghĩ là
Tìm đường giải thoát xuất gia
Mới bảo toàn tánh mạng ta giữa đời.
Trong đời có lắm hạng người
Tưởng rằng mình chẳng giết người là nhân
Nhưng sắm vật tốt đua tranh
Khác nào xúi bảo giựt giành với nhau
Khác nào tạo sắm gươm đao
Đưa ra đốc xúi giết nhau hãi hùng.
Đừng để trẻ nhỏ hiểu lầm
Mắc mưu vật chất hại ngầm nguy to
Người chết không biết nguyên do
Đua nhau tìm chết họ nào biết đâu.

II

Trong đời ít người hiểu sâu
Trau tria vật chất, sang giàu đua chen
Cao sang lòe loẹt dư hơn
Cho là hạnh phúc mà quên trong đời
Trẻ nhỏ thì thích đua bơi
Tham muốn vật chất để rồi hại thân.
Vì thế trộm cướp nói rằng:
Tại đồ tốt đẹp, thêm phần khoe khoang
Là xúi bảo nó phải tham
Tự lòng nó đâu có tham bao giờ.
Lại có một ông sư già
Xuất gia theo Phật vậy mà còn tham.
Không cắt đứt ý muốn ham
Ông trở ra thế nói làm bán mua
Cất nhà tốt, sắm vật xinh
Bên ngoài sơn phết khoe mình giàu sang.
Ông phải khổ tâm giữ gìn
Vừa làm ăn khá trộm rình lấy đi
Lâu lâu bị cướp khổ nguy
Thân bị đánh đập khác gì tội nhân.

Mà chưa giác ngộ ăn năn
Mải lo tạo sắm để bằng chung quanh
Ông nói với lối xóm rằng
Ông là con Phật, là Tăng tu hành.
Ông nói để người ta tin
Để không cướp trộm giựt giành của ông.
Ông không hiểu tâm lý chung
Của người trộm cắp vật xinh bẹo hình.
Vật tốt nó hay xúi mình
Ông làm cho nó tội tình phải mang.
Nó cho ông là nguyên nhân
Hăm giết ông chết một lần đoạt luôn.
Tài sản vật chất của ông
Để không còn cái gạt lòng trẻ con.
Nó cho tiếng tu của ông
Để cho người khác tin lầm mà thôi.
Làm ra sự để gạt người
Cho mình được lợi, xúi người giết nhau.
Giết bằng tâm lý mưu cao
Không bằng vũ khí gươm đao, bằng lời
Mê hoặc sanh chúng đời đời

Xúi người tham ác thành người tội nhân.
Người biết tu phải đừng tham
Không tham tránh khỏi lửa sân đốt người
Không si mê, tâm sáng ngời
Vật chất là gốc xúi người đấu tranh.
Và nếu những người chung quanh
Đều bị chết khổ ta đành lòng sao?
Ta hại ta, hại đồng bào
Vật chất là ác, lưỡi đao hại người
Kẻ nào ôm siết vào người
Sẽ bị chết thảm đời đời khổ đau.
Tập cho nếp sống thanh cao
Sống theo trung đạo thế nào cũng an.
Đời là cõi ác, bất toàn
Đời là chỗ chết, người làm thây ma
Vật chất đất chôn người ta
Tâm trí rối khổ, vậy mà vẫn tham
Tứ đại cái có dẫy tràn
Duy vật là ác, ác làm hại thân.
Vậy những ai muốn tu tâm
Vượt qua khỏi ác, khỏi phần đọa sa

Bỏ vật chất, đi xuất gia
Không còn chết khổ thật là thong dong.

III

Người tu hiền còn ham tranh
Se sua chưng diện cho mình phong lưu.
Mải lo tạo sắm dư nhiều
Bẹo nhử kẻ ác làm điều bất lương.
Giết người cướp của sự thường
Họ càng nhịn nhục, chúng càng khinh khi.
Mình làm người phá ích chi
Sao không tỉnh ngộ kịp thì lo tu.
Mải lo lạy bái tham cầu
Không được toại nguyện dễ hầu an thân.
Như người tôi tớ lâu năm
Giữ bò lùa dí cho ăn mỗi ngày.
Tắm rửa chăm sóc miệt mài
Cắt cỏ dự trữ đêm ngày siêng năng.
Nó xin trời, Phật thương tình
Cho bò nó mạnh, chuồng lồng đừng hư.
Chủ đừng rầy, phạt tội tù
Thế mà bò chết, chuồng hư không còn.

Chủ nó cũng chẳng xót thương
Dẫu có cực nhọc vô thường trắng tay.
Làm mọi chung thân đọa đày
Không chút lợi lộc không ngày rảnh rang.
Khi chủ chết họ còn mang
Chôn sống theo chủ, nghĩ càng xót xa.
Bò đó là xác thân ta
Kẻ tôi tớ ấy chính là dục tham
Cỏ đó khác nào món ăn
Chuồng kia nhà cửa trói trăn cả đời.
Tham làm chủ, dục kéo lôi
Nó cầu vái Phật, trời là biết tu.
Trong đời có hai hạng người
Ác thật ác mạnh, thiện nhu thật hiền.
Một theo vật chất hoàn toàn
Liều mạng chết khổ làm càn thiệt thân
Tu thì tu đúng tinh thần
Thì mới chắc được hưởng phần yên vui
Tu mà lo chuyện không rồi
Mải lo sắm tạo xúi người gian tham.
Tập cho kẻ ác quen làm

Chứa nuôi trộm cướp phải cam khổ nàn.
Si mê làm chuyện ác gian
Làm mà không biết ác càng lớn hơn.
Nó nói làm mãi không ngừng
Người trí huệ sống tinh thần trau tâm
Lỡ làm quấy biết ăn năn
Biết quấy chừa bỏ không làm tội thêm.
Kẻ si mê khi nói làm
Đúng sai không biết nên càng dấn thân.
Nói làm ác mãi lạc lầm
Phải chịu khổ báo thân tâm không còn.
Ở đời không biết tu hiền
Hoặc tu sái phép thì càng khổ hơn.
Nên tu phải thật chánh chơn
Tu để dứt khổ thoát đường tử sanh
Tu phải xả bỏ lợi danh
Mới được kết quả tu hành thanh cao.
Có vật chất bị khổ đau
Bằng không vật chất làm sao sống còn.
Chịu khổ trong lúc nói làm
Chưa có cũng khổ, có càng khổ hơn

Chi bằng chúng ta biết khôn
Làm đủ nuôi sống không nên đua đòi.
Việc chính là phải trau dồi
Tâm tu trí học sống đời bình yên.
Lấy trí tánh làm căn thân
Huệ chơn của cải, biết làm mình an.
Chớ nên lấy ý làm căn
Trần làm của cải lăng xăng giựt giành
Lấy sự tưởng nhớ làm mình
Đuổi hình bắt bóng vọng tình đổi thay
Sanh đi, sanh lại, chết hoài
Thật là vô ích trong tay vô thường.

IV

Như cây mọc ngược thảm thương
Đầu đâm xuống đất, chân thường trở lên.
Mặc cho mưa nắng liên miên
Chôn chân một chỗ các duyên hành hà.
Gió bão hành phạt tơi bời
Bị thú hiếp đáp, bị người đốn cưa
Cam chịu một chỗ trơ trơ
Mắt miệng tìm nước, sống nhờ đất phân

Rễ cây ghim chặt trong trần
Chân nhánh chỏi lại tinh thần không không.
Càng to lớn, càng ghim sâu
Không đi đứng được có đâu thanh nhàn
Nhưng rồi chỉ một thời gian
Cũng bị cưa đốn có còn mãi đâu.
Cây cỏ đi ngược đuôi đầu
Thật là trái lẽ khổ sầu thân cây
Vì chết khổ nên trở xoay
Bỏ mặt đất, được đổi thay thú người.
Đầu trên chân dưới thuận thời
Mới được thoát khổ sống đời bình yên.
Cây còn biết sống theo duyên
Sao ta mê muội đảo điên chân đầu.
Hãy nâng cái thiện lên cao
Đạp trên đất có, mới hầu được an.
Đừng như kẻ ác làm càn
Đi lộn ngược, phải điên đầu chết thân.
Một em bé lúc mới sinh
Đầu quay lộn xuống, khi nằm ngang nhau.
Kế tập ngồi đứng đầu cao

Trình độ mỗi lúc đổi trao chân đầu
Hơi khói nhẹ bay lên cao
Đồ vật nặng nên rơi vào đất kia.
Võ trụ đã có phân chia
Đầu trên chân dưới đừng lìa lẽ xuôi
Đất vốn chẳng cho ai chui
Xuống sâu bị ngộp, phải trồi lên ngay
Mặt đất dẽ ngăn ta vào
Không gian bao quát đón chào đợi ta.
Đừng xoay lưng theo ác tà
Mà phải ngó tới thấy xa đường dài
Khi chết ta bỏ thân này
Chỉ còn vầng khói bay vào hư không.
Đất vốn dơ nặng dưới trầm
Chúng ta không thể khòm cong xuống hoài.
Nắm níu để chịu dơ tay
Mà nên đứng thẳng tiến ngay vào đời
Đất có, trời không diệu vời
Ta nên hướng đến bầu trời bao la.
Cái đất nặng tuôn bỏ ra
Đặng cho khỏe nhẹ chắc là yên thân.

Đất là món lợi tiếng danh
Vượt trên vật chất mới thành Thánh nhân.
Tu là đúng lẽ đầu chân
Mới đi tới nẻo siêu trần tịnh an.
Tu để chữa trị bệnh tham
Để phủi chân sạch lên giường nghỉ ngơi,
Tu là tắm rửa xong rồi
Để có cái sống thảnh thơi nhẹ nhàng.
Tu tuy ít ăn, ít làm
Nhưng được thân khỏe tâm an diệu kỳ.
Hơn sự tham muốn dư chi
Cho thân chết khổ, tâm nhiều sự lo.
Vậy nên ta chớ đắn đo
Quan trọng cần yếu là lo tu hành.
Đạo đức cần hơn tranh giành
Cơm ăn, chỗ ở, áo quần cho thân.
Sự tu êm ái rất cần
Đừng để pháp luật hành thân khổ nàn.
Làm quấy pháp luật phạt hành
Không tu làm khổ kẻ cầm luật kia.
Người trị, kẻ phạt phân chia

Ta người đều khổ ích chi cho đời.
Biết tu giúp ích cho đời
Hơn là trị phạt ta người rối ren.
Ta sợ địa ngục thấp hèn
Sao chẳng bước tới thiên đường tiến lên
Tôn trọng lẽ phải đầu trên
Đi trên pháp luật mới bền an vui.
Chơn đạp đất, đầu đội trời
Tu làm chư Phật ở nơi tinh thần
Thiên đường, địa ngục trói trăn
Ta ở khoảng giữa sống bằng chơn tâm.

V

Cũng vì vật chất huyễn hư
Con người tham ác chẳng từ việc chi.
Nuôi lòng tư kỷ càng to
Càng mê muội với các trò ghét thương.
Mừng giận đổi thay vui buồn
Thích ưa nhàm chán liền liền không ngưng.
Tình dục làm khổ tội nhân
Cũng vì tình tội chúng sanh nhận lầm
Tứ đại, sự nghiệp thường hằng

Là ta, sở hữu nên càng tưởng tri
Không biết lục đạo là chi
Tưởng là tên gọi sau khi chết rồi
Nào hay giáo lý dạy đời
Danh từ thể hiện ngay nơi việc làm.
Người, vật in nhau một loài
Mà trong thân ấy đủ đầy sáu tên.
Từ địa ngục đến nhơn, thiên
Thân của người, thú, đặt tên tạm thời.
Thân như nhà tạm của người
Tâm hồn mới chính là người chủ nhân.
Tâm nào thân nấy danh xưng
Người, trời, ngạ quỷ, súc sanh đủ đầy.
Thân hình thú nhưng tâm người
Chứa lòng nhân ái tên người đúng danh.
Đừng tưởng thân người tâm ma
Người ta vẫn trọng thật là lầm thay.
Quả báo hành phạt đến ngay
Nghiệp tham lam, khó thoát ngoài trầm luân.
Người chấp cái có xác thân
Người mải mê chốn hồng trần lợi danh

Làm con ma đói quẩn quanh
Rồi sẽ thất bại có thành công đâu.
Nhân sống, vô nhân chết mau
Để mà vui chịu khổ đau luân hồi
Trau tria bóng sắc bên ngoài
Mà đành bỏ mặc tâm này thành ma.
Nếu người giác ngộ hiểu ra
Thân tâm tương xứng thật là đẹp thay.
Tốt hơn nếu tiến xa dài
Thân người tâm Phật quý thay trong đời.
Thế mà cũng lại có người
Tự xưng ma quái nhát người thế gian
Gớm thay cho cái ngông càn
Chen vào khám tối để làm tội nhân.
Có người dối xưng Phật, Tiên
Không tu tâm, lại đi làm quỷ ma
Chính họ hủy báng người ta
Người đang tu mới gọi là chúng sanh.
Mà ta cũng lại quên rằng
Chúng sanh mà biết tu thành Phật, Tiên.
Nếu người làm việc đảo điên

Dối xưng là Phật khổ duyên buộc ràng.
Trung thành với cái ác gian
Người chưa nhận thấy bị làm tay sai.
Vật chất tiêu hoại đổi thay
Việc làm phản dội rủi may mất còn.
Chết trơ, liều mạng bít đường
Tới đâu là tới đáng thương vô cùng.
Vật chất là vị ác thần
Chúng sanh con cháu chịu làm tay sai.
Ma vương sanh tạo hình hài
Đồ vật khéo tốt, trí tài thông minh.
Từ thân, khẩu đến cảnh tình
Do sự bày bố biến sanh vô thường.
Chúng sanh như con cừu non
Giao phó tánh mạng ác thần khiến sai.
Sống bị vọng tưởng đọa đày
Sống để chịu khổ không ngày thoát ra
Sống để chịu chết, bệnh, già
Ăn lấy lá mục tưởng là trời ban.
Thân xác người như hố hang
Chỉ lo ăn ngủ, để làm tội nhân

Không tự chủ, sống âm thầm
Chỉ biết cái ác không cần thấy xa.
Võ trụ mênh mông bao la
Biết chi sự thật cùng là tương lai.
Trong đời nhiều kẻ miệt mài
Chỉ lo vật chất không hay tu hiền
Đâu rõ lẽ đạo tự nhiên
Đạo đức có trước, theo duyên cuộc đời
Đạo đức vĩnh viễn đời đời
Người tu hiền hết cõi đời bình an.
Đời mà nhiều kẻ ác gian
Mãi làm tội lỗi khổ nàn chúng sanh.
Hoặc người mà hiểu ngược rằng
Có đời mới có đạo hằng là sai.
Mặc ai tu cứu độ ai
Người làm ác cứ ác hoài hại nhân.
Còn người tu cứ độ trần
Nhờ có người ác ta cần phải tu.
Người đức hạnh thành Phật mau
Kẻ làm ác quấy khổ đau thiệt thòi.
Vậy những ai ở trong đời

Thấy mình cần sống nhớ lời dạy khuyên
Có đạo đức được bình yên
Chớ đừng tham đắm của tiền phù du.
Mọi người nên phải cần tu
Sống bằng đạo đức thiên thu hưởng nhàn.

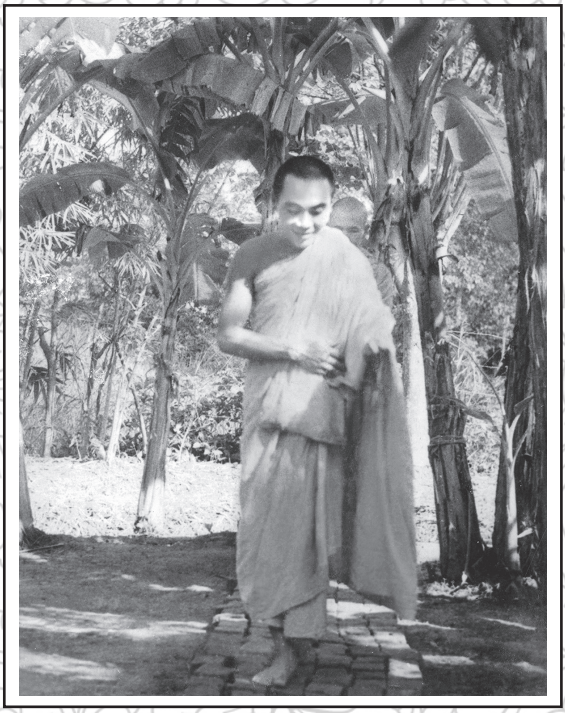

CHƠN LÝ 28

ĐI TU

I

LẦM LẠC

Một người trong nhà đủ ăn
Không dư, không thiếu thuộc hàng bình dân.
Chồng thì làm công hãng buôn
Con trai bán bánh trên đường gần xa.
Vợ và con gái ở nhà
Nếp nhà vui vẻ thuận hòa biết bao.
Một hôm chung đường nhà giàu
Thấy người nhiều bạc lòng đau xót mình.
Xót xa mình tủi phận mình
Thương con xót vợ cảnh tình kém thua
Sau sự suy tính so đo
Lòng tham nung nấu khiến cho tối lòng.
Người quyết hy sinh mạng mình
Để cho con, vợ thỏa tình ấm no.

Giựt lấy túi bạc người kia
Đem về giao vợ, mình lo bôn đào.
Thời gian không bao lâu sau
Bị người bắt được thân vào ngục môn.
Án lưu đày hai mươi năm
Thân trong tù khám mà lòng nghe vui.
Người chịu khổ để đổi đời
Mong cho con, vợ được hồi giàu sang.
Mơ ngày trở lại gia trang
Người chung hưởng cuộc giàu sang gia đình.
Người nghĩ mình rất thông minh
Con đường khai vạch hợp tình biết bao
Có khổ trước, mới vui sau
Chịu tội phạt để ngày sau vui vầy.
Ấy là lẽ phải xưa nay
Có gan sẽ được có ngày giàu sang.
Nhưng người thật lầm lạc đàng
Vợ con được của phi tài đổi tâm
Quên công người chịu nhọc nhằn
Đuổi con vợ trước ra đường lang thang.
Vợ người sống cảnh giàu sang

Mua nhà sắm cửa, xe sang đua đòi.
Không còn chung thủy với người
Chồng này, trai khác đổi dời luôn luôn.
Con gái giống mẹ như khuôn
Khi mãn án tìm vợ con của mình
Vợ con trở mặt chẳng nhìn
Hỏi đến tiền bạc tuyệt tình không quen.
Lại muốn làm hại vu oan
Người mới biết, mình lạc đàng vô minh.
Càng thương thì oán càng thâm
Cùn đường giết cả vợ con, trầm mình
Tiền của bỏ lại cõi trần
Thật là một bước lạc lầm thảm thương.
Khổ đến chết, cảnh đoạn trường
Tin lầm tiền bạc huỳnh tuyền chắn ngang.
"Hoạnh tài bất phú" lời vàng
Người quên công lý lạc đàng quả nhân
Nên bị đọa lạc chết thân
"Cơ thâm họa cũng diệc thâm" với người.
Ăn nhiều mau hết lẽ đời
Nên mới có sự lạc lầm đáng thương.

II

HÀNH PHẠT

Một người làm ruộng cần chuyên
Cơm no buổi sáng ra đồng vui thay.
Khởi sự làm rất hăng say
Đến trưa mỏi mệt, xế trời lực suy.
Nắng gắt phỏng trán cháy da
Mồ hôi nước mắt trộn pha mệt nhoài.
Nó mệt khổ, nghĩ dông dài
Chán nản sợ sệt cõi đời sắc thân.
Nó muốn chết, muốn hủy mình
Vì quá khổ trong cảnh tình đắn đo.
Nếu gặp phải đám mưa to
Thì cái khổ lạnh giày vò nhiều hơn
Nhưng qua giờ nóng ban trưa
Chiều tà đồng ruộng gió đưa mát dần.
Nó bớt chán nản trong tâm
Lê cẳng về đến nhà con đón mừng.
Con gọi ba, vợ gọi chồng
Cha mẹ lại gọi ân cần con tôi
Thế là anh hết mệt rồi

Tắm sạch, cơm nóng gọi mời chờ anh.
Có rượu uống, có khô ăn
Trong cảnh cười nói gia đình ấm êm.
Thật là hạnh phúc vui yên
Anh quên hết những khổ duyên ngoài đồng.
Ăn no, ngủ đã toại lòng
Sáng dậy mẹ gọi ra đồng ớ con.
Công việc tiếp diễn luôn luôn
Khổ vui, cười khóc, diễn tuồng nhân sanh.
Vui tạm quên hết khổ hành
Rượu cùng nước mắt hòa thành niềm vui.
Lúc khổ anh muốn buông xuôi
Lúc vui anh muốn sống đời nông dân
Nghề nông mãi đủ cho anh
Không có nguyện vọng tiến thân trong đời.
Anh như chuột trong hũ thôi
Khổ vui chẳng biết mộng đời không ươm
Người phu xe kéo kiếm cơm
Mưa to không khách, hay cơn nắng nồng.
Nóng lạnh quá, khổ vô cùng
Bức bách anh muốn chết xong một đời.

Nhưng khi có cơm rượu nồng
Thì anh lại thấy trời hồng đơm hoa.
Muốn tiếp tục đời phu xe
Đời anh an ủi, phạt hành nối nhau.
Anh là tội nhơn thời gian
Thật là tội nghiệp khổ thân mãi hoài
Rồi đây kiếp tới ngày mai
Cũng phu xe kéo làm hoài tội nhân.
Trong đời đâu chỉ mình anh
Bao nhiêu nghề khác cũng đành cam tâm
Chịu cho gió bụi thời gian
Chôn lấp ngộp thở vẫn đang vui vầy.

III

KHAM NHẪN

Trong đời cũng có hạng người
Cam tâm làm mướn cả đời vẫn vui
Nó cho thế là đủ rồi
Nó đang hưởng phước một đời vui thay.
Không cần suy nghĩ dông dài
An lòng chịu cảnh đọa đày làm công.
Lâu sau nhơn duyên xoay vòng

Đổi qua làm ruộng cho rằng cũng hay
Chẳng lâu nhân duyên đổi thay
Trở qua mua bán mê say toại lòng
Nghỉ ngơi trong cảnh nhọc nhằn
Vừa lòng an hưởng phước hồng trời ban.
Kế đến nó được làm quan
Rồi sau được ngự ngai vàng làm vua
Hoàn cảnh nào cũng thích ưa
Cho là đầy đủ cũng vừa lòng vui.
Mỗi lần thay đổi ngậm ngùi
Cho là thất bại, không vui buồn rầu
Nhưng khi cảnh giới sau này
Tốt đẹp vui sướng mới hay vô thường.
Bỏ thấp lấy cao tốt hơn
Bỏ nhỏ lấy lớn rộng đường tiến thân
Đi tới bỏ chỗ đứng ngừng
Mãi tiến thế nhưng nó ưng hiện thời
Không mong tiến hóa đổi thay
Vừa lòng với sự an bài hóa công.
Một hôm có vị tiên nhân
Tới bảo cho biết vua cần tiến hơn.

Trên vua thế gian là tiên
Trên chư thiên là phước duyên vua trời.
Vua trời cảnh tột cao ngôi
Cao hơn là Phật dứt rồi tử sanh.
Tôi thấy phước ông gần đây
Là một vị Phật đương lai độ đời
Sao ông chỉ biết nghỉ ngơi
Nơi nấc thang tạm cảnh đời phù du.
Ông biết chăng Phật đại từ
Là chúa tể bậc chơn như trong đời.
Vạn vật, các pháp đổi dời
Của cải không phải một đời nhọc công
Dẫu có tụ tán diệt sanh
Cũng còn đầy đủ, của mình vẹn nguyên.
Không nên lo sợ hão huyền
Vua trời, vua của thế gian kỉnh vì
Khỏi sự rầy phạt chi chi
Ai cũng theo Phật đủ đầy kính cung.
Ông nên phát tâm đại hùng
Làm Phật, làm chủ tâm trung vạn loài.
Hơn làm vua tạm bên ngoài

Đã không dạy được tâm người thế gian
Không ai theo giống như ông
Chỉ có Phật mới độ xong hữu tình.
Vua ấy nghe nói giựt mình
Biết mình không phải bậc hèn, người ngu
Nên bỏ ngôi vua đi tu
Về sau thành Phật Mâu-ni độ đời
Còn vị đại tiên nhắc lời
Nhiên Đăng cổ Phật tự thời xa xưa
Trong đời sanh chúng tham ưa
Lo sự toại hưởng phước thừa mà quên.
Người xưa có lời dạy răn:
Hữu phước bất khả tận dùng hết đi,
Hữu thế cũng chớ cậy vì
Ngồi không ăn hưởng núi thì cũng tiêu.
Nguyên nhân sự khổ bao điều
Là do người mãi chấp nhiều có không.
Người siêng vừa ăn vừa trồng
Vừa làm vừa hưởng mới hòng bền lâu.
Trong đời người có nghe câu
Bồ-tát phát đại nguyện sâu độ đời

Bao giờ chúng sanh thảnh thơi
Không còn khổ mới chứng ngôi Niết-bàn.
Người ta vì tham mê lầm
Không hiểu phát nguyện *(để)* nhắc chừng
trong tâm.
Nguyện lực như sự cản ngăn
Hạnh nguyện tinh tấn siêng năng không dừng
Như tấm vách tường sau lưng
Không cho thối thất, không ngưng hạnh lành.
Nguyện lực của người tu hành
Như người đói là còn ăn, ăn hoài
Ăn cho đến khi no đầy
Ngủ quên nghỉ khỏe tròn đầy nguyện xưa.
Độ người như ăn cơm no
Lợi sanh tròn đủ không lo đói lòng.
Trí huệ sáng suốt linh thông
Chơn như toàn giác tánh đồng Như Lai.
Càng độ chúng sanh lâu ngày
Đến khi tâm hạnh tròn đầy nghỉ an
Nguyện lực như xích liên hoàn
Hạnh từ viên mãn xích tan đâu còn.

Bồ-tát hạnh quả chu toàn
Như Lai tâm định an nhàn thảnh thơi
Chơn như thành Phật hiện thời
Mà nào đã hết những người trầm luân
Phật là Niết-bàn tự tâm
Chơn như toàn giác ai ngăn cấm mình.
Toàn giác nhờ độ chúng sanh
Tâm không giải đãi nguyện lành châu viên.
Chúng sanh lo sợ hão huyền
Sợ cái thiếu, nên mình chuyên gạt mình.
Nghĩ mình đã đủ duyên lành
Kham nhẫn chịu thiệt mà đành buông trôi.
Phật nào cũng nguyện độ đời
Độ sanh bất thối thuận thời tùy duyên
Không tự tôn xưng Phật, Tiên
Làm trong cái nghĩ, cứ siêng năng làm
Không sở chấp mới hoàn toàn
Chúng sanh độ tận Niết-bàn vô sanh.
Khác hơn chúng ta phàm nhân
Thái quá bất cập, nghỉ làm không an
Ít ai hiểu được Niết-bàn

Là trung đạo, đừng chấp lầm khổ thân
Ai cũng muốn hưởng riêng phần
Vui sống hạnh phúc cho mình là hơn.
Ít chịu ngó lại suy tầm
Thân tuy cực nhọc, nhưng tâm thanh nhàn.
Bị chê trách là nấc thang
Vì tâm sẽ biết tìm đàng tiến lên.
Bị người sai khiến ta buồn
Bị người khinh ghét não phiền tăng thêm
Quên đó là bài học khôn
Phép tu quý báu lợi mình về sau.
Trong đời lắm người sợ nghèo
Sợ hèn, sợ nhục, sợ điều xấu xa
Bởi người chưa biết nhìn xa
Kìa như đức Phật Thích-ca ly trần
Đi tu làm kẻ xin ăn
Bỏ vương vị, người tôn xưng là thầy
Là Pháp vương dạy trời, người
Là bậc Tôn quý ai người dám khinh.
Làm vua mà còn hận sân
Nguy cho tánh mạng hại dân vô vàn.

Làm vua mà còn tham lam
Nguy cho tánh mạng dân càng khổ hơn.
Làm vua mà còn mê lầm
Nguy cho tánh mạng thần dân khổ sầu.
Ông vua ấy vì ngôi cao
Không ai dám dạy làm sao sửa mình.
Vua Thánh thì rất anh minh
Sợ tội lỗi nên hạ mình thấp xa
Vui chịu chê bai rầy rà
Để tập tâm tánh thuần hòa tốt hơn.
Nếu còn tham, sân lẫy lừng
Chúng sanh ai dám tin ông nương về.
Chúng sanh lầm lạc si mê
Ai người hướng dẫn lối về chơn tâm.
Ông dùng quyền thế đón ngăn
Dù có ép buộc người bằng lòng theo.
Cũng không ích lợi cho nhau
Chẳng được tốt đẹp làm sao bền dài.
Ai cũng mong sự thành tài
Vẻ vang vinh dự bên ngoài lông bông.
Ít ai chịu khó trau lòng

Nên thất bại là nguyên nhân không ngoài.
Bị người chửi mắng giận ngay
Không hề tự trách mình hay liếc nhìn.
Bị người đánh đập rẻ khinh
Vội đánh trả, không xét mình xấu xa.
Chúng sanh mãi chê người ta
Chẳng biết tự trách cái ta của mình.
Chúng ta hẹp lượng vô tình
Chúng ta sái quấy tu hành không nghiêm.
Trái cây còn nhỏ thì xanh
Lo sống tốt đúng thời duyên chín tròn
Khi chín ngọt mọi người tìm
Dùng thử biết được vị ngon mùa đầu.
Viên ngọc có khoe khoang đâu
Mà ai ai cũng tìm cầu kiếm mua.
Ngọn đèn che chắn gió lùa
Ánh sáng lan tỏa người đua đến gần.
Sao ta chẳng lo trau tâm
Để được tốt đẹp thành công rỡ ràng.
Mải lo việc ngoài lan man
Chi cho thất bại mình cam khổ sầu.

Chúng ta ai cũng mong cầu
Được người xem trọng, mặc dầu chưa hay
Nhưng quan trọng là tâm ta
Sống có ích lợi người ta tin dùng.
Nhà buôn gặp lúc khó khăn
Đồ hư, giá rẻ khách hàng không mua.
Có phải người ấy đổ thừa
Tại đồ vật, tại người mua không tiền.
Người ấy phải lo tu hiền
Trau tâm tốt đẹp tạo duyên với người.
Đồ xấu bán cũng được thôi
Vì có thiện cảm với người khách buôn.
Sự thành công tự tâm nên
Sự thất bại cũng từ tâm mà thành.
Vậy cần phải trau tâm mình
Tâm quả thành tựu đạo thành tự nhiên.
Tâm quả thất bại đảo điên
Là đạo sẽ thất do tiền căn gieo.
Trí nhân biết chọn hạnh nghèo
Lo trau tâm chớ không theo việc ngoài.
Tuy ít nói mà nói hay

Tuy làm ít mà việc nào cũng nên.
Khi tâm trọn tốt, trọn hiền
Chiêu cảm kết quả các duyên trọn thành.
Một người địa vị chăn dân
Mà tâm tánh xấu cơ thâm họa vời
Không có ích chi cho đời
Đừng nên tham muốn để rồi họa sâu
Tài học đâu sánh đức cao
Đức hạnh mới được bền lâu với đời.
Phật xưa có dạy mấy lời
Hoặc không làm, nếu làm thời cân phân
Tốt hơn trước lo trau tâm
Tâm mà tốt đẹp, việc làm sẽ nên.
Chớ đừng vội vã tham làm
Để cho thất bại phải mang tiếng đời.
Chúng ta phải tu trước thôi
Đừng lo dòm ngó việc người không hay.
Để khỏi bị chúng chê cười
Chẳng được công cán với người chung quanh.
Hạnh phúc là ở nơi tâm
Sự nghiệp lớn nhỏ tùy tâm hình thành.

Đạo quả không chậm không nhanh
Trong ngoài tương ứng sẽ thành tựu thôi.
Mọi người sống ở trong đời
Ai ai đều cũng là người tối cao.
Là đấng chúa tể như nhau
Ai cũng là Phật chớ nào kém ai.
Đừng mải lo việc bên ngoài
Tu tâm quyết định tương lai cho mình.
Đừng kham nhẫn, phải tự tin
Không chịu thua kém trên đường tu tâm.
Xem sự thiếu thốn sai lầm
Đó là phương pháp trau tâm cho mình.

IV

ĐI TU

Vấn: Xưa có người hỏi vị Tăng
Tại sao ông lại chọn đường tu tâm?
Đáp: Sư rằng tôi chọn đường tu
Như các vị không thích tu sự thường.
Trong đời mỗi người một phương
Làm nói, lo nghĩ chọn đường tương lai.
Tôi lo tu tâm hàng ngày

Làm việc ích lợi lâu dài cho tâm.
Người biết tu thì thành công
Không tu thất bại lẽ đồng quả nhơn.
Người làm thợ muốn khéo nên
Tích lũy tiền của, xây nên cửa nhà.
Cất xong tìm chủ giao nhà
Tất nhiên phải biết chọn người tu chân.
Chọn người tốt làm chủ nhân
Người tâm chưa tốt làm công cả đời.
Cực nhọc chẳng được thảnh thơi
Không có nhà để sống đời an vui.
Người ác quấy khó sống đời
Sống không ích lợi bị người rẻ khinh.
Vậy nên ta phải tu tâm
Kết quả toại hưởng thành công lâu dài
Như người chủ nhà thảnh thơi
Cảnh đời nhà của những người chơn tu.

Vấn: Người không từ bỏ gia đình
Bận việc xã hội tu hành được chăng?
Đáp: Người còn ở trong cảnh trần

Gọi người cư sĩ tập lần hạnh tu.
Là trời, người hướng tâm tu
Chớ chưa đắc được chơn như Niết-bàn.
Bận lo việc thế rộn ràng
Chưa thể giải thoát hoàn toàn được đâu.
Ở gần bùn khó thanh cao
Gần sắc sẽ đắm, rượu vào sẽ say.
Gần tiền tham ác khởi ngay
Đã say thì loạn khó thay tu hành.
Đâu dám tự cao xưng mình
Ta là Phật, ở giữa bùn không dơ.
Dối rằng tâm tịnh không nhơ
Hơn là cảnh tịnh, vượt bờ tử sanh.
Hãy nhìn hoa quả sen thanh
Vượt khỏi bùn nước mới thành sen thơm.
Xưa nay quả chẳng rời nhơn
Tâm cảnh thanh tịnh quả chơn rạng ngời.
Đi tu không phải lánh đời
Tu là chuyển hóa tự nơi tâm mình
Trau tâm dồi trí tu hành
Chuyển xã hội xấu trở thành thiện lương.

Đời cảnh chết khổ không đường
Người tu là để vạch đường sáng thông.
Lánh mình ra khỏi bụi hồng
Tránh chỗ tội lỗi xoay vòng rối ren.
Làm người đi trước dắt đường
Mở ra cảnh giới thiên đường trên cao.
Đại gia đình sống với nhau
Đại xã hội sống cùng nhau yên bình.
Đại thế giới Phật độ sanh
Tạo nên cảnh Phật an bình sống chung.
Trần thế người, thú liên quan
Nếu biết tiến hóa tìm đường tu tâm.
Quốc độ chư Phật sẽ đông
Cảnh giới của bậc già kinh nghiệm nhiều.
Thế giới đạo đức cao siêu
Chắc chắn phải có cho người bước lên
Tránh sự dội ngược bít đường
Xô đùa chen lấn mà vương khổ nàn.
Hai thế giới, hai bậc người
Đều đang tiến mãi để đời thêm hương.

Dầu cho thế giới vô thường
Địa cầu nổ xẹp vẫn còn giống chơn.
Là chư Phật khắp mười phương
Các Ngài thiết lập đạo trường các nơi.
Sư rằng tôi muốn cõi đời
Là thế giới Phật thảnh thơi an nhàn.
Thế giới nhân loại trần gian
Tôi không thích, bởi tạo oan trái hoài.
Việc đời vô ích lắm thay
Việc trước mắt, việc xưa nay đổi dời
Từ vô thỉ đến hiện thời
Cõi đời nào đã là nơi Niết-bàn.
Chúng sanh tâm vọng không an
Luyến ái nhỏ hẹp tư riêng cho mình.
Điên đảo vì bởi bảy tình
Tám gió xoay động, sáu trần nhiễm mê.
Nào là tám pháp trầm mê
Vì tập mà khổ đắm mê ngũ trần.
Sự phiền, sự khổ vô ngần
Kể sao cho hết muôn phần đau thương.

Giác ngộ sư mới xót thương
Dạy cho ta biết con đường tu tâm.
Trần thế là chốn đọa trầm
Việc khổ trước mắt nhắc chừng ta tu.
Hoàn cảnh gia đình lu bu
Cha thì cắp trộm, mẹ dì bê tha.
Anh ngang tàng, chị chua ngoa
Chú ta uống rượu, em ta giết người.
Bác ăn thịt, cậu dâm tà
Cô ta hút xách việc nhà đảo điên.
Gia đình lắm cảnh muộn phiền
Là lời nhắc nhở nhủ khuyên tu hành.
Nhìn ra xã hội chung quanh
Vua thì đắm sắc, quan dành lợi riêng.
Binh tướng vì danh xả thân
Giàu thì tranh lợi, nghèo nàn ghét ganh.
Người dân cang ngạnh đấu tranh
Xã hội ly loạn phạt hành liên miên.
Vô ngã khổ não đau thương
Bảo ta giác ngộ vô thường đi tu.

Mất tự do như tội tù
Khổ ép ngặt, bảo ta tu thoát trần.
Không tu mãi là tội nhân
Không tu có lỗi, tiến thân không đường.
Ta tu gia đình băn khoăn
Như bị chỉ trích nên đang phiền hà.
Tu hiền không thể ở nhà
Xã hội không thể dung ta trong đời.
Họ phản đối, họ kéo lôi
Sợ ta hơn họ, bỏ rời người thân.
Bởi không biết họ hiểu lầm
Ta tu thành đạo dắt lần người theo.
Đời chỗ tội lỗi thiếu nghèo
Có người giác ngộ là điều tốt thay.
Lợi cho xã hội ngày mai
Có người dẫn đạo quý hay cho đời.
Lập đạo cứu vãn cuộc đời
Tạo sự tốt đẹp cảnh đời trang nghiêm.
Một ông già tuổi cao niên
Ở gần con cháu thỏa niềm ước mơ.

Con cháu phụng dưỡng tôn thờ
Miếng ăn thức uống đều nhờ cháu con.
Cho vay đòi nợ vì tham
Không được tấn hóa mãi làm khổ nhau.
Luân hồi nối dài khổ đau
Cha sanh làm cháu hại nhau mãi hoài
Cha chết con già không hay
Làm sao tấn hóa muôn đời quẩn quanh.
Một người lớn đã trưởng thành
Trái to đúng mức vinh danh cuộc đời.
Thế mà cứ mãi đua bơi
Chỉ lo hưởng thụ, như đời cháu con.
Xúi giục mua sắm, khoe khoang
Vui chơi cười giỡn đành cam một đời.
Kẻ kia lìa bỏ quê nghèo
Bước ra thành thị học đòi đua chen.
Tập tành làm kẻ gian tham
Học trò bỏ học, đi làm tội nhân.
Trăm mưu ngàn kế giựt giành
Bao nhiêu cho đủ đấu tranh không dừng.

Đàn bà thì bỏ gia đình
Se sua chưng diện bẹo hình với trai.
Dục vọng sanh lứa đẻ bầy
Báo hại xã hội, không ngày nào yên.
Bà già bảy mươi đua chen
Thèm ăn tham của quấy sanh rầy rà.
Thương con nhớ cháu lẫn khờ
Càng sinh tật xấu càng mờ trí năng.
Em gái tuổi độ trăng rằm
Thoa son dồi phấn nhón chân khỏa hình.
Bẹo nhử bướm ong thiêu mình
Thật là tội lỗi cái tình trăng hoa.
Con vua, con của quan gia
Con nhà nghèo khó, con nhà làng chơi.
Lộn xộn xao xuyến cõi đời
Già trẻ lớn nhỏ một thời xuống lên.
Mang tên người, thú nên quên
Cha con hại lẫn, vợ chồng giết nhau.
Cảnh ấy bảo ta phải tu
Đừng nên tư vị làm hư tinh thần.

Cõi trần là chốn ru hồn
Trí tâm bận rộn không còn thời gian.
Bận con đông, bỏ việc lành
Tiếc của cải, bỏ mặc tình cho ai.
Chết thảm nhiều cách khổ thay
Thân tâm người, thú trả vay điên cuồng.
Sanh con không dạy tu hiền
Xúi chúng trộm cướp, giết người, tà dâm.
Điên cuồng mất trí, mất tâm
Mịt mù khói dậy đất trời âm u.
Chúng sanh phục mạng cúi đầu
Mặc cho ma quỷ cầm đầu khiến sai.
Vô thường thưởng phạt một tay
Đời không tự chủ, đâu ngày tự do.
Đời đạo như nhau chỉ lo
Nâng cao cái ác chẳng lo tu hành.
Cái ác lại được nêu danh
Tu hiền ẩn mặt cõi trần xưa nay.
Ai cũng quý mạng sống này
Tạo nhiều oan trái dẫy đầy bất lương.

Hiếp người cô, phá kẻ hiền
Thần tiên sa ngã, Thánh hiền đọa sa.
Cũng từ vật chất mà ra
Ai người thấy được để mà lo tu.
Ngai vàng vua ngự trên cao
Máu xương, nước mắt bấy lâu đắp bồi.
Tướng điều quân ra trận rồi
Công thành vạn cốt khô bồi danh to.
Người giàu sang lúa đầy kho
Mà đành bỏ kẻ không no đói lòng,
Một ngôi biệt thự to đùng
Ấm kín riêng hưởng vui cùng vợ con.
Đành lòng cười nói lãng quên
Bao kẻ đói khát kêu rên quanh mình.
Bỏ mất chữ nhơn nghĩa tình
Lòng người đã bị bất bình chôn sâu.
Thiết vi u ám ngục sâu
Lời nói như sắt, ngục sầu như dây.
Thân làm, lời nói nối dài
Phủ trùm nhốt chứa con người tội nhân.

Nhiều kiếp che đậy trí tâm
Núi là tội lỗi ác trần vấn vương.
Từ trong cái ác vô thường
Tạo ra rồi lại lấp đường thiện lương.
Tứ đại sanh thân, linh hồn
Cũng chính vật chất nuốt hồn trí tâm.
Nhân duyên tích tập bao lần
Sanh rồi lại diệt thêm phần khổ đau.
Trẻ con khờ dại đi sau
Phó mặc tánh mạng, chúng nào biết hay.
Nương theo tứ đại đổi thay
Bám theo trần, ắt có ngày vong thân.
Khó được yên ổn trong trần
Trăm phần nên được một phần là may.
Cũng vì vậy lập chí ngay
Đi tu mới được ra ngoài tử sanh
Đi tu rửa sạch bụi trần
Đứng trên trần bụi được phần yên vui.
Làm người giác ngộ thảnh thơi
Đi tu để dắt dẫn người chưa tu.

Đi tu lập đời hiền nhu
Cải sửa phong hóa cho người thế gian.
Người tu đứng trên đất bằng
Cõi đời dung chứa chỉ toàn người tu.
Vậy nên ta hãy mau mau
Lo tu học, không nói làm tính lo.
Thành công một cách hay ho
Thật là quý báu sống cho tinh thần.
Bởi lẽ bao người trong trần
Không ai tôn trọng, lỗi lầm quấy sai.
Vậy nên tất cả ai ai
Đều nên hướng đến bản hoài tu tâm.

CHƠN LÝ 29

ĂN VÀ SỐNG

Trong đời ai cũng phải ăn
Để nuôi mạng sống lẽ hằng xưa nay.
Có sống trước, mới ăn sau
Vậy muốn sống chớ phạm vào sát sanh.
Muốn sự ăn được an lành
Không trộm cắp mới yên bình sống ăn.
Xưa có một vị quan văn
Tánh tình hiền đức, nịnh thần ghét ganh.
Âm mưu hãm hại người lành
Lịnh vua sai khiến cầm binh diệt thù
Ra biên cương diệt Hung Nô
Phận ngài không thể mở lời tâu xin.
Vâng mệnh ra chốn biên đình
Việc làm trước nhất đóng binh dựng cờ.
Truyền lịnh rải giấy khắp nơi
Bố cáo cho tất cả người hiểu thông

Phải ăn và sống hòa đồng
Đừng nên trộm cắp, sát sanh, giết người.
Câu nói ấy dạy mọi người
"Ai cũng phải sống, sống thời phải ăn"
Hai vấn đề có liên quan
Cần thiết trước nhất để an dân tình.
Không trộm cắp, không sát sanh
Thực hiện hai pháp của hàng cư gia.
Dạy rằng tất cả chúng ta
Phải biết đoàn kết nhà nhà giúp nhau
Đừng vì miếng ăn giết nhau
Phải biết trọng nghĩa, nhớ câu khinh tài.
Ăn sống không thể phân hai
Có ăn mới sống, mạng này cần ăn.
Sinh con, mẹ cho mạng căn
Sau mới lo đến cái ăn mỗi ngày.
Trong đời ai cũng như ai
Cũng đều muốn sống, liệu bày cách ăn.
Chúng ta nên biết thêm rằng
Nếu ăn no quá coi chừng không an.
Con người đừng vì tham ăn

Mà phải chết khổ mất thân hại người.
Người mà biết sống trong đời
Biết ăn nuôi mạng, sống đời tự do.
Nào phải sống để tìm lo
Vì ăn mà chết để cho người cười.
Mạng người quý báu trong đời
Phải biết trọng nghĩa khinh tài với nhau
Của cải chẳng trước thì sau
Ta sẽ kiếm được chậm mau cũng thành.
Mạng sống khi đã mất thân
Làm sao tìm được, mạng căn không còn.
Vậy ta muốn được sống bền
Biết quý sinh mệnh bảo tồn với nhau.
Có ăn chia sớt cho nhau
Đừng nên để một người nào thiếu ăn
Nếu phá tán người chung quanh
Thì người hãm hại lại mình chớ sao.
Thật là vô lý biết bao
Không biết ăn, sống hại nhau khổ tình.
Trước quan giác ngộ quân binh
Bằng sự nhắc tích truyện từ ngày xưa:

Thuở xưa có một ông vua
Được người cống sứ *(18)* lục bình rất to.
Lúc lau thái giám lỡ tay
Làm bể một cái, lệnh vua chém đầu.
Một vị quan ra quỳ tâu
Xin tha tội chết cho người được chăng?
Quan còn tâu với vua rằng:
"Thần đây hàn dính lục bình như xưa."
Vua ưng chịu, cho người đưa
Ông đến bên tủ chỉ cho lục bình.
Quan xô tủ ngã thình lình
Tất cả mười bảy lục bình vỡ tan.
Rồi ông đi đến điện vàng
Quỳ tâu với đấng quân vương sự tình
"Từ khi chưa có lục bình
Tâm vua trong sáng, trọn lành biết bao.
Thế mà chỉ vì bể hao
Một chiếc bình quý máu đào đổ tuôn.
Thất đức tánh ác nêu gương
Sau này chắc sẽ còn đường họa tai
Nếu để mười bảy bình này

Mười bảy mạng nữa có ngày tử vong.
Nên tôi liều chết một mình
Cứu mười bảy mạng vô tình chết oan.
Tránh vua mang tiếng bạo tàn
Không sanh người được, sao đang giết người.
Xem trọng vật, hơn mạng người
Mất lòng thiên hạ tiếng đời vương mang."
Vua nghe tiếp nhận lời vàng
Lấy tâm tha chết, thưởng quan trọng thần.
Từ đấy vua lo trau tâm
Giữ gìn đức hạnh trở thành minh quân.
Khắp nơi thảy đều quy tùng
Lấy đức cai trị muôn dân an lành.
Quan văn thường dạy quân binh
Nghe đạo lý nên quân tình không tham.
Không đánh nhau sanh giặc loàn
Ông đem nửa số tiền lương cho người.
Dẹp bỏ khí giới không xài
Cất nhà dưỡng lão, mồ côi, giúp nghèo.
Chăm sóc sức khỏe mọi người
Đem của bố thí cho người, mọi dân.

Dạy lính biết lo làm ăn
Dư ra bố thí cân bằng thu chi.
Cân bằng sự sống và ăn
Không còn chênh lệch, vỗ an dân lành.
Ông bày cưới gả kết thân
Tạo sự mật thiết tinh thần với nhau.
Thành quả của sự kết giao
Một sắc dân mới da màu sống chung.
Ông cho đó là công bằng
Không còn chia rẽ biệt phân ta, người.
Cất chùa, nhà thờ khắp nơi
Để cho dân mọi tới lui giữ gìn.
Ông thương dân mọi như mình
Quân dân giúp đỡ như tình anh em.
Tôn trọng đạo giáo hai bên
Không ai chỉ trích làm phiền lẫn nhau.
Dạy người hãy ráng dồi trau
Học hỏi giáo lý của nhau tu hành.
Nhờ thế dân mọi xa gần
Rủ nhau đến ở chung quanh vui vầy.
Họ phục ông đức cao dầy

Họ thân mến bởi quan này không tham.
Không vụ lợi, lại ưa làm
Sống thanh bạch, biết giúp người gần xa.
Biết chỗ cần, thiếu dung hòa
Dân xem ông như mẹ cha của mình
Dân mọi kính ông thật tình
Gần ông mát dạ no lòng biết bao.
Sống bình đẳng, không thấp cao
Không cho ai gọi quan cao chức quyền.
Ông đem đạo lý dạy khuyên
Nâng cao đức hạnh, gương hiền mộ tu.
Quan vua mọi cũng tới lui
Cùng nhau đàm đạo quên hồi chiến tranh.
Xứ mọi ấy thảy theo ông
Theo bằng đạo đức với tâm kỉnh thờ
Tôn ông như vua, hơn trời
Ông là thủy tổ giống người thứ ba.
Bởi ông đức lớn bao la
Không con, vợ, luôn sống hòa muôn dân.
Ông không trộm cắp, sát sanh
Không dâm, không vọng, không dùng chất say.

Không sống sang trọng như vua,
Không nghe xem hát, vui đùa như quan.
Không chưng diện như giàu sang
Ăn chay, một ngọ, bạc vàng không ham.
Oai nghi, hạnh kiểm nghiêm trang
Tự nơi ông có muôn ngàn luật răn.
Là người tốt đẹp lịch xinh
Tinh thần thanh thoát, cao minh hơn người.
Nên dân tất cả mọi nơi
Thảy đều tôn trọng đức người hiền nhân.
Tức là ông đã thành công
Từ trong chỗ chết hóa thành bình an.
Dạy người biết sống để ăn
Biết ăn để sống cân bằng dung thông.
Sau khi ông đã thành công
Lại đi giáo hóa xa gần làm gương.
Nơi chỗ loạn lạc tai ương
Ông tạo ra xứ thiên đường bình an.
Nhà vua biết việc ông làm
Liền ra chiếu chỉ phong quan thưởng tiền.
Ông không chịu nhận danh quyền

Vua phong vương tước, cho miền đất sinh,
Ông từ khước lộc vua ban
Ông thưa chỉ muốn rảnh rang giúp người.
Không mong danh lợi, tiếng đời
Chỉ mong tu dưỡng thành người hiền nhân.
Chính ông là người tu hành
Như vị Bồ-tát tâm thành tự nhiên.
Đấng cứu thế dạy đạo hiền
Cho người biết cách sống hiền, biết ăn.
Ông bỏ khí giới chiến tranh
Không dùng binh khí, đắc thành nhân tâm.
Ông hơn người không cạnh tranh
Giải quyết xong sự sống, ăn rõ ràng.
Tâm độ lượng, tánh bao dung
Cho ai cũng phải tùy trình độ tâm.
Ông không tư vị cá nhân
Dùng người đúng cách, không phân trí tài.
Ông không bỏ sót một ai
Tùy theo trình độ an bày việc chung.
Đức tánh trong sạch của ông
Nên được người khác phục tùng noi gương.

Ông đặt nghĩa vụ lên trên
Giải thoát trong sạch vợ con, cửa nhà.
Tinh tấn nhờ chỗ không ta
Xem thường bốn việc,[1] thật là rảnh rang.
Ông cố gắng lo cho dân
Nên ai ai cũng hết lòng nương theo.
Đem tài hộ đạo, sống nghèo
Đem của bố thí giúp người ấm no.
Thế nên ông được sống đời
Yên vui tự chủ không người cạnh tranh.
Ông như một ông cha lành
Là người giác ngộ thực hành đạo chơn
Là người kiểu mẫu trước tiên
Xứng đáng hậu thế noi gương tu hành.
Ông không tham tiếc giữ gìn
Biết dùng của cải giúp người gieo duyên.
Nên ông mới được bình yên
Không phải chết khổ trên miền đất hoang.
Ông như công tử con quan
Ở trong biệt thự giàu sang của mình.

1. Ăn, mặc, ở, bệnh.

Còn đám mọi dân xung quanh
Đang bị đói khổ gia đình số đông.
Ai không là giặc của ông
Nếu đem sức lực chống ngăn bao người.
Hỏi thử có được thảnh thơi
Hay là sẽ bị bao người đánh vây.
Giặc nghèo, giặc đói tràn đầy
Cái tham, cái thiếu bủa vây trùng trùng.
Chúng ta ai dám nói rằng
Cậy tài dùng sức chống ngăn được nào.
Tốt nhất là giác ngộ cao
Biết đem đạo đức truyền trao dạy đời.
Cũng như một kẻ ăn mày
Đói khát trước cửa ta nay làm gì.
Chửi rủa đánh đập đuổi đi
Hay là mở rộng lòng bi giúp người
Để cho họ được no vui
Khi no họ sẽ tự rời mà đi.
Nhịn miệng, giúp người khác đi
Ăn và sống phải tư duy cách làm
Sao cho đúng lẽ công bằng

Tham để chết, hay sống bằng không tham.
Chúng ta ai cũng có phen
Giựt mình tự vấn lương tâm của mình.
Thử nhìn lại lúc mới sinh
Ta có được chút của mình hay không?
Thế mà nay lại đèo bồng
Là ta sở hữu, còn trông được nhiều.
Chết đi đem được bao nhiêu
Có được ích lợi ít nhiều cho tâm.
Mà đành bỏ kẻ xung quanh
Ích kỷ bỏn xẻn sao đành lòng chăng?
Giả như chúng ta có lần
Gặp bé bẻ trộm bắp trồng của ta.
Liền la lớn: "Đứa bé kia!
Sao ngươi dám bẻ bắp ta đang trồng."
Nếu như bé trả lời rằng
"Còn ông có hỏi xin gì hóa công.
Đào đất, cuốc cỏ gieo trồng
Ai cho phép, ông hỏi xin khi nào?
Đất nước không biết nói sao
Chớ như thú vật khác nào như ta

Phản đối giãy giụa kêu la
Đang tay giết hại đó là đúng ư?"
Người trồng tỉa sẽ ậm ừ
Trả lời sao được đều như nhau mà.
Tham ngang giựt của người ta
Lòng tham cắp trộm, của nhà trộm tham.
Mạnh được, yếu thua phải cam
Lớn hiếp đáp nhỏ, quấy làm lẽ công
Tỉnh ngộ mới biết đục trong
Không có lẽ phải sắc thân cõi đời.
Mãi dốt nát trẻ nhỏ hoài
Cái ăn, cái ác có rồi chi đâu.
Ta người có trí hiểu sâu
Sao không dạy bảo đuôi đầu phân minh.
Có độ lượng, biết công bình
Giúp đỡ, tha thứ lỗi lầm người kia
Tại sao ta mãi chê bai
Chẳng chịu nhìn lại chỗ sai của mình.
Chân mình còn lấm nhiều sình
Mà cứ cầm đuốc soi nhìn người ta
Với mình rộng lượng hải hà

Với người hẹp lượng thật là quấy thay.

Tiền nhân đã dạy câu này:

"Tiên trách kỷ, hậu trách *(nhân)* người" mới nên.

Sửa mình thâu phục nhân tâm

Với người biết đến chỗ cần giúp nhau

Đắc nhân tâm thành công cao

Yên vui vĩnh viễn tại sao không làm.

Gây thù chuốc oán không nên

Đắc nhân tâm mới quý hơn bạc vàng.

Đắc nhân tâm được gia tài

Vĩnh viễn bền vững cho ngày mai sau

Cái sống có trước, ăn sau

Chớ người chết có ăn đâu được gì.

Vậy nên ta hãy xét suy

Cái cần, cái thiếu mà đi giúp người.

Như thế mới dứt oán thù

Cạnh tranh mãi có ích gì cho ta.

Người đi câu biết nghĩ ra

Tìm mồi cá thích để mà đi câu.

Cá tham ăn đớp mồi câu

Nuốt vào mất mạng đứt đầu hay chăng?
Chúng ta nên nhớ cho rằng
"Không cho kẻ đã hỏi xin, sai rồi
Tội với công lý cuộc đời
Nếu xin thái quá khiến người không vui."
Biết câu ấy nhắc cho nhau
Sống đúng chơn lý, đổi trao thiếu cần.
Trong đời ai cũng tay không
Cũng đang bố thí, đang xin cái cần.
Chúng sanh là khất sĩ chân
Đang xin, đang học, đang cần đổi trao.
Không tham, sân có đâu nào?
Nếu người có trí tại sao không làm
Ta dư họ thiếu sao đang
Của ta dư, cái họ đang rất cần.
Họ thiếu nên mới hỏi xin
Là người quân tử thật tình không tham.
Kẻ dư không cho là tham
Tạo sự cao thấp không an cuộc đời
Xin không thái quá là người

Biết lẽ chơn chánh sống đời bình an.

Giác ngộ công lý chu toàn

Cõi đời bình đẳng không còn thấp cao.

Không còn vấp sụp té đau

Kẻ trên người dưới, cùng nhau thuận hòa

Ăn, sống bằng nhau dung hòa

Hòa của bình đẳng, hòa là lý chơn.

Một ông già kinh nghiệm hơn

Ông muốn tạo sự nghĩa nhơn trong đời.

Ông thấy quanh mình nhiều người

Nhà giàu có lớn của thời dư ăn.

Còn nhà sức lực quanh ông

Họ chịu đói khát thiếu ăn hàng ngày.

Ông đem của chia sớt ngay

Nên họ quý trọng biết rày thâm ân

Tình nguyện giúp việc khi cần

Mở mang nghệ nghiệp giúp ông giữ gìn.

Sự nghiệp phát đạt thịnh hành

Của nào có mất, mà danh rạng ngời.

Khác nào đem tiền mướn người

Làm tôi tớ để có người giúp ông.

Ăn và sống lẽ tương đồng

Nhờ ăn mà sống, sống ăn đủ đầy.

Như vua ngự ở trên ngai

Nhờ phát lương được mọi người tôn xưng.

Người hưởng lộc nên phục tùng

Nhờ thế mới được cửu trùng ngôi cao.

Địa ngục bó rọ khổ đau

Thiên đường rộng lớn càng cao rộng nhiều

Người giàu chẳng giống kẻ nghèo

Nhưng giàu tâm trí mới giàu bền lâu.

Nghèo tâm trí mãi khổ đau

Trí mê là chỗ nghèo giàu khác nhau.

Người hơn nhau ở đức cao

Người có đức độ việc nào cũng nên.

Đức là đạo, đức là nền

Mọi người đang được đức hiền đỡ nâng.

Có đức ắt sẽ thành công

Tranh nhau đạo đức, chớ không tranh tài.

Như quan bố thí cho người

Nên người tự nguyện bên ngoài chống ngăn.
Xứ ấy còn hưởng của ông
Là còn bảo vệ nồi cơm mỗi ngày.
Có ai xứ khác sau này
Muốn chiếm đoạt thì xứ này chống ngăn
Ông là nồi cơm, thức ăn
Họ là sức lực của ông lâu dài.
Ăn và sống không phân hai
Họ lo ông sống, ông thời lo ăn.
Hai lẽ dung hòa công bằng
Ông ở chính giữa bên trong yên lành.
Nếu có xảy ra chiến tranh
Bên ngoài tự họ tranh giành với nhau
Lần lần ông cảm hóa sau
Cho họ hiểu biết quy theo phục tùng.
Thế là ông được thành công
Chính ông là vị phước thần, pháp vương
Lập ra thế giới chơn thường
Quốc độ cực lạc Tây phương giữa đời.
Không tham nên thắng được người

Bỏ khí giới, hóa độ người thành công.

Chỉ bằng đức hạnh tu hành

Bỏ tánh tham ác, yên bình dài lâu.

Trong đời vẫn rất trớ trêu

Xứ nhỏ người ít, đất dư nên giàu

Xứ lớn đất ít, người đông

Nên sự chia sẻ phải từ công tâm.

Kẻ thiếu sống, người thiếu ăn

Cẩn trọng cân nhắc để không sai lầm

Không ai đem cái tham lam

Đi chế trị được thành công bao giờ.

Quan ấy trọng nghĩa khinh tài

Xem trọng mạng sống, tiền tài xem khinh.

Ông mướn người rất công minh

Ông dùng đạo đức thực tình dạy khuyên.

Ông khuyến khích người tu hiền

Trường chay giữ giới, gạo tiền cũng không

Việc phải góp sức, góp công

Ngó ngay mục đích không không nhẹ nhàng.

Giải thoát các mối buộc ràng

Làm chi cho nhọc, lại còn phải tham.

Xứ ấy về sau hoàn toàn

Trở thành xứ Phật không tham, không tài.

Xứ ấy được vậy do ngài

Khuyến khích ép buộc cho người biết tu.

Tham đắm chi, phải tội tù

Đến khi xứ ấy biết tu hết rồi

Thì đâu còn ai hại đời

Không còn của cải hết hồi tham lam.

Điều ấy khác nào việc làm

Tiểu quốc tấn cống đại cường quốc gia.

Mướn cường quốc ủng hộ ta

Đặng mình rảnh trí độ tha dạy đời

Rốt sau tất cả hòa vui

Không còn tiến cống, người người như nhau.

Chúng ta thử nghĩ mà xem

Thân là tên trộm, là người tham lam.

Ta nuôi thân như nuôi con

Nó như nhà tạm để còn lo tâm.

Thân này sanh diệt đâu cần

Đúng chơn lý giác ngộ tâm thật hành
Phật pháp cứu độ chúng sanh
Con đường không khó, thật tâm sẽ thành.
Chúng sanh kháng cự đua tranh
Chống cự không lại phải đành xuôi theo.
Như thầy trị bệnh người nghèo
Trước cho cơm nước, sau thời thuốc thang.
Khi người hết bệnh tự làm
Ông không nhọc sức chỉ cần lo tu.
Ăn và sống cặp phạm trù
Giải quyết thỏa đáng việc tu mới bền.
Chọn cái cần đặt lên trên
Không nên tham chấp lo riêng cho mình.
Hai lẽ ăn, sống trong đời
Làm ăn, lành sống thuận thời mới an
Ta biết người, người biết ta
Đó là đạo đức của ta và người
Muốn sống yên vui trong đời
Ta, người chia sẻ đạo đời tương quan.
Muốn sống là chớ sát sanh

Thì tiếng nhân mới trọn lành thanh cao

Dùng lời đạo lý đổi trao

Đừng dùng dao gậy làm đau thân người.

Cùng tu học với mọi người

Hay hơn sự dốt của thời trẻ con

Làm người là có lòng nhơn

Độ lượng tha thứ kẻ còn tối tăm.

Trẻ con khờ dại đã đành

Ta người lớn mà giận phiền không hay.

Đem lòng thương chỉ lẽ ngay

Muốn sanh đừng sát, luật này lẽ chung

Giết người, giết vật ác hung

Ta phải thường mạng khi mình làm sai.

Vả lại sự thật trong đời

Ăn là để sống, sống thời phải ăn

Sao ta lại đi giành ăn

Tìm chết vô lý là không công bằng.

Chúng ta có nhận xét rằng

Không ăn, sống được đâu cần tìm ăn.

Sự thật là vậy đành rành

Tranh ăn, tìm chết tối tăm vô cùng.
Rau trái có sẵn tạm dùng
Đừng nên cất trữ để dành làm chi.
Đạo đức sống, ăn diệu kỳ
Có được cái sống, sau thì mới ăn.
Đừng vì ăn mà trộm ngang
Rau trái lê hoắc sẵn sàng khắp nơi
Đừng tham ngon sướng để rồi
Lao nhọc chịu khổ tìm đòi miếng ăn.
Biết rằng sống phải cần ăn
Nhưng ta phải biết luật răn ở đời
Không nên trộm cắp của người
Người tham sẽ bị luật đời phạt răn.
Giết người nhân quả công bằng
Bị người giết lại lẽ hằng không sai
Công lý không một mảy mai
Ngăn che khuất lấp, trả vay nhãn tiền
Vay nhiều lãi nặng đương nhiên
Để lâu lời nặng càng chìm ích chi.
Giáo lý ăn, sống bài này

Chỉ rõ hai giới thực thi nên hành
Không trộm cắp, không sát sanh
Mọi người cần có sống, ăn quân bình.
Mọi người nên hiểu sự tình
Có cái sống trước thì mình được an.
Trở nên tốt đẹp hoàn toàn
Hiểu đúng giáo lý sống, ăn trên đời.
Chỉ phân chi tiết rạch ròi
Chánh lý quý báu ít người nhận ra
Để giải quyết mọi phiền hà
Tránh sự xung đột giữa ta và người.
Giáo lý ăn sống yên vui
Cho cả thế giới mọi người gần xa.
Không phải riêng cho một nhà
Hào quang pháp lý chỉ ra cứu đời
Ích lợi quý báu cao vời
Vốn không kể xiết những điều lợi tha
Bửu pháp vô giá ngàn nhà
Ai biết quý trọng chắc là vui an
Chúng ta nên nhớ ra rằng

Trời, Phật cứu độ ta bằng pháp đăng

Ta được cứu độ hay chăng

Tự mình phải xét mọi hành động ta.

Ai cũng phải sống phải ăn

Phải nhờ tất cả công bằng với nhau.

Đạo đức quý báu nâng cao

Niết-bàn giải thoát một màu vui yên.

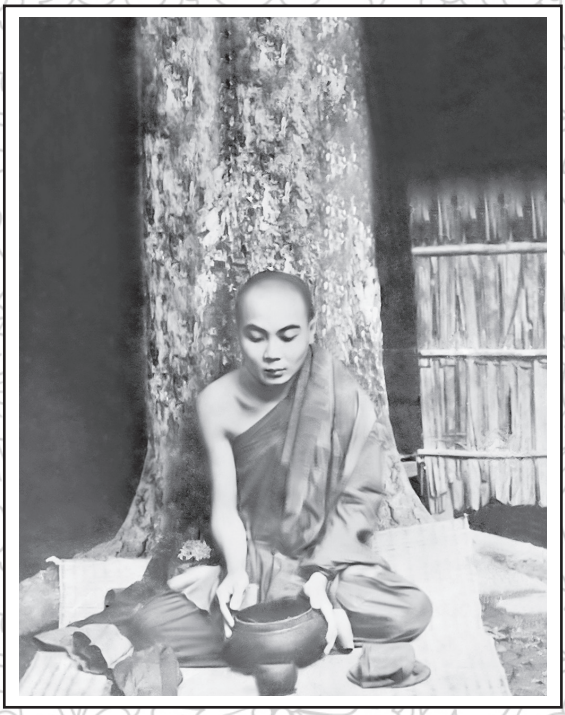

CHƠN LÝ 30

CHƯ PHẬT

I

TẤT CẢ CHÚNG SANH LÀ CHƯ PHẬT

Xưa có một người làm nông
Đến hỏi đức Phật sao không cấy cày
Trong khi đầy đủ chân tay
Không chịu làm ruộng mỗi ngày để ăn?
Bấy giờ Phật trả lời rằng:
Chính Tôi mới thật làm nông chuyên ngành.
Biết yêu quý cách mưu sinh
Giữ nghề làm ruộng của mình chăm lo.
Trần thế là miếng ruộng to
Thân người đất cục nhỏ to trên đồng.
Pháp lành hạt giống gieo trồng
Có được kết quả chơn không Niết-bàn.
Tạo nên hạnh phúc trần gian
Là nghề chơn thật Tôi hằng mến yêu.

Tôi không thay đổi sớm chiều
Làm ruộng tốt đẹp, có nhiều lợi thay.
Phật nắm luật như cầm cày
Bò trâu tinh tấn đêm ngày không xao
Đức tin hạt giống gieo vào
Phát tâm tu học khác nào mạ lên.
Đến mùa lúa chín cũng như
Đệ tử đắc quả Vô dư Niết-bàn.
Trí huệ vòng hái lưỡi liềm
Phát cỏ diệt tận gốc tham con người.
Làm ruộng có vụ, có thời
Tức là giáo hóa tùy thời theo duyên
Phật đem đạo đức rải ban
Và sự kết quả bình an sống đời.
Đức Phật làm ruộng khác người
Bằng tâm trong sạch dạy người thiện lương
Làm ruộng như vạch con đường
Dụng tâm làm ruộng là đương tu hành.
Nghề của Ngài nuôi chúng sanh
Không thất bại, cũng không đành hại ai.
Ngài làm ruộng thật đại tài,

Đúng tên làm ruộng không hay bỏ nghề.
Phật là Tổ nghệ dạy nghề
Thầy dạy làm ruộng giữ bề nông tang
Phật làm ruộng thật thanh nhàn
Không cực nhọc giống như hàng thiên nhân.
Người làm ruộng bằng sắc thân
Kết quả vật chất nuôi thân ít người.
Cách làm ruộng của mọi người
Như cắt cỏ mướn để nuôi trâu bò.
Không có kết quả ấm no
Sao khỏi chán nản bỏ nghề thối tâm.
Cho dù họ có muốn làm
Nhưng không đủ sống, tính làm sao đây.
Lúc thiếu giống hoặc bệnh đau
Do nơi cảnh ngộ thế nào cũng thay.
Họ đâu có thể giữ hoài
Nghề nghiệp truyền thống xưa nay lưu truyền.
Họ sống ích kỷ tư riêng
Không biết đền đáp, chỉ lo riêng mình.
Nó làm tổn hại chúng sanh
Chưa có kết quả để dành lợi nhân.

Bởi hạt giống đã chết mầm
Chẳng có kết quả cho tâm lâu dài.
Cơm gạo ấy chẳng no hoài
Không liệng bỏ, cũng có ngày thúi hôi.
Cũng có nhiều kẻ trong đời
Họ làm ruộng cả một đời hy sinh.
Bằng phước thiện, bằng tinh thần
Giúp cho người khác quên thân của mình.
Họ xem xã hội gia đình
Như là miếng ruộng tận tình bón chăm.
Hột giống là những việc lành
Sự không thủ lợi cho mình an vui.
Làm ruộng để mở trí thôi
Chưa có kinh nghiệm trong đời làm nông.
Họ chưa giác ngộ mực trung
Nên chưa được lợi số đông nhiều người.
Bởi si mê nên khổ đời
Tâm chưa trong sạch, gần người thấp dơ.
Không thể tránh sự rớt rơi
Chư thiên chưa được tên người làm nông.
Nhân loại chưa có danh xưng

Như người mới tập làm đồng sơ cơ.
Trong đời có ba bậc nghề
Có ba cách để cho người chuyên nông.
Phật thì làm ruộng bằng tâm
Nuôi được tất cả chúng sanh muôn người.
Kết quả đạo đức thảnh thơi
Niết-bàn vĩnh viễn sống đời chơn như.
Trời làm ruộng trí thiện từ
Nuôi được xã hội con người ngàn năm.
Người làm ruộng bằng xác thân
Trăm năm mau chóng gia đình nhỏ thôi.
Ba chặng, ba bậc rõ rồi
Chỉ cách làm ruộng cho người biết thêm.
Các con đường khác tảng nền
Cũng có ba lớp Phật, Tiên và người.
Con đường, nghề nghiệp trong đời
Khác tên chữ, kết quả thời y nhau.
Đường nào cũng có khoảng đầu
Khoảng giữa và cuối cho người bước lên.
Từ thân, đến trí, đến tâm
Từ ác đến thiện, tinh thần, chơn như.

Nhỏ tới lớn, thấp tới cao
Từ hẹp tới rộng đường nào cũng thông.
Mỗi đường ba chặng tương đồng
Niết-bàn cao chót, giữa đồng chư thiên.
Chân thấp nhân loại kết duyên
Tiến hóa rốt ráo con đường không tên.
Đường là phương tiện tùy duyên
Chúng sanh nhơn loại dưới triền núi to.
Tại đâu đi đó lần dò
Miễn lên được đỉnh núi to thỏa lòng.
Mỗi người mỗi hướng Tây, Đông
Có thể khác hướng, nhưng đồng mục tiêu.
Có sự sai khác ít nhiều
Quan trọng là biết mục tiêu của mình
Mỗi người phải giữ tâm mình
Giữ sự tiến hóa, đi từng bước lên.
Đường có dưới, giữa và trên
Con người tiến hóa bước lên Phật, trời.
Từ ác thiện đến đạo thôi
Từ vật chất tiến đến nơi tinh thần.
Đến chơn như, như thật chân

Con đường tiến hóa tự thân tâm mình.
Tên gọi là người, là trời
Rốt ráo là Phật cho người biết tu.
Ác, thiện muôn pháp đặc thù
Người tu muôn pháp đức từ độ sanh.
Hình thức, sự việc khác danh
Vị lai, hiện tại cần thành tựu nên.
Ác, thiện, tu là tảng nền
Của cải hạnh phúc khoảng đường bước chân.
Đang đi ai cũng có phần
Đồ ăn thức uống do mình tạo nên.
Đói no, vui khổ triền miên
Hoặc sống hay chết tùy duyên pháp hành.
Ác, thiện hay tu đành rành
Chớ không phải ở nơi danh hão huyền.
Chúng sanh sẽ được bình yên
Khi đến chót núi cao trên an bình.
Ai cũng sẽ được thiện lành
Khi đã đi tới lưng chừng triền non.
Chúng sanh ác bởi đang còn
Ở dưới chân núi chưa lên bước nào.

Đó là kết quả thấp cao
Con đường, chỗ đứng khác nhau bề ngoài.
Trần thế như vũng sình lầy
Nhân loại dưới thấp, mỗi ngày bước lên.
Mỗi nấc có một cái tên
Chỗ nghỉ chân tạm tiến lên từ lần.
Trên cao chỗ dưỡng tinh thần
Niết-bàn tịnh lạc an thân đời đời.
Chư Phật đã đến nơi rồi
Chúng sanh nhơn loại từng người đang đi.
Nhơn loại pháp ác nhiều chi
Thiên đường thiện đạo lối đi thiện lành.
Một tiếng chư Phật Vô sanh
Cũng do nhiều pháp tri hành mà nên.
Bỏ lớp dưới đi ngay lên
Từ ác đến thiện, Niết-bàn chơn như.
Mỗi người phải biết đường đi
Trực chỉ bước tới không đi vòng hoài.
Đừng nên giữ mãi một bài
Nghề này nghề nọ mãi hoài nhiều năm.
Không ra khỏi chốn luân trầm

Hết khổ đến chết bao năm luân hồi.
Giống như một vị tiên trời
Ham hưởng phúc lạc ngàn đời cảnh tiên.
Dạo đi quanh các cõi thiên
Chớ không định hướng kết duyên Niết-bàn.
Cố chấp nên bị buộc ràng
Vui chơi toại hưởng lạc đàng trầm luân.
Mỗi kiếp là chỗ nghỉ chân
Nghỉ tạm một lúc, thì cần bước lên.
Lên chỗ cao tột lặng yên
Ngủ an nghỉ khỏe, không còn sợ lo.
Trong đời giáo lý có ba
Ba cỡ giáo pháp, cho ba thời kỳ.
Ba tên gọi, ba hạng người
Mọi người sau trước đồng thời bước lên.
Kẻ nào đi lui tự tìm
Khổ họa, thối đọa nơi miền trầm luân.
Người giác ngộ hết mê lầm
Bỏ các ác thiện, chỉ tầm cái tu.
Một người thợ mộc tiến từ
Vật chất cái ác, đến tu điều lành.

Thợ mộc thiện nơi tinh thần
Khi đến quả Phật, mới thành Giác chơn.
Con đường đi tới chu toàn
Danh xưng nghệ nghiệp chỉ còn là không.
Chỉ còn một pháp một tên
Gọi chư Phật, cảnh Niết-bàn tịnh thanh.
Đã qua khỏi các nghệ danh
Đó là mục đích chúng sanh trở về.
Cảnh giới, lý sự, tên nghề
Không hai hay một, lối về vững yên.
Tâm phàm phu không thể lên
Chơn như, Toàn giác không trên tuyệt vời.
VẤN: Sao gọi đức Phật là Người
Danh từ Thợ mộc như người thế gian?
ĐÁP: Thợ mộc thế gian chuyên làm
Bào cưa cắt đục để làm thợ hay
Cất nhà, làm tủ đa tài
Chế ra vật dụng khéo hay người dùng.
Chư thiên, thợ mộc tên chung
Cất nhà đóng tủ để dùng cho tâm.
Cưa đục là trí thực hành

Kết quả việc ấy trở thành ấm êm.
Tâm ta, ông thợ mộc hiền
Làm ra sản phẩm cho thiên hạ xài.
Chư tiên lấy thú làm cây
Đục cưa mổ xẻ bỏ đi phần thừa.
Ác si vô dụng quyết chừa
Trở thành thiện huệ sớm trưa tiện xài.
Phật là thợ mộc đại tài
Cây là nhân loại, pháp hay làm bàn.
Ngài tạo nên ghế Niết-bàn
Ngôi nhà đạo đức bình an để đời.
Thợ chọn cây để đóng đồ
Phật, Tiên cũng biết pháp nào độ nhân.
Cái ghế nhân loại trăm năm
Ghế chư thiên tử ngàn năm lâu dài.
Ghế của Phật dùng đời đời
Muôn năm bất hoại cho người biết tu.
Ghế của người dùng tạm thời
Cho một số ít người đời ngồi lên
Còn ghế của các chư thiên
Ngàn người sử dụng, hữu duyên được ngồi.

Ghế của Phật thì muôn người
Tất cả sanh chúng đồng thời ngồi lên.
Thợ mộc, làm ruộng đủ duyên
Ba bậc, ba pháp tùy duyên độ người.
Từ ác thiện, đến thảnh thơi
Vật chất tiến hóa tới nơi tinh thần.
Từ thân đến trí huệ chân
Đến tâm giác ngộ, chơn như Niết-bàn.
Thấp nhỏ, cao lớn, thênh thang
Không thể giải thích rõ ràng cho ta.
Xưa có một vị thương gia
Đi đường chung với một nhà Sa-môn.
Sa-môn thuyết pháp kết duyên
Ngài nói Ngài cũng là nhà thương buôn.
Sự mua bán nhiều đời luôn
Mỗi kiếp, mỗi tiến khuếch trương gia tài.
Nhờ có số lợi mỗi ngày
Nên Ngài mới được sống dài khỏe hơn.
Từ địa ngục đến thiên đường
Kiếp nào Ngài cũng bán buôn kiếm lời.
Nảy sinh phước huệ mỗi ngày

Lợi trí, lợi giác vốn lời càng tăng.
Vô số lợi ích thường hằng
Do đó đến được Phật, Tăng cao vời
Đến khi đắc quả Phật rồi
Giàu có dư dả pháp lời càng sanh
Ngài đã qua hai nấc thang
Người, trời đến Phật, pháp ban mọi người.
Phật nói pháp dạy độ người
Người nghe cất giữ pháp tài giàu sang.
Tâm no đủ, từ rải ban
Ghi nhớ Pháp bảo như đang để dành.
Thợ mộc, làm ruộng, kinh doanh
Quan vua, nghệ nghiệp sở hành thế gian.
Nhơn loại, chư thiên, Phật, Tăng
Cũng có tên gọi danh xưng mỗi nghề.
Phật là bậc giữ được nghề
Tổ sư cao cả các nghề tinh thông.
Trời, người còn đang ở trong
Trình độ pháp lý còn cần đi lên
Chưa được cái có thật chơn
Chưa thành tựu ích lợi hơn loài người.

Chúng sanh đều phải đến nơi
Lớp học Phật pháp dạy người tu chơn
Lớp học ấy gọi là Tăng
Xuất gia, giải thoát thiện căn đủ đầy.
Thi đậu bỏ lớp trời, người
Học sinh lớp Phật, người trời tuyển lên
Được làm Khất sĩ du Tăng
Học theo chư Phật tu thành toàn năng.
Chỗ đến tất cả chúng sanh
Rốt ráo sự học trở thành chơn như
Phước đức, trí huệ, bi từ
Như Lai yên nghỉ, pháp như viên thành.
Nên gọi tất cả chúng sanh
Là không, tên gọi giả danh tạm thời
Kiếp này là cha của tôi
Luân hồi nhiều kiếp cha rồi thành con.
Nếu chấp tứ đại xác thân
Đến khi thân mất tinh thần đi đâu?
Tiếng cha có còn nữa đâu
Thân cha đã mất lấy đâu báo đền
Cho đến vua, thầy, anh, em

Là danh từ tạm không bền huyễn hư.
Như gió lốc, như mây mù
Qua rồi không có, danh từ cũng không.
Vô minh lầm lạc không thông
Bậc trí giác ngộ mới không sai lầm
Cha của tất cả chúng sanh
Là người giác ngộ không dành riêng ai.
Cho dù tứ đại đổi thay
Tiếng cha còn đó không hay đổi dời.
Ông già nào cũng cha tôi
Nhưng trong mỗi lúc, mỗi đời một ông.
Như vậy tu học nhiều năm
Ta học được với nhiều ông cha, thầy
Làm con trò của nhiều người
Tâm trí sáng suốt sống đời bao la.
Thế mới gọi có ông cha
Phật, bậc Giác ngộ đều là cha chung.
Mỗi đời, mỗi kiếp sanh thân
Ta đều có đủ người thân mỗi đời.
Tất cả đều là cha tôi
Không nên cố chấp một người cha riêng.

Mà đành bỏ quên nhân duyên
Những ông cha khác là thiên vị rồi.
Ta phải sống chung trau dồi
Học tu chung mới nên người hiếu thân.
Cha ông mỗi kiếp sanh thân
Ích lợi hơn kẻ chấp lầm tư riêng.
Nếu mỗi năm có nhân duyên
Ta nên thay đổi kết duyên một người
Làm cha, làm thầy nhiều nơi
Mà trong mỗi lúc một người kết thân.
Làm cha con giữa cõi trần
Như vậy ích lợi cho thân tâm người.
Vô thường thay đổi chiều mơi
Người trong cõi thế đổi dời nhiều năm
Sáu mươi năm đổi một lần
Chúng sanh mê muội hiểu lầm có ta.
Cố chấp khổ não phiền hà
Vì cái không, có của ta vô thường
Lâu tấn hóa, bận rộn luôn
Nếu người giác ngộ hiểu thường lẽ không.
Nên họ không lội ngược dòng

Không đứng một chỗ chịu trầm luân sâu.
Trôi xuôi, họ còn lội mau
Mau hơn nước chảy trào lưu giữa dòng.
Như mây, như gió thong dong
Đâu bị trở ngại bên dòng thời gian.
Không như người ở thế gian
Đi ngược lẽ chánh nên cam khổ nàn.
Người tu sống giữa thế gian
Mỗi năm đổi bạn kết duyên tu hành.
Trí huệ, từ bi phát sanh
Như cả thế giới sẵn dành cho ta
Mỗi năm đổi một cái nhà
Trọn đời Sư chỉ cất nhà một căn.
Mỗi năm đổi bộ áo chăn
Trọn đời ông chỉ một lần may y.
Mỗi xứ ông đến rồi đi
Thảy đều có chỗ tạm thì gieo duyên.
Không khổ não, không lụy phiền
Mất công vô ích giữ gìn của ta.
Nhà du lịch đi gần xa
Đến mỗi xứ học biết ra nhiều điều

Được học kinh nghiệm rất nhiều
Trong tâm bình đẳng chỗ nào cũng an.
Ở đâu người cũng thanh nhàn
Cũng có quyến thuộc vui an yên bình.
Đổi xã hội, đổi gia đình
Sự thay đổi để cho mình tiến lên.
Không còn cố chấp tư riêng
Để có cái sống vui yên đời đời.
Sống ích lợi khắp nơi nơi
Mới có chư Phật với người học tu.

II

CHƯ PHẬT VỊ LAI *(một ông vua)*

Thuở xưa có một nhà vua
Trốn đi xứ khác để lo tu hành.
Bá quan đến rước về thành
Ngài không chịu mà hỏi rằng: Tại sao
Mọi người không sống chung nhau
Không lo tu học với nhau công bằng?
Xưa nay tôi đã chăn dân
Bây giờ đến lúc tôi cần phải tu.
Ngồi trên ngôi báu bấy lâu

Không biết khiêm nhượng, tôi nào nghe ai.
Danh của tôi chết bao người
Lợi của tôi, hại bao người dân đen.
Tôi làm thiên hạ đảo điên
Chỉ để bảo vệ danh quyền cho tôi.
Tôi đâu lo được cho người
Phạt đâu hết tội, thưởng hoài có nên.
Ở một chỗ giữ một tên
Làm hoài một việc có nên được gì.
Bị nhốt trói như tội tù
Tâm càng hẹp, trí càng lu làm hoài.
Tôi tớ cho dân bao ngày
Con trò, quan chức nào ai hiểu mình.
Phước càng giảm, tội càng sanh
Vật chất càng thạnh, tinh thần càng suy.
Tham sân, dục vọng, mê si
Ngã ái lớn mạnh tâm thì xấu dơ.
Người càng kính trọng tôn thờ
Xét mình hổ thẹn tội nhơ quá nhiều
Quan dân bắt chước cái liều
Dung dưỡng danh lợi, bỏ điều chánh chơn.

Lỗi ấy tại người dẫn đường
Không giữ giới để làm gương hiền lành.
Làm vua đâu dễ tu hành
Một chữ viết, triệu sanh linh khổ nàn
Tánh mạng mình cũng nguy nan
Hồi hộp lo sợ người đang tranh giành.
Cái ngôi lớn lợi, cao danh
Không tin được, ai trung thành với ta
Biết bao tiên đế đã qua
Chết bởi con, vợ, quốc gia thảm tình.
Quan dân cũng nghịch với mình
Vì cái ngôi báu lợi danh uy quyền.
Tôi đã xét kỹ hiểu rành
Vua người sao sánh vua hàng chư thiên
Vua trời sao bằng Pháp vương
Vua Thánh, vua Phật lợi hơn cho người.
Tôi muốn tất cả mọi người
Sống chung bình đẳng, bỏ hồi cạnh tranh
Tôi mong tất cả an lành
Biết tu đời sẽ trở thành vui yên.
Trở nên xứ Phật hiện tiền

Vì thế tôi mới làm gương xuất trần
Bỏ quyền thế, bỏ lợi danh
Cõi đời thấp lắm tranh giành làm chi.
Vì tất cả tôi ra đi
Mong sự tốt đẹp thương vì chúng sanh
Bước lên cảnh giới cao thanh
Là tôi muốn dắt chúng sanh tiến dần.
Người níu tôi lại cảnh trần
Có được ích lợi chi chăng thêm phiền.
Tôi muốn đi tu kết duyên
Để làm vua pháp mới bền thật lâu.
Cái tiếng vua có thật đâu
Tôi đi tu học để cầu tiến nhanh.
Tu với tất cả chúng sanh
Cho đắc quả Phật, được thành Như Lai.
Người đời khi xa nhớ hoài
Còn khi gần gũi thường hay giận buồn.
Xa thì được nhớ, được thương
Mừng vui ưa thích lại thường quý nhau.
Quan vua lãnh đạo đồng bào
Thực hành nhiệm vụ lúc đầu tốt hay.

Nhưng làm vua quan lâu ngày
Dân tình khờ dại không hay trung thành.
Quan vua thất vọng nên sanh
Rồi cũng sa ngã trở thành phong lưu.
Không lẽ sẵn quyền trong tay
Lại không hưởng thụ, thua người dân sao.
Thế là quan dân đua nhau
Ăn chơi trụy lạc còn đâu tình người.
Cõi đời là chốn vui chơi
Quan vua, dân tội hai người đua tranh.
Là giàu và nghèo khác danh
Chen lấn đàn áp để tranh thế quyền.
Không cần đạo đức tích duyên
Biết chi nghĩa vụ công ơn bao người.
Tôi tu để giác ngộ đời
Tôi bỏ quyền thế cho người noi gương.
Tôi tu để được bình yên
Hơn trên ngôi báu mà phiền khổ tâm.
Làm vua giúp đời tạm xong
Các vua nên biết dọn lòng đi tu
Quan dân chắc sẽ hiền nhu

Quý trọng đạo đức tập tu theo cùng.
Có vậy tương lai chúng sanh
Cõi đời sẽ được trở thành Tây phương.
Chúng sanh hết khổ hiện tiền
Chúng sanh là Phật, Pháp vương trong đời.
Vua quan dân là tạm thời
Trong mỗi tiếng ba bậc nơi danh từ.
Vua quan dân cũng là người
Là trời, Phật từ bậc người tiến lên.
Đừng nên cố chấp cái tên
Tất cả chung một tên là chúng sanh.
Mọi người giác ngộ tu hành
Không cần có vua quan dân làm gì
Phật xưa bỏ ngôi trốn đi
Không làm vua nữa, tu thì làm dân.
Sống theo cách sống của dân
Sống bình thường, không muốn tranh với đời.
Dân phải là thật tu chân
Chính đạo đức mới là dân hoàn toàn.
Dân cao quý không thua hơn
Sống đời thanh bạch khỏe thân thanh nhàn.

Thế mà ai cũng muốn ham
Lợi danh quyền thế vua quan trong đời.
Có kẻ đã và đang làm
Kẻ chưa được đang tính toan tranh giành.
Bởi chưa biết nên hiểu lầm
Làm vua quan được lợi danh hơn người
Nếu ta hiểu đúng phép thời
Làm vua quan chính là tôi muôn người.
Còn nếu cướp giựt của người
Xưng vua trái lẽ, bị người rẻ khinh.
Tôi muốn làm dân thiệt tình
Tập tu làm Phật dạy dân sau này.
Làm vua quan đúng phải ngay
Đừng ham muốn lợi danh tài của dân.
Lấy đức Hiền thánh xả thân
Bị người bắt buộc dạy chăn muôn người.
Làm vua quan chịu thiệt thòi
Phải làm phận sự của người chăn dân.
Người dân thì được rảnh rang
Vua quan lao nhọc phải kham nhẫn hoài.
Tôi muốn mở đường cho người

Vua quan tội lỗi thành người hiền nhân.
Hiểu đúng đắn, tập làm dân
Tu hành đạo đức dần dần tiến lên.
Vua quan cao thượng lớp trên
Để được làm Phật với tên dân lành.
Dân hiểu đạo được an bình
Nếu còn ham muốn tranh giành vua quan.
Chạy theo tiếng gọi lòng tham
Danh lợi để chết, sống nhàn không danh.
Được mất tương đối công bằng
Khác nhau ở chỗ sở hành của tâm.
Một thì vui thân khổ tâm
Một thì thân khổ nhưng tâm an nhàn.
Nhân quả công lý rõ ràng
Nhân nào quả nấy, không than trách đời.
Dân lành là kẻ thảnh thơi
Ưa thích yên lặng sống đời sạch trong.
Kẻ yêu cái sống đại đồng
Muốn cho tất cả sống chung vạn loài.
Không hại tất cả ai ai
Tất cả vạn loại không ai giết mình.

Dân là đạo, đạo là mình
Chính là đạo Phật, Tăng hành thiện lương.
Chọn lẽ sống, chọn con đường
Làm dân thật có, không còn sợ lo.
Ai cũng tiếp sức giúp cho
Người tu giữ đạo để cho quân bình.
Không ai ghét bỏ hiền lành
Làm dân trung đạo, sẽ thành công cao.
Trong đời chỉ có đạo lành
Là căn bổn để chúng sanh nương nhờ.
Vua quan mà biết tôn thờ
Giáo pháp của Phật thật là tối linh.
Cần cho đời sống nhân sinh
Món ăn, chỗ ở, áo quần, thuốc men.
Tạo ra được cái nói làm
Sự sống vĩnh viễn, vua quan tu hiền
Pháp tài trao đổi kết duyên
Cái sống, cái trí, cái ăn dung hòa.
Để người người được như ta
Linh hồn, xác thịt đều là in nhau.
Tâm vua quan còn thấp cao
Nên tôi muốn bỏ để lo trau lòng.

Làm dân, làm kẻ hiền lành
Ủng hộ đạo đức mới thành người tu.
Tiếng vua quan là danh từ
Là nhiệm vụ kẻ đứng đầu chăn dân.
Nên cần phải lo tu tâm
Thì mới hưởng được thành công vẹn toàn.
Thiếu đạo không có vua quan
Nếu có thì cũng khó an dân tình.
Sẽ là người gây đấu tranh
Không tu đạo đức không thành vua quan.
Bởi thiếu người dân hiền lương
Nên tôi mới phải tầm đường tu thân.
Tôi đi tu, tôi làm dân
Để có đạo đức mới hầu được an.
Không đạo đức chưa có dân
Người tu đắc đạo mới thành vua quan.

VẤN: Tu sao phải đi xin ăn?
ĐÁP: Đạo đức trung đạo bình an như thường
Sống hiền lành, sống thiện lương
Tài pháp trao đổi biết nương nhau cùng.
Cái dư, cái thiếu hòa chung

Nào ai tự sống một mình được đâu
Mà chẳng phải xin lẫn nhau
Xin và học hai pháp đầu trau tâm.
Ai cũng khất sĩ học xin
Sống đúng chơn lý là xin học cùng.
Không xin chịu dốt lạc lầm
Tham, sân, si, mạn, chưa thông chữ hòa,
Sống ích kỷ, sống riêng ta
Chưa hiểu được cách dung hòa sống xin.
Các pháp cung cấp cho mình
Và mình sống là đang xin mọi người.
Đời là tội lỗi đua bơi
Đạo đức cao quý ai người nhận ra.
Mê muội chưa được biết xa
Không thấy tội lỗi của ta đang làm.
Ai cũng muốn sống cao sang
Mong có thế lực quên đường tu chơn.
Kẻ mạnh xưng mình vua quan
Còn kẻ yếu thế là dân ngu khờ.
Họ làm dân để mong chờ
Tìm thời cơ để bước vào cửa quan.

Không ai chịu làm dân hiền
Tranh đua để chết giựt giành ngôi cao.
Đất cao ắt bị cuốc đào
Cây cao gió mạnh làm sao yên bình.
Cây nhỏ thấp sẽ tồn sinh
Cao ai cũng ghét, thấp mình là hay.
Sao người lại thích khoe tài
Chẳng tìm chỗ thấp an bài yên thân.
Muốn sống mãi, nên nhớ rằng
Không cao thấp, giữ mực trung khỏe nhàn.
Trung đạo là đạo Niết-bàn
Không có cái tiếng vua quan trong đời.
Kìa xứ Phật chốn thảnh thơi
Không ai hiếp đáp những người tu chơn.
Đành rằng chúng sanh nhỏ hơn
Sanh sau phải có vua quan, gia đình.
Nhưng nếu trình độ của mình
Đã cao còn chấp, cố tình làm quan.
Nói làm để mãi lo toan
Lo ăn, mặc, ở cho dân nhọc nhằn.
Kìa ta hãy thử nhìn xem

Có ai sống mãi mà toan lo giùm.
Chỉ vì sống mà không cần
Ác thiện cũng được thì lầm biết bao.
Sao tất cả chẳng chịu tu
Phải thiện để sống rồi tùy tiện lo.
Không lợi danh, quyền thế to
Mặc ăn đạm bạc để cho nhẹ lòng.
Cao sẽ gãy, thấp được thương
Đó là hai lẽ phải thường xét suy.
Sống và chết, tự chọn đi
Để cho mình biết tư duy sống bền.
Sự tu đối với thế gian
Không phải tất cả đều làm được đâu.
Đối với nhân loại lớp sau
Thì sự tu học quý cao nhất rồi.
Tóm lại sự thật trong đời
Vua quan dân là tạm thôi không bền.
Thế mà ai cũng đua chen
Tranh nhau cái chức vua quan uy quyền.
Tiếng dân quý báu vô ngần
Mà không ai chịu làm dân lâu dài.

Dân mà biết tu quý thay
Quan vua đâu sánh được người chân tu.
Dân đâu phải là người ngu
Thế cùng lực tận đi tu chờ thời.
Xưa Phật Thích-ca là người
Bỏ ngôi vị để sống đời làm dân.
Vua quan hai hạng trong trần
Dân cũng hai hạng không lầm không sai.
Người dân đạo đức hòa hài
Dân tu thành Phật đắc ngay quả lành.
Dân chẳng ham muốn lợi danh
Đúng nghĩa giải thoát mới thành hiền lương.
Dân như thế đi đúng đường
Không cần Phật, Thánh, vua quan làm gì.
Lời vua phân giải chi ly
Cho người biết rõ lối đi tỏ tường.
Tội sanh pháp luật sự thường
Luật không sanh tội, lệ thường xưa nay.
Khuyên người nên giác ngộ ngay
Làm dân, biết sống quý hay vô cùng.
Học làm Phật, tu hạnh Tăng

Bố thí pháp, dạy chúng sanh tu hiền,
Gương sáng khắp cõi nhân, thiên
Chúng sanh tôn gọi cha hiền, thầy chung.
Tự người quý trọng tôn xưng
Chứ không chấp ngã xưng mình Như Lai.
Dân làm Phật, bậc trí tài
Lấy Pháp bảo dạy mọi người đều tu.
Làm dân bình đẳng như nhau
Đều phải sống biết giúp nhau sống đời.
Kẻ thấp biết tu nhóng trồi
Người trên cao bỏ lợi đời lo tu.
Nên đi một lượt với nhau
Tạo thành cảnh giới dạt dào tình thương.
Biết giữ giới luật làm gương
Có giới luật cõi Tây phương mới thành.
Cực lạc bình đẳng đại đồng
Sẽ được thiết lập giữa dòng nhân gian.
Kẻ làm dân đừng muốn ham
Cái ngôi vương vị vua quan tạm thời
Không nên áp chế người nào
Đừng lòng quên đạo mong cầu cao sang.

Lo tu tìm học mới an
Thương yêu chỉ dạy chu toàn cho nhau.
Cùng nhau kẻ trước người sau
Dung hòa hiệp một thanh cao đại đồng.
Đường đạo đức, pháp sáng thông
Quý báu ích lợi dung thông vạn loài.
Lành thay, làm dân quý thay
Ai rồi cũng sẽ là Ngài Pháp vương *(Phật)*.

CHƠN LÝ 31

HỘT GIỐNG

Tứ đại như thân hình cây
Cỏ như nhánh lá, thú, người, bông hoa.
Vỏ trái ví như người ta
Trời là ruột trái, Phật là hột cây.
Hột giống cứng chắc đủ đầy
Không hư không hoại, duyên đầy nảy sanh.
Người như cái trái còn xanh
Trời như cái trái trên cành lớn to
Phật như trái chín thơm tho
Thành đạo, đắc quả lợi cho muôn loài.
Trần thế mặt đất sinh sôi
Hột giống từ mặt đất đời mọc lên.
Là thân, tâm, trí chúng sanh
Như cây mọc được nhờ nương đất bằng.
Cây nhiều giống loại công năng

Thứ tốt, thứ xấu, tính năng không đồng.
Tùy theo hột giống gieo trồng
Có được kết quả tương đồng nhân gieo.
Lựa hột giống khi trồng gieo
Như lựa Pháp bảo học theo tu hành.
Đặng có kết quả tốt lành
Là điều hành giả tu hành biết cho.
Trần thế là miếng ruộng to
Thân người ruộng nhỏ để cho người cày.
Thân như đất, trí như cày
Tâm như hột giống gieo vào ruộng sâu.
Thời gian vô hạn mênh mông
Hết sanh rồi chết nhịp cầu tái sanh.
Cái chết bờ mẫu chấm ranh
Cái ta ông chủ hoàn thành chức năng.
Thân ta một đống hột trần
Vì trong thân sống biến sanh rất nhiều.
Nào là giống Phật, giống trời
Giống thần, giống thú, giống người, giống ma.
Tất cả từ đất sanh ra

Thiên hình vạn trạng gần xa vô thường.

Cũng nói thân vỏ trái tròn

Khẩu là cơm ruột ngon thơm ngọt ngào.

Ý là ngòi mộng kết giao

Gồm thân, khẩu, ý khác nào tâm, cây.

Hoặc thân như lá, như cây

Trí như hoa nhụy làm say cuộc đời

Tâm như trái hột chín muồi

Đủ vỏ, ruột, hột đúng thời kết đơm.

Triết lý luận giải nghe suông

Có điều biết rõ thiên muôn vạn hình.

Có tướng, có tên đành rành

Đến giờ phút cuối cũng thành đất đen.

Không còn tướng, chẳng có danh

Đều là cát bụi biến hành nhốt vây.

Nghĩa là cây có hột cây

Hột chứa hoa trái, lá cây đủ đầy

Cây có hột, hột chứa cây

Tất cả là đất quán suy sẽ tường.

Nói hẹp một tướng, một tên

Nói rộng thì có xa gần, nông sâu.
Để mở trí học cho nhau
Hay để phiền não tùy theo người hành.
Như thế khác tướng, khác danh
Căn bản là một, biến hành đừng mê.
Hết mê chấp, biết lối về
Không rối loạn tức định hề như nhiên.
Biết rõ mộng ảo phim trường
Bao nhiêu danh tướng hết tuồng là xong.
Chỉ có thanh tịnh sạch trong
Ngủ yên, nghỉ khỏe mới mong thanh nhàn.
Cái ta mới thật bình an
Chơn như giác ngộ vào hàng Vô sanh.
Thấy gặp nắm giữ cái tâm
Hột già chín đắc quả thành Phật, Tiên.
Xưa có bạch hạc một con
Từ nhỏ đến lớn bay cùng non sông.
Tỉnh châu nó trải khắp cùng
Khi nọ già yếu nó nằm nghỉ ngơi,
Trên tảng đá giữa biển khơi

Nó nhớ lại hết những nơi qua rồi.

Nghĩ suy nó thốt nên lời

"Vô thường, khổ não một đời không ta."

Rồi nó ngủ tiếp thật say

Thời gian không biết trải qua bao đời.

Về sau có một nhóm người

Bị gió bão tấp vào nơi chim nằm.

Gặp một bộ xương lâu năm

Mọi người bàn tán làm chim giựt mình.

Tỉnh trí xem lại chính mình

Mới hay mình đã bỏ mình lâu năm.

Chừng đó chim mới thấy rằng

Cái ta hột giống trăm năm vẫn còn.

Và việc trần thế bên ngoài

Như hột sen cứng để dành nhiều năm.

Sự giác ngộ là thịt cơm

Chơn như ngòi mộng bên trong để đời.

Bậc thượng trí như chim trời

Họ đã biết cách sống đời bằng ta.

Chơn ngã mới chính thật là

Chim ấy hột giống cái ta để đời.

Tích xưa ghi có một thời

Có vua chơn chánh, là người thông minh.

Cai trị đất nước yên bình

Mùa màng sung túc, dân tình thảnh thơi.

Vì dân lao nhọc một đời

Ngày kia vua bệnh nhớ nơi hữu tình.

Lệnh truyền xa giá dạo quanh

Dừng nơi biển giả, ngắm nhìn non cao.

Nhớ nghĩ những lúc bể dâu

Nhắm mắt nhớ việc bấy lâu mình làm.

Thấy mệt chán hết muốn ham

Ngủ quên Ngài thấy một điềm chiêm bao.

Thấy núi đổ, biển cạn khô

Rừng cây bị đốt, cơ đồ tiêu tan.

Người chết, vạn vật điêu tàn

Công cán trôi hết thời gian theo dòng.

Giựt mình giác ngộ vô thường

Thấy thế sự như vỏ trơn bên ngoài.

Đạo đức ruột cơm ngon thay

Tâm ý tĩnh lặng mộng ngòi bên trong.
Hột giống tứ đại tâm lòng
Mọi vật bám níu bên dòng huyễn hư.
Đời như đống đất vô tư
Ngài như hột giống chơn như ngọc trời.
Chúng sanh tìm kiếm, bươi moi
Đem về cất kỹ để đời mai sau.
Ngài như trái chín ngọt ngào
Như ngọn đèn sáng giữa bầu trời đêm.
Ngài cần lo giữ lấy mình
Giữ tâm hột giống cho đời nương theo.
Ngài chấp nhận sống cảnh nghèo
Tịnh tâm tu dưỡng không theo việc trần.
Cái việc lo mãi trăm năm
Không có kết quả chỉ làm mất công.
Từ bỏ vương vị vào rừng
Tức là Thái tử thuộc dòng Thích-ca.
Ngài từ bỏ cảnh vinh hoa
Nuôi dưỡng hột giống cái ta để đời.
Niết-bàn vĩnh viễn đời đời

Kêu là Phật, thành công rồi nghỉ yên.
Tịnh trong cái định diệu huyền
Nhờ định che phủ lặng yên vững bền.
Một người thương khách ngồi trên
Xe chở hàng hóa, roi liên thúc bò.
Truông vắng in dấu bánh xe
Ghi sâu trên cát bụi mù thời gian.
Người thấy trong khoảng không gian
Bánh xe sanh tử đeo mang bụi trần.
Bò khờ như ý đắm trần
Nghinh ngang rảo bước qua dòng thời gian.
Thùng xe là lòng tham lam
Chất chứa danh lợi như hàng đầy xe.
Trí người như cương roi xe
Tâm người là chủ để mua bán hàng.
Người tưởng tượng xe lật ngang
Người vật hàng hóa hố hang chôn vùi.
Theo thời gian hóa đất bùn
Dấu xe bị xóa không còn vết chi.
Tên tuổi việc làm chi chi

Không ai còn nhớ biết gì, hoàn không.
Người sợ sệt và cầu mong
Thùng xe tôi chứa bên trong pháp lành.
Ý niệm như cặp bò lanh
Siêng năng tinh tấn trở thành cương roi.
Tâm định làm chủ một ngôi
Pháp luân như bánh chuyển dời lăn xoay.
Dấu xe điều luật hòa hài
Để lại dấu vết chánh ngay cho đời
Được như thế pháp còn hoài
Người không có chết, gia tài còn nguyên.
Sẽ tồn tại với thời duyên
Người là hột giống lưu truyền đời sau.
Niệm tưởng thế người làm mau
Bỏ vật chất, đi khắp nơi tu hành.
Thế sự là vỏ bao quanh
Pháp lý trí huệ tâm hành cao trên
Tâm chơn pháp lý tảng nền
Người là hột giống vững bền thời gian.
Người sống mãi trên kho tàng

Để lại đạo lý cho đoàn hậu nhân.

Bồ-tát hiện thân cõi trần

Thường tinh tấn pháp đỡ nâng tâm hành.

Người đã nghĩ trong khi làm

Ở đâu cũng được không còn thời gian.

Một người làm ruộng siêng năng

Đến khi mệt chán nhìn công việc làm.

Chỉ là cát bụi mơ màng

Không gì thật có thời gian qua rồi.

Người giác ngộ tỉnh mộng đời

Biết ra tâm định mộng ngòi thịt cơm.

Mình là trái giác ngon thơm

Thịt cơm hưởng dụng hột tồn về sau.

Việc làm kết quả vui thay

Trầm ngâm yên lặng ngó ngay việc mình.

Người thợ cất cái nhà xinh

Cất xong nghỉ khỏe ngắm nhìn tâm vui.

Việc trần thế đối với người

Làm để giải trí vui chơi thanh nhàn.

Họ không mê tríu việc làm

Giác ngộ người thấy hột vàng chơn như.

Trần thế thật giả huyễn hư

Nhưng người giác ngộ vui trong việc làm.

Biết cái vọng giả không tham

Vui trong cái thật việc làm tâm chơn.

Một ông già kinh nghiệm hơn

Nhận định thân sống cũng như trái già.

Vỏ trái teo nhăn xấu xa

Chờ thuở thành đất trả cho cuộc đời

Hột non sẽ bị thúi hôi

Hột già cứng chắc để đời mai sau.

Mượn vỏ nuôi dưỡng hạt mầm

Mượn thân nuôi dưỡng cái tâm chơn thường.

Vỏ trái với hột tương đương

Thân tâm cũng vậy cùng nương tạo thành.

Thân người từ lúc mới sanh

Đến khi già chết ba trình độ thân.

Ông già, người lớn, trẻ con

Ba độ tuổi tác, phân ba hạng người.

Người nhỏ tuổi dưới ba mươi

Người lớn tuổi đến sáu mươi cuộc đời.
Ông già tuổi trên sáu mươi
Trong các động vật, loài người cao hơn.
Như hột giống mầm tích tồn
Tinh hoa trí huệ, trí khôn loài người.
Còn non sức sống đẹp tươi
Đã lớn tròn trịa đúng thời thành nhân
Khi già khô héo chờ thời
Trái già thì rụng thúi hư lẽ thường.
Thân già chết cũng sự thường
Hột giống cứng chắc để đời tâm chơn.
Hột lìa cây, tâm ly trần
Trái mọc để rụng người sanh tử chờ.
Niết-bàn yên lặng như tờ
Không trở lại cảnh luân hồi khổ đau.
Tâm chơn tịch diệt một màu
Mới thiệt chết rụng lối vào vô sanh.
Người nhỏ từ lúc mới sanh
Đến khi khôn lớn thọ ân nhiều người.
Các pháp un đúc trau dồi

Tuổi ba mươi mới tạm thời biết lo.

Đỡ phiền nhọc mẹ cùng cha

Đang độ tuổi sống cái ta lớn dần.

Khoe khoang kiêu hãnh tự thân

Thấy nghe mời gọi âm thanh, vị mùi.

Chưa biết ghê sợ cảnh đời

Bởi chưa đủ trí đang thời muốn ham.

Đói khát, háo thắng, đua chen

Tranh nhau danh lợi tình tiền khổ thân.

Chưa đủ trí để biệt phân

Trau tria thân tướng chẳng cần thấy xa.

Nghĩ mình con nhỏ trong nhà

Ai cũng chiều chuộng giúp ta đúng rồi.

Người lớn, ông già đúng thời

Sao còn cất giữ của đời làm chi.

Con cháu tính kế cướp đi

Cho là quyền lợi kể gì nhân luân.

Ông già người lớn hết sinh,

Tuổi trẻ là sống cho mình tìm vui.

Người lớn đã hưởng qua rồi

Hy sinh nhường lại cho người đàng sau.
Người lớn kinh nghiệm dạt dào
Bước chân đã trải qua bao đoạn đường.
Sống bằng lý trí tinh thần
Vì sắc thân đã đứng ngừng chết chai.
Người lớn tuổi kinh nghiệm rồi
Thân người trên tuổi ba mươi trung bình.
Mực giữa của lúc mới sanh
Cùng khi già chết của thân con người.
Nên phải tập sống thế nào
Chớ không nắm níu vin vào vui chơi.
Vật chất của cải cuộc đời
Tuổi chẳng chờ đợi, xuân thời bất lai.
Thời gian xô đuổi mỗi ngày
Người lớn đã hưởng thì nay lo làm.
Hy sinh của cải, sắc thân
Sống bằng cái thiện tinh thần không không.
Tuổi cha mẹ khác tiếng con
Lo làm nuôi sóc cho con đủ đầy.
Không còn ăn uống vui chơi

Chịu sự kém thiếu, cho đời yêu thương.

Có sức lực phải lo làm

Nuôi con cháu là đền ơn sinh thành

Trước kia cha mẹ nuôi mình

Nay là lúc bổn phận mình nuôi con.

Cha mẹ phải nhường chén cơm

Dầu phải cực nhọc xác thân của mình

Lo cho xã hội gia đình

Dầu phải đói khát, con mình được no.

Người lớn là tuổi phải lo

Thi thố sức lực giúp cho cuộc đời.

Làm việc lớn như biển trời

Cái lớn không để cho người phải lo.

Chính mình cũng chẳng tự lo

Mà phải hướng đến lo cho đại đồng.

Đặng đền trả nghĩa cho xong

Trước kia người, vật hết lòng giúp ta.

Không để trẻ nhỏ phiền hà

Mình giành choán của để mà lo ăn.

Vậy nên chơn lý dạy rằng:

"Người nhỏ làm ít cần ăn thật nhiều.
Người lớn sức lực làm nhiều
Nhưng không cất giữ làm điều quấy sai.
Vì cái thân to lớn này
Cướp đi mạng sống bao loài quanh ta.
Miếng ăn lớn của chính ta
Là sự chết đói nhiều nhà chung quanh.
Đối với chơn lý sống chung
Ăn nhiều làm ít là phần trẻ con.
Người lớn cống hiến nhiều hơn
Làm nhiều ăn ít, không còn ham chơi
Tuổi cống hiến sức cho đời
Hưởng dùng lý trí của người bậc trên."
Cha mẹ nỡ nào ngồi không
Để cho con trẻ đói lòng thiếu ăn.
Bố thí vật chất rải ban
Không còn ăn hưởng như thời trẻ con.
Ông già sáu mươi mỏi mòn
Cái tuổi kinh nghiệm không còn ăn chơi.
Không còn sức lực cho đời

Đủ trí giác ngộ dạy người đi sau.

Đem pháp bố thí đổi trao

Người đem cơm áo giúp trao cho mình.

Người nuôi để học gương lành

Khất ngôn dưỡng lão trọn tình nhân sanh.

Không ai nuôi thì đi xin

Khất thực nuôi mạng tự mình khỏi lo.

Ông bà là tuổi độ tha

Lòng bi phủ khắp, sống hòa khắp nơi.

Đem trí giác ngộ dạy đời

Già đạo đức, trái chín muồi thơm ngon.

Cái tâm chơn như tự nhiên

Yên lặng, tập chết quen lần về sau.

Sống bằng đạo đức tối cao

Thấy xa, nghe rộng xưa sau hiểu rành.

Thân nhẹ nhàng, ý tịnh thanh

Đầy đủ đức hạnh, tri hành viên dung.

Sống để giác ngộ chúng sanh

Tỏ ngộ chơn lý không tranh với đời.

Cái sống không ta thảnh thơi

Sống đúng kỷ luật của người vô tranh.
Nhìn xem thể diện sắc thân
Là ta biết được tâm hành tự thân.
Cái sống, cái vui, cái ăn,
Cái thích hợp của mỗi người khác nhau.
Vật chất, tinh thần, chơn như
Ba trình độ ba danh từ tượng trưng.
Người già đạo đức chân nhân
Người lớn lý trí tinh thần thiện nhơn.
Người nhỏ vật chất xác thân
Tâm nào pháp nấy có phần hưởng riêng.
Cứ theo luật sống tự nhiên
Như đã sắp đặt theo duyên mỗi người.
Không ai xen lộn đổi dời
Không cho tham chấp giữ hoài một danh.
Hạnh phúc của mỗi chúng sanh
Đầy đủ thuận hợp sẵn dành không sai.
Kẻ nào đi ngược bằng tay
Kẻ phá rối bị họa tai không lường.
Chơn lý võ trụ định khuôn

Cha ông không thể sống dường trẻ con.

Không chịu già lớn theo tên

Chui xuống bùn đất chọc thiên hạ cười.

Vẽ mặt làm hề giễu hoài

Trông người tha thứ không hay mình già.

Ba giáo lý, ba bậc người

Pháp nào tên nấy tùy nơi việc làm.

Em bé mà cách nói năng

Sống thuận đạo đức, tinh thần, chơn như.

Thì người quý trọng giống như

Ông già tái hiện dám đâu xem thường.

Việc làm giáo lý nêu gương

Không chấp thân xác, coi thường trẻ con.

Một chịu xấu kém lo ăn

Hai là nhịn đói với tên ông già.

Tên đi đôi với việc làm

Được vậy là đã vén màn vô minh.

Thấy rõ gốc tội bên trong

Biết rõ chơn lý luật răn cuộc đời.

Biết cách sống của loài người

Xây dựng thế giới, cõi đời bình yên.
Phân biệt kẻ hát người xem
Đúng theo số tuổi, không còn lầm sai.
Đầy đủ ba báu như nhau
Tinh thần, vật chất, chơn như trong đời.
Bổn phận riêng của mọi người
Đi tới tiến hóa, đừng lui khổ tình.
Ngăn cản người lội ngược dòng
Mọi người tu tập, dứt mầm chiến tranh.
Xưa nay ít ai tranh giành
Chơn như tâm định để thành Phật, Tiên.
Thích làm trẻ nhỏ đua chen
Già lớn lại tập tranh ăn với đời.
Sinh trẻ nhỏ lại không nuôi
Hại chúng đói khát khổ đời vì ăn.
Chơn lý đã dạy đành rành
Đừng phân chủng tộc, sắc hình, màu da.
Chỉ không giống nơi trẻ già
Và ba cách sống để mà biệt phân.
Lương tâm đạo đức cha ông

Là luôn san sẻ chia phần cháu con.

Vui thấy con cháu chu toàn

Cái vui người sắp bước lên cảnh lành.

Bỏ hết của cải gia đình

Con cháu kính trọng không còn hăm he.

Chiến tranh, vật chất kết bè

Là của trẻ nhỏ chịu bề nạn tai.

Lát mừng, lát đánh, lát chơi

Đừng nhọc can thiệp sự đời làm chi.

Nhỏ làm trời, Phật vui thay

Ông cha sa ngã đọa đày khổ thân.

Thế nên ta phải học hành

Giữ tâm trí, làm cha anh Phật, trời.

Dạy trẻ nhỏ hiểu lẽ đời

Sống cho phải đạo để rồi bước lên.

Đi trước dắt dẫn đạo hiền

Kẻ đi sau đừng tị hiềm ghét ganh.

Phật là ông già vô sanh

Ông nội, thầy giáo, an bình tự nhiên.

Người lớn cha trời, chư thiên

Sanh con nuôi dạy tu hiền làm gương.

Người là trẻ nhỏ như con

Ham vui vật chất, làm con, làm trò.

Bậc Cha trí huệ dung hòa

Từ bi hỷ xả chan hòa tình thương.

Vậy chúng ta phải bước lên

Cha ông, thầy giáo đừng làm trẻ con.

Thời gian xô đẩy luôn luôn

Như hột non nhỏ đến tròn cứng to.

Tốt hơn tất cả phải lo

Tu học chơn lý mới là khôn ngoan.

Tiếng người phân định rõ ràng

Người là hột giống, nhân hoàn xưa nay.

Hột để tự nhiên sống hoài

Không tư kỷ, nhỏ hẹp nơi tiếng mình.

Tự nhiên yên lặng môi sinh

Nuôi dưỡng hột giống để dành đời sau.

Vạn vật các pháp rèn trau

Un đúc nuôi dưỡng cho mau trưởng thành.

Hột giống hữu dụng, hữu danh

Như chư Phật cho chúng sanh nương nhờ.
Thời gian mỗi phút mỗi giờ
Trôi qua nhanh chóng chớ hờ hững quên.
Nếu mãi lặn hụp đua chen
Thật là uổng phí một phen làm người.

VẤN: E rằng không có ông già
Gìn giữ của cải, trẻ xài hết đi
Hoặc quen tánh cũ phá hư
Lớn lên đâu biết thiện từ tu tâm.
Ắt chúng nó sẽ chết thân
Mất luôn tâm trí lạc lầm hang sâu.
ĐÁP: Ông già can thiệp được đâu
Trẻ nhỏ chạy nhảy té nhào lụy thân.
Bài này cốt yếu chỉ rằng
Chơn lý hột giống ba tầng khác nhau.
Người, trời, Phật có đủ điều
Nơi cảnh hiện tại cuộc đời thế gian.
Ông già là bậc tu chân
Xuất gia cắt ái, sống chung Tăng đoàn,

Khỏi nhờ con cháu lo toan
Ở trong cõi thế rộn phiền thiếu ăn.
Đi tu khất thực nuôi thân
Hay là ở chốn vườn rừng thiên nhiên.
Ở thì có sẵn cốc hang
Ăn sẵn rau trái, bệnh tìm cỏ cây.
Tứ sự sẵn có đủ đầy
Đâu cần chen chúc với đời trẻ con.
Cha mẹ nên làm đủ ăn
Sinh con nuôi mười tám năm đủ rồi.
Phần còn lại tự con nuôi
Cho nhiều ỷ lại ham chơi ích gì.
Ông già thầy dạy lễ nghi
Còn cha mẹ dạy con thì được đâu.
Con trẻ tuổi đủ ba mươi
Không còn có sự vui chơi riêng mình.
Luật sống chung đã ban hành
Ai cũng nên biết tuổi mình thực thi.
Theo chơn lý chỉ ra đây
Đâu phải ép buộc, đâu gì gắt gao.
Chỉ giúp ta bớt khổ đau

Khuyên bớt tham ác khơi mào chiến tranh.
Đắm say vật chất lợi danh
Nhắm mắt liều mạng nương thân một thời.
Giáo lý sống chung khuyên người
Biết nuôi hột giống nhân người hiền lương.
Dứt trừ chiến tranh lầm than
Luật vũ trụ chẳng cho tham cất dành.
Không dư dả đâu chiến tranh
Không của cải có đâu sanh giặc loàn.
Còn như trẻ nhỏ muốn ham
Lớn không ủng hộ đâu còn chiến tranh.
Người lớn bậc trời hy sinh
Không dùng vật chất, để dành cho ai.
Ông già như Phật hòa hài
Sống theo chơn lý đạo Ngài chánh chơn.
Là pháp ngăn ngừa thua hơn
Ông cha sống đúng chữ nhơn thiện lành.
Ngay trong các chỗ chiến tranh
Cha ông vắng mặt bình an cuộc đời.
Cha ông xen lộn trong đời
Báo hại trẻ nhỏ không hồi được yên.

Xúi trẻ nhỏ giành lợi riêng
Đi ngược tiến hóa, làm gương hại đời.
Muôn loài chết thảm chơi vơi
Thiếu con đường đạo cho người tiến lên.
Bài này pháp khuyến tu chơn
Dạy cho người biết nấc thang của mình.
Ai thực hành được an bình
Trẻ được no ấm, lớn nhường phần ăn.
Ông già dạy đạo tu hành
Ba môn hạnh phúc sẵn dành mực trung.
Đúng chơn lý lẽ sống chung
Không ai viện lẽ cạnh tranh, công bằng.
Không rối khổ khỏi cầu an
Không chiến tranh khỏi vái van nguyện cầu.
Cầu nguyện với tâm chí thành
Ước ao mong muốn sự lành cho nhau.
Ước mong đời hết khổ đau
Tìm phương thuốc quý cùng nhau thực hành.
Đúng đạo lý, đúng chức danh
Chứ không phải chỉ cầu xin mà thành.
Sống đúng đạo lý không tranh

Giàu sang giây lát sao bằng vui tu.
Người sống tiến hóa điều nhu
Bước lên trời, Phật chứ đâu giữ hoài.
Một lớp người để tạo vay
Thêm mớ tội lỗi của này bền chăng?
Kìa xưa Phật, Thánh, cổ nhân
Nuôi thân bằng hạnh thanh bần tiêu dao.
Ăn rau trái, mặc vỏ cây
Bệnh nhờ cỏ thuốc, ở nơi cốc lều.
Được nên trời, Phật cao siêu
Chính nhờ ở chỗ biết điều phục tâm.
Không tu, nghiệp vọng tạo sanh
Để chịu khổ não quẩn quanh luân hồi.
Càng xa chơn lý, cuộc đời
Gian nan càng lắm cho người không tu.
Nhưng mọi người có biết đâu
Gian nan lại chính là cầu đưa duyên.
Giúp chúng ta giác ngộ thêm
Tu theo chơn lý tạo nên cảnh đời.
Tràn ngập hạnh phúc vui tươi
Chính nhờ sống đúng phận người theo duyên.

NÓI TÓM LẠI

Trong đời có ba cái ăn
Cái sống, của cải, giàu sang đủ phần.
Của ba hạng người trong trần
Vật chất, kế đến tinh thần, chơn như.
Không ai giành được riêng tư
Chia sớt, lấy cắp hay như trộm phần.
Trẻ nhỏ không hưởng tinh thần
Người lớn không sống được bằng chơn như.
Vật chất ông già chối từ
Phần ai nấy hưởng, ngoại trừ tiến nhanh.
Chơn lý chỉ dạy đành rành
Không thể sái phép đua tranh làm gì.
Nhỏ cần ăn nên giựt giành
Tìm kiếm mãi mà có thành công đâu.
Cha ông, con cháu đối đầu
Tranh giành của cải khác nào trẻ con.
Cha ông rầy dạy cháu con
Thì là phải lẽ vì thương chỉ giùm.
Con cháu nói hỗn cha ông
Điều ấy lỗi đạo đừng làm không nên.

Cha ông có trí giao quyền
Sự nghiệp của cải, cho yên tuổi già.
Đừng để chúng nó rầy rà
Công lý đâu có cho ta hưởng hoài.
Tuổi già bỏ hết mà thôi
Bởi hiểu như vậy thức thời đi tu.
Các ngài cho rằng biết đâu
Vì quả báo phải chịu làm cháu con.
Phải bị cái ác không nhơn
Đàn áp trở lại sự thường xưa nay.
Chơn lý dạy nên hành y
Mới thành tựu được những vì *(vị)* cha ông.
Sống thanh thiện bằng tinh thần
Không không tốt đẹp, cao thanh nhẹ nhàng.
Còn những ông già thì đang
Xuất gia giải thoát bậc Thầy trí bi.
Giữ gìn giới hạnh tu trì
Tâm định yên lặng chơn như cảnh nhàn.
Là hột giống quý trần gian
Là gương sáng nhất của hàng chư thiên.

CHƠN LÝ 32

SỢ TỘI LỖI

Ông cha kia có ba con
Đứa lớn dễ dạy nên thường được khen.
Để cho nó mau tiến lên
Con đường giác ngộ kết duyên thượng thừa.
Đứa kế tâm trạng vừa vừa
Ông không thưởng phạt bởi chưa lỗi lầm.
Đứa thứ ba ông phạt răn
Tánh rất ngỗ nghịch nên cần dạy khuyên.
Một hôm đánh lộn láng giềng
Ông cha kêu lại nhủ khuyên mấy lời:
Ta sẽ đánh con mười roi
Theo như tội lỗi mà ngươi đã làm
Ta không ghét giận oán hờn
Ta cũng không nỡ thấy con bị đòn.
Ta đánh để giác ngộ con
Nếu giác ngộ sớm không còn mười roi.

Mười roi nếu đánh đủ rồi
Nếu chưa giác ngộ cha thời đánh thêm.
Đến khi biết tội đã làm
Thì cha tha tội không làm con đau.
Đánh một roi, hỏi một câu
Con còn đánh lộn nữa không trả lời.
Con làm thinh ông đánh bồi
Câu hỏi lặp lại đến hồi thứ năm.
Cũng hỏi còn đánh lộn chăng?
Đứa con nói hết không làm quấy thêm.
Ông thôi đánh, hỏi kỹ càng
Sao không đánh? Con thật lòng ăn năn.
Sám hối những tội đã làm
Chơn thật giác ngộ với tâm chân thành.
Ông cha nghe rõ sự tình
Tha liền không đánh đủ phần mười roi.
Một lần đã đánh đủ rồi
Mà chưa giác ngộ, đánh bồi hai mươi.
Đến khi chịu nhận lỗi rồi
Ông mới tha tội nhưng rồi ông than:
"Cha là cha tạm của con

Là người đi trước khoảng đường dài xa.
Nếu cha không dạy chỉ ra
Cho con biết lỗi, tội cha rất nhiều.
Tội với con, tội với đời
Sau con gặp nạn đổ thừa tại cha.
Có sanh không dạy rầy rà
Xã hội phiền trách, phận cha chưa tròn.
Nên cha phải đánh dạy con
Để tránh quả báo cho con sau này.
Con gây tội làm khổ người
Sau này người trả có lời nhiều hơn.
Thương con cha mới đánh đòn
Thưởng khi làm phải, phạt đòn khi sai.
Tay đánh mà lòng đắng cay
Thương con đau đớn, sợ ngay chính mình.
Bằng quen tánh ác dữ hung
Làm sao tránh quả của mình về sau.
Đánh con là để ghi sâu
Vào trong da thịt ngày, giờ, tháng năm.
Khi cha còn, được dạy răn
Phân chứng xã hội cha không thiếu phần.

Nuôi con cha dạy nghiêm răn
Sau con làm lỗi đời không trách phiền."
Mỗi roi đánh ông hỏi liền
Sợ chi không dám làm phiền chung quanh.
Con thưa rằng con sợ ông
Ông không chịu, bởi ông không sống hoài.
Con thưa con sợ cây roi
Roi gãy, cha chết sau này sợ chi?
Để tránh được nạn khổ nguy
Biết sợ tội lỗi là hay nhất đời.
Tránh quả báo, không hổ ngươi
Không bị tủi nhục với người đời sau.
Khi đến một thời gian sau
Đứa con khờ dại càng đào hố sâu.
Tội thái quá, lỗi ngập đầu
Buộc lòng ông phải nhốt vào cũi giam.
Nó phải đền tội mười năm
Theo luật nhân quả để răn lỗi lầm.
Có thể thả trước mười năm
Nếu sớm giác ngộ, ăn năn cải chừa.
Bằng đúng mười năm mà chưa

Giác ngộ công lý thì chưa thả người.
Hoặc sẽ nhốt mãi trọn đời
Tùy theo đã giác ngộ rồi hay chưa.
Ông mong con sớm biết chừa
Không làm tội lỗi để cho nhẹ nhàng.
Ông không ghét bỏ đứa con
Nhưng ông buộc phải đánh đòn mười roi.
Hay nhốt phạt đủ mười năm
Nếu con chưa biết ăn năn lỗi mình.
Ông là chơn lý công bình
Là thầy dạy học, tiên sinh cuộc đời.
Có bổn phận dìu dắt người
Hậu sanh biết luật ở đời sống chung.
Phải sống, phải tiến hợp thời
Xin, cho, học, dạy để rồi nghỉ ngơi.
Một tên cướp giết chết người
Quan tòa đã nói với người sát nhân
Ngươi đã phạm tội sát sanh
Linh hồn kẻ chết không lành chờ ngươi.
Ngươi chặt đường tiến của người
Nên họ thù oán chờ ngươi báo thù.

Hay ngươi chán sống trên đời
Nên ngươi cũng muốn mọi người chết theo.
Nhưng ngươi suy nghĩ lệch rồi
Một ngươi muốn chết mọi người đều không.
Ngươi đã phạm luật sống chung
Vậy ngươi tự xử vui lòng người kia.
Linh hồn kẻ kia vui cười
Ngươi thực dạ không dối người đẩy đưa.
Ngươi và linh hồn người kia
Trở thành bằng hữu mà đi chung đường.
Ngươi tự xử để làm gương
Để cho quan án tránh đường sát sanh.
Vậy nên ngươi phải thực hành
Để hậu thế không lạc lầm như ngươi.
Không còn ai dám giết người
Để phải thường mạng luật đời nghiêm răn.
Như thế mới thật công bằng
Bây giờ luật pháp khoan hồng cho ngươi.
Ngươi phải sống hết kiếp người
Với hai phận sự của người lương dân.
Biết giữ giới, tu điều lành

Xả thân giúp đỡ chung quanh nhiều người.
Chu toàn phận sự hai vai
Gánh lấy trọng trách của hai gia đình.
Cuộc sống phải hạ thấp mình
Mới được xã hội nhận nhìn yêu thương.
Sống mà như đã chết rồi
Tái sanh trở lại kiếp người đoái công.
Chạm lòng tự ái bản thân
Mất tự chủ, trước việc làm quấy sai.
Người không phải sợ quan tòa
Quan tòa cũng chỉ là người như ta.
Quan tòa đã giác ngộ ra
Chơn lý nhơn quả sống hòa nhân sanh.
Quan tòa là người nhơn danh
Pháp luật công lý thực hành nghiêm minh.
Chỉ công lý cho chúng sanh
Cứu người lầm lạc chớ không ghét người.
Thế nào gọi là cứu người?
Nhắc người sái quấy đừng làm tội thêm.
Để mau tiêu diệt linh hồn
Nhiễu hại tất cả chúng sanh khổ sầu.

Cũng như cái trái có sâu
Nếu không sớm bắt sẽ sầu cho cây.
Ảnh hưởng khổ báo sau này
Đâu còn có được những ngày bình an.
Quan tòa là người chỉ đường
Chớ không thể hiện uy quyền với ai.
Không làm cũng chẳng bảo sai
Biết luật, phạm luật đâu ai nể vì.
Vậy trong hai điều chọn đi
Chết vui, sống khổ ngươi thì muốn sao?
Thiếu nợ, trả sớm nhẹ mau
Chưa trả lãi nặng cộng vào khổ thêm.
Ví bằng ngươi muốn chết đi
Trong xã hội có thiếu đi một người
Có hơi tiếc một chút thôi
Nhưng đỡ tai hại, mọi người an tâm.
Bằng ngươi muốn sống hiền lành
Từ nay phát nguyện tu hành lập công.
Đoái công chuộc tội mới xong
Nhờ quan chỉ dạy rõ thông lý tình
Người tội thấy được lỗi mình

Tự tâm hằng xét thấy mình đã sai.
Xưa có người *(xin)* tù mười năm
Thời gian chưa mãn mà tâm tốt rồi.
Nên thiên hạ cầu xin người
Đi ra thong thả lợi đời ích dân
Khỏi phải nhốt phạt trói trăn
Cũng có kẻ đúng mười năm phạt tù
Mà tâm chưa được ôn nhu
Thì họ phải tự phạt tù tăng thêm.
Đến khi tâm được lớn tròn
Người mới hòa nhập để làm việc chung.
Xưa người tự biết phạt răn
Là người giác ngộ thường năng xét mình.
Trước khi tiếp cận nhân sinh
Người tự cải thiện tâm mình sạch trong.
Tránh xa trần bụi mê lòng
Làm người thong thả ngoài vòng lao lung.
Họ đi tu ở trong rừng
Tham thiền nhập định tự mình sửa tâm.
Cổi gỡ trói buộc lần lần
Cho tâm thanh thản cho thân nhẹ nhàng.

Tự mình biết tu trau tâm
Không ai oán ghét buộc hành phạt thêm.
Cũng không nhứt định số năm
Chỉ cần biết sự lỗi lầm là hay.
Đời sau không hiểu lẽ này
Tù tu, phải học nhờ thầy dạy răn
Thầy như vua trời, diêm vương
Thầy như là kẻ chung đường tiên sanh.
Kẻ sau tôn trọng kính thành
Biết sợ tội lỗi phước lành sẽ tăng.
Xưa có một câu chuyện rằng
Vua trời biến hiện *(đạo sĩ)* **đến nơi**
hoàng thành.
Gặp nhà vua bèn nói rằng:
Tôi có tội, không dám hành phạt tôi.
Vua nghe liền hỏi vì sao?
Bởi tôi xác định tôi là tội nhân
Nghĩa là tôi biết tội mình
Đã biết hối quá, tự mình hiểu ra
Nhận lãnh quả báo hành hà
Tôi đã giác ngộ tức là biết tu.

Thân, khẩu, ý biết điều nhu
Nếu còn làm quấy thì đâu trách người.
Các ngài đâu có ghét tôi
Đâu có tự ý phạt người vô căn.
Tôi làm tội ngài phạt răn
Theo như nhân quả tôi từng đã vay.
Tôi làm quấy chịu đọa đày
Ngài phạt tôi khổ, trả vay thế nào?
Không lẽ phạt tội vần xoay
Người tự phạt để răn lòng hậu nhân.
Không để người trên nhọc lòng
Dầu thưởng hay phạt cũng đồng một tâm.
Mong cho người biết lỗi lầm
Không thưởng phạt bởi ăn năn biết rồi.
Nên nay tôi giác ngộ rồi
Tức là phận sự các ngài tròn xong.
Thay mặt vũ trụ chúng sanh
Làm người trên trước lỗi lầm tự răn.
Biết sợ tội lỗi ăn năn
Ngài, tôi chỉ sợ lỗi lầm mà thôi.
Nói xong đạo sĩ vua trời

Biến mất hình dạng trước người vua kia.
Từ đó vua biết tu hiền
Đến khi đắc đạo kết duyên ta-bà.
Là đức Phật hiệu Thích-ca
Làm vua trời muốn dạy ta tu hành,
Dạy ta phải có đức tin
Biết sợ tội lỗi tri hành không sai.

CHÚA TỂ

Vấn: Vua trời là lớn phải chăng?
Đáp: Trời cha là lớn hơn người đương nhiên.
Vấn: Ông trời sanh cả nhơn, thiên
Đáp: Như cha sinh tạo đàn con em.
Vấn: Phật đối với trời thì sao?
Đáp: Người như trẻ nhỏ, trời thì lớn hơn.
Phật thì cao thượng không trên
Như ông thầy giáo gọi tên ông già.

Vấn: Trời có tiêu diệt người ta?
Đáp: Có sanh, có diệt đó là đương nhiên.
Cha dạy con sống lương hiền

Bằng mà ngỗ nghịch thì liền xử phân.
Chớ để làm hại thôn lân
Thì cha mắc tội với trong cộng đồng.

Vấn: Trên Phật có ai cao hơn?
Đáp: Phật là giác ngộ chánh chơn hoàn toàn.
Như ông già lão trong làng
Không ai trên được, đều hàng cháu con.

Vấn: Bậc trời rồi sẽ đến đâu?
Đáp: Trời biết tu tập nhịp cầu tiến lên.
Phật chơn như thật vững bền
Không còn trở lại con đường trầm luân.

Vấn: Từ lớp người muốn bước lên
Thì nên hướng đến Phật, tiên hay trời?
Đáp: Khi còn ác thì theo trời
Lúc đã lớn thiện tìm nơi hướng về,
Đến với Phật tâm hết mê
Thời duyên đưa tới không hề đứng yên.

Vấn: Vậy sao có người nói rằng
Trời là cao nhất thường năng khiến người.
Đến Phật cũng phải nghe lời?
Đáp: Trời là người lớn, đúng rồi chớ sao.
Còn nói trời khiến Phật theo
Thì là vô lý, Phật như ông già.
Như thế người lớn ông cha
Dám đâu sai khiến ông già hay sao.
Phật như Thầy giáo trên cao
Là người giáo hóa đời sau tu hành.
Đâu nhận lương bổng chức danh
Mà phải nô lệ cho anh vua trời.

Vấn: Giáo lý cõi Phật, trời, người?
Đáp: Cõi người trị phạt, cõi trời thưởng khen.
Cõi Phật không phạt, không khen
Đúng theo chơn lý tự nhiên bình thường.

Vấn: Phải chăng trời còn luân hồi?
Đáp: Còn tương đối sẽ luân hồi không sai
Cao thì thấp, mạnh yếu thay

Tốt thì có xấu đổi thay vô thường.

Vấn: Lịch sử Phật đấng Pháp vương
Thuyết pháp dạy đạo trời thường đến nghe
Cúng dường cung kính theo về?
Đáp: Đó là phải lẽ hộ trì pháp thiêng.
Như thầy giáo dạy đạo hiền
Ông cha muốn học thường xuyên cận kề.
Có cung kính mới vâng lời
Có học hiểu mới ra người hiền nhân.

Vấn: Sao người nói ở thiên đường
Ông trời chức lớn oai quyền trên cao?
Đáp: Thì phải như vậy chớ sao
Thiên đường trời lớn ngồi cao chủ trì.
Ông già ham muốn quyền uy
Ra vào lòn cúi bái quỳ vua quan.
Tại xứ Phật cảnh nghiêm trang
Vua trời mà đến cũng khom cúi mình.
Nghe Phật răn dạy học kinh
Cha, trời theo Phật tiến trình xưa nay.

Khi nạn khổ tìm đến ngay
Không ai xúi bảo mà hay tự làm.

Vấn: Có phải trời lo người chăng?
Đáp: Người làm việc nhỏ khả năng của mình.
Như tớ giữ em, giữ nhà
Khi em yên ổn từ xa chỉ nhìn.
Khi em nguy thì quên mình
Bỏ hết công việc dốc tình lo toan.
Bậc trời, người lớn cha anh
Lo cho nhân loại an lành mới cam.
Xem như nghĩa vụ phải làm
Không làm tội với lương tâm của mình.
Còn việc dạy độ nhân sanh
Phận việc của Phật, cha anh không làm.
Tự biết bổn phận làm anh
Trên lo xuống, như Phật năng lo trời.
Trời bổn phận lo cho người,
Người lo cho thú, thú thời lo cây.
Cây lo cho cỏ vần xoay
Đất, nước, không khí, nối dài sự sanh.

Phật thì dạy kẻ hiền lành
Trời trị kẻ ác, thú cầm người răn.
Người ác, trời phải phạt răn
Tâm trí thuần thiện theo Tăng học hành.
Tâm hướng Phật chí cao thanh
Phật dạy kẻ thiện mới thành giác chơn.

Vấn: Tiếng trời có nghĩa là chi
Tiếng Phật có nghĩa là gì ra sao?
Đáp: Tiếng trời nho giáo xứ Tàu
Là bậc quảng đại thanh cao thiện lành.
Phật bậc Giác ngộ cao thanh
Biết chơn lý lẽ thật trong cuộc đời.
Ông Thầy kinh nghiệm cao vời
Chỉ đường giác ngộ cho người trầm luân.
Trời còn phận sự cõi trần
Đang học kinh nghiệm diệt lần cái mê.
Phật bậc hưu trí nghỉ ngơi
Hiểu biết lẽ thật sống đời chơn như.
Giác ngộ các pháp huyễn hư
Sống với chơn lý chơn như Niết-bàn.

Vấn: Bao la vạn vật hàm tàng
Trời sanh nhơn loại, ông trời ai sanh?
Đáp: Lý thì vậy, sự khác danh
Tứ đại dung hợp hóa sanh muôn loài.
Sống, biết, linh có từ đây
Chúng sanh tiến hóa cỏ cây, thú, người.
Trời, Phật sau rốt nghỉ ngơi.
Như từ bụng mẹ con người sinh ra.
Lớn lên rồi đến tuổi già
Nhơn duyên sanh nảy có ta, có người.
Người ta nói trời sanh người
Trời là thiện, là sống đời yên vui.
Đất là ác như chết rồi
Trời sanh đất diệt là lời xưa nay.
Thiện sống, ác chết chẳng sai
Ông trời, bà đất dụ này hiểu ra
Trời thiện sanh trí như cha
Có thân nhờ đất như bà mẹ sanh.
Phật giác chơn thì sanh tâm
Như ông thầy giáo dạy dân nhu hiền.
Con Phật sống đời bình yên

Con trời trí hóa tùy duyên lợi người
Con người sống như đất thôi
Cha nào con nấy là lời ví von.
Là lời so sánh pháp, nhơn
Chớ không phải chỉ cho riêng một người.
Ông trời, ông vua, ông người
Đều có nguồn gốc từ nơi duyên thành.
Biết sống thiện giúp chúng sanh
Nên người tôn lập cha anh ông trời.
Đâu phải trời sanh ra người
Trời tự nhiên có mọi loài do duyên
Tất cả cũng có tự nhiên
Chớ nào phải đợi ông thiên sanh người.
Vậy nên chơn lý cuộc đời
Ai ai dầu Phật, người, trời chúng sanh,
Đều do duyên tập mà thành
Từ dưới thấp tiến hóa lần lên trên.
Có cái biết làm tảng nền
Mục đích của biết học nên tinh thần.
Có cái linh đắc phép thần
Mục đích cái sống phải cần sống chung.

Có sống biết, có linh thiêng
Cõi đời sẽ có pháp duyên đủ đầy.
Tứ đại sanh cỏ sanh cây
Thú, người, trời, Phật đủ đầy pháp, danh.
Người là nhơn ái, lòng nhơn
Trời là thanh thiện, Phật chơn hiển bày.
Như vậy tất cả ai ai
Có từ ba pháp hiện bày mà sanh.
Giác chơn, nhơn ái, thiện thanh
Pháp xứng tên gọi tựu thành quả linh.
Người, trời, Phật tự người tôn
Chớ không ai dám tự tôn Phật, trời.
Thân tâm trí tiến theo thời
Lành sáng như Phật, như trời bao la.
Từ bi dung chứa hải hà
Là sự so sánh cho ta hiểu ngầm.
Tự xưng sái quấy lạc lầm
Chơn lý là vậy tự tâm lưu hành.
Cũng có người chưa hiểu rành
Cho là có một vị thần độc tôn.
Cai trị vũ trụ càn khôn

Sanh ra tất cả như thần vạn năng.
Sự thật ít ai hiểu rằng
Vị ấy là linh, giác, thần trong ta.
Chơn lý các pháp dung hòa
Thành nên phẩm chất Phật, cha, ông thầy.
Tự người tôn lập mới hay
Tự xưng đâu quý bằng Ngài Thế Tôn.
Thay câu sợ Phật, trời, nhơn
Bằng câu kính Phật giác chơn chí thành.
Kính trọng trời, Phật cao thanh
Kính trọng nhơn ái lợi sanh bậc người.
Còn sợ nên sợ tội thôi
Nếu không tội lỗi ta người như nhau.
Trong đời đâu có ông nào
Bảo ta phải sợ. Tại sao? Làm gì?
Vua trời khuyên giác ngộ đi
Đừng nên mê tín sợ gì nơi ông.
Mới hóa đạo sĩ nhắc ông
Vua kia nên biết lẽ chung vạn loài.
Chư Phật cũng chẳng kêu ai
Là con trò nhỏ, Phật hay độ đời

Nói pháp giác ngộ cho người
Hiểu rõ ai cũng Phật, trời như nhau.
Chỉ khác kẻ trước người sau
Sống biết linh cũng như nhau công bình.
Ta nên phải biết tự tin
Biết sợ tội lỗi sẽ thành Thánh nhân.
Chỉ có công lý vững bền
Không có chúa tể, ai đàn áp ai.
Chúa tể chỉ tạm đóng vai
Với người lớp dưới cùng là trẻ con.
Khi người giác ngộ thong dong
Còn ai trên được hòa đồng với nhau.
Nói về pháp chúa tể cao
Chúng sanh mê muội ra vào vô minh.
Sanh ra rồi tiến lên lần
Chịu sanh tử khổ cực thân lâu dài.
Đến khi giác ngộ tỉnh ngay
Diệt lần sanh tử phá rày vô minh.
Lậu tận chứng đắc viên minh
Chơn như mục đích lớp ông đến rồi.
Trí thanh thiện không hợp thời

Chẳng phải chỗ đến của người lớp trên.
Biết tội lỗi là người hiền
Nhưng chưa dứt được tội khiên bao đời.
Cũng như nhơn ái làm người
Không phải mục đích của trời, chư thiên.
Thiện mà thiếu tuệ soi đường
Chưa được trọn sáng chưa tường nông sâu
Chưa được sự sống dài lâu
Cái khổ chưa dứt dám đâu xem thường
Biết sợ tội lỗi là phương
Mới đặng dứt khổ thoát đường tử sanh.

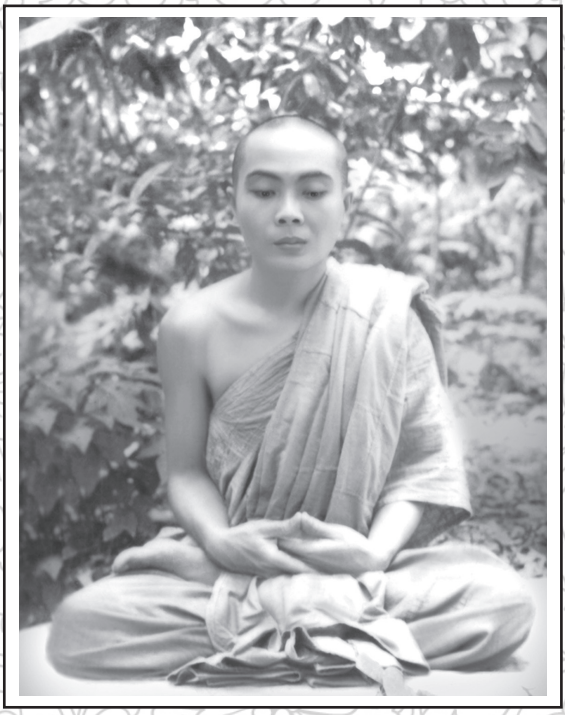

CHƠN LÝ 33

TRƯỜNG ĐẠO LÝ

Thuở xưa có một xóm nghèo
Con trẻ đông đúc gieo neo tháng ngày
Cha mẹ bận kế sinh nhai
Nên cũng ít học không ai biết gì
Vấn đề giáo dục là chi
Không có trường lớp trẻ thì ham chơi
Cởi trâu, đánh lộn, phá người
Bắt dế, câu cá, giỡn cười hét la
Khiến nên xóm ấy như là
Ở trong cái rọ khó ra, cùn đường.
Quanh quẩn ăn mặc, sống còn
Không còn biết được dại khôn việc ngoài
Đạo đức, ích lợi chánh ngay
Mục đích tấn hóa của người thế gian
Người ta hãnh diện khoe khoang
Những cái cổ lệ còn đang giữ gìn

Người ta cho đó trung thành
Với bậc tiền bối, với truyền thống xưa.
Giữ hoài một lớp, một bài
Mặc cho năm tháng ngày ngày đi qua.
Mặc cho đổi xác thay da
Không phân ác thiện để mà khổ vui.
Họ cất chùa thờ cái tôi
Ai bước vào đó làm tôi chùa thờ.
Họ làm chủ, chủ chùa thờ
Chủ Phật, Thánh, chủ đất nhà tự kiêu.
Thường ngày bỏ trống quạnh hiu
Sau khi họ chết sập xiêu còn gì.
Đó là nền đạo tân kỳ
Của nơi xứ đó ích chi cho người.
Quán xét nhơn duyên cuộc đời
Đất do nước lóng, cây thời đất sanh
Nước do hơi khí chuyển vần
Làm mưa rưới xuống giúp trần sống yên.
Tứ đại vạn vật tự nhiên
Không ai mua bán hỏi xin đất trời
Thế mà lòng tham xúi người

Phải làm chủ, phải kiếm lời bán mua
Cho rằng của ta, chiếm bừa
Và ta sống mãi giữ chùa của tôi.
May là đã biết tu rồi
Mà còn giành choán của tôi chùa thờ.
Nếu theo tánh cách chợ, nhà
Thì còn không biết bao là oái oăm.
Nào ai chịu nghĩ ra rằng
Sống trong cõi tạm ai hay vô thường
Sống chung tu học làm gương
Ta còn không có, của thường không ta.
Nền cổ giáo xóm ấy là
Không có mục đích dung hòa sống chung
Họ xem họ là con cưng
Của ông vũ trụ nên không kể gì
Gia đình xã hội chi chi
Tư riêng dục lợi kể gì đến nhau.
Ai ai cũng muốn làm giàu
Ai nấy chụp giựt giành nhau đất trời.
Bán cỏ cây, thú, bán người
Bán nước, bán lửa, sông ngòi, đất đai

Bán cả núi rộng, sông dài
Thiếu điều bán cả ông trời hóa công
Bán luôn vũ trụ mênh mông
Cũng chưa thỏa mãn được lòng muốn ham.
Kìa trước mắt cỏ cây xanh
Thật là tươi mát an lành biết bao.
Họ mãi giày đạp lên nhau
Mà quên chơn lý trước sau vạn loài.
Đạo lý sống chung vui thay
Quý hơn tất cả tiền tài thế gian.
Cũng vì bận rộn muốn ham
Say mê vật chất nhiều phen giựt giành.
Đổ máu vì sự đua tranh
Thật là vô lý lâu thành nết quen
Liều mạng nhắm mắt ngông ngang
Càng khổ thì họ lại càng ác hung.
Họ đang sống trong vô minh
Hãi hùng hăng bạo vô cùng đớn đau.
Khác nào giữa ruột địa cầu
Bên trong hơi nóng càng ngày càng tăng
Lửa cháy trong hang tối đen

Như sự dốt nát đua chen tiền tài
Của người xóm đó lâu ngày
Chỗ đó nắng gắt kéo dài hạn khô
Khiến cho người vật cơ hồ
Lần hồi chết hết khát khô khổ đời.
Không tỉnh giác như chết rồi
Như đang ở chốn lạc loài ma thiêng.
Khác nào những kẻ thức đêm
Tinh thần suy sụp khổ thêm nhọc nhằn
Dáo dác như kẻ lạc hồn
Thấy ra lạ cảnh, bồn chồn không quen.
Một ông già thấy xót thương
Đứng ra xây dựng một trường học chung
Trước đem đạo lý chỉ đường
Để có số ít trí nhân nương về
Sau ông khuyến khích mọi người
Lập thêm trường lớp sắp bày chia phân.
Trường sơ học có ba phần
Chia ra ba lớp cách phân rõ ràng
Để cho lớn nhỏ mỗi người
Thảy đều có học không còn chơi rong.

Mỗi lớp như một giáo tông
Để thâu nhận dạy học sanh tín đồ.
Đạo là trường học quy mô
Tín đồ là những học trò chăm ngoan.
Mục đích học để biết thêm
Để được sáng suốt hiền lương hòa hài.
Không ai có quyền ép ai
Nhưng khuyến khích để mọi người phát tâm.
Trường học cứ mỗi cuối năm
Một lần thi chọn để nâng sĩ hiền.
Ba lớp, ba trình độ tâm
Từ trong xã hội gia đình bước lên.
Tín đồ thế giới rộng thênh
Đến Tăng đồ của chúng sanh muôn loài.
Một trường ba lớp thật hay
Kêu là đạo có đủ bài đủ phương.
Lúc đang cất lớp lập trường
Gia đình xã hội cũng thường góp công.
Tín đồ thế giới thì đông
Kêu gọi kẻ sĩ, nông, công, thương về.
Tăng chúng thì vẫn chưa về

Ở nơi xứ khác sơn khê ẩn mình.
Chừng trường lớp đã hoàn thành
Họ về là để làm thầy giáo Tăng.
Dạy lớp dưới, giữa tiến lên
Đến khi đã có lớp trên đông nhiều.
Bấy giờ giám đốc mới kêu
Dạy cho biết được những điều chánh chơn.
Đó là tam giáo rõ ràng
Nhơn, thiên, Phật giáo một trường ba tên.
Nhơn, thiên đưa về Phật môn
Lớp Phật sẽ dạy đạo chơn Niết-bàn.
Những bài vở học trong trường
Không phải một kiếp mà xong chương trình.
Vì phải vừa học, vừa hành
Cho nên kẻ yếu tối tăm phải còn
Sanh đi sanh lại nhiều lần
Ở nơi một lớp học hành cho xong.
Còn ai hay giỏi sáng thông
Mỗi kiếp một lớp, hoặc trong một đời.
Hai, ba lớp học xong rồi
Hoàn thành hạnh nguyện một đời tròn xong.

Nơi trường học giỏi thì yên
Những ai thi đậu không còn phiền ưu.
Lúc chết người khổ hay vui
Là do cách sống của người khi sanh.
Chớ trường vũ trụ vốn không
Tư vị bênh vực cho riêng một người.
Học đạo, học lẽ sống đời
Con đường tiến hóa cho người tiến lên.
Tam giáo là ba nấc thang
Ba trình độ thiện trên hàng súc sanh
Từ ác, thiện đến tu hành
Như trẻ nhỏ đến trưởng thành, già nua.
Trải qua bao kiếp luân hồi
Nhiều kiếp ác thiện đến hồi xuất gia.
Trải qua nhiều kiếp mới là
Thành nên đạo quả ngồi tòa Như Lai.
Cao thấp, lớn nhỏ, dở hay
Thiện cao hơn ác, đúng bài đúng danh.
Đúng theo lẽ tiến chúng sanh
Từ trong ác quấy vô minh tiến dần.
Vả lại vạn loại chia phân

Người thú lớp giữa, Phật, trời lớp trên.
Cỏ cây lớp dưới thấp hơn
Cỏ cây, thú là vô minh ác hành.
Người, trời, Phật trí sáng lành
Giữa người và thú ngăn ranh ác hiền.
Người, trời, Phật tính thiện lương
Có đạo đức, biết sống thương mọi loài.
Người không sát hại giết ai
Trời thì không nỡ cắt cây, chặt cành
Phật không ngắt bẻ lá xanh
Không giết, không phá hạnh lành nêu gương
Lòng quảng đại, tâm hiếu sinh
Đức hạnh cao quý của hàng thiên, nhơn.
Từ khi trường học cất xong
Bài vở biên soạn bên trong lớp trường.
Bên ngoài nơi trước cửa trường
Trẻ con kéo tới sân trường giỡn chơi
Theo tánh quen đã lâu rồi
Cũng có một số học trò từ xa
Tìm đến học tập tu thêm
Ra tuồng quen thuộc tự nhiên đợi chờ

Nên có tập vở, giấy bài
Khiến các trò mới rất là ngạc nhiên
Thấy mình quê dốt ngu hèn
Không còn tánh cách lanh khôn bên ngoài.
Chúng nó biết mình từ nay
Có cuộc sống mới của người học sinh
Lìa cha mẹ, bỏ gia đình
Đi vào trường học sống chung mọi người.
Từ nay tâm trí khác rồi
Không còn nhỏ hẹp vui chơi riêng mình
Từ đây phận sự giữ gìn
Khiêm cung khép nép thưa trình chưa quen.
Có đứa nắm tay mẹ cha
Quyến luyến không muốn rời xa thâm tình.
Có đứa run rẩy nép mình
Trốn trong góc kẹt làm thinh đợi chờ.
Mỗi khắc qua, gần đến giờ
Tim càng đập mạnh sợ lo càng nhiều.
Chúng nó cũng hiểu một điều
Rằng khi vào đó không còn ăn chơi.
Cái học đánh đổ cái chơi

Cái ăn, cái ác của thời trẻ con.
Tiếng học cũng như bức tường
Cản đường hết thảy không còn tham, si.
Ngó ngay mục đích mà đi
Thế giới sẽ hết loạn ly, yên bình.
Quả thật đúng y tiến trình
Mục đích học để cho mình biết thêm.
Mục đích của tu linh thiêng
Mục đích cái sống không riêng ta, người.
Sống chung hạnh phúc vui tươi
Hiểu ba phép ấy thì đời an yên.
Trường đạo lý dạy pháp thiêng
Đâu còn cái dốt, loạn phiền hại nhau.
Tới giờ học sinh trước sau
Già trẻ lớn bé cùng nhau vào trường.
Có bổn phận học làm gương
Cảnh đời sẽ được trang nghiêm lâu dài.
Từ lúc khởi sự mở khai
Lựa thầy chọn lớp sắp bày học sinh
Thì còn lộn xộn lăng xăng
Đến khi trường lớp có căn bản rồi

Học trò vào lớp yên nơi
Ngoài sân vắng lặng đất trời tịnh thanh.
Nghe dế gáy, cỏ rung rinh
Bắt đầu từ đó an bình mãi luôn.
Nhờ nơi sự học làm khuôn
Và nhờ ai nấy có tên học trò.
Bước chân vào lớp buổi đầu
Thầy bảo đọc lớn với nhau vang rền:
"Đường học quý báu cao trên
Trẻ mà không học, già đời sao nên."
Kế đó sắp chỗ ngồi yên
Và chúng nó phải đọc thêm nữa rằng:
"Bây giờ chăm chỉ học hành
Giờ chơi đã hết, ta cần học chăm
Đường học quý báu cao trên
Trẻ mà không học, già rồi sao nên."
Bắt đầu học tập thầy khuyên:
"Hỡi các em!
Các em trước muốn làm nên việc gì
Cần hiểu mục đích trước khi
Bắt tay vào việc chắc thì thành công.

Vậy trước nhất cần hiểu thông
Chơn lý lẽ thật mới không sai lầm
Nguồn gốc mục đích của mình
Đường đi, chỗ đến cảnh tình ra sao.
Trường tuy nhỏ, mục đích cao
Sẽ thay thế giới lớn lao bên ngoài
Nơi đây chỗ ở nhiều đời
Nơi đây kết quả rạng ngời thành công
Đúng theo chơn lý đại đồng
Từ học trò nhỏ tiến lên ông thầy.
Sau là giám đốc, Tổ thầy
Con đường ấy, cố gắng đi tự mình.
Gương thầy lời dạy là kinh
Nương theo các bạn học hành nơi đây.
Trường sơ học đủ bạn thầy
Tuy rất nhỏ nhưng học hoài chưa xong.
Nơi đây đầy đủ pháp hành
Dạy nên đạo làm người, trời, Phật, tiên
Sự học là phải cần chuyên
Học tu một lượt song phương thực hành.
Giỏi thì một kiếp sẽ thành

Đến ngôi vị Phật không cần biết thêm.
Các trường khác không cao hơn
Lớp trên của Phật nơi trường này đâu.
Các em hãy gắng chuyên sâu
Cho được giác ngộ bước đầu từ đây.
Rồi tiếp tục học hiểu bài
Khắp cả vũ trụ trong ngoài tam thiên.
Phải ráng thi đậu vượt lên
Đến nơi rốt ráo bình yên diệu kỳ.
Quả này quả đạo tinh vi
An bởi học giỏi, vui vì tu nên.
Kẻ mà tu học vững bền
Đó là đạo quả các em sau này.
Muốn tu học thật tốt hay
Cần giữ năm giới dừng ngay năm điều
Không sát sanh hại mạng người
Không trộm cắp, không mượn đồ mà quên
Không dâm dục giữa nữ nam
Không hay nói dối, dễ làm tổn thương
Không uống rượu cùng tham lam
Si mê, sân giận sẽ can hại mình

Đó là năm ngón tay xinh
Cũng như năm giới giúp mình khỏi nguy.
Giữ thêm năm hạnh oai nghi
Không ngồi nằm chỗ tiện nghi chiếu màn.
Không xem múa hát, đờn kèn
Cũng không trang điểm phấn son bẹo hình.
Nên tập nuôi trí ít ăn
Sái giờ quá ngọ nhà Tăng không dùng.
Không rớ đến tiền bạc, vàng
Lòng tham dấy động hư tâm của mình.
Này là năm hạnh uy linh
Như bàn tay mặt của mình dễ thương.
Tay chắp búp sen cúng dường
Mười ngón giới hạnh đẹp dường sen thanh.
Khít khao trước ngực ngang tầm
Ngay giữa tâm trí định tâm không lìa.
Đó là mười giới sơ cơ
Các em giữ được là nhờ tập quen.
Lớp dưới năm giới tảng nền
Kế là tám giới lớp trên tập rèn.
Đến mười giới là bước lên

Xuất gia khất sĩ pháp bền tứ y.
Về sau thuần thục oai nghi
Tự mình hành đạo đến khi viên thành.
Thân giới trong sạch định an
Trí huệ bừng sáng rỡ ràng minh tâm.
Giới, định, huệ đủ mới mong
Chơn như chánh giác viên thông pháp hành.
Đây là điều cần hiểu rành
Nơi đây cõi đạo chúng sanh nương về.
Các em đang sống chung trường
Là nên phải nhớ đạo thường không tên.
Đạo là đường của chúng sanh
Giáo là sự dạy tu hành không trên.
Phái làm lợi ích chúng sanh
Lý đạo giáo phái tu hành sống chung
Cho được sáng suốt tịnh thanh
Lớp trên, dưới, giữa kính thành nhường nhau.
Để cho có chỗ mai sau
Thầy trò có dịp cùng nhau dắt dìu.
Nhớ ơn thầy cũ của mình
Dầu mình cao giỏi trọng tình nghĩa xưa.

Đừng giữ một lớp một thừa
Phải nên đi tới các thừa lớp trên.
Sự tu học phải cần chuyên
Lớp nào thầy nấy chu toàn kỹ năng.
Trong sự học phải biết rằng
Tự cao là dốt, thấp mình là hay.
Cao không học được với ai
Khiêm cung đức quý của người học sinh.
Ngoài giờ tu học cho mình
Các em nên góp sức chung bao người
Vừa là thể dục khỏe người
Vừa tu tạo phước vun bồi thiện tâm.
Để mình có được chút phần
Để có cơ hội tinh cần lập công.
Lớp dưới xã hội gia đình
Làm nhiều hơn học tiến trình tự nhiên
Lớp giữa tông giáo tảng nền
Thì làm với học quân bình với nhau
Rốt ráo Tăng-già trên cao
Học nhiều làm ít dạy trao cho người.
Nơi trường không tính tuổi đời

Tháng năm lớn nhỏ mà bằng sự tu.
Trình độ tâm trí lớp nào
Ở theo lớp đó không theo gia đình
Như vậy hạnh phúc toại lòng
Khác trình độ mà sống chung rất phiền.
Lấy giới, định, huệ kết duyên
Để làm thân thuộc bạn hiền với nhau.
Trường học quy hợp da màu
Là chỗ câu hội cùng nhau thuận hòa
Không còn chia rẽ riêng ta
Mỗi xã hội, mỗi quốc gia có người
Đến đây tu học chung rồi
Thì trường đạo đức là nơi đại đồng.
Trường giữa xóm là trung tâm
Như cái hột giống bên trong mộng ngòi.
Gia đình xã hội bên ngoài
Giống như vỏ trái bao ngoài thịt cơm.
Ủng hộ học sinh sống chung
Thì sự tranh đấu không còn với nhau.
Tình đạo đức, nghĩa đồng bào
Chung tay ủng hộ nâng cao sĩ hiền.

Cha mẹ lui tới trong trường
Thăm con nên được thường thường gặp nhau
Nhờ đạo đức kết tâm giao
Lần hồi hòa thuận cùng nhau tu hành
Xã hội có con làm tin
Thương yêu lôi kéo cha anh hiệp hòa.
Bởi thế cho nên người ta
Gọi "Đạo *(giả)* hòa dã" chính là nơi đây.
Các em trong trường đạo này
Không còn chia rẽ da màu trắng đen
Không phân giai cấp sang hèn
Không phân chủng tộc chỉ còn thương nhau.
Mục đích chung sống với nhau
Dứt ác làm thiện cùng nhau tu hành
Sau này tâm đã thuần thành
Không còn nạn khổ đua tranh với đời.
Chừng đó khi đi ra ngoài
Các em mới thấy đạo là quý cao
Kẻ ác không thể chen vào
Cảnh giới đạo đức nâng cao thiện lành.
Không như xã hội gia đình

Là nơi chen lộn, ngăn ranh, bất hòa
Chỉ biết ăn chơi đọa sa
Khổ vì thiện ác một nhà với nhau".
Lời thầy giáo thật ngọt ngào
Học trò nghe dạy thấm vào tâm tư
Chúng nó trở nên hiền từ
Không còn hung ác, biết tu sửa mình
Sống chung tu học hòa bình
Nên được cao thượng an bình biết bao.
Từ ấy mọi người ngó vào
Thấy được cách sống khác nào người thân.
Xóm đó quý ích vô ngần
Như một cái trái ba phần ngon thơm.
Thế giới khất sĩ lớp trên
Ở trong trường lớp học chung, hột già.
Tông giáo cư sĩ tại gia
Như ruột cơm thịt, ở nhà tới lui
Xã hội gia đình hòa vui
Đang lo hộ pháp vun bồi lập công
Sắp xếp cứ mỗi bảy hôm
Tới trường học đạo tu tâm dần dần.

Biết mục đích tấn hóa lần
Nên con đường sống có phần thông lưu.
Không bị cụng dội trở lui
Không ở một chỗ làm tôi cửa nhà.
Xã hội, tông giáo, Tăng-già
Họ không phản đối cùng là chia phân.
Càng nhiều lớp học nhiều ngăn
Chúng sanh lựa chọn phải cần hiểu thêm.
Lúc mới học còn chưa quen
Nên còn lộn xộn đua chen chưa thuần.
Nhưng lâu sau khi quen chừng
Có được hạnh đức tinh thần người tu.
Bên ngoài chết khổ lu bù
Vào trong đất Phật thiên thu hưởng nhàn.
Trường có nhiều lớp, nhiều bàn
Nếu không hiểu biết thì làm sao tu.
Tránh sao khỏi phá hại nhau
Danh từ tông giáo cũng đâu ích gì.
Vậy nên phải biết trước khi
Thấy ra mục đích để đi trúng đường.
Sửa đời lập đạo là phương

Đừng chấp danh tự lạc đường trầm luân.
Ngôi chùa là đạo tràng chung
Từ xưa đức Phật đã dùng làm nơi
Chư Tăng trú ngụ tạm thời
Tạm nghỉ đôi bữa để rồi lại đi
Đừng nên thiếu sự nghĩ suy
Cho rằng một lớp, như y một bài
Mỗi nhà mỗi cảnh tùy theo
Trình độ tâm trí tiến bao nhiêu phần.
Tại sao ta dám bảo rằng
Kẻ kia sai quấy phải làm theo ta
Dùng roi đánh đập rầy rà
Dùng thế lực buộc người ta theo mình.
Coi chừng lúc đi sau lưng
Họ sẽ giết hại, chớ đừng tự tin
Tốt nhất lo trau tâm mình
Tự người thấy tốt phát tâm theo về.
Chắc là ích lợi nhiều bề
Đừng nên ngã mạn chấp nê mình tài.
Tiếp duyên xúc cảnh mỗi ngày
Ta nên mở trí nhận ngay pháp lành

Chớ đừng ỷ giỏi, ỷ lanh
Trút túi trí để mà hành phạt nhau.
Được vậy mới có trí cao
Có biết, được học cùng nhau thi tài
Đời là cõi trí đủ bài
Ta đừng lầm chấp ta hay hơn người.
Như nơi lời nói mỗi ngày:
"Ai người toàn học trong đời được đâu?"
Ông già mắt sáng hiểu sâu
Thấy xa xét kịp, biết đâu sai lầm
Ông đã chỉ lối dẫn đường
Lập trường đạo lý nêu gương tu hiền
Hướng dẫn các khối gia đình
Đừng nên tranh đấu mà nhường nhịn nhau.
Lấy học làm mục đích chung
Không biết mục đích thì không thể hòa.
Trong đời sống của chúng ta
Lý sự tương đối vẫn là tự nhiên
Nên hư ở khít một bên
Cười lẫn khóc là sự thường xưa nay.
Người tỉnh tâm rõ lý này

Nên tự chuyển hóa từ ngay tâm mình.
Xóm đó như trái thơm ngon
Như hoa tươi đẹp giữa trong cõi đời.
Ba lớp học, ba cõ người
Trường có ba lớp cho người học sinh.
Lớp mười giới ở bên trong
Xuất gia khất sĩ cảnh đồng Tây phương.
Cảnh trời vô sắc cao trên
Niết-bàn xứ Phật hạt gương chắc già.
Tám giới tông giáo tại gia
Như thịt cơm hột sắc già tịnh thanh.
Trời sắc giới cảnh cao thanh.
Bên trong đảng phái gia đình thuần lương
Năm giới nền tảng con đường
Cõi trời dục giới tâm thường an vui.
Giống như bao vỏ hột tươi
Nấc thang nhân loại cho người bước lên.
Người, trời, Phật hiện tại nên
Sẽ là hột giống lan tràn khắp nơi.
Sẽ là gương mẫu cho đời
Là miếng đất mới trên đời đầu tiên.

Cách sống như cảnh chư thiên
Không còn khổ nạn tranh quyền với nhau.
Mỗi người giữ giới dồi trau
Có học kinh nghiệm cùng nhau tu hành.
Dứt ác, tu thiện, lợi sanh
Nghĩ đến hạnh phúc chúng sanh con người.
Siêng tu học được yên vui
Mọi người đang sống cảnh trời, chư thiên.
Xóm ấy không là xóm riêng
Cũng chẳng phải là xóm riêng ta-bà.
Xóm ấy tâm địa bao la
Chứa đựng sanh chúng chính là tự tâm.
Mỗi người tự thể là nhân
Phát triển thế giới Phật, Tăng dung hòa.
Nó chính là tự thân ta
Là trường đạo lý là nhà sống chung.
Là thế giới Phật mông mênh
Ta biết sử dụng vui an kiếp người
Chớ bỏ qua, đừng dụng sai
Chơn lý vốn vậy trong ngoài cũng y.
Đảng phái, gia đình thực thi

Bước lên tôn giáo thích nghi điều lành.
Tăng-già giải thoát vô tranh
Xuất gia Khất sĩ ban hành đạo chơn.
Địa cầu tứ đại chúng sanh
Đủ ba hạng vỏ, ruột cơm, hạt mầm.
Những ai hiểu và thực hành
Chắc là vui sướng nhờ rành lý chơn.
Từ nơi một xóm cỏn con
Nhân lên mở rộng trở nên học đường.
Ai cũng lo tu tầm phương
Chiến tranh không có Tây phương hiện tiền.
Như thế ngôi chùa, đạo tràng
Phải lo mở cửa để làm lợi sanh.
Đừng tham cầu vái riêng mình
Mà nên xét nghĩ chúng sanh bao người.
Là quyến thuộc của nhiều đời
Đã đang là Phật hay người chung quanh.
Kỉnh trọng Phật, độ chúng sanh
Giúp cho ai nấy hiểu rành lý chơn
Lập trường đạo lý độ sanh
Đúng theo Chánh pháp ban hành rộng xa.

Này tứ y pháp xuất gia
Người tu giải thoát ta-bà vân du
Lượm vải bỏ kết thành y
Nếu ai cúng áo hoặc y được dùng.
Khất thực mỗi bữa nuôi thân
Ngày hội thuyết pháp được ăn tại chùa.
Xuất gia chiếu đất màn trời
Ai cúng lều nhỏ tạm thời trú chân.
Xuất gia xem nhẹ xác thân
Bệnh dùng cây cỏ hoặc phân của bò
Nếu người tâm đạo dâng cho
Dầu đường dược liệu thì cho tạm dùng.
Tứ y Chánh pháp đạo chung
Dung hòa vũ trụ khắp cùng nhân sanh.
Ai ơi áp dụng thực hành
Mở trường đạo lý độ sanh kịp thời.

CHƠN LÝ 34
NGUỒN ĐẠO LÝ

a) Cù lao nổi giữa biển sông
Chạy xa dài đã biến thành lộ đi
Đường ấy do duyên hợp khi
Nước, đất bồi đắp có từ biển sông
b) Một khúc lộ mới đắp xong
Duyên do trước đó là vùng trũng dơ
c) Bao la biển khổ không bờ
Con người chìm đắm càng mờ mịt thêm
Muốn thoát khổ được bình an
Người ta mới mở con đường vượt qua
Một an lạc đạo có ra
Một sinh lộ mới rất là cần thay.
Đạo có giữa chốn trần ai
Đời là mẹ đẻ thoát thai đạo lành
Người đạo vẹt đất nhảy lên
Phá địa ngục, xé càn khôn ra đời.

Đạp trên sanh tử hiện thời
Làm chủ cuộc sống giữa đời khổ nguy.
Cao ráo sạch trong ai bì
Thời gian cũng chẳng tài gì nhốt ngăn.
Vậy mới phải người tài năng
Hoàn toàn giải thoát trói trăn cuộc đời
Thế nên nói đạo do đời
Nguồn đạo sanh khởi từ nơi khổ sầu.

THẾ GIỚI

Xưa thượng cổ thuở ban đầu
Địa cầu đã trải bao đời có không
Lần chót của nó hiện còn
Trái đất hiện tại do nguồn biển sông.
Bãi cát nổi rộng mênh mông
Dọc theo Hy-mã-lạp sơn hình thành.
Dần dần có thú sản sanh
Trước là vượn khỉ tinh khôn ban đầu
Thường cất nhà ổ trên cao
Giàu lòng gia tộc thương nhau vô vàn
Cả bầy tới số trăm ngàn

Cùng nhau bảo vệ bầy đàn sống chung
Là thủy tổ của cộng đồng
Cũng nói thủy tổ giống dòng người ta.
Vượn do sư tử sinh ra
Thủy tổ sư tử lại là chó săn
Người ta cũng lại nói rằng
Những con sư tử hung hăng vô cùng
Về già yếu đuối lên rừng
Vì đói mới tập quen chừng trèo leo
Chúng nó biết thương yêu nhau
Bỏ dưới thấp lên trên cao kết bầy
Làm ổ ở luôn trên cây
Kêu là vượn khỉ bọn này có nhân.
Ở trên núi nên thiếu ăn
Vượn khỉ chạy xuống đồng bằng sanh nhai
Đi hai chân tập cấy cày
Vì mưa nắng nên liệu hay cất nhà
Đau bệnh thuốc cỏ tìm ra
Dùng tay làm việc dần dà khéo hay
Phát triển cho đến ngày nay
Vận động làm việc nên thay đổi dần

Lông rụng bớt, da trắng xinh
Con người mới được thể hình hôm nay.
Từ khi bỏ núi xuống đây
Chia ranh ruộng đất, lập ngay thôn làng
Chia kiến họ lập gia trang
Không chung chạ, như trên non lúc đầu
Từ lúc đó trở về sau
Không còn thân cận chia nhau gia đình.
Nhờ có ăn mặc biết làm
Có lòng nhân, đặt tên là người ta
Sau đó mới phân chia ra
Khắp trên tất cả gần xa địa cầu
Tùy phong thổ đổi da màu
Tiếng nói có khác lẫn nhau vùng miền.
Sống biết linh vốn như nhiên
Nên có tên gọi chung là toại nhân.
Gia đình thế giới sống chung
Kêu là đạo, sự văn minh thành hình.
Xã hội gồm những gia đình
Gia đình gồm những thành phần lẻ loi
Biết tu nên gọi đạo người

Có thức trí sáng từ nơi việc làm
Kinh nghiệm nên bớt muốn ham
Sống chung bình đẳng trang nghiêm cõi đời.
Giác ngộ bỏ hết ăn chơi
Có được cái sống của người thuần lương
Lập nên cảnh giới thiên đường
Tây phương xứ Phật là nguồn đạo thiêng.
Từ đầu đến cuối con đường
Như dòng suối nhỏ là nguồn biển khơi
Biển dung chứa nước khắp nơi
Một màu, một mực đầy vơi bình thường
Không còn tai nạn nhiễu nhương
Biển là chỗ nước suối nguồn nghỉ ngơi
Nước biển vị mặn bao đời
Như sự già dặn của người trí nhân.
Xã hội ví như sông to
Gia đình suối nhỏ của trong kiếp người
Như từng giọt nước lẻ loi
Hướng đến biển cả là nơi đại đồng
Như sự tiến hóa chúng sanh
Trước ở rừng rậm ác hung bạo cường

Kế đó lên núi hiền lương
Sau lại trở xuống đồng bằng kết thân
Lập nên giáo lý gia đình
Dần dà đông đảo mới thành quốc gia
Có chúa tể, có trời cha
Đến khi tất cả đều già với nhau
Thì bình đẳng sống chung nhau
Là lớp giác ngộ tối cao hoàn toàn
Gọi là Phật bậc Giác chơn
Không còn tên gọi thiên, nhơn chi là.
Thế giới trở nên ngôi nhà
Hay trường đạo đức dung hòa chúng sanh
Những học sinh sống thiện lành
Tức là chư Phật hột dành mai sau.
Thế giới như trái trên cao
Chứa đựng đủ hột giống trong kho tàng.

SỰ TAI NẠN CỦA CHÚNG SANH

Chúng sanh từ khi ở rừng
Kêu là ác thú chưa từng có nhơn
Đến lúc lên núi hiền hơn

Gọi là thiện vật biết thương nhau cùng.
Lúc làm ruộng dưới đồng bằng
Kêu là nhân loại gia đình sống chung.
Càng làm việc biết phát minh
Việc hay vật tốt mới thành công nhân.
Lập ra hàng xóm thôn lân
Đồ vật chất chứa trở thành thương gia.
Trẻ con cùng người yếu già
Xin chia công cán để mà nuôi thân
Tỉnh thành, châu quận có lần
Có luật pháp để quân bình thấp cao.
Có vua quan, có đồng bào
Có luôn tù khám ngăn rào kẻ tham.
Với hạng biếng nhác không làm
Phạt răn cai trị kẻ ham chơi bời.
Các pháp giải trí vui chơi
Cho người buôn bán nghỉ ngơi thư nhàn.
Cũng vì vật tốt sinh tham
Vua quan cha mẹ không cam thiệt thòi
Nên cũng bắt chước vui chơi
Theo như trẻ nhỏ như người bán buôn.

Tìm sung sướng không thích làm
Ở không tính toán trộm tham của người
Mới có chiến tranh khắp nơi
Do giành vật chất ăn chơi xô đùa.
Lòng tư kỷ tập hơn thua
Tranh nhau hưởng lợi không chừa một ai.
Trong đời mà có nạn tai
Đều bởi nhân loại nuôi hoài lòng tham
Tự mình tạo cái bất an
Giành giật chức tước vua quan đọa đày.
Thật là tăm tối chẳng hay
Khổ hơn là kẻ cấy cày nông dân.
Thà là an phận gia đình
Còn hơn tước vị quân thần quyền uy.
Kẻ quấy ác chỉ sợ oai
Chớ không thương mến như người nông dân
Làm ruộng rẫy được thanh nhàn
Nên có lắm vị vua quan trong đời
Muốn lìa cái chỗ cao ngôi
Đi làm dân dã hưởng đời lạc an
Lo chi cái việc thế gian

Càng tham càng khổ lo toan không rồi.
Cũng vì quá khổ có người
Ở trong tù khám thốt lời than van
Chính đây địa ngục trần gian
Ta bị cái ý muốn ham vô thường
Dắt dẫn vào chốn tai ương
Nào ta có biết lạc đường quá lâu
Tham vui nên chịu khổ sầu
Thái quá bất cập tránh đâu khổ nàn.
Hôm nay tỉnh ngộ muộn màng
Cái nghiệp lôi kéo cuối đàng trầm luân.
Trước kia ta làm nông dân
Người quý trọng với cái nhân đạo tình
Mà nào ta có biết mình
Không biết trân quý nhân tình với nhau.
Sau đó ta lại lần vào
Tập làm công nghệ, xóm nghèo ăn lương
Nghe kẻ công thợ than phiền
Cực hơn súc vật, sống làm tay sai
Một kiếp sống chịu đọa đày
Đã bị chết sớm khiến sai la rầy.

Thế mà ta vẫn chưa hay
Vẫn ham lo sự khéo hay việc làm
Chưa tường hết tiếng khổ than
Chết sớm đau đớn của hàng công nhân.
Lòng tham đi xuống thị thành
Làm kẻ mua bán đua tranh lỗ lời
Trong vòng mua bán ta vui
Đam mê không chán, khổ đời không lo
Quen tai với tiếng nhỏ to
Bộ xứ ma đói mặc cho tháng ngày.
Cái tham khao khát đọa đày
Tranh giành cấu xé không hay lạc đường
Thế mà cái nghiệp còn vương
Đẩy xô ta đến con đường vua quan
Ham mê danh vọng bạc vàng
Xưng thần oai vệ với hàng thương nhân.
Thần đi lùng bắt tội nhân
Thần cai quản tội sống gần ngục môn
Mà chính những kẻ tội nhơn
Ở trong địa ngục chịu phần khảo tra
Trước kia cũng là người ta

Lậm mang chứng bịnh xấu xa như thần
Ham chơi trụy lạc trong trần
Nên nay phải chịu mang thân đọa đày.
Xưa cai quản trị phạt người
Nay lại đến lúc bị người phạt răn.
Lòng tham xúi ta làm xằng
Giết người cướp của nên lần vào đây.
Thật là ghê sợ thảm thay
Vinh nhục, lợi hại ở ngay bên mình.
Cái vòng danh lợi hữu tình
Đố ai tránh khỏi cất mình bay cao.
Ta không biết phải làm sao
Khi đã rơi xuống hố sâu cùn đường.
Từ nông dân, đến công thương
Đến thần và đến tù vương đọa đày
Tuôn xuống một lèo không hay
Từ trên cao tột xuống ngay tội đồ.
Sự thật như thế khác nào
Người kia từ chỗ quý cao nhân người
Té luôn một trớn không ngờ
Súc sanh, ngạ quỷ một hơi không dừng

Đến vào luôn trong ngục môn
Phật nói để chỉ nấc thang con người.
Chỉ cho thấy rõ khổ vui
Thiện ác, sống chết tâm người chúng sanh
Đến nay mới nhận ra rằng
Xưa kia những sự cản ngăn cứu mình.
Nhưng ba nghiệp khẩu ý thân
Phủ che mờ ám, áng tầm thấy chi
Nhớ lại trước kia khinh khi
Rừng chê ác thú, núi chê vật hiền
Hôm nay thấy rõ nhân duyên
Nếu may mắn ta tìm đường thoát thân
Tránh xa khỏi chốn phong trần
Sẽ lên non làm tiên nhân hưởng nhàn
Bỏ vật chất chốn trần gian
Tinh thần no đủ rảnh rang kiếp người.
Suy đi tính lại kỹ rồi
Ở trên non núi thảnh thơi khỏe nhàn
Xưa thì vật chất ngập tràn
Nay ở non núi khô khan lâu ngày
Chắc sẽ nhàm chán thối ngay

Tinh thần không, chắc lâu ngày không kham.
Chi bằng trung đạo thì an
Tìm nơi khoảng giữa núi non chợ nhà
Vườn rừng thong thả vào ra
Khỏe ta vào xóm, mệt ta lên ngàn
Bình thường núi rừng tịnh an
Sống yên học đạo khỏe nhàn mực trung.
Lúc là thú ác ở rừng
Khi lên non là vật hiền ẩn thân
Nay mình đi học đạo chân
Dạy lại quyến thuộc lâu năm của mình
Đưa người khỏi nẻo lạc lầm
Không còn vọng động trí tâm sáng lòa.
Như một người du lịch xa
Sau nhiều năm tháng ngộ ra biết nhiều
Trở về khuyên dạy dắt dìu
Anh em tất cả tránh điều khổ nguy.
Theo như lời người tội đây
Xét ra thì thật là hay vô cùng
Sau khi đi, trước lúc về
Là tâm bỏ được cái mê cái lầm

Đem về cái thiện huệ chơn
Cái ta chắc thật giác chơn tròn đầy.
Thấm nhuần đạo đức bao ngày
Tìm được nguồn đạo giữa ngay cõi đời
Nhận ra nơi chỗ buồn vui
Những lúc chết khổ là bài học hay
Không còn cố chấp riêng tây
Tâm giác ngộ đã tròn đầy mông mênh.

SĨ NÔNG CÔNG THƯƠNG
Theo như đã nói ở trên
Trước hết là lớp toại nhân ban đầu
Người khác thú biết tính toan
Biết làm việc biết nông tang cấy cày.
Thú có tư tưởng tùy loài
Cây có thọ cảm, cỏ nơi sắc thành
Người xưa không dùng bạc vàng
Mỗi người trồng tỉa đủ phần mình ăn
Trẻ nhỏ, già bệnh không kham
Việc nặng nhọc nên xin làm công nhân
Lấy chút lợi để nuôi thân

Đó là thể hiện lòng nhân con người
Nhường cho nhau sự sống vui
Gánh bưng đổi chác để người được no.
Như thế thương mãi khi xưa
Là nghề phụ thuộc giúp cho người già
Những người không thể gieo trồng
Thương mãi có, do nhà nông nhường phần.
Nghề nông nuôi sống xác thân
Là nghề chân chánh rất cần trước tiên
Là sanh mạng, là mẹ hiền
Có ăn mới sống là duyên cuộc đời
Thương mãi trao đổi kiếm lời
Xảo trá không thật, xưa người khinh chê
Không cho con cháu làm nghề
Mua bán trau chuốt lời mê nói càn.
Thà là làm ruộng đủ ăn
Chịu nghèo tu học không tham lợi nhiều.
Dạy cho con cháu biết điều:
"Tiền tài phấn thổ, nghĩa nhiều thiên kim."
Nông phu ruộng rẫy như thân
Hai tay công nghệ tập lần khéo hay

Có đồ vật để dùng xài
Giao cho thương mãi mỗi ngày chuyển giao.
Có tiền phân biệt nghèo giàu
Vui chơi tai nạn tiến vào ngục môn
Sĩ hiền thì được người tôn
Đứng ra dạy dỗ bảo tồn lý công.
Luật pháp như cặp mắt trong
Chỉ dẫn đường sáng cho tay chân mình.
Sĩ hiền giáo hóa chúng sanh
Không thâu tiền bạc, không dành lợi riêng
Nên người ta trọng sĩ hiền
Đưa lên trước nhất cầm giềng mối chung.
Sinh sau nhưng đứng đầu tiên
Sĩ, nông, công mới đến thương sau cùng.
Trẻ sinh đầu trước tay chân
Đó là xuôi thuận được phần bình an
Nếu không đạo đức dẫn đường
Đời không đạo đức sao an cuộc đời.
Chơn lý có sẵn trong đời
Người sau giác ngộ học nơi lý tình
Đạo đâu phải mới phát sinh

Trần thế như một thân hình thuận xuôi
Sĩ đầu trên trước đúng rồi
Nông là mình bụng, công thời hai tay
Thương mãi là hai chân dài
Thân hình được vậy thật hay vô cùng.
Thời gian vòng tròn nối dài
Lúc đầu xuôi thuận đầu, mình, tay, chân
Sau thời gian được yên bình
Vòng tròn tột đỉnh xoay mình trở lui.
Quay đầu trở xuống không hay
Nên mới chúi nhủi khổ hoài chết điên
Hiện nay thời thế đảo điên
Người nâng thương mãi lên trên hàng đầu
Con người ham muốn quá cao
Nên dụng thương mãi làm giàu bản thân.
Đời lộn ngược, đạo chôn chân
Thương nghệ ngất nghểu hai chân trên trời
Nông bụng ruột gan lộn nhào
Tay công nghệ không nơi nào bám yên
Đầu lộn trở xuống đảo điên
Bao giờ đến lúc sĩ hiền nâng cao

Sĩ hiền xưa dạy đạo mầu
Đâu phải nghệ nghiệp góp thâu bạc tiền.
Thương nghệ đè bẹp sĩ hiền
Thật là nguy hại đảo điên cõi trần
Xét kỹ nguồn đạo lý chân
Võ trụ sanh ngược nông dân làm đầu
Công, thương rồi sĩ sanh sau
Thời gian xoay chuyển sĩ cao trên đầu.
Công, thương tham lợi dưới sâu
Vận cuộc xoay chuyển cầm đầu quyền năng.
Thần quyền chúa tể chăn dân
Lo cho dân tội khó khăn vô cùng
Vô thường thay đổi luật chung
Kẻ bám một chỗ chắc không an toàn.
Khi xưa Phật có dạy rằng
Bánh xe xoay chuyển chân mình đứng trên
Sao khỏi trơn trợt ngả nghiêng
Chỉ bậc trí tuệ tùy duyên ứng thời
Mới đứng vững giữa cuộc đời
Bình yên vĩnh viễn là người toàn năng
Người làm vua mà khăng khăng

Cách thế cai trị cho dân một thời
Khi thời thế đã chuyển dời
Không làm vua được những thời đại sau.
Thầy giáo dạy một lớp cao
Hay một lớp chót làm sao dạy bền
Vì học trò chưa tiến lên
Ông sẽ thất nghiệp dưới trên không trò.
Xưa Phật học cách làm vua
Cũng y như thế, tùy trình độ dân
Nếu chúng sanh quá lạc lầm
Thì trong lúc đó Phật làm ma vương
Làm vua trong lúc nhiễu nhương
Để dẫn dắt kẻ lạc đường tiến lên.
Chúng sanh trình độ cao hơn
Thì lúc đó Phật có tên vua người
Khi tâm chúng sanh thuần rồi
Ngài làm vua pháp dạy người tu tâm.
Hoặc làm bậc Chuyển Luân vương
Thay đổi danh pháp tùy duyên tùy thời
Không cố chấp khỏi đầy vơi
Nên không khổ não không người không ta.

Nhưng trong lúc sống dung hòa
Nhơn duyên thay đổi biến ra khác hình
Vẫn không hay cứ tưởng mình
Là nhân vương mãi nên thành u mê.
Có lắm vị quá chấp nê
Nên bị thất bại nặng nề gian nan
Ấy bởi lỗi nhịp thời gian
Hiểu lầm tên gọi, chấp trong việc làm.
Nên mới vướng phải chấp thường
Bị khổ bởi cái vô thường lăn xoay
Nguồn đạo lý đã chỉ bày
Bánh xe vận chuyển luân hồi lăng xăng.
Những ai đeo bánh xe lăn
Phải nên giác ngộ lý chơn tỏ tường
Mục đích chỗ đến cuối đường
Là đạo đức là con đường của ta
Được vậy tai nạn lánh xa
Làm việc hữu ích dung hòa khắp nơi.
Bằng chẳng vậy, quyết định rồi
Tự mình tránh khỏi cuộc đời nhiễu nhương
Tự mình tìm một con đường

Đến nơi đạo đức sống thường vui thay.
Khá hơn con kiến đeo hoài
Cho bị chết dẹp dưới tay vô thường
Con mọt ở giữa cây căm
Bị nhào lộn, bị lăn xoay điên đầu
Có hiểu nguồn đạo thâm sâu
Mới thấy chơn lý nhiệm mầu tự nhiên.
Chúng sanh mới tiến chưa hiền
Vô minh chấp lấy ái triền khổ thân
Tham mê vật chất bụi trần
Sa đọa địa ngục khổ thân đời đời.
Khổ rồi giác ngộ nẻo vui
Trở lại sống thật đượm mùi từ bi.
Trí huệ sáng dứt mê si
Không còn cái ác tránh đi lỗi lầm
Con đường người trí kiếm tầm
Kêu là đường đạo trí nhân ra vào
Để dấu đạo đức đời sau
Đạo đức võ trụ dạt dào bao la.
Đạo sanh đời, sống hiền hòa
Là chốn đạo đức nơi ta trở về

Phật, Tăng, đệ tử các Ngài
Từng đi như vậy khứ lai cõi trần.
Hiềm vì sai lạc bước chân
Hiểu sai chơn lý đạo dần lạc xa
Rồi khi khổ chết xảy ra
Người sẽ giác ngộ về nhà Như Lai
Đạo đời, đời đạo lăn xoay
Ít ai còn hiểu đạo hay là đời
Trường đạo đức chỗ đến nơi
Giáo lý thế giới ta, người sống chung.
Vậy mà ít ai hiểu thông
Nghĩ ra xét kịp để không lạc lầm
Phải vương lấy nghiệp gia đình
Tham riêng vật chất đấu tranh ích gì.
Đúng y như vậy chớ chi
Cả nhân loại đều hiểu y như rằng
Không có xã hội gia đình
Chỉ có đạo đức lớp trên thuận hòa
Không có lớp nhì, lớp ba
Niết-bàn rốt ráo mới là quý hay.
Thiên đường, nhơn loại tạm thời
Ông già chỗ đến cho người trẻ con

Ai rồi cũng đến lớp trên
Bằng không giác ngộ bước lên nẻo lành.
Thời gian nó vẫn âm thầm
Nó vẫn xô tới mà mình đi lui
Chống cự đứng lại thụt lùi
Cho bị tai nạn có vui sướng gì.
Bằng ở một chỗ lâu thì
Rồi cũng chán nản giành chi nhọc phiền
Thế nên đời, đạo một trường
Hai lớp dưới để làm nền lớp trên
Thiếu một lớp cũng không xong
Bài ai nấy học mới mong yên bình.
Nếu như tất cả học sinh
Bằng ông già hết thiện thanh vô cùng.
Nếu lớp dưới hết chẳng xong
Học sinh mới cũ dồn chung khổ nàn.
Đời là gầy dựng đạo tràng
Khuyến khích đạo đức, tôn sùng đạo chơn
Trẻ nhỏ hiểu lầm nguồn cơn
Rằng đời ố đạo ai đương việc này
Nếu có chỉ là một vài
Người ta ố ngạo kẻ hay làm càn

Cõi đời ngày nay không an
Bởi cỏ cây, thú hiện đang rất nhiều
Chưa theo đạo đức được đâu
Nên trường đạo đức phải cần chia ra
Gia đình xã hội tạm mà
Rèn trau tâm trí cho ta trưởng thành.
Sự thi tuyển là chiến tranh
Chiến tranh thử thách đạo tâm gia đình
Ai mà đạo đức hoàn toàn
Sẽ được trúng tuyển vẻ vang vô cùng.
Mặt đất thế giới chung hùn
Chứa nuôi học dạy con chung vạn nhà.
Con ma, ma bắt chẳng tha
Đất chôn con đất, thi mà không xong
Thì còn phải ở lại trong
Gia đình xã hội chờ mong một ngày.
Sự thật chơn lý sắp bày
Lượm cục đất đem ném vào hư không
Thế nào cũng rớt chẳng không
Ác đen dơ nặng khó mong còn hoài.
Cho nên người giác ngộ rồi
Thì ngoài mục đích sống đời học tu.

Kẻ ấy chưa sống được đâu
Chưa có cái sống, ở lâu với đời.
Nên Thánh nhân xưa có lời
Sáng hiểu đạo, chiều chết thời cũng an.
Biết rõ mục đích con đàng
Chậm mau cũng đến nên càng vui thay
Còn nếu sự sống lâu ngày
Mà chưa hiểu đạo thiệt thòi biết bao.
Sống mà không hiểu đạo mầu
Sống thêm tội lỗi, sống đâu ích gì
Kim ngôn Phật dạy mấy lời
Người sống trăm tuổi ở đời xưa nay
Chưa thấy viên ngọc báu này
Không bằng người sống một ngày hiểu thông.
Ngọc là pháp bảo đại đồng
Nguồn đạo lý thật thuận dòng ứng cơ
Chỉ cho người biết lối về
Thấy ra tội lỗi u mê bao đời.
Phật bậc Giác ngộ cao vời
Chúng sanh gặp Phật biết rồi ham tu.
Chán cho cái kiếp phù du
Hiểu được vậy sẽ bắt đầu đi lên.

Nguồn đạo lý là tiếng chuông
Ngân nga vang dội mộng hồn tiêu tan
Hiểu được đạo lý ngọn nguồn
Tức như ta gặp Pháp vương hiện tiền.
Phật xưa nói pháp tùy duyên
Dùng nhiều thí dụ pháp huyền, pháp khai
Thinh văn thính giả mỗi người
Nghe lời phương tiện hiểu ngay tâm mình.
Người trí rõ biết không lầm
Đời nay nghiên cứu sách kinh thật nhiều
Phân tích, chia chẻ rất nhiều
Sinh ra ngờ vực lắm điều thị phi.
Thấu được nguồn đạo diệu kỳ
Chúng ta biết được đạo thì tự tâm
Tâm làm chủ các pháp hành
Từ tâm lưu xuất pháp lành, pháp mê.
Làm ruộng, buôn bán đủ nghề
Phật, trời, địa ngục du hề tự tâm
Tâm làm công thợ lâu năm
Chiêu cảm khổ não hơn thân nhọc nhằn.
Cảnh ngoài dẫu có thăng trầm
Chỉ khi tâm chủ lạc lầm mới nguy.

Như vậy thì tùy cách đi
Trèo cao té nặng mê si lạc lầm
Nguồn đạo lý hướng tự tâm
Tâm sẽ soi sáng cõi trần trang nghiêm
Nguồn đạo lý như ngọn đèn
Soi đường dẫn lối trang nghiêm cõi trần.
Những bậc tri thức ước mong
Sự thật chơn lý thấm nhuần chúng sanh.
Ai cũng là bậc đại hành
Nguồn đạo lý được ban hành thông lưu.
Như cơn nắng hạn khát khô
Suối nguồn đạo lý luân lưu cõi trần
Người người đều được thấm nhuần
Nguồn đạo quý báu rất cần khắp nơi
Chơn lý soi sáng cõi đời
Chơn lý lẽ thật, cõi đời giả duyên.
Là chơn lý chẳng tư riêng
Là công lý không ẩn, quyền, tiệm phương.
Nguồn chơn lý pháp cao trên
Hơn các quyển khác tự nguồn pháp thiêng
Vậy nên các bậc hữu duyên
Mừng vui thích hợp, cần chuyên thực hành.

CHƠN LÝ 35

CON SƯ TỬ

Xứ Ấn Độ thuở xa xưa
Dưới chân Hy-mã-lạp sơn kiêu hùng
Sông Hằng nước chảy xuôi dòng
Bên cạnh có một đám rừng rậm hoang.
Có con sư tử lông vàng
Thân hình to lớn dị thường uy phong
Sư tử cai quản khu rừng
Cả thảy muôn thú phục tùng sư vương
Đội binh hùng mạnh kiên cường
Sư tử rèn tập theo gương hung tàn.
Chúa sư tử rất nghinh ngang
Bao phen thắng trận lại càng kiêu căng
Giành rừng, lấn đất hung hăng
Bấy giờ sư tử giàu sang thạnh cường.
Ranh giới mênh mông nhiều phương
Rượu thịt dư dả không cần khổ lao

Thế mà không có thú nào
Dám bén mảng đến tính toan trả thù.
Sư tử hưởng phước đã lâu
Trong sự an ổn gấu chầu, voi dâng
Có rượu uống, có thịt ăn
Không còn phải bận đi săn mỗi ngày.
Ăn uống thỏa thích no say
Đa thê, hoàng hậu tối ngày quẩn quanh.
Không còn biết đến thời gian
Lâm triều thiết tiệc lại càng nghênh ngang.
Chúng nó không có lòng nhơn
Ăn no ngủ đã, đánh nhau chơi đùa
Tập dượt võ nghệ hơn thua
Lấn ranh, rượt bắt, tranh đua, cướp giành
Loại cái phải chịu thiệt thòi
Hy sinh thân mạng mua vui đồng loài
Cho loại đực thỏa dục tình
Sanh con cho chúng mặc tình xé ăn.
Ngoài sự dâm dục lố lăng
Gầm thét vang dội hung hăng chơi đùa
Rủa chửi đâm thọc hơn thua

Láo dối đủ cách không chừa thứ chi.
Quân sư chế biến chất say
Lượm trái chất ủ, đủ ngày lên men
Thịt ăn, rượu uống liên miên
Uống say để được ngủ nhiều, ăn ngon.
Vật lộn hay, hung hăng hơn
Dâm dục lừng lẫy chẳng còn kể ai
Chúng nó dạy xúi cho nhau
Từ nhỏ đến lớn, đời sau, kiếp này.
Chỉ như vậy không đổi thay
Hợm hĩnh liều mạng, trả vay oán thù.
Vật nhỏ sợ sệt cúi đầu
Không lo trốn tránh khó hầu yên thân.
Có một hôm chúa sơn lâm
Nhuốm bệnh cảm gió, không ăn được gì
Ba ngày nhịn đói liền khi
Bởi ăn thịt sống thân thì rất đau
Bụng đau, lưỡi đắng miệng hôi
Tay chân rời rã mạng thời nguy nan.
Nhìn quanh vắng ngắt, lặng trang
Cọp beo voi gấu chẳng còn một ai

Cho đến chó cũng không ngơ
Mà nghe vẳng tiếng nô đùa xa xa
Chúa sư tử giận vô cùng
Cổ khô khát quá, nước dùng không ngơ
Lết gần vũng nước dưới khe
Uống xong đuối sức thân nghe rã rời.
Nằm mẹp xụi, thở một hơi
Đến lúc tỉnh dậy nghiêng soi bóng mình
Gương mặt cằn cỗi khó nhìn
Thêm sự tàn bạo thật tình xấu xa.
Chỉ còn là bộ xương da
Thế tàn lực tận, phước đà tiêu tan.
Nó giận bầy tôi ác gian
Càng đau, càng mệt lại càng tức thêm
Ráng hộc vài tiếng kêu rên
Chẳng ai thưa dạ, lòng thêm bực mình
Nó nói thầm trong dạ rằng
Để ta mạnh lại tụi mày biết tay.
Nhưng sau câu nói thầm này
Thấy mình quá yếu có đi đặng nào.
Thấy mình vô lý làm sao

Bệnh sắp chết chúng sẽ vào xé ăn.
Buồn rầu hối hận ăn năn
Vì mình đã dạy chúng làm thế ni.
Con nào chết, xé ăn đi
Sống là phải thế, sống thì sát sanh.
Trộm cắp, dâm dục tung hoành
Nào mình có dạy điều lành nghĩa ân.
Thương yêu, hiếu thuận, biết ơn
Cùng sự khiêm nhượng, trang nghiêm, thật thà
Bây giờ phiền trách rầy rà
Sao không phiền trách chính ta đã làm.
Dạy gương sái quấy đàn em
Đời sống như thế đâu còn được yên.
Kẻ yếu nhỏ nhít hiền lương
Sợ sệt khổ chết trước gương bạo tàn
Ác dữ sức lực cũng đang
Sợ sệt khổ chết tai nàn kế sau.
Vậy thì ai sống mãi đâu
Có ai sống được dài lâu tới già.
Nơi cõi đất này người ta
Làm sao có được đông mà sống chung.

Nó thấy nó quá lỗi lầm
Nó ghét cái thuở xuân xanh của mình
Tự cao háo thắng liều mình
Bây giờ mới biết là mình đã sai
Con đường đầy dẫy họa tai
Không có mục đích, không hay lợi người.
Nó thấy nó cùn đường rồi
Không biết đi, sẽ để rồi đến đâu?
Nó sẽ chết, rất khổ sầu
Không đem theo được chút nào tư lương.
Hoàn cảnh của nó thảm thương
Xét nghĩ càng sợ con đường đã đi.
Bụng đau do ăn thịt nhiều
Ốm già là tại mê si dục tình
Rượu nhiều nên mất thông minh
Thói quen cướp giật nên sinh oán thù.
Chính bởi cái tánh ngông cuồng
Kêu không ai lại, lẽ thường thế thôi.
Thấy mình đau sắp chết rồi
Nó sợ có kẻ báo thù chung quanh
Là do trước đó lấn ranh

Đoạt xứ giật của bạo hành người ta.
Mỗi khi ngọn gió thổi qua
Nó tưởng giặc nghịch nhảy ra chụp vồ
Nó nằm đó mà cơ hồ
Mắt nhìn sau trước, sợ lo vô cùng.
Trước kia vui sướng anh hùng
Ngày nay đơn độc thảm tình bấy nhiêu.
Nhất là nó sợ gương mình
Khiến cho hậu thế khổ tình với nhau.
Cái gương tội lỗi quá cao
Giáo lý hung ác thế nào cũng nguy.
Nó nghĩ ra phương pháp này
Để chuộc tội lỗi nó cần sống thêm.
Cố ráng, gắng gượng tìm phương
Nó phải đi ngược con đường đã qua.
Nó quên mình đã là vua
Hạ mình xuống thấp cứu cho đồng loài.
Ý đã quyết, nó làm ngay
Quên hết việc trước, từ nay bắt đầu
Không kể thân yếu bệnh lâu
Hăng hái can đảm bắt đầu bước đi

Nó tin Phật, Thánh gia trì
Chứng kiến cho nó hồi quy đường lành.
Nó nguyện thay đấng hóa sanh
Dắt dìu muôn loại chuộc phần lỗi xưa.
Nó cố gắng quên ốm đau
Sự hừng chí thêm dạt dào quyết tâm
Làm cho khắp mình nóng ran
Mồ hôi đượm chảy tiêu tan bệnh tình.
Bước đi nửa lo, nửa mừng
Như người tu chứng tâm hồng nở hoa
Đứng dậy sắp bước đi ra
Dạy đạo sanh chúng ngàn nhà du phương.
Xiểng niểng từng bước trên đường
Làm cho cả đám thú rừng ngạc nhiên
Trăm ngàn con thú lặng yên
Chúng nó liên tưởng chủ đang chết dần
Chúng sắp đi chia thịt ăn
Mà sao chủ nó lại lần đến nơi
Thế là cả bọn thôi chơi
Xúm nhau bu lại cất lời hỏi thăm.
Chúa sư tử giọng run run

Thốt ra lời nói cảm thông lòng người
"Hỡi này các anh em ơi!
Trước tôi xin có đôi lời tỏ phân
Hãy tha thứ những lỗi lầm
Của tôi đối với anh em lâu ngày.
Hôm nay tôi giác ngộ rồi
Nên quá hổ thẹn việc tôi đã làm.
Hỡi này tất cả anh em!
Tôi lầm dắt dẫn anh em đều lầm
Tội ác tôi lớn vô cùng
Đồng loại chết khổ lỗi phần do tôi.
Hôm nay tôi sống lại rồi
Sống để đền tội, để rồi cứu nhau
Tôi phải chỉ lối đồng bào
Để rửa bớt tội phần nào tôi gây.
Hỡi anh em có mặt đây
Tôi rất xấu hổ trước người anh em.
Thấy anh em có lòng nhơn
Tha cho tôi sống nên còn gặp nhau
Lòng nhơn cao thượng biết bao
Đáng kính hơn việc bấy lâu tôi làm.

Sư tử chúa lệ hai hàng
Ngó xuống chẫm rãi nói cùng anh em
Lòng nhơn của các anh em
Tôi mong nẩy nở giữa lòng chúng ta.
Tôi nay chưa chết hay là
Trời chưa cho chết để mà đoái công.
Tôi rất cám ơn cộng đồng
Để cho tôi sống tỏ lòng cám ơn.
Sự sung sướng sẽ tốt hơn
Là sự trụy lạc nơi thân bao ngày.
Sự sung sướng ấy hôm nay
Do tôi biết nói trước người anh em
Lời nói hạ mình thấp hèn
Do tôi giác ngộ ghe phen lỗi lầm
Sự sung sướng mãi trào dâng
Anh em chớ nói tôi gần điên nha.
Tôi tỉnh táo nên nhận ra
Một con đường khác để mà sống vui
Con đường trái ngược trong đời
Con đường thiện đạo sống vui, sống hiền.
Một chữ thiện để kết duyên

Thiện là lành phải của người chuyên môn
Thiện nghệ, lành nghề tốt hơn
Hôm nay ta phải chuyên môn sự lành.
Biết lành lẽ sống thiện thanh
Tức là cái sống thiện hành tối cao.
Chúng ta phải sửa cho mau
Không nên sát hại lẫn nhau gây thù
Chúng ta phải tấn hóa mau
Làm cho cõi thú dạt dào yêu thương.
Trở nên lớp người thiện lương
Hơn sự chết khổ chán chường xưa nay
Cái sống thiện thật vui thay
Lòng người chứa đức không hay ngông càn.
Lòng người cõi ấy bình an
Nấc thang cao ráo của hàng thiện nhân.
Cần như áo mặc, cơm ăn
Nhà cửa, thuốc uống rất cần cho ta.
Ai là kẻ ngó thấy xa
Sợ đau, già, chết cái ta vô thường.
Nào ai nghĩ đến con đường
Sau khi chết, tiếp nối đời sống sau

Mặt đất này sẽ ra sao
Ta phải sống trước dạt dào lòng nhân
Sống với cái thiện, cái chân
Ai là kẻ đã chịu cơn đau buồn.
Chúng ta nên rộng lượng hơn
Quan tâm kẻ khác để làm lợi nhân.
Việc ta không muốn thì đừng
Bắt họ phải chịu cái phần không ưa.
Xét suy biết ta muốn gì
Và người không muốn những gì như ta
Trả lời được câu ấy là
Thấy ra tất cả tâm và chúng sanh.
Bạn ơi ta biết chứa lành
Nên phải học hỏi cho thành người khôn.
Cái tư tưởng rất linh thiêng
Nó bảo ta phải tu nên phép thần
Cái sống rất quý vô ngần
Nên ta phải sống chung cùng chúng sanh.
Và này là cái sát sanh
Trộm cắp, dâm dục đã thành thói quen
Uống rượu, nói dối thấp hèn

Ham vui, xấc lối nó làm ta hư.
Xa lìa cái sống thiện từ
Mục đích cái sống gần như không còn.
Càng khó đi đứng vững vàng
Sát sanh bị chúng oán hờn sát thân.
Cái trộm cắp nó là nhân
Bị người trộm lại ta cần thấy xa.
Tà dâm nó làm thân ta
Mau già, bệnh, chết người ta xem thường.
Nói dối khoe khoang phô trương
Đâm thọc rủa chửi nó làm trí hư.
Thiếu thành thật người không tin
Ta và kẻ khác xem như khó gần.
Cái thứ nước rượu say sưa
Làm tăng tham ác, giận hờn, ngu si
Tối tăm mê muội biết chi
Cái sống, cái học, cái tu thế nào.
Muôn ngàn tai hại bấy lâu
Người già trẻ nhỏ cơ cầu như nhau
Không ai qua khỏi bẫy rào
Cái ăn, cái ác khác nào trẻ con

Chúng ta chưa từng tính toan
Tìm ra lẽ phải để còn biết tu.
Cuộc đời ăn ngủ lu bù
Chán nản mỏi mệt mê ngu còn hoài.
Sao ta chẳng biết sống vui
Thay đổi cách sống, ta người chung nhau
Một lối sống mới thanh cao
Một hành động mới ý cao thanh nhiều
Hỡi này tất cả anh em!
Từ nay hãy bắt tay vào việc hay
Của cái thiện, sống, học tu
Cùng nhau tìm cái yên vui mỗi ngày
Ích lợi vĩnh viễn bền dài
Gầy dựng hạnh phúc tương lai cõi đời.
Như vậy mới thật thảnh thơi
Nếu ta có chết cũng còn lưu danh
Hành vi tốt đẹp của mình
Vẫn còn sống mãi trong tình nhân gian.
Cái sống lợi ích vô vàn
Không còn vị kỷ, thời gian giữ gìn
Ta phải trở nên hiền lành
Ông già, thầy giáo, hay thành Pháp vương.

Đó là kết quả con đường
Tương lai mục đích nêu gương tốt lành.
Tôi tin chắc sự phát minh
Sự tiến triển, hột giống lành văn minh.
Sự tốt đẹp của tiến trình
An vui kết quả, chúng sinh hưởng dùng.
Hỡi này các bạn tôi ơi !
Đời sống mới hãy bắt đầu đổi thay
Hãy thật hành mau chóng ngay
Kẻo rồi chết đến chưa hay việc làm.
Với lòng nhơn đức thiện lương
Sẽ có tên gọi thiên đường loại nhân.
Người sống chung đoàn kết hơn
Không còn tư kỷ sống riêng cho mình.
Những ai tâm lượng bậc trên
Gọi là trời, bậc cao hơn lớp người.
Còn bậc Giác ngộ thảnh thơi
Được kêu là Phật dứt rồi tử sanh
Ngôi Chánh giác quý cao thanh
Hoàn toàn giác ngộ viên thành Như Lai.
Hỡi này các bạn tôi ơi!
Kể sao cho hết tội đời mình gây

Chớ chi tất cả từ đây
Từ bi, hỷ xả hiệp vầy sống chung
Thật là tốt đẹp vô cùng
Tôi muốn tất cả tâm trung các hàng
Nhỏ rứt nhu nhuyễn mịn màng
Như hạt cát vàng trải lót trần gian.
Nâng cao dung chứa hàm tàng
Nên quả Phật trên đất vàng tịnh thanh.
Tôi làm chén ngọc trong lành
Chứa đựng cam lộ pháp lành rưới ban.
Tôi muốn hy sinh trải tâm
Làm một nhà lớn an lành sống chung
Chứa nuôi, học dạy đến cùng
Tất cả thành Phật hiện trong kiếp này.
Được thế toại nguyện vui thay
Tôi không ước vọng việc này cho tôi.
Hôm nay tôi thực hiện rồi
Cải thiện lại hết việc tôi đã làm.
Khuyến khích, sách tấn, đua chen
Nên làm sự phải lập nên cõi người.
Nếu làm quấy, xấu hổ thôi
Với người trong sạch, ta, người kết thân.

Biết mình quấy nên sửa lần
Biết khen việc tốt, tập làm việc hay.
Ai biết hy sinh giúp người
Tức là bậc Thánh cho đời kính tôn
Là bậc thầy giáo tiên sanh
Bậc trời, Phật, được người tôn quý nhiều.
Sư tử nói xong các điều
Mệt quá ngất lịm, giây lâu tỉnh rồi
Thấy đồng bọn vẫn còn ngồi
Sư tử chúa mới tiếp lời nói thêm.
Hỡi này tất cả anh em!
Nghĩ sao về việc tôi đang trình bày
Tốt hơn là kể từ nay
Chúng ta lập tức xóa ngay những gì
Chia phân giai cấp ấy đi
Tất cả chỉ có một từ chúng sanh
Chỉ có cái thiện, cái lành
Làm nền tảng cho chúng sanh trở về.
Thiện là con đường mát êm
Thông lưu, bình đẳng ta nên thực hành
Hôm nay tôi nói lời lành
Bởi tôi gặp phải cảnh cùn bước chân.

Cùn đường không phải chết thân
Mà là cái ác, mất dần thiện lương.
Mê muội nên bị cùn đường
Tôi biết sẽ phải đến phương đọa đày
Hơn nữa như hiện tại đây
Quanh quẩn dốt nát mãi hoài bấy nhiêu.
Tôi nhàm chán ghê sợ nhiều
Không muốn lặp lại những điều đã qua.
Tôi không muốn tái sanh ra
Lại mang thân thú thật là khổ thân.
Dẫu trở lại làm cọp con
Chưa chắc giữ mạng sống còn được đâu
Vì cái sống ác đã lâu
Họ bắt ăn thịt dễ hầu sống an.
Kiếp sống ngắn ngủi bất toàn
Vô ích tai hại không làm lợi nhân.
Chúa sư tử vừa nói xong
Cả muôn thú thảy đồng thanh reo hò.
Phải! Phải lắm! Thật là hay
Quý báu mới lạ vui thay sống hòa
Cái sống ích lợi cao xa
Biết rõ nẻo sống chan hòa niềm vui.

Chúng tôi xin nguyện nghe lời
Xin được sửa đổi, sống đời thẳng ngay.
Ơn điểm hóa kể từ nay
Chúng tôi không để đức ngài lao tâm.
Chúng tôi kính trọng chơn thành
Chúc mong ngài được an thân mạng này.
Chúng tôi kính thờ đức ngài
Đời đời kiếp kiếp làm thầy Bổn sư.
Chỉ dạy chúng tôi học tu
Đến khi tất cả chơn như viên thành.
Sau sự phát nguyện đồng tâm
Khu rừng rậm ấy trở nên chói lòa
Thời tiết mưa nắng điều hòa
Gió thanh thổi nhẹ, người và vật vui.
Cỏ cây cũng biết tươi cười
Thú vật đã hóa ra người hiền lương.
Từ đấy dân cư đông thêm
Đạo đức càng thạnh vượt lên cõi trần.
Đạo luật sư tử ban hành
Từ bi, bác ái, hòa bình, sống chung.
Mà nhóm giác ngộ đầu tiên
Theo bên sư tử là Hiền thánh nhân.

Những bậc kiểu mẫu sống chung
Êm ái, hòa thuận, hiệp chung thành đoàn.
Mỗi ngày nhóm họp luận bàn
Bên bờ suối mát, dưới tàng bóng cây.
Đói thì đi kiếm trái cây
Rau cỏ đỡ dạ qua ngày trau tâm
Việc làm của họ là năng
Xem xét chỉ bảo lỗi lầm cho nhau.
Hễ ai đạo đức thanh cao
Có phận sự phải dắt dìu đàn em.
Người người chất phác hiền lương
Đời sống của họ siêu phương thoát trần.
Xứ đó Tịnh độ là nhân
Chúa sư tử cảm hóa xong đồng loài.
Mặc dầu thân già yếu gầy
Nó vẫn cố gắng hằng ngày đi ra
Giảng đạo rộng khắp gần xa
Nó dùng hết sức để mà độ sanh.
Bước chân run rẩy bộ hành
Cố gắng hết sức thốt từng tiếng ra
Giọng khàn rung cảm xót xa
Nó nguyện đi mãi ta-bà du phương.

Đi đi mãi, nói hoài luôn
Dầu có bỏ xác dọc đường cũng cam
Miễn là sanh chúng bình an
Được yên tu học nó cam thỏa lòng.
Cũng có những con vật còn
Nhỏ nhít khờ dại chẳng lòng tin nghe
Làm cho sư tử xót xa
Phải chảy nước mắt dạy cho nhiều lần.
Đến khi giác ngộ thực hành
Sư tử mới thật yên lòng lìa xa.
Đi đến chỗ khác độ hòa
Chẳng bao lâu khắp cả trong khu rừng
Muôn loài thảy được sống chung
Nhàn lạc hạnh phúc không còn chia ranh.
Không còn thù oán tương tranh
Thú dữ đã biết ăn lần trái rau
Chỉ còn số ít nhỏ nhoi
Tập ăn thịt chết để rồi không ăn
Tự thú chết nên tạm ăn
Không tự giết hại sát sanh thú cầm.
Những môn đệ chúa sơn lâm
Khi thành tài đức phát tâm độ đời

Chia ra giáo hóa khắp nơi
Càng ngày mối đạo thạnh thời lan xa.
Cho đến khi sư tử già
Bỏ xác, mối đạo lan xa thiện hành
Chư đệ tử nối nguyện lành
Nhờ đó đường đạo lưu hành đến nay.
Trên bước tiến triển dặc dài
Từ loài thú đến loài người văn minh
Mà khởi điểm một chữ lành
Lành là thiện, thiện là tâm mỗi người.

THÍCH GIẢI

Bài này triết lý chỉ rằng
Tâm ta là chúa sơn lâm oai hùng
Nhân loại có từ tâm trung
Cái khổ chết giúp tâm lần ngộ ra
Quan quân tướng tá chính là
Ý thức, tình dục cùng là thọ tư
Sắc hành thân, khẩu trí từ
Tâm lưu giữ, xuất phát từ nơi tâm.
Khi tâm mê các pháp hành
Chúa, tôi đều thảy trở thành người mê.

Khi tâm giác ngộ quay về
Chúa, tôi đều thảy một bề thiện lương.
Nên gọi tâm chủ, tâm vương
Tự tâm làm chủ tìm phương độ mình.
Xưa thái tử ở cung đình
Cao sang tột bực mặc tình vui chơi
Như sư tử chúa mê chơi
Ngôi cao là tội nhiều đời tạo gây.
Khi tâm giác ngộ nhận ngay
Sanh già bệnh chết vòng quay luân hồi.
Đoạn dứt nghiệp tội bao đời
Chọn con đường sáng để rồi tu thân
Cùng là tế độ chúng sanh
Ngài tạo lập xứ Ấn thành chiếc nôi
Đạo Phật có từ trong đời
Con đường quan trọng dạy người tu tâm.
Đó tức là sự thành công
Của sư tử chúa trong thời xa xưa.
Tích này chính là gương trong
Thật là quý báu soi chung cõi đời
Vật còn biết tu thành người
Huống chi nhân loại sao còn chưa tu.

CHƠN LÝ 36

ĐI HỌC

Xưa có gia đình đông con
Hai, ba chục đứa đủ tròn đông vui
Ông bà cha mẹ tính rồi
Phải cho đi học nhờ nơi bạn thầy.
Ở nhà ỷ lại không hay
Liền đem chúng nó gởi ngay vào trường.
Gần ông bà, dễ xem thường
Ỷ lại cha mẹ quen đường ăn chơi.
Thầy khác, bạn lạ nghiêm lời
Sẽ lo tu học để rồi được nên.
Muốn cho chúng nó tu bền
Ông bà cha mẹ chẳng thèm quan tâm.
Không cho vật chất đồ ăn
Thuốc men, cơm gạo, áo chăn chi là
Không cho chúng biết cửa nhà
Xứ sở cha mẹ ông bà ở đâu

Chúng nó sống trong trường lâu
Xung quanh thầy, bạn vui câu học hành.
Không còn biết chi lợi danh
Thỉnh thoảng cha mẹ âm thầm đến thăm.
Chẳng cho thấy mặt nghe danh
Không cho biết gặp hỏi thăm gia đình
Tự lập vất vả mưu sinh
Không ai trợ giúp cho mình được đâu
Khi đói hái trái luộc rau
Khi nóng lạnh lá vấn vào che sương
Ở thì hang động rừng vườn
Ốm đau cỏ lá thuốc men tạm dùng.
Thầy chúng nó thường dạy rằng:
"Người nhờ cái biết học hành mà nên
Các ngươi có sẵn cái linh
Tập giữ yên lặng cho mình linh thiêng
Các ngươi có sự sống hiền
Tứ đại duyên hợp tự nhiên thân này
Đối với sự sống trên đời
Nắng mưa phải có, dạn dày gió sương.
Thái quá bất cập chớ gần

Trung dung mới chắc được phần sống dai
Sống dai tu học lâu ngày
Ắt là đắc đạo không sai chút nào
Muốn học, tâm chớ vọng xao
Tâm không, mới chứa đựng vào pháp hay.
Tâm không, tầm sát nhiều ngày
Tâm không, tỉnh táo sáng hay vô cùng.
Học cho mình, dạy người thông
Lâu ngày kết quả tâm không tịnh nhàn
Muốn được tâm không thì đừng
Đắm say cái có, giận mừng ghét thương
Đừng để ngoại cảnh nhiễu nhương
Vọng động xao xuyến tâm vương não phiền
Phải lấy yên lặng làm phương
Lo một việc, học một đường thảnh thơi
Ngăn ngừa các việc vui chơi
Tham muốn, lợi hại, khổ vui, giận hờn
Còn mất, đến đi, ghét thương
Ta người, chết sống xem dường như không.
Phải nuôi chí hướng một lòng
Giữ bổn nguyện sống biết linh bao đời

Không xao lãng ắt hơn người
Đừng lo nhớ bậy chắc rồi sẽ nên.
Muốn học phải chịu nghèo hèn
Mới được thong thả rảnh rang hơn người
Thấp mình mới được sống vui
Nhờ thấp thỏi mới nên người chân tu
Phải không danh lợi, tình yêu
Được tự chủ mới bay cao nhẹ nhàng.
Quyến thuộc tình thương buộc ràng
Dầu với cha mẹ cũng nên xa lìa
Phải nhớ mình là học trò
Bổn phận là phải học cho nên người
Đó là con đường của tôi
Ông bà cha mẹ muốn tôi thế này.
Thầy tôi, bạn tôi hàng ngày
Cũng thường nhắc nhở chỉ bày dạy răn
Chính tôi cũng có đức tin
Tôi sẽ làm được thành công như thầy
Bổn nguyện, ý chí đủ đầy
Theo gương lành sáng lời thầy dạy khuyên
Tôi chưa biết bậc cao hơn

Chỉ nhìn mục đích người trên đức thầy
Tôi phải tự xét hằng ngày
Bỏ ra cái xấu, học đòi cái hay.
Giữ tâm yên ổn hàng ngày
Tôi không giết mạng trả vay thú, người
Gây tạo nhân quả lôi thôi
Phí thì giờ còn bị người hại thân.
Tôi không trộm cắp giựt giành
Tránh khỏi đôi chối đấu tranh phiền hà
Tôi không dâm dục gian tà
Mệt tâm khổ trí rầy rà xác thân
Tôi không nói dối khoe khoang
Đâm thọc xảo trá lại càng không nên.
Tôi không uống rượu say sưa
Si mê, sân giận, tham ưa nối dài
Đừng tham ngồi ghế cao dài
Chỗ nằm rộng lớn như người vua quan
Không nghe múa hát, đờn kèn
Đông vui yến tiệc quan quyền gia môn
Không thích trang điểm phấn son
Áo quần tươi tốt giàu sang lụa là

Không ăn máu thịt xương da
No dư béo bổ, để mà khổ nhau
Không tích trữ tiền của nhiều
Không ham của báu lắm điều bất an
Phải ở chỗ vắng cảnh nhàn
Mới gìn giữ được tâm càng tịnh thanh.
Trau dồi trí đức cho minh
Tâm viên uốn nắn cho mình nên khuôn
Đừng ham cái lợi cỏn con
Dằn lòng, hướng nẻo tinh thần tối cao
Ngôi vị rốt ráo thanh tao
Cảnh giới trọn vẹn chờ bao học trò
Người trí giả biết cần lo
Học đến Vô học mới là nghỉ ngơi.
Học trò xin học khắp nơi
Xin nơi tất cả để rồi học thêm
Học với tứ đại chúng sanh
Học với các pháp tạm xin đủ dùng
Đừng ham dư dả cất dành
Đã xin thì chớ đua tranh ít nhiều
Đừng ham của cải dư nhiều

Lãng xao quên học là điều không nên.
Các ngươi nên biết tận tường
Đừng vương cái có hữu hình nhử câu.
Con ma sắc đẹp tình yêu
Hình dạng của nó ốm o đen già
Các ngươi chớ có mê sa
Nó đem lưới phép để mà đón ngăn
Chặn đường học thức tiến thân
Các ngươi nên nhớ bản thân học trò
Nhớ mình mãi mãi học trò
Dọc đường chớ ghé tấp vào nơi đâu
Hoặc bị rủ ren đi đâu
Sa chân một phút khổ sầu ngàn năm.
Thầy giáo đã thường dạy răn
Thế mà cũng có trẻ hằng ham chơi
Trên đường học nó tách rời
Bỏ đi xa lạc kiếm nơi đất bùn
Chơi giỡn la ó um sùm
May áo, sắc thuốc, chùm nhum cất nhà
Chia chòm lập nhóm phân ra
Đua tranh cát bụi sống mà sanh con

Quên mất lịch sử gốc nguồn
Chẳng còn biết xứ sở mình ở đâu
Đâu còn nhớ học cái chi
Trường học, thầy bạn tên chi ông bà
Đâu là xứ sở cửa nhà
Mỗi lần chết, lại dần dà tái sanh
Lẩn quẩn với nhau loanh quanh
Không đầu, không cuối kiếp sanh rộn ràng.
Nơi đó càng làm càng hư
Càng phá càng lập lại càng cố công
Ham vui sanh sản cho đông
Tranh giành kẻ của người công giựt giành
Không thiết sống chết tử sanh
Đôi khi cha mẹ cũng đành làm hung
Phá tan sự nghiệp nửa chừng
Bảo về lo học chớ đừng mê chơi.
Chúng nó cũng chẳng nghe lời
Trở lại chống cự dùng lời không êm
Thầy bạn tìm tới rủ ren
Chúng làm mặt lạ không thèm tin nghe.
Đôi lúc cũng muốn làm theo

Ngặt tiếc của cải, vợ con, cửa nhà
Hoặc bệnh tâm trí hư già
Không làm chi được thật là thảm thương
Nhiều kiếp bặt lối mất đường
Trầm luân ứ ngộp không phương thoát nàn.
Cũng có kẻ tính trước rằng
Chết đi sanh lại với thân học trò
Tìm về thầy cũ bạn xưa
Thì không thể được bởi chưa quyết lòng.
Nên lại luân hồi quay vòng
Trụy lạc sái quấy theo hành vô minh.
Trái lại có kẻ mê tình
Si ngây bất kể chỉ rành vui chơi
Lúc sống bạo tàn quá rồi
Tính khi chết, đi tìm nơi sang giàu
Sẽ tái sanh trở lại mau
Sung sướng toại hưởng kiếp nào cũng vui.
Nào dè lúc sanh ra đời
Không ai dạy dỗ để rồi hư thân
Ít lâu sau thì gia đình
Bị quả báo nên thân hình vạ lây

Tàn tật chết thảm không hay
Là quả báo đã tạo gây trước rồi
Gieo nhân tạo nghiệp không thôi
Cõi này thành cõi chuyển dời quả nhân
Nhân quả dốt nát xoay vần
Làm cho người trí ngó nhìn xót thương.
Mà biết làm sao dẫn đường
Cây đè, dây kéo bít đường lối ra.
Lực sĩ như đức Thích-ca
Giúp được số ít những nhà có tâm.
Chớ với kẻ ác ngang tàng
Tự cao ố đạo bạo tàn cuồng ngông
Thì cả chư Phật đại đồng
Cũng không cứu được bởi lòng ác tâm.
Đã vậy ít người tái sanh
Thoát ra khỏi chốn trói trăn giam cầm.
Bên trong sanh sản càng đông
Bởi vì huyễn cảnh mê lòng nhân sanh
Vật khéo lạ, người đẹp xinh
Lại càng biến hóa tạo sanh thêm nhiều
Cây, thú chết cũng gom về

Sanh nơi chốn đó mết mê hồng trần.
Tạo ra xã hội chúng sanh
Đầy dẫy khổ nhọc không rành học tu
Nơi đó nếu có học tu
Tu theo cách sống mưu cầu lợi danh.
Chớ không có tâm tín thành
Cầu học chơn lý, đạo lành tối cao.
Không cần biết chi về sau
Cái biết hiện tại chiêm bao mơ màng
Như mắt nhặm không thấy đàng
Tay chân sờ mó rõ ràng chi đâu
Không biết kết quả ra sao
Của sự vật, cái bọt bào huyễn hư
Ông bà cha mẹ tức như
Các bậc Phật, Thánh, Tổ sư bao đời.
Hôm nay ta lại xa rời
Không ở chung được các Ngài bởi đâu?
Bởi do tâm ý đã lâu
Quen thói bất trị cứng đầu không nghiêm
Cõi đời là trường học thêm
Cảnh đời bảng vẽ, lớp như tuồng đời

Âm thanh cũng giống như lời
Dạy bảo cho biết việc đời xưa nay
Vật thấy là bài học hay
Ngày như câu chữ, năm dài hàng trương.
Mỗi kiếp sống, mỗi đoạn đường
Như là quyển tập mỗi trương nhiệm mầu.
Sách to là quả địa cầu
Võ trụ như một kho tàng pháp âm.
Học trò là những chúng sanh
Bạn lữ là kẻ chung quanh đông vầy
Kẻ dạy là những ông thầy
Chết đi sống lại thay thầy đổi tên.
Lên lớp, xuống lớp lăng xăng
Vạn vật thay đổi biến hành sửa sai
Các pháp thấp cao là bài
Sai khác không giống cho người mở tâm
Trong trường ấy các học sanh
Từ sanh đến chết cũng không có gì
Chỉ một xác thân trơ gầy
Không tham lam được món chi cho mình.
Không nhứt định, mỗi kiếp sanh

Vô thường, khổ não, không thành của ta
Si mê tranh cãi rầy rà
Rốt rồi thì cũng không ta, không người.
Hiểu ra cái thật ấy rồi
Không còn mê vọng cảnh đời đảo điên.
Biết trường đời cõi trang nghiêm
Trong sạch bằng thẳng ưu tiên học trò
Ở đó chúng sanh phải lo
Trau tâm dồi trí cùng lo tu hành
Tiến lên cấp cao trưởng thành
Sống bằng tâm trí không làm trẻ con.
Cũng không tiếc rẻ tham lam
Học trò là phải siêng năng trau dồi
Yên lặng sáng suốt thảnh thơi
Chỉ một mục đích đến nơi Niết-bàn.
Dọc đường đừng chuộng giàu sang
Đừng ham tước vị vua quan mà dừng.
Đừng ỷ thế lực mau cùn
Ngó ngôi đại giác một đường mà đi.
Chớ đừng tách tẽ kia đây
Cũng đừng xiêu lạc rẽ bầy hai bên

Nên nhớ khổ trước sướng bền
Khổ hoài sướng mãi hay hơn hiện giờ.
Cũng như chớ trách học trò
Đừng lầm những kẻ chăn bò, chăn trâu
Lợi nhỏ bây giờ là bao
Già đời khổ não kể sao vơi đầy.
Như vậy không nên tạo gây
Gia đình nghiệp thế, nghề hay tham cầu
Mãi chịu sanh tử luân hồi
Càng khổ, càng lướt tới nơi bùn lầy.
Không kịp ngó lại trở xoay
Tháo lui quay lại bỏ lầy bước lên
Về theo tiếng gọi bậc trên
Ông cha, thầy bạn dắt dìu mình đi.
Những kẻ đã quá mê si
Quay lưng xoay ngược ố khi sĩ hiền
Ít hay nhìn ngó kiếm tìm
Con đường đạo đức sĩ hiền lo tu
Như người mạo hiểm hang sâu
Không đường ra, lại vào sâu, sâu hoài
Chôn mình mà vẫn không hay

Lại còn chẳng chịu cho ai giúp mình.
Ít chịu nghe pháp học kinh
Nó sẽ giận ghét khi mình khuyên răn.
Làm càn, làm bướng lăng xăng
Không hiểu chơn lý, việc năng cần làm.
Cảnh giới tối tăm bất an
Từ xưa bao kiếp muôn ngàn Như Lai
Ra đời giáo hóa đường ngay
Mà họ không biết, không hay bao giờ.
Cõi ấy khói bụi mịt mờ
Thiên hôn, địa ám bao giờ thoát ra
Thần vật chất, sắc tướng ma
Chủ trị quyến rũ khó ra một lần
Không còn làm chủ xác thân
Linh hồn phải bị bóng hình yêu ma
Cướp nhập bày bố lưới tà
Bủa giăng pháp thuật cho ta mê hồn.
Ma vương ngăn đón chặn đường
Không cho trốn thoát để làm tay sai
Ma chúng luyện tập lâu ngày
Trở nên quyến thuộc tay sai yêu tà.

Kẻ thù nghịch Phật là ma
Bao giờ Phật cũng xem là con em
Khi xưa đức Phật lặng yên
Là để cho nó tự nhiên quay về
Khi đã chán khổ mỏi mê
Ắt sẽ lần bước theo về Phật, Tăng
Khất sĩ như điếc, như câm
Không cám dỗ được, chúng đành quy y
Chúng nó không thể làm chi
Nhà sư ngồi đó như cây vững vàng
Pháp sư hằng túa hào quang
Nên chi chúng nó khó khăn đến gần
Chư Phật uy đức lực thần
Ma theo không kịp, tinh thần như nhiên.
Kẻ nào còn ở thế gian
Làm sao thoát khỏi ma vương hại mình.
Ở hoài một chỗ cảm tình
Say mê vật chất quên mình cần tu
Thì không thể tránh được đâu
Ngoài vòng lưới phép mịt mù của ma.
Dầu mà tỉnh ngộ nhận ra

Thì cũng đã bị yêu ma ngăn đường
Âm phong độc khí bao trùm
Đao binh chơm chởm khó lòng thoát ra.
Bởi thế cho nên khi xưa
Nhà sư Độc giác thấy ra nói rằng
Kìa trước mắt Ta rõ ràng
Có một đám trẻ côi hoang bỏ nhà
Thay cho sự học lại là
Ham vui, háo thắng, chơi xa lạc đường
Đến nỗi thất lạc vào rừng
Gặp trăm ngàn nẻo vô phương về nhà
Không còn biết đến mẹ cha
Đêm hôm gặp cảnh yêu ma đón đường.
Thú dữ ngăn lối cản đầu
Tên bay, khí giới chạm nhau ghê người.
Sợ hãi chúng nó quay đầu
Nhưng mà khốn nỗi bốn bề bao vây.
Làm sao thoát được nạn này
Thình lình may mắn nhận ngay ra liền
Xa xa trước mặt có người
Chẫm rãi đi tới trong mình phóng quang

Xô vẹt bóng tối hai bên
Tạo nên sanh lộ con đàng phía sau
Cho đám trẻ nhỏ chạy theo
Chúng nó quên hết hiểm nghèo đã qua
Bên tai có tiếng ông già
Đọc học bài vở như là dạy khuyên
Đúng như tâm trạng hiện tiền
Khiến chúng cảm động vui mừng xiết bao.
Êm tai sướng mắt làm sao
Không còn sợ sệt trước bao cảnh tình.
Sáng ra về tới nhà mình
Thì ông già chính là tình cha con
Từ đó chúng nó không còn
Nhàm chán nhà cửa tông môn của mình.
Không còn liến xáo quẩn quanh
Chịu lo tu học thật tình siêng năng
Khi chúng giác ngộ ăn năn
Ông cha cho biết khi mình tìm con
Bay trên cao thấy các con
Mới lấy cát bụi rải tung đều trời
Hóa ra ma quỷ khắp nơi

Thú hung, giặc cướp rợn người hãi kinh.
Để cho con sợ quay mình
Thật ra cát bụi hóa hình mà thôi
Không tin đi kiếm thử coi
Những xác chết nọ đến hồi rã tan
Đã thành cát bụi bên đàng
Việc dữ là để cho con giật mình.
Nếu con dốt nát ngông càn
Không lo tu học sống còn ích chi
Sẽ như ma quỷ khác chi
Lửa, đất một thứ có gì khác đâu.
Không có cái sống biết linh
Tương lai số phận của mình là không.
Biết như thế chúng yên lòng
An tâm tu học không còn ham chơi.
Cũng như xưa có một thời
Nơi cảnh thiên giới người người học tu
Chư tiên đều thảy sống chung
Có đám tiên nọ rủ cùng đi chơi
Tìm vui nơi chốn thị thành
Với dạ ích kỷ mà đành bỏ tu

Xa lìa thầy bạn ngao du
Ấy là tội trọng với người cõi tiên
Nên khi xuống thế lụy phiền
Ở cù lao nhỏ ma vương cầm tù
Mỗi buổi dắt đi lao công
Các tiên khổ quá nhọc nhằn không kham
Muốn về xứ cũ thanh nhàn
Băn khoăn không biết phải làm sao đây
Vả lại trước khi ra đi
Tưởng không trở lại làm chi chỗ phiền
Lấy cắp pháp báu chư tiên
Phá tán hư hoại cảnh thiên lâu đài.
Nên bây giờ không dám về
Mà cũng không biết đi về nơi đâu
Trốn chỗ này sợ chỗ sau
Khổ hơn thế nữa làm sao quay về
Đành đưa lưng chịu đọa đày
May thay hôm nọ vua trời đoái thương
Hiện đến chỉ dạy tận tường
Các ngươi muốn được về nương cảnh trời
Trước phải sám lỗi đã làm

Sau ăn năn tánh vô minh hẹp hòi.
Nghĩ đến tất cả mọi người
Phải tập sống với tâm người thiện nhơn
Chư tiên chẳng ghét giận hờn
Nhưng tâm ngươi phải yêu thương mọi người
Sau khi đã hối quá rồi
Giờ có hai cách cho ngươi được về.
Một là chịu khổ đọa đày
Đến khi bỏ xác án đày thoát thân
Cởi bỏ nấm mộ áo quần
Của người tù tội tinh thần bay cao
Như vậy là phải rất lâu
Còn muốn mau chóng dùng vào cách hai
Đoái công chuộc tội cách này
Quên mình giúp đỡ những người chung quanh
Những người tội chung với mình
Cho họ mạnh giỏi thiện lành như nhau.
Người phải giảng giải thế nào
Cho người nhớ được lối vào quê xưa
Người đừng cố chấp say mê
Cù lao hoang đảo bốn bề mênh mông.

Quyến thuộc xưa đang ngóng trông
Đừng mê đắm đuối cảnh đồng tội nhân
Mảng lo mua sắm áo quần
Sắc đẹp của cải cạnh tranh với đời
Phép ma mê hoặc lòng người
Để rồi đày đọa bao đời khổ đau.
Các ngươi chịu cực rèn trau
Tập mình cho có khí cao lực hùng
Đừng nghe xưng tặng gọi vinh
Thấy ai dâng của lợi mình mà ham.
Đó là phép của ma vương
Cám dỗ níu kéo không đường thoát ra
Càng mê muội càng đọa sa
Không còn tâm trí để mà học tu
Các ngươi khi đủ lực rồi
Phá tung tù khám cái tôi xích xiềng
Đồng tâm đuổi hết ma vương
Chỉnh sửa đất ấy thành trường học tu
Lập công đoái tội đền bù
Thật tâm sám hối sống như thiên đường.
Đó là cách chuộc lỗi lầm

Đó là mở rộng thiên đường dưới trên.
Từ đây hai cõi thông thương
Không còn lo sợ ma vương giựt giành.
Pháp bảo thường được ban hành
Thật là một cảnh tu hành đông vui.
Bằng chẳng được vậy thì nay
Phải tập đói thiếu hằng ngày cho quen.
Tìm cơ hội, kiếm cơ duyên
Kết bè vượt ngục tìm phương trở về
Tập bay nhảy đủ mọi bề
Thật tâm hối ngộ muốn về quê xưa
Giác ngộ thật sự sớm trưa
Nhớ đời cõi khổ hành hà lao lung
Nhớ cảnh thiên đường sống chung
Là hay quý, nên lòng không đắm trần.
Chớ khá tôn trọng xác thân
Cái dốt, cái khổ, cái thân tội đày.
Ăn năn tội lỗi đã gây
Đừng làm thêm những việc này hại thay.
Tham, sân, si kết án đày
Càng chứa tội ác càng dày gian nan.

Như nuôi sâu độc trong người
Chịu sự đau bụng từng hồi, từng cơn
Nguy nan tánh mạng nhiều hơn
Như mãn án trước, tiếp bồi án sau.
Đừng thấy lính ma ra vào
Cho là sang quý coi màu vinh vang.
Liều mạng cố thủ làm càn
Lính ma hành hạ hiểu lầm là vui.
Mỗi ngày nó cho cháo ôi
Cơm thiu, cá thúi, ngủ nơi muỗi mòng.
Nằm gạch ướt, thuốc bả không
Mà gọi vui sướng an thân qua ngày
Dầu các ngươi có đủ đầy
Ăn mặc, ở bệnh có người cung dâng
Cũng phải cực nhọc siêng năng
Lại bị lôi kéo trói trăn la rầy.
Không còn có tự chủ đây
Vậy thì sung sướng việc gì mà vui.
Trời Đế-thích chỉ rõ đường
Chẳng bao lâu nữa ma vương không còn
Thiên đường thiết lập bền hơn

Chư thiên đắc đủ thần thông hoàn toàn.
Chư tiên đắc đạo hiện tiền
Ở nơi giữa chốn oan khiên đọa đày.
Các vị tiên ấy sau này
Bậc thánh La-hán của ngài Thích-ca.
Cõi nhân loại của chúng ta
Như tiên mắc đọa trầm kha nhiều đời
Hôm nay ta giác ngộ rồi
Biết mình là kẻ tôi đòi của ma
Thì có ngày được cứu ra.
Bằng ai lầm tưởng mình là tiên nhơn.
Là mê muội chết sớm hơn
Bởi lo dung dưỡng xác thân tội tù.
Chữ tiên ấy là cây roi
Cây roi thân sắc đọa đày trí tâm
Gây thêm tội lỗi mê lầm
Đau khổ đến chết vẫn còn không hay.
Vậy thì tất cả ai ai
Nếu muốn sống, phải siêng bài học tu
Tu là học, học để tu
Biết không lầm lạc mới tu được bền

Mới chắc sống dài được nên
Khi xưa đức Phật nêu lên dụ này
Chúng sanh con hoang lạc bầy
Hèn lâu mới gặp lại thầy, ông cha
Bây giờ Phật như ông già
Giàu có sang trọng, con là ăn xin
Nó thấy nó quá thấp hèn
Ông cha kêu gọi nó liền làm ngơ
Sai tôi tớ ra dắt vô
Lân la với nó để cho quen dần
Làm mướn để có cơm ăn
Lau nhà, dọn dẹp, hốt phân mỗi ngày
Kế coi sổ sách gia tài
Nhận làm con để ra vào tự do
Khi gần chết ông mới cho
Mọi người được biết đó là con ông.
Gia tài pháp bảo của ông
Con ông gìn giữ thay ông giữ gìn.
Bây giờ nó mới biết mình
Không phải hèn hạ tự tin con dòng.
Ông cha dạy con hết lòng

Nên con mới biết mình dòng phú gia.
Chư đệ tử Phật Thích-ca
Từ tự giác đến giác tha vẹn toàn.
Mà ai chưa dám nghĩ rằng
Mình sẽ thành Phật toàn năng độ đời
Tưởng mình thấp kém mãi thôi
Theo Phật chỉ biết làm tôi hầu Ngài.
Như trong thế gian mọi người
Từ cỏ cây, thú, người, trời tự nhiên
Là cứ ở mãi cõi thiên
Không ai nghĩ đến tiến lên Niết-bàn.
Nghĩ mình cứ mãi nghèo nàn
Làm công hưởng lộc chẳng màng chủ nhân.
Giống như trẻ nhỏ mới sanh
Đến khi lớn nghĩ mình còn trẻ lâu
Không nghĩ mình sẽ già đâu
Từ lẻ loi đến vui câu gia đình
Ít người nghĩ mình trưởng thành
Có trách nhiệm với nhân sanh các miền.
Giống như người được làm quan
Làm vua là được tột sang đỉnh rồi.

Không ai nghĩ đến Phật, trời
Mình sẽ làm Phật độ đời ngày mai.
Vì thế Phật gọi cõi này
Là cõi kham nhẫn, thiệt thòi quên tu.
Ở một chỗ không đường đi
Sự thật là vậy, đúng y như là.
Chúng sanh lạc đạo càng xa
Cố chấp tư kỷ để mà ham chơi
Nguy tánh mạng vẫn chưa thôi
Vẫn chưa hay biết đến hồi khổ nguy.
Phật nói:
Trần thế như cái nhà hư
Bốn bề lửa cháy, tường xiêu sụp nền
Ván cây mục nát vách phên
Lại có ác thú luông tuồng rong chơi.
Các con khờ dại ham vui
Không chịu chạy thoát ra nơi an toàn
Nó tưởng nhà này rất an
Chỗ ở của nó ngập tràn niềm vui.
Ông cha mới bày đồ chơi
Chất trên ba cỗ xe nơi an toàn
Để con ham xe báu trân

Chạy ra ngoài, đặng thoát thân hỏa nàn.
Pháp bảo ba thặng minh quang
Có pháp bảo mới tạo nên học trò
Pháp bảo bài học hay ho
Có thầy giáo tốt dạy cho tu hành
Mục đích tu của chúng sanh
Có cái biết sống mới thành người tu.
Pháp bảo con đàng chơn như
Con người giác ngộ học tu mới thành
Pháp có cho mỗi chúng sanh
Mỗi cái mê, mới học hành biết thêm
Cõi đời là trường học chung
Pháp giác bài học, chúng sanh học trò
Ai cũng đang học lần dò
Thời gian đi tới giúp ta biết lần
Đi học là điều tối cần
Có tu học mới thoát thân luân hồi
Sự học đi khắp cùng nơi
Học tu toàn mãn dứt rồi tử sanh.
Mới gọi cái sống yên bình
Không còn rối khổ tử sinh ngại gì.
Vậy chúng ta nên nhớ ghi
Đừng quên đang sống tu, đi học mà.

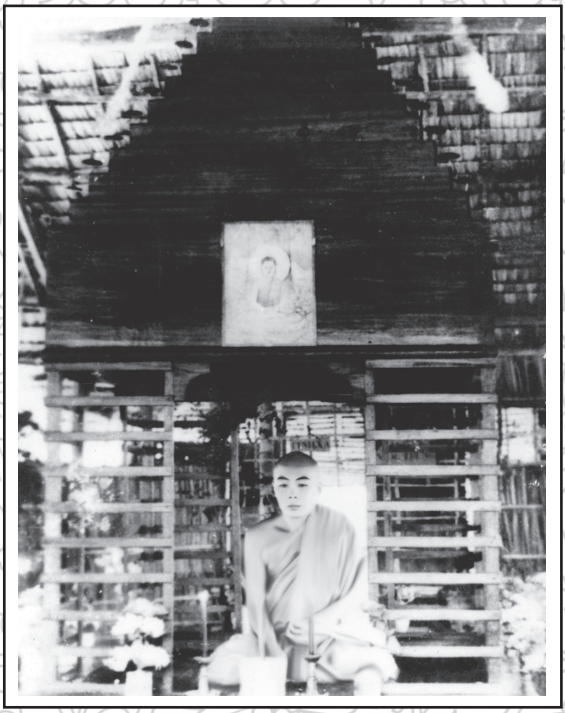

CHƠN LÝ 37

ĐỜI ĐẠO ĐỨC

I

NGHĨA ĐẠO ĐỨC

Thuở xưa lúc quả địa cầu
Mới nổi thì các cù lao hình thành
Đất ấy của nước lóng sanh
Nước do không khí, mây mưa tạo thành
Thú, người từ đất, nước sanh
Thế mà họ lại chia giành với nhau.
Chủ tớ mua bán đổi trao
Đến đỗi thế giới địa cầu bể tan.
Chúng sanh chết hết đâu còn
Thật vô đạo đức! Sái câu luân thường!
Tiếng đạo chính là thời gian
Vị lai, quá khứ, hiện đang vận hành.
Đức là không gian mát lành
Bao chứa vạn vật hóa sanh muôn loài.

Gồm cả đạo đức trong ngoài
Không gian bao quát, đêm ngày, thời gian.
Võ trụ là pháp thế gian
Cũng là chơn lý tự nhiên trong đời.

II

NGƯỜI ĐẠO ĐỨC

Thuở xưa kia có một người
Hiểu thông chơn lý cuộc đời ngoài trong
Nên người áp dụng thực hành
Trau tâm đúng pháp trở thành hiền nhân.
Rồi người đi đến thôn lân
Bấy giờ thiên hạ thảy đồng quy y
Xin theo học đạo từ bi
Kẻ xin hiến đất, người thì nhường gia
Ai cũng không tiếc của nhà
Chung tay xây dựng lập ra đạo tràng
Người thành công thật vẻ vang
Ai cũng tôn trọng người đang tu hành.
Người theo bằng dạ chí thành
Không phải dốt nát mê tin theo càn.
Góp công sức vào đạo tràng

Để họ tu học theo đàng chánh chơn
Tu đắc đạo thấu lý chơn
Kết quả vạn bội nhiều hơn muôn phần.
Vậy chúng ta phải nên cần
Đem gương đạo đức đến gần người dân
Nhà nhà, xứ xứ đượm nhuần
Thì mới chắc được thành công vẹn toàn.
Chớ có đánh đập giựt giành
Chỉ chuốc thất bại, không thành tựu an.
Ta có chỗ ở đẹp sang
Muốn cho nảy nở thì nên biết dùng
Vào việc đạo đức lợi chung
Thì mới bền chắc, không mình không ta.
Một người đã giác ngộ ra
Lẽ thật chơn lý không ta cuộc đời
Dứt lòng ham muốn mê chơi
Không sở hữu vật trong đời của ta.
Người dụng đất đai cửa nhà
Lập trường dạy đạo ta người sống chung.
Đạo tràng ngày một thêm đông
Khắp nơi sanh chúng quy tùng về tu

Thành ra quốc độ bi từ
Dùng của đúng cách thiên thu lợi hành.
Đồng thời những người chung quanh
Hiến thêm đất để lập thành trường chung.
Đạo càng cao, dân càng đông
Của cải nhiều lớn, thành công tột cùng
Của võ trụ dùng đại đồng
Có trong mỗi lúc, nhưng không có gì.
Thật là khỏe nhẹ diệu kỳ
Cái chết có đến như khi ngủ dài
Một giấc ngủ thật ngon say
Đức người cao trọng nên ai cũng tìm.
Xin vào xứ đạo tu thêm
Người trong trường đạo xa gần kính tôn
Xứ đạo đức tiếng vang lừng.
Danh lợi trần bụi khó gần nơi đây
Cũng không quyến rũ được ai
Nên không có sự tham tài trộm gian.
Người thành công thật vẻ vang
Dùng đạo đức sống bình an với người.
Hai hạng trên đây tuyệt vời

Mới thật biết, biết sống đời không tham
Biết tự chủ, trong việc làm
Nên không thất bại, người làm chủ tâm.
Người đạo đức sẽ thành công
Ai bảo đạo đức là không có gì.

III

XỨ ĐẠO ĐỨC

Tây phương của Phật A-di
Cũng có tứ đại khác chi địa cầu
Cỏ cây, người, thú đâu đâu
Của các địa cầu cũng giống như ta
Chỉ có tâm trí khác xa
Tâm các bậc ấy khác ta rất nhiều.
Tâm các ngài thì thảnh thơi
Còn tâm ý chúng ta thời khổ đau
Khổ do lướt bụi tuông rào
Vui do giới luật khít khao giữ gìn
Cõi ấy an lạc vô ngần
Mỗi người có giới theo từng lớp riêng
Trẻ nhỏ giới sát đầu tiên
Đúng theo tiến hóa nhơn duyên cuộc đời.

Nhứt là không hại mẹ cha
Lòng nhân ái nảy nở ra lần lần.
Sáu năm thay đổi một lần
Sáu - mười hai tuổi giữ gìn không tham.
Sáu năm là một nấc thang
Mười hai - mười tám không dâm giữ gìn.
Mười tám - hai bốn tiến trình
Giữ gìn lời nói của mình thật chơn
Nói dối, đâm thọc, khoe khoang
Rủa chửi lớn tiếng lại càng lánh xa.
Hai bốn - ba mươi tuổi là
Từ bỏ rượu nấu, cùng là chất say.
Ba mươi - ba sáu nối dài
Không nằm giường rộng, ghế ngồi cao sang.
Ba sáu - bốn hai vững vàng
Không nghe xem hát đờn kèn đông vui.
Bốn hai - bốn tám tuổi đời
Tuổi không trang điểm phấn dồi dầu hoa
Không mặc quần áo lụa là
Xanh đen tím tía để mà khoe khoang.
Bốn tám - năm bốn tuổi vàng

Không ăn quá ngọ lập trường ăn chay.
Năm bốn - sáu mươi tuổi ngoài
Tiền bạc của quý không hay nắm cầm.
Sáu mươi - sáu sáu giữ tâm
Giải thoát ở bệnh mặc ăn rộn ràng
Cụ túc giới luật nghiêm trang
Tứ y khất sĩ hạnh vàng Tỷ-kheo.
Sáu sáu - bảy hai đại hùng
Giác tha lập đạo Sa-môn bậc thầy.
Niết-bàn hưu trí từ đây
Đúng bảy hai tuổi chu kỳ nghỉ ngơi.
Tròn xong phận sự cõi đời
Thanh nhàn toại hưởng một đời viên dung.
Ở xứ ấy cõi sống chung
Giới luật nhiều ít tùy lòng phát tâm
Theo chu kỳ đúng sáu năm
Một nấc tấn hóa đúng tầm chúng sanh
Xứ ấy giới luật y hành
Cực lạc thế giới quốc thành lạc bang
Giới luật nền tảng gốc chân
Giới bảo tồn thiện, giới nâng tâm hành

Giới là mạng sống thân tâm
Giới sinh định, huệ bảo tồn chơn như.
Giới ngăn pháp ác thấp dơ
Đời sống an ổn là nhờ giới nghiêm.
Mọi người không giữ giới răn
Không có xã hội, chúng sanh, gia đình.
Cảnh giới ấy thật hãi kinh
Địa cầu tan rã chúng sanh không còn.
Như vậy giới là mạng môn
Là cái có, sống bảo tồn nhân sanh
Chúng ta phải giữ giới răn
Không giới như kẻ lún trong sình lầy.
Chết trong rừng rậm, bụi cây
Chúng ta khó tránh tội gây nhiều đời
Tội do thiếu giới khổ thôi
Giới mà thiếu kém khổ đời vương mang.
Những ai sái kỷ luật răn
Là có lỗi quấy khổ tăng thêm hoài
Như thế tội lỗi mỗi người
Có sự sai khác tự nơi cách làm
Do nơi sắc thân không đồng

Cho nên giới luật có phần khác nhau.
Trình độ là nấc thang cao
Sắc thân giới luật thấp cao chẳng đồng
Thân giới luật thiện lương hồng
Có định, có huệ sống thường bình an.
Vỏ trái ví như sắc thân
Không vỏ trái đâu có phần hột cơm.
Đành rằng chính hột là nhơn
Hột còn non nhỏ phải cần vỏ bao
Hột dành sử dụng mai sau
Không vỏ ruột, hột do đâu mà thành.
Đức Phật Ngài chỉ sắc thân
Là giới luật chúng ta cần quan tâm
Già bảy mươi tuổi còn ham
Đi xem hát, mọi người đang chê cười.
Một người tuổi đủ bốn mươi
Ăn mặc chưng dọn mọi người cười chê
Một em bé tuổi lên mười
Lại ít ăn uống như người già nua
Thì chúng ta bảo bệnh rồi
Như thế mắt trí hàng ngày nhận ra

Nhân cách theo mỗi lúc mà
Nào đợi Phật dạy chúng ta mới rành.
Giới pháp hay kỷ luật hành
Là tư cách bổn phận mình rèn trau.
Trình độ mỗi lúc nâng cao
Tương ưng số tuổi tại sao không làm
Ấy thế chúng ta mới lầm
Sống thiếu kỷ luật khó phần an vui.
Vua thiếu kỷ luật thiện bồi
Thần dân cũng thế đâu hồi bình an
Tự ông vua đã không yên
Làm sao dẹp loạn vỗ yên dân lành
Dầu có giết hết nhân sanh
Đoạt hết của cải không thành công đâu
Tai hại của sự lu bù
Không kỷ luật thì khó hầu được an.
Dầu ông lập bao nhiêu phương
Đàn áp, cám dỗ cũng không ích gì
Hãy sửa tâm ông trước đi
Mình không kỷ luật chắc gì thành công.
Bên xứ Cực lạc thảnh thơi

Không có sưu thuế, không đòi hỏi ai
Cũng không bắt giết một ai
Nhắc ra điều luật cho người thuộc thôi.
Tự họ biết luật sống rồi
Mọi người đều thảy tuân theo hành trì
Ở xứ Cực lạc huyền vi
Chỉ thờ cái sống biết linh đại đồng.
Của báu nơi mỗi sắc thân
Người ta cho đó là phần của riêng.
Khi đã giác ngộ nhân duyên
Không ai làm việc quấy phiền hại thân.
Muốn sống là phải sống chung
Muốn linh phải giữ tâm yên định dừng
Trong yên lặng có quả linh
Đã có cái biết thì mình học thêm.
Học cho biết các pháp duyên
Đến khi giác ngộ vững yên tinh thần
Cái sống biết linh dung hòa
Của võ trụ với của ta trong ngoài.
Đó là đạo đức của người
Ai mà trái cãi họa vời đến thân

Dân xứ Cực lạc sống chung
Ba mục đích sống biết linh mỗi người.
Nên đất ấy trong sạch thời
Kêu là Tịnh độ xứ này bình an
Bình đẳng giới luật nghiêm trang
Đúng y chơn lý đất vàng tịnh thanh.
Mọi người nghiêm chỉnh chấp hành
Không ai từ chối thiện lành nếp hay.
Kẻ giữ một giới, ăn chay
Hai ngày mỗi tháng tập ngay điều lành.
Kẻ giữ hai giới, tín thành
Bốn ngày mỗi tháng tập tành ăn chay.
Giữ ba giới, chay sáu ngày
Kẻ giữ bốn giới, tám ngày ăn quen.
Kẻ giữ năm giới, tập rèn
Mười ngày mỗi tháng cho quen tâm lành.
Người giữ sáu giới tập ăn
Chay lạt mỗi tháng mười lăm ngày đều.
Bảy giới, chay hai mươi ngày
Tám giới, tập hạnh trường chay thường thường.
Chín giới, chay ngọ tốt hơn

Hai trăm năm chục, ngọ còn đi xin.
Cả xứ ấy thảy như in
Họ sống một cách thanh bình vui an.
Không lo sợ cướp giựt càn
Dân trong xứ chẳng ai màng lợi danh
Xứ ấy thâu chứa chúng sanh
Khắp trong thế giới trở thành một phương.
Và ở thế giới nào đâu
Người ta ai cũng muốn cầu vãng sanh
Qua đó để sống an lành
Là xứ dẫn đạo tựu thành đầu tiên.
Thầy của địa cầu chung quanh
Trật tự xưa ấy xếp thành theo khuôn.
Một đến sáu tuổi ở chung
Theo lớp một giới học chung một bài.
Từ sáu tuổi đến mười hai
Theo lớp hai giới một bài học chung.
Mười hai - mười tám ở chung
Theo lớp ba giới học cùng với nhau.
Mười tám - hai bốn một màu
Theo lớp bốn giới cùng nhau thực hành.

Hai bốn - ba mươi học hành
Theo lớp năm giới của hàng cư gia.
Ba mươi - ba sáu dung hòa
Theo lớp sáu giới rất là thảnh thơi.
Ba sáu - bốn hai tuổi đời
Theo lớp bảy giới học đòi hiền nhân.
Bốn hai - bốn tám tu lần
Ở chung tám giới là phần tịnh nhơn.
Bốn tám - năm bốn cao hơn
Theo lớp chín giới ở trường học tu.
Năm bốn - sáu mươi hòa nhu
Mười giới là lớp sa-di thực hành.
Hai trăm năm mươi *(giới)* **Thinh văn**
Từ sáu chục - sáu sáu năm tuổi trời.
Bồ-tát giác tha độ đời
Tuổi từ sáu sáu đến thời bảy hai.
Niết-bàn hưu trí các ngài
Ở chung với lớp bảy hai Niết-bàn.
Trong mỗi lớp chọn người hiền
Quả cao đức lớn giữ giềng mối chung
Mỗi năm hay đúng sáu năm

Khi qua lớp tuổi thì ngưng việc làm
Nhường vị khác, mình tiến lên
Giữ giới tu học bình thường như nhau
Trừ khi đức hạnh tiến mau
Đức tài cao trổi người bầu cử lên
Chớ mình chẳng có tự tôn
Theo luật tiến hóa đường chơn tiến lần.
Không nhứt định vị tối tôn
Không choán đường lối kẻ còn đi sau
Tuổi từ sáu sáu - bảy hai
Tuổi này cao hết cầm đầu chúng dân
Như ông vua pháp quyền năng
Xem chừng tất cả các tầng lớp kia.
Nhưng khi tuổi quá bảy hai
Là phải hưu trí nhường ngay cho người.
Bậc từ năm bốn - sáu mươi
Bậc này nằm giữa đạo đời lằn ranh
Như kẻ dẫn đạo chúng sanh
Như người giữ chức quan văn sĩ hiền.
Bốn hai - bốn tám kết duyên
Là người cư sĩ chư thiên hộ trì

Như tướng binh ở bên ngoài
Năm giới trở xuống là người thường dân.
Kẻ làm thầy đủ sáu năm
Hoặc duyên chỉ có hai, ba năm thường
Hai bậc đạo đức vẹn toàn
Dạy người lớn mãn lớp tròn sáu năm.
Cũng có người hai, ba năm
Tự cao mất hạnh thì cho ra ngoài.
Tuyển chọn người khác thay vào
Đó là khuyến khích dồi trau tâm lành
Thi tuyển chọn lọc trược thanh
Bởi nhà đạo đức nhục vinh không cần.
Xứ ấy kỷ luật tiến dần
Trau dồi cái sống biết linh tu hành.
Không ham quyền thế lợi danh
Kẻ bị tôn trọng đưa lên nắm quyền
Là người mất sự ưu tiên
Không còn toại hưởng thanh nhàn tự tâm.
Bồ-tát giác tha độ trần
Hoàn cảnh bắt buộc nhọc thân mệt nhiều.
Ngày sau hưởng quả cao siêu

Hiện giờ phải chịu thiệt thòi cực thân.
Điều ấy là do duyên nhân
Khiến sao cũng được không nên chối từ.
Xứ ấy mà được đời đời
Cực lạc tên gọi tột vui an lành.
Bởi nhờ giới luật thực hành
Nâng cao cái thiện cái lành sơ cơ
Nâng cái trong sạch lớp trên
Ai ai cũng được vững bền an vui.
Như các ông vua trong đời
Hàng trăm giới luật cao vời hơn quan
Các quan giới luật hàm tàng
Hàng chục giới luật thiện lành hơn dân.
Ông già đức hạnh cao hơn
Người lớn đức hạnh hơn phần trẻ con.
Thì lớp dưới sẽ suy tôn
Không ai dám dễ khinh lờn một ai.
Vua không mê đắm sắc tài
Rượu ngon thịt béo mỗi ngày say sưa.
Thì dân đâu dám sát sanh
Trộm cắp tà hạnh, mới thành thiện lương.

Thánh hiền xưa răn dạy thường
Phép vua nên giữ kỷ cương làm đầu.
Không vợ con chẳng thiếp hầu
Làm người văn sĩ chớ cầu lợi danh
Tướng binh võ lực hung hăng
Thì nên nhớ biết quý sanh mạng người
Ông thầy giáo giữ gìn lời
Làm cha mẹ không gần nơi rượu trà
Thì con dân sẽ hết lòng
Được lòng người sẽ thành công hơn người
Không còn nạn khổ chơi vơi
Tất cả có được nhờ nơi giữ gìn
Giới luật kỷ cương cho mình
Đường đi phải có ngăn ranh bờ lề
Dắt người mới không lầm mê
Không tham ác, người sẽ về với ta.
Họ được giác ngộ nhờ tu
Hơn là ghét sợ, ắt là thành công.
Việc lớn thế mấy cũng xong
Được vậy ắt sẽ thành công hiện đời.
Này đây chìa khóa cho người

Bước vào xứ Phật nhờ nơi giữ gìn
Giới luật kỷ cương nghiêm minh
Chớ chi xã hội gia đình hiện sinh
Bỏ đi tội lỗi chết sình
Nhận ra món báu thiện lành sạch trong.
Biết ra đạo lý thuận dòng
Hơn là khôn dại tranh công ích gì
Làm vua tuổi trên sáu mươi
Quan làng ít nhất tuổi từ năm tư
Tướng binh tuổi đủ bốn hai
Đầy đủ đạo đức thì hay tuyệt vời
Y như xứ Phật định rồi
Tới lớp tuổi giác ngộ nơi việc làm
Đủ kinh nghiệm sống vững vàng
Biết sống trúng phải, sai lầm ít hơn.
Vì tuổi nhỏ mà phi thường
Trong đời hiếm có khác thường ít ai
Dầu Phật, Thánh mà tái lai
Nên chờ đúng tuổi sẽ đi giúp người
Không chi sớm muộn trong đời
Quan vua giác ngộ giúp đời tốt hơn.
Làm gương cho kẻ thường nhơn
Sống khiêm hạ, có kỷ cương cho mình.

IV

LỜI ĐẠO ĐỨC

Hồng hoang thượng cổ nhân sinh
Người là khỉ vượn tiến trình toại nhân
Mới tập làm việc kiếm ăn
Nhưng họ chưa biết nói năng thành lời
Nói ú ớ chẳng nên lời
Không ai tin hiểu được người chung quanh
Sanh ra lắm sự đua tranh
Cấu xé, hiềm khích chưa thành người hay
Sẵn có khí giới trong tay
Giết hại nhau dữ hơn hồi ban sơ.
Vì cảnh đó có một người
Tập nói, tiếng nói của lời yêu thương
Lời đạo đức, lời khuyên lơn
Biểu lộ sự thật đức tin con người.
Lời nói pháp giáo tùy thời
Đúng theo chơn lý dạy người biết tu
Lời nói để chỉ đường đi
Răn ác, dạy thiện đến khi thật hiền.

Muốn tập nói lời kết duyên
Người tìm chỗ vắng tham thiền tịnh tâm
Tách xa nhà cửa thế nhân
Ngồi nhập định dưới gốc cây một mình
Để tìm lời cứu nhân sinh
Người giữ mười giới ngọ trai không tiền.
Sáng đi vào xóm hóa duyên
Chiều lo tu học nơi miền sơn lâm.
Thời gian trôi chẳng bao lâu
Người được giác ngộ bắt đầu ra đi
Giáo hóa người nói lời hay
Cõi đời xứ ấy muôn loài tịnh an.
Lời nói tạo mặt đất vàng
Sửa cái ác quấy bất an cuộc đời.
Lời nói sống mãi muôn đời
Muôn năm ngàn kiếp đến thời hiện nay.
Lập thành kho tạng báu hay
Chính ngôi lời đức chúa trời hiện thân
Là đức Thích-ca thoát trần
Lời nói hạnh phúc ban ân mọi người.

Đủ muôn ngàn vị ngon vui
Người như rồng chúa phún mưa cứu đời
Qua cơn khát hạn khô người
Rồng bay đi mãi tới nơi đâu cần
Đi thì có mây đỡ chân
Ngồi thì mây phủ xa gần người theo.
Người giải thoát, người tự do
Xin ăn đi mãi dạy cho muôn người
Nhờ đó nhân loại khắp nơi
Mới biết nói, nói những lời thanh bai.
Thế mà thời buổi hiện nay
Bày ra cách nói không hay, lạ lùng
Lời nói chẳng ai dám dùng
Lời không hạp đạo khó dùng với nhau.
Lắm khi họ nói lời ra
Người xung quanh bảo nín là hay hơn
Vì lời nóng nảy sân hờn
Nói ra gây hại nhiều hơn cho người
Kẻ ấy không nên mở lời
Những kẻ ấy giống như người ngọng câm.

Xưa lời đạo đức là thầy
Kim ngôn, cam lộ đủ đầy công năng
Tạo nên minh triết, minh quân
Minh sư lành sáng đượm nhuần móc mưa
Lời nói của Phật khi xưa
Tuyên dương pháp bảo thuyền đưa độ đời.
Chẳng kể công cán chiều mơi
Đền ơn thầy dạy mọi người kỉnh tôn
Lạy để cung kính đền ơn
Thật hành pháp bảo chánh chơn là thầy.
Lời nói đạo đức quý thay
Thầy của chư Phật vị lai con người.
Không chi báu trọng bằng lời
Lời do chư Phật từ thời xa xưa.
Lời nói tai hại không vừa
Kẻ chưa biết nói, thốt thưa hại đời.
Trường đạo đức có do lời
Lời đạo đức dạy nên người vua quan.
Lời của Phật là khuôn vàng
Tạo ra Giáo hội Tăng đoàn thuần lương.

Đức Phật là đấng Pháp vương
Chư Bồ-tát như quan văn của lời
Thinh văn giới hạnh rạng ngời
Theo hầu Phật, học trò lời nói hay.
Chư thiên hộ pháp bên Ngài
Ví như binh tướng lời hay giữ gìn.
Tám giới xã hội gia đình
Năm giới sanh chúng hữu tình học trau
Tất cả đều thảy cùng nhau
Tu tập lời nói cho mau trọn lành
Lời nói pháp bảo ngọt thanh
Kết quả của việc thực hành tu tâm.
Xưa kia thời Phật sanh tiền
Ngài dạy đạo lý có trường nữ nam
Cách xa riêng biệt không gian
Mỗi phía có bậc đức Tăng cầm đầu.
Còn Ngài là bậc Tổ sư
Chứng minh cho các Tăng sư tu hành.
Đạo Ngài như trong thành trì
Quốc độ giới luật tổng trì bao quanh

Ngài là vua Thánh cao minh
Vua pháp lời nói cho mình theo gương.
Cõi này dùng lời dạy khuyên
Chớ không trị phạt tùy duyên thực hành.
Ai cũng kính trọng chí thành
Người người quý trọng đức ân cao dày.
Nên người xa gần bên ngoài
Cũng xin nhập đạo theo Ngài xuất gia.
Dầu chưa đặng thành công cao
Nhưng cũng tránh được phần nào khổ duyên.
Con đường ấy là tảng nền
Sự thành công ấy lưu truyền đến nay.
Hành theo giáo pháp Như Lai
Nhiều người đắc đạo nhờ lời kim ngôn
Lời đạo đức được bảo tồn
Theo thời gian với không gian lâu dài.
Lời đạo đức chỉ đường ngay
Con đường giác ngộ xưa nay tu hành
Tuy có khác nhau âm thinh
Thảy đều ích lợi cho mình khi tu

Nên gọi pháp bảo diệu từ
Đời có do pháp, pháp lưu lợi hành.
Pháp là cái sống thực hành
Còn cái chết, không tiếng tăm im lìm.
Không biết nói lời tốt hiền
Nói lời ác quấy để phiền cho nhau
Không có ơn ích đời sau
Nên cần phải học cùng nhau thực hành.

V

ĐẠO ĐỨC LÀ VÔ NGÃ

Đạo đức vô ngã không tranh
Chơn lý đạo đức chỉ rành các duyên
Vô thường, khổ não không bền
Không ta, sở hữu vốn là hoàn không.
Đất này không của Việt Nam
Cũng không phải của Cao Miên hay Chàm.
Đất này vốn của tuần hoàn
Đất do nước lóng, nước thành do mây
Không có ai bán mua chi
Không ta, không của, không gì tự nhiên.

Nghĩa là vạn vật có nên
Chúng sanh chung sống vững bền với nhau.
Ai đi đâu, đến ở đâu
Miễn là giác ngộ hòa nhau thông đồng.
Chúng sanh như cỏ trôi sông
Trôi lui tới, trôi vòng tròn đổi thay.
Sống chung ta người rất hay
Mục đích của biết học ngay các điều
Muốn linh tu tập sớm chiều
Sống là lành thiện tập đời sống chung
Xứ này là trường học chung
Của chung võ trụ khắp trong muôn loài
Cả thế giới mặt đất này
Chúng sanh muôn loại một bài học chung.
Đời có đạo đức mới thông
Đời trong đạo đức mới mong đời đời
Đạo đức truyền ban khắp nơi
Lành thay, phải lắm, ích đời nên công.
Như vậy là xứ Việt Nam
Có trường đạo đức đã đang hoàn thành

Khắp trong võ trụ chúng sanh
Như người Nam Việt ở trong địa cầu.
Rõ thông đạo đức nhiệm mầu
Thân là thân tạm, đất nào đất riêng
Đừng nên cố chấp tư riêng
Sống chung tu học đến miền thảnh thơi.

VI

ĐẠO ĐỨC QUAN TRỌNG

Chỉ có đạo đức trong đời
Rất là quan trọng ai người hiểu ra
Quan trọng hơn cả cửa nhà
Gia đình, xã hội, cùng là người ta
Chánh trị thể chế quốc gia
Bởi chánh trị có ra do trị tà.
Có ác, thiện mới sanh ra
Gọi là lấy chánh trị tà mới xong
Chánh là bảo vệ lý công
Gầy dựng đạo đức thêm phần nâng cao.
Phạt ác, thưởng thiện góp vào
Lập trường cất lớp cùng nhau tu hành

Ủng hộ thầy giáo dạy lành
Lo giúp áo thuốc học sinh đến trường
Đạo đức thầy giáo kỷ cương
Chánh trị như thợ lớp trường trợ duyên.
Đạo đức có do nhân duyên
Mục đích là tập tiến lên nối dài
Cõi đời mai kia tiến hoài
Ông già lớp tuổi hôm nay hiện giờ
Thảy do đạo đức căn cơ
Đạo đức quan trọng hơn là mặc, ăn
Ở, bệnh của mỗi xác thân
Vì đạo đức là linh hồn trước sau.
Vĩnh viễn chắc thật bền lâu
Không linh hồn thì có đâu thân này
Nên chúng ta phải làm ngay
Lập đời đạo đức bền dài yên vui.
Chơn lý pháp bảo cao vời
Thế mà sanh chúng trong đời từ lâu
Ngộp đắm trong chốn lầy sâu
Như trong đêm tối khó hầu nhận ra.

Nên đạo đức cần có ra
Cảnh tỉnh giác ngộ để mà độ nhân
Những ai chuyên chú thật hành
Rất mừng cho sự thoát thân đọa đày.
Dẫu chưa rành thấy nẻo ngay
Cũng là đỡ bớt quấy sai lạc lầm.
Trần thế sẽ bớt gai chông
Pháp đăng như cái gương trong soi đời
Khi người giác ngộ được rồi
Sẽ dần biết cách chọn nơi pháp hành.
Thật thà, ngay thẳng, chơn thành
Ấy là biểu hiện thoát trần siêu nhân
Không như những kẻ ác hung
Gian xảo, lanh lợi tưởng lầm là hay.
Thiếu kinh nghiệm mà giỏi hay
Chỉ trong chốc lát không hay vững bền.
Dễ gì mặt đất trở nên
Trở thành cực lạc Phật Tiên đủ đầy.
Lúc Phật Thích-ca ra đời
Mà đâu đã dạy được người thiểu căn.

Nhưng chúng ta rất ước mong
Nhân duyên hạp cảnh, duyên nhân phải thời.
Trình độ tất cả mọi người
Tới bậc giác ngộ người người sống chung
Xứ này thành xứ đại đồng
Xứ Phật giác ngộ ắt không khó gì.

CÁCH NGÔN

Người lớn không nên giữ hoài
Cái nết trẻ nhỏ người đời cười chê.
Ông già thì chớ khá quên
Sái luật trình độ khó nên việc gì.
Ai ai khá nên xét suy.

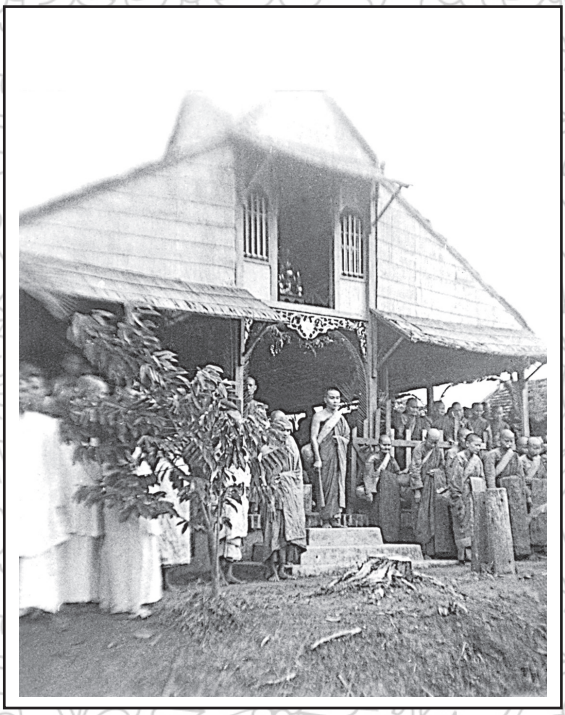

CHƠN LÝ 38

ĐẠI THỪA GIÁO

Chúng ta muốn biết Đại thừa
Ta hãy xem xét Tiểu thừa trước khi
Phật sanh tiền Ưu-ba-ly
Thợ cạo kém học được đi tu hành.
Tuy kém học, ngài chí thành
Chuyên về giới luật trì hành rất nghiêm
Với ngài giới luật trước tiên
Là nền tảng đạo vững bền dài lâu.
Nương theo giới luật buổi đầu
Trở nên Hiền thánh mặc dầu kém căn *(trí).*
Chớ người cũng được sạch trong
Giải thoát những sự trói trăn trong đời.
Sau khi Phật nhập diệt rồi
Ba-ly truyền luật hướng thời phía Nam
Từ Ấn Độ sang Tích Lan
Xiêm La, Miến Điện, Cao Miên và Lào.

Đạo lan truyền đến hôm nay
Giáo lý y bát gọi ngay Tiểu thừa.
Các sư còn giữ hạnh xưa
Chuyên về tạng Luật sớm trưa hành trì
Sở chấp hẹp, nhưng tinh vi
Giữ gìn chín chắn nghiêm trì hạnh Tăng.
Không thân cận với thế nhân
Lo tu tự độ phần mình cho xong
Đắc La-hán có lục thông
Rồi sau mới đến độ trong muôn loài.
Khi ta đã vững vàng rồi
Thì sau mới đến độ người trầm luân
Chớ người lặn hụp dưới sông
Làm sao cứu được người đang bị chìm.
Còn Đại thừa hạnh trước tiên
Do ngài Ca-diếp nối truyền khi xưa
Ngài là đệ tử Thích-ca
Nối ngôi Tổ vị Phật-đà truyền trao
Ngài là bậc trí huệ cao
Giỏi về môn luận đứng đầu hàng Tăng.
Hoằng dương chánh giáo siêng năng

Không câu chấp giới Thánh Tăng tịnh rồi.
Giáo lý Phật truyền xa xôi
Từ Bắc Ấn, Tây Tạng rồi Trung Hoa
Khởi đầu do đức Đạt-ma
Tổ sư hai tám *(28)* Phật gia nối truyền.
Đạo Phật đến đất Trung Nguyên
Gặp lúc Nho giáo nắm quyền trị dân
Nho giáo cầm quyền cấm ngăn
Lý do sợ Ấn xâm lăng xứ này.
Bồ-đề Đạt-ma đến Tàu
Chín năm dòm vách không sao phổ truyền.
Tức là Nho giáo thế quyền
Làm vách ngăn cản việc truyền đạo chân
Nhưng làm sao mà cản ngăn
Kẻ trí thức vẫn âm thầm tin theo.
Chánh pháp ẩn nhẫn hoằng khai
Người có chánh tín bỏ ngay mê lầm
Học đạo lý rất thành tâm
Lần lần sáng tạo thành công Tăng-già
Là thời Bồ-đề Đạt-ma
Lúc Chánh pháp mới truyền qua xứ Tàu.

Thần Quang Huệ Khả kế sau
Đạo Tín, Tăng Xán... rốt là Huệ Năng.
Sáu cảnh ngộ rất khó khăn
Từ sơ khai, đến thành công hoàn toàn.
Trải bao giai đoạn gian nan
Thành công mà vẫn dưới quyền Nho gia.
Truyền pháp để biết chánh tà
Giới luật, y bát vẫn là cấm ngăn
Nhưng giáo lý Phật xuất trần
Nho giáo không thể cấm dân theo về.
Những người trí thức lần hồi
Tìm đến học đạo để rồi biết thêm
Nhận ra pháp Phật cao trên
Khác hơn giáo lý nhơn, thiên, ta-bà.
Như lớp nhứt khác lớp ba
Thế là Nho giáo chia ra hai phần
Đạo Nho học Phật tu hành
Đảng Nho thì lại mượn danh lo đời.
Lạm dụng quyền thế ép người
Không ngăn cấm được mượn lời tán dương
Cho là pháp Phật cao hơn

Nhưng lại ngăn cấm đạo chơn hành trì.
Họ sợ giới luật, bát y
Được ban hành rộng người quy tu hành
Giáo lý Phật rất trọn lành
Còn hành vi họ thì danh lợi quyền.
Sợ người theo Phật bỏ tiên
Không tín nhiệm nữa nên tìm cách ngăn
Chánh pháp không được ban hành
Giáo lý, y bát trọn lành thanh cao.
Những ai hiểu đạo thì vào
Núi rừng nhập định để trau tâm mình.
Gọi là giáo lý thiền lâm
Các sư thiền định ở trong rừng già.
Còn những sư yếu, bệnh, già
Không đủ sức khỏe nương nhà *(chùa)* trong thôn.
Chùa xứ Tàu do vua quan
Lập ra làm chỗ in kinh, phụng thờ
Không phải Giáo hội Tăng-già
Đạo tràng tịnh xá để mà học tu.
Tịnh xá thuở Phật khi xưa
Bằng tranh lá tạm trú mưa vườn rừng.

Tại chùa bá tánh cúng dâng
Các sư thủ tự bận công việc nhiều
Thờ phượng cúng kiếng đủ điều
Cư sĩ có việc đều nhờ chư Tăng.
Các sư không còn trông mong
Tu định, huệ được bởi không thời giờ.
Thế là quen việc lâu ngày
Thành ra nghề nghiệp sanh nhai tạc thù
Bằng kinh sách với danh từ
Tượng cốt của Phật, thừa tư gia tài.
Cũng vì ở chùa lâu ngày
Nên phải thâu nhận tín đồ cư gia.
Danh từ chức phận bày ra
Các sư đã trở nên nhà đầu tư
Không nhớ ý nghĩa Tăng sư
Khất sĩ chân chánh là như thế nào.
Học pháp Phật thật là cao
Mà sự tu lại theo Nho mới kỳ.
Học trò lớp nhứt mà đi
Làm các việc của học trò lớp ba
Tức là đã trở thành ra

Lớp nhì chính giữa biến ra đạo trời.
Nếu không chấn chỉnh kịp thời
Đạo Phật sẽ mất từ nơi pháp hành.
Sư thề độ tận chúng sanh
Sau mới thành Phật, nguyện lành bao la.
Theo như Bồ-tát tại gia
Lo làm việc thế để mà độ sanh
Bao giờ địa ngục vị không
Ngài chưa thành Phật vào trong Niết-bàn.
Nguyện mãi ở lại trần gian
Làm thầy đưa độ các hàng chúng sanh
Nhưng các sư lại quên rằng
Chúng sanh tấn hóa mãi sanh thêm hoài.
Các sư vui lòng làm thầy
Dạy cho lớp chót số này rất đông
Mải lo việc của giáo tông
Niết-bàn bặt lối khó mong nguyện thành.
Các sư lại tự gọi mình
Là Đại thừa giáo, cho mình là cao.
Chỉ cần pháp học nâng cao,
Không cần đắc quả, để mau làm thầy

Số đông tín đồ quy y
Cho là kết quả đắc kỳ lợi danh.
Sư quên Phật, Tăng không tranh
Tín đồ, xã hội, gia đình Nho gia.
Tăng tu giải thoát xuất gia
Lục căn thanh tịnh an hòa không không.
Đại thừa nhập thế độ sanh
Trói buộc sanh tử đã thành trào lưu
Các sư dấn thân vào đời
Không còn dấu vết Phật thời khi xưa.
Bày ra chuông mỏ sớm trưa
Điệp phái, sớ tấu y như đạo trời.
Các sư cộng sự với đời
Làm việc phước thiện như người tại gia.
Nhơn, thiên phước báu hà sa
Không còn rảnh trí để mà định tâm.
Không lo dạy đạo chư Tăng
Ai cũng lo sắm tạo phần của riêng
Cũng như các bậc vua quan
Vua quan theo Phật khá hơn theo người.
Các sư làm thiện rất hay

Giữ gốc thiện, được đắc rày nhân tâm.
Người ta tìm đến rất đông
Nhất là những lúc thăng trầm loạn ly
Nhiều người tìm đến quy y
Chùa đông bổn đạo, hưng suy cửa thiền
Nhờ vậy giặc chóng được yên
Nên người cảm mến đức hiền các sư.
Đại thừa giáo ngày hôm nay
Trong thời mạt, đạo đổi thay pháp hành.
Cách mạng đạo Phật trở thành
Đạo trời, người độ chúng sanh các miền
Vì hoàn cảnh phải tùy duyên
Giáo pháp hạ thấp cho người hiền tu.
Nhưng dầu sao thì các sư
Chưa quên đạo lý luật nghi Tăng-già.
Các sư vẫn gọi nhau là
Yết-ma, Hòa thượng... cùng là Sa-di.
Trái lại sự thực hành thì
Không đúng Chánh pháp luật nghi Tăng-già.
Xưa Tỳ-kheo không cấp bằng
Không chức phận, khất sĩ đồng danh xưng.

Chúng sanh khất sĩ thanh bần
Xin học chơn lý giữ phần tu chơn
Giác ngộ bình đẳng không tranh
Không phân giai cấp lợi danh chức quyền.
Còn người cư sĩ chưa hành
Đúng theo chơn lý nên sanh tử hoài.
Ai cũng khất sĩ sau này
Tên cư sĩ tạm rồi đây không còn.
Cư sĩ bước vào đạo tràng
Nương một khất sĩ làm thầy dạy tu.
Có tên gọi là Sa-di
Buổi đầu lớp tạm sau này bước lên
Khất sĩ bình đẳng cao trên
Nên tên cư sĩ đầu tiên không còn
Hòa thượng tên tạm lúc này
Sa-di xưng tặng ông thầy bề trên.
Hòa thượng không phải danh xưng
Với tất cả, hay cấp bằng chức danh.
Trong đạo Phật khi độ sanh
Mỗi khất sĩ dạy cho xong một người.
Tập hạnh hai năm hoặc hơn

Có đủ đức hạnh, được thầy Tỳ-kheo.
Là vị Hòa thượng trước đây
Chứng nhận giới thiệu cho người Sa-di
Phải có thêm một vị sư
Yết-ma dạy lễ cho Sa-di này
Một vị giáo thọ làm thầy
Trao truyền giới pháp Sa-di cho người.
Chứng minh cho pháp sự này
Một Giáo hội hai mươi thầy Tỳ-khưu
Tất cả ưng cho Sa-di
Nhập chúng bình đẳng việc này mới xong.
Yết-ma, giáo thọ danh xưng
Là danh xưng tạm để dùng trong khi
Lên lớp, thọ giới lúc này
Không phải chức vụ của thầy Tỳ-kheo.
Một tiếng khất sĩ như nhau
Bình đẳng, trí huệ trước sau mỗi người.
Đạo Phật quy định sẵn rồi
Một khất sĩ dạy một người Sa-di
Đến khi người tập sự này
Lên hàng khất sĩ bấy giờ thâu thêm

Tập sự khác dạy đưa lên
Làm tròn nhiệm vụ bề trên bậc thầy.
Với trách nhiệm người làm thầy
Thật rất khó nên việc này phải nghiêm.
Con lỗi trách cha trước tiên
Trò không nghiêm lỗi người trên dẫn đường.
Cha, thầy nhiệm vụ thiêng liêng
Tất cả các việc hư nên học trò
Đời sống của người học trò
Là do tín chủ cúng dâng cho thầy.
Thầy lo tập sự đủ đầy
Người tập sự đối ân thầy nặng mang.
Ân dạy dỗ, ân cưu mang
Trọn lòng giao tánh mạng cho ông thầy
Tùy người dạy dỗ chỉ bày
Uốn nắn tập sự thành người tốt hơn.
Người mà tập sự ưng lòng
Lựa chọn khi bước vào hàng xuất gia
Bởi thế tập sự Sa-di
Không được tự ý đổi thầy Bổn sư.
Tỳ-kheo trách nhiệm làm thầy

Giới thiệu tập sự đủ đầy oai nghi
Thọ giới đủ hoặc đưa qua
Một vị sư khác để mà tu thêm.
Nhược bằng theo không được bền
Chưa hết bài vở, tự mình đổi thay
Thầy chưa gởi mà bỏ đi
Không ai nhận bởi người này hư tâm.
Nó đã bội nghĩa vong ân
Nó sẽ nói quấy vị thầy hôm nay
Thế rồi đến một ngày mai
Nó sẽ nói xấu vị này khác đâu.
Như thế tâm nó đã hư
Không thể vào lớp chơn như Niết-bàn.
Thâu dạy chi cho bất an
Tập sự đó bị loại ngang lúc đầu.
Đạo Phật cao siêu nhiệm mầu
Không dung chứa những người nào hạ căn.
Đành rằng sự học trăm thầy
Nhưng trong mỗi lúc phải xong một bài
Do thầy dạy chứng nhận ngay
Đưa lên từng bậc lớp bài phân minh.

Chứ không như những học sinh
Nghe thầy lớp nhất dạy hay đi tìm
Bỏ lớp chót trốn vượt lên
Phá rối thiên hạ không nên chút nào.
Trừ ra có trường hợp sau
Đang theo học mà thầy đau nửa chừng
Hoặc chết, hoặc bị tâm thần
Không dạy được nữa mới tìm học thêm.
Đời, đạo cũng vậy như nhiên
Thế gian thầy dạy ăn tiền số đông
Sau khi thầy đã dạy xong
Nó về nhà nó hư nên mặc tình.
Đạo đức thì khác cái nhìn
Tội trò thầy chịu, hết tình chăm nom
Một thầy một trò luôn luôn
Đến khi trò được nối chân theo thầy
Khi đức hạnh chưa đủ đầy
Thầy trò khắn khít không hay xa rời.
Không như cư sĩ ở đời
Sống lêu lổng, mà xưng tôi học trò.
Các sư thì quá từ bi

Cũng kêu bổn đạo của thầy chung chung.
Khi xưa Phật kỹ vô cùng
Độ một người là nên xong một người.
Nhìn như là rất hẹp hòi
Nhờ vậy Chánh pháp được hồi thạnh hưng.
Chớ không phải cần số đông
Đông không kỷ luật thì đông làm gì.
Vì vậy mà lòng từ bi
Của Đại thừa giáo càng đi xa nguồn
Thì đạo Phật sẽ không còn
Tông giáo càng mạnh tín đồ càng đông
Là đạo Phật sẽ mất dần
Không còn tiếng đạo ở trong cõi đời.
Lần lần xã hội con người
Tông giáo, đảng phái vì quyền lợi riêng
Mà hằn học ố nghịch phiền
Hiểu lầm tiếng đạo Phật truyền khi xưa.
Cũng vì thế mà Trung Hoa
Thiền lâm, thừa giáo phân ra hai phần.
Thiền lâm là kẻ ở rừng
Sống bằng định, huệ chuyên cần định tâm.

Đại thừa là phái canh tân
Không tu chỉ học tưởng mình là xong
Xưng tổ khoe thầy viển vông
Tưởng mình là Phật giữa trong cõi đời
Khác đức Ca-diếp thuở nào
Đạt-ma chẳng giống, xưng thầy nhân thiên.
Gọi các sư giữ luật nghiêm
Ăn thịt, uống sữa, bát y Tiểu thừa.
Nói vậy đức Phật khi xưa
Khất thực nuôi mạng Tiểu thừa hay sao.
Thiếu giới luật, không bát y
Tham, sân không diệt có chi tự hào.
Ấy cũng bởi do học cao
Nhơn duyên cảnh ngộ đổi thay xa lần.
Đạo Phật chơn chánh không còn
Biến ra tông giáo độ đời cứu dân.
Sự cải sửa ấy là nhân
Nhà Nho theo Phật, còn gìn gốc Nho
Xuất gia giải thoát còn lo
Gia đình, xã hội khuông phò quốc gia
Đặt mình bổn phận nước nhà

Tư riêng sái quấy nghĩ là tận trung.
Chưa hiểu đạo lý sống chung
Nên chưa cắt được phàm tâm dục tình.
Các sư không lìa vô minh
Làm sao giải thoát cho mình vượt ra
Khỏi gia đình cùng quốc gia
Đứng trên võ trụ dung hòa nhân sanh.
Các nhà sư còn nặng tình
Chưa bỏ cái chấp của mình của ta
Chấp chỗ ở, chấp tín đồ
Làm sao chánh đạo ban sơ lưu hành
Thế nên đã mấy ngàn năm
Giáo pháp cũng chỉ quẩn quanh trong vùng.
Các nước khác chẳng ai dùng
Nên sự tu ấy mất dần gốc xưa.
Đại thừa giáo là Nho gia
Không giống đạo Phật Thích-ca giáo truyền.
Quyển Đại thừa giáo có duyên
Có ra do sự chấn hưng Đại thừa
Đại thừa bị nạn xứ Tàu
Sang đến xứ Việt rất lâu vẫn còn

Chưa thoát được nạn giáo quyền
Không thể đến với lý chơn nhiệm mầu.
Như chúng ta thấy từ lâu
Đã bao thế kỷ nhuốm màu Nho gia
Không còn Chánh pháp Thích-ca
Người ta nói xứ Việt ta mê lầm.
Thời gian gần mấy chục năm
Đại thừa đặt sự học lên hàng đầu
Đại thừa giáo sẽ tiến mau
Tiến đến chơn lý mở mang Phật thừa.
Sẽ không còn tên Đại thừa
Mà là Chánh pháp khi xưa tinh tuyền
Đạo Phật Thích-ca nối truyền
Hiện đang khởi xướng tại miền Việt Nam
Sẽ từ cái học đến làm
Đến tu đắc đạo viên thành giác chơn.
Quyển này phân tỏ thiệt hơn
Là để chỉ rõ nguồn cơn lâu dài
Chỉ rõ một sự đổi thay
Của cái tiếng đạo xưa nay lưu truyền.
Khởi đầu cho một nhân duyên

Sự tiến cấp của một nền văn minh.
Sự tiến của dân tộc mình
Vui mừng đạo Phật hồi sinh bắt đầu.
Chắc rằng sẽ chẳng bao lâu
Đạo Phật là đạo ban đầu nguyên sơ
Không phải Đại hay Tiểu thừa
Hay là Nho đạo của người Trung Hoa.
Việc cải cách thật hay ho
Ngoài sự ước lượng tốt cho cuộc đời
Nhưng khi đã biết rõ rồi
Chắc là ai cũng bồi hồi mừng vui
Tán dương ca ngợi hết lời
Thật hành theo để sống đời lạc an.

CHƠN LÝ 39
XỨ THIÊN ĐƯỜNG

Thiên đường mà có hôm nay,
Xưa có một xứ, loài người không tham.
Từ nhân loại đến Niết-bàn
Con đường đi tới vui an vô cùng.
Thiên đường, khoảng giữa mực trung
Nấc thang tiến hóa, tạm dùng bước lên.
Trẻ nhỏ là người hữu duyên
Bước lên người lớn là nền thiện lương.
Phật là rốt ráo cao trên
Niết-bàn chỗ đến vững yên tinh thần.
Hy-mã xưa mặt đất bằng
Cao ráo rộng rãi mênh mông vô cùng.
Loài người xúm xít sống chung
Lập nên xã hội an bình thiện lương.
Xứ ấy tên gọi thiên đường
Là do điển tích văn chương ghi rằng:

Vào đời Thái cổ xa xăm
Con người tâm tánh thuần lương hiền hòa.
Sống trong cái thật không ta
Tứ đại sanh hóa đều là con chung.
Nhân duyên vô thỉ vô chung
Chúng sanh tên gọi tạm dùng với nhau.
Không phân danh tự, sắc màu
Vạn vật, các pháp trước sau tương đồng.
Nhưng sự hiểu biết tinh thông
Nhân duyên tạm có, chứ không thật bền.
Vi trùng kết hợp tạo nên
Chất sống tứ đại làm thân con người.
Tất cả duyên hợp mà thôi
Võ trụ là một ổ to vi trùng.
Đến hạt cát nhỏ vô cùng
Cũng là kết hợp vi trùng nhỏ to.
Đã tượng, đang tượng duyên do
Nảy nở lớn mạnh cũng do vi trùng.
Bởi do sức lửa ấm dần
Tượng hình vạn vật, sinh thân muôn loài.
Tính chất tương đối đổi thay

Tạo nên các pháp trong ngoài thế gian.
Quán chiếu thân, thấy rõ ràng
Chỉ là một khối hợp tan vi trùng.
Thấy, nghe, hửi, nếm kết chung
Nữ, nam, đen, trắng đang cùng đấu tranh.
Phần mạnh làm chủ tình hình
Phần nào yếu thế cộng sinh vô tình.
Tham sân, ham muốn tột cùng
Si mê, hờn giận đều chung một loài.
Vi trùng tên gọi không hai
Nhưng có tánh biết, đổi thay giác trùng.
Giác trùng là tên gọi chung
Chỉ cho cái biết vô cùng vô biên.
Không cái ta, không vững bền
Vi trùng kết hợp tạo nên thân hình.
Ăn uống đi đứng cộng sinh
Đều do sức mạnh biết linh giác thần.
Trong võ trụ mỗi duyên nhân
Do linh, sống, biết, tạo lần cái ta.
Ba cái ấy làm chủ nhà
Xác thân tứ đại chỉ là tạm thôi.

Tư tưởng là mạnh nhất rồi
Do tưởng dẫn dắt, kéo lôi ý hành.
Trong một hợp thể chúng sanh
Bền dài sống vững vi trùng chơn như.
Thanh nhàn, khỏe khoắn, trầm tư
Tự nhiên, không vọng, đức từ tỏa lan.
Chơn như thắng thế hoàn toàn
Chúng sanh là Phật, đấng Toàn giác chơn.
Phân chia nhiều thứ nhiều tên
Do hai khí tánh làm nền trược thanh.
Khổ vui, tương đối, dữ lành
Tất cả duyên hợp thành nên vi trùng.
Dân xứ ấy hiểu lẽ chung
Nên lo thắng phục vi trùng xấu xa.
Không tiếc thân mạng cửa nhà
Họ xem vật chất chỉ là chất dơ.
Các pháp biến hóa phĩnh phờ
Không tham đắm, chỉ tôn thờ lý chơn.
Thuần dưỡng giác tánh là hơn
Chơn như, kiên định, tánh chơn trường tồn.
Khi thân vật chất không còn

Vi trùng giác, đứng vững vàng làm ta.
Hiểu được chơn lý cao xa
Họ không tham tiếc trái hoa lá cành.
Ngó ngay hột giống cao thanh
Hạt giống giác ngộ hiểu rành đường đi.
Dứt ác, theo thiện duy trì
Từ động đến tịnh, thực thi pháp hành.
Không lầm chấp, chẳng đua tranh
Tội ác, phước nghiệp song hành được đâu.
Cuộc sống lắm nỗi cơ cầu
Quyết tâm tiến hóa, chớ hầu trở lui.
Con đường tiến hóa an vui
Đến quả vị Phật, tột vui tinh thần.
Thiên đường khoảng giữa bước chân
Nối liền vật chất, tinh thần, chơn như.
Xứ ấy mọi người dứt trừ
Vi trùng độc hại huyễn hư không bền.
Dùng giới, định, huệ làm nền
Dưỡng nuôi giác tánh cao trên để đời
Tâm hột khi cứng chắc rồi
Giác ngộ chơn lý, đến ngôi Niết-bàn.

Thế gian là cõi bất an
Tranh đua tạo nghiệp, rộn ràng ích chi.
Chúng sanh nhân loại kỉnh vì
Cầu xin đức Phật từ bi thương đời.
Xem thân tứ đại chết rồi
Đem pháp giác ngộ, dạy người lầm mê.
Chúng sanh duyên phước cận kề
Được nghe Chánh pháp, hướng về đường chơn.
Cúng dường, cung kính, phụng tôn
Vui nghe Chánh pháp, tích tồn phước duyên.
Đến thiên đường, làm chư thiên
Sống nơi cõi tạm, gieo duyên Niết-bàn.
Thiên đường ở chốn trần gian
Có bậc giác ngộ dẫn đường tu tâm.
Ánh đạo Khất sĩ thậm thâm
Cư gia hộ đạo tinh thần lạc an.
Chúng sanh thấy biết con đàng
Hướng đến giải thoát nên thường lo tu.
Biết mình lạc lối đã lâu
Xa rời cái Phật, lún sâu đường tà.
Giác ngộ giáo lý cư gia

Giàu sang nên phải xuất gia tu trì.
Nghèo nên cúng thí xả ly
Đắp nền phước đức kịp thì bước lên.
Đủ phước đức, đủ nhân duyên
Đủ trí mới biết tìm đường xuất gia.
Như vậy giáo lý cư gia
Giúp đời hộ đạo thấy xa nẻo lành.
Khất sĩ là bậc tịnh thanh
Giàu sang trí huệ, tri hành không sai.
Tăng sư là bậc đức tài
Làm thầy giáo hóa, ngày ngày kết duyên.
Cư gia rõ lý diệu huyền
Không tham vật chất, không phiền lụy thân.
Giác ngộ xả ly hồng trần
Mục đích giải thoát thêm phần vui an.
Chơn lý đã dạy rõ ràng
Từ bỏ nhỏ hẹp, si tham ngông cuồng.
Tập làm người lớn thuần lương
Thanh cao quảng đại, biết thương muôn loài.
Dần dần tâm thức đổi thay
Siêng tu bố thí, ngày ngày gieo duyên.

Rèn tập nhẫn nhục đức hiền
Quy y Tam bảo, tâm thiền sáng thông.
Đến ông già, tâm đại đồng
Con đường trước mặt rõ thông tỏ tường.
Cư gia mở rộng lòng thương
Biết tu bố thí, tâm thường vui yên
Người người thương kính đức hiền
Đặt niềm tin tưởng, kết duyên bạn lành.
Không tham ác, dứt chiến tranh
Giúp cho cuộc sống yên bình nơi nơi.
Phước thần cứu giúp cho đời
Trong cơn tai nạn được vơi khổ sầu.
Mọi người xa gần đâu đâu
Thảy đều cảm mến ân sâu muốn gần.
Bố thí tận trừ tham sân
Mới mong giúp được cõi trần khổ nguy.
Làm gương giải thoát tu trì
Trước lo bố thí, nay thì hóa duyên.
Bát cơm hạt muối gieo duyên
Quý nơi tâm hạnh chí thiền kính dâng.
Chư Tăng tạm dùng nuôi thân

Cho người gương hạnh thanh bần vô ưu.
Vật chất tuy không dư nhiều
Chỉ chú trọng đến mục tiêu tinh thần.
Người người đều tập tu lần
Trên bốn tám tuổi phải cần xuất gia.
Không còn tham chấp cửa nhà
Mười người có một xuất gia tu hành.
Cư gia ai cũng chí thành
Cúng dường bố thí, đua tranh tu hiền.
Tập tu trì giới gieo duyên
Ai ai rồi cũng chư thiên cảnh trời.
Ngay nơi mặt đất cõi đời
Ngay nơi xã hội, con người thuần lương.
Thiên đường cảnh trí mười phương
Lòng trong sạch, tức thiên đường tại tâm.
Xứ thiên đường, sự thông minh
Cao thượng, mát mẻ, lịch xinh vô cùng.
Thiên đường thanh thiện thung dung
Thiên đường thức trí cõi lòng bao la.
Thiên đường tốt đẹp nhu hòa
Chư thiên học pháp tức là hào quang.

Chư thiên thân tướng nghiêm trang
Áo tiên đẹp đẽ khuôn vàng luật nghi.
Mặt tròn tri thức đủ đầy
Tay chân no, tức đứng đi trọn lành.
Chánh báo chơn như tịnh thanh
Y báo thân thể lịch thanh tròn đầy.
Việc làm tích đức như xây
Tòa cung điện đẹp như vầy ai hơn.
Phép thần giáo lý tinh thông
Ngồi ngai vàng, kẻ thiện nhơn tôn thờ.
Thần thông thong thả tự do
Tiên nam nữ, trí nhu hòa thông minh.
Vua chư thiên, trí thiện lành
Chỉ người tích đức cao thanh trong đời.
Mây lành như khắp mọi nơi
Xa gần quy ngưỡng chào mời đón đưa.
Mùi hương sực nức thơm tho
Tán dương hoan hỷ tặng cho hoa trời.
Pháp bảo đạo lý sáng soi
Mặt đất vàng bạc là người thuần lương.
Thiên đường giáo lý cao trên

Giáo lý tốt đẹp nơi tâm mỗi người.
Mới nghe tưởng như xa xôi
Nhưng tư duy kỹ chính nơi tâm mình.
Một khi quyết định đăng trình
Chỉ trong nháy mắt là mình đến nơi.
Thiên đường thiện đạo cao ngôi
Đủ duyên ai cũng là người chư thiên.
Thiên đường chờ kẻ hữu duyên
Thiên đường chính cảnh vô phiền, vô ưu.

CHƠN LÝ 40

VỊ HUNG THẦN

Một hôm có vị hung thần
To lớn xấu xí vô cùng hung hăng
Tài hay trí giỏi nghênh ngang
Mưu cao phép lạ bạo tàn vô song.
Đến hỏi vị khất sĩ rằng
"Sao ông mê tín, tin xằng vu vơ
Trời, Phật là gì ở đâu?
Mà ông tin tưởng tu theo ích gì.
Làm người đấu trí đua tài
Việc hiện tại, trước mắt này thấy không
Có thân chẳng nghĩ đến thân
Tại sao không chịu đua tranh với người
Mưu cầu hạnh phúc cho đời
Không lao động lại làm người đi xin.
Xin ăn khi đủ tay chân
Làm cho xã hội thêm phần nhuốc nhơ

Ai cũng ố ghét khinh khi
Ông có hay biết thị phi trong đời".
Vị hung thần nói một hơi
Không nghỉ thở, tỏ ra người uy phong.
Đứng chống nạnh bẹt hai chân
Múa tay chỉ trỏ nói năng ồn ào
Thể hiện oán giận dâng trào
Bất mãn cực điểm từ lâu lắm rồi.
Ung dung khất sĩ trả lời
Bằng giọng vui vẻ ngọt ngào êm tai.
Này người ơi! Người biết chăng
Có bốn pháp lý thường năng vận hành
Kêu là đạo lý nhân hành
Ông, cha, con, cháu tiến trình tự nhiên.
Ông muốn người ta gọi tên
Một trong bốn pháp ông ưng pháp nào?
Chọn lời nói, việc làm nào
Để cho nhân loại nhìn vào chính ông.
Ông ơi! Tư cách bậc ông
Là bậc trên trước, tiếng ông người già
Mắt chẳng hay ngó gần xa

Tai không nghe tiếng bất hòa thị phi.
Mũi chẳng hay ngửi mùi chi
Thơm hôi cũng được ít khi bận lòng.
Lưỡi không ưa tìm vị ngon
Thân không xúc chạm, ý không mơ màng.
Chơn như yên lặng định an
Cảnh giới trong sạch trang nghiêm ông già
Từ bi, trí huệ dung hòa
Trầm tĩnh giác ngộ thật là bình an.
Ông phải là người dắt đường
Cho trẻ nhỏ nhít lạc lầm khổ đau
Giác ngộ chỉ bảo người sau
Là thầy hướng đạo nêu cao pháp hành.
Ông là thầy giáo chân thành
Tâm ông trọn sáng, trọn lành chơn như
Ông đi dạy học khắp nơi
Không nhận lương bổng của người trả công.
Ông chỉ phải còn có tâm
Cái tâm cứng chắc không còn lầm mê
Không tham, sân, si chấp nê
Tâm là chúa tể của người làm ông

Tâm ấy là sự thành công
Đức tánh toàn giác linh thông sống đời.
Tiếng ông là Phật cao vời
Khác cha, con, cháu nhiều người số đông.
Học trò lớp nhứt tròn xong
Chẳng giống các lớp còn đang học hành
Không dùng tài sức giỏi lanh
Cũng không nghĩ đến sắc thân của mình.
Ông như cái hột để dành
Vỏ, thân, ruột, trái mất hình teo khô
Đâu còn phải mất thì giờ
Lo cho thân vỏ phỉnh phờ nhọc công.
Cái tâm trơ lặng không không
Dầu muốn phá bỏ cũng không được nào.
Như hột giống khô cứng đầy
Không thể thay đổi khi vầy, khi kia.
Kìa như một ông già kia
Còn đi xem hát người ta xô đùa
Một ông già còn nói cười
Ăn mặc chơi giỡn như người trẻ con
Người ta ố ngạo khinh thường

Thân trí, sức lực không còn để chơi.
Cái danh từ ông buộc rồi
Như một đạo luật của người bề trên
Cảnh ngộ thời duyên đưa lên
Kẻ nào có được cái tâm hột già.
Cái tâm cứng chắc như là
Cái trơ trơ lặng chính là tâm ông
Đâu có cái chi xen lồng
Cái tâm cứng đặc không còn lao xao.
Khen chê, còn mất không sao
Có không, sống chết chẳng nao ngại gì
Nghĩa là tất cả cái chi
Việc làm lời nói thảy vì tiếng ông
Sống với cái thật, cái chơn
Làm người giác ngộ thoát vòng mê tân.
Do đó mới có tiếng ông
Lớp này vốn sẵn có trong cuộc đời.
Tiếng cha có nghĩa là gì?
Là đạo lý kẻ sống vì nhân sanh
Tiếng cha là tên gọi chung
Của kẻ biết sống không mình không ta

Nếp sống xả kỷ lợi tha
Chia sẻ máu thịt xương da cho người.
Cha là người lớn là trời
Cái lớn quảng đại của người thanh cao
Tiếng cha cao thượng biết bao
Sống cho người khác chớ nào sống riêng.
Đạo làm cha là hy sinh
Xác thân đến lúc teo nhăn ốm gầy
Không còn nghĩ đến tương lai
Đã đến lúc sắp quay về cố hương.
Chơn lý vạch đúng con đường
Bậc cha đâu thể sống dường trẻ con
Không thể chơi giỡn luông tuồng
Cha mà tư kỷ không còn tiếng cha.
Người chê trách kẻ làm cha
Mà còn tham đắm như là trẻ con.
Thế thì vật chất xác thân
Không phải nếp sống tinh thần người cha.
Thiện lành thức trí không ta
Không cái ta và của ta trong đời.
Cha có hai phận sự này

Nói làm mục đích của người làm ông
Vừa phải lo cho lớp con
Vừa là giữ được vẹn tròn lớp trên
Đến với đạo đức chơn nhơn
Cũng như ruột trí nuôi tâm hột già.
Người lớn phải nuôi ông già
Để mình tập cái tánh già của ông.
Bao dung thương xót trẻ con
Dạy dỗ cất nhắc đưa lên đường đời.
Để khi mình là ông già
Tiếng con sẽ trở thành cha nối liền
Tức là níu kéo dắt dìu
Đưa nhau đi tới làm người bậc trên.
Trí ruột vừa nuôi hột tâm
Vừa lo thân vỏ xứng tầm các duyên.
Cha là lý trí chư thiên
Là bậc trời, giáo lý thiên vững vàng.
Tiếng con là đạo luật răn
Danh từ chỉ rõ hạng con bậc người
Hạng người tự độ hẹp hòi
Cái thiện, cái ác song đôi khi làm.

Cảnh giới trẻ con tham lam
Thiếu thốn đói khát, ruột tâm chưa thành.
Thân phải bóng láng đẹp xinh
Lo cho vật chất, cho mình nhỏ nhoi
Sự học hành là học đòi
Sống theo duy vật tô bồi xác thân.
Ăn mặc ở bệnh là cần
Tranh đấu, sống ác, biệt phân ta, người
Xấu xa, dơ dáy, thúi hôi
Để đặng vun đắp tô bồi cho thân.
Thân vỏ chưa có ruột tâm
Chưa có cái thiện, cái nhân chút nào.
Hột tâm mới tượng bọt bào
Trí ruột mỏng yếu liệt vào tiểu nhân.
Ác là đạo lý của thân
Chỉ lo chen lấn đua tranh sống còn.
Mạnh được yếu thua bậc con
Chết rồi là hết không còn trí tâm
Đời con vô ích thăng trầm
Liều mạng nhắm mắt bước càn vu vơ.
Chỉ cần vui hưởng bây giờ

Chưa kinh nghiệm, chẳng thấy xa bền dài.
Tuổi ấy ai cũng như ai
Thèm thuồng, háo thắng, khoe hay việc làm.
Tìm kiếm cái lạ cái tham
Nên chưa biết được con đường về đâu
Sống không mục đích, mong cầu
Như em bé mới học, đâu biết gì.
Chưa biết mình học để chi
Chưa nghĩ đến lúc, ta thì làm cha
Dắt dìu cái cháu sanh ra
Tuy thiếu trí nhưng cũng là kiếp sanh.
Rồi ngày mai sẽ bước lên
Như trái non, theo thời gian cũng già
Đạo lý của con đúng là
Sống phải tư kỷ, vị ta bình thường
Nếp sống không có kỷ cương
Ăn nhiều, ngủ đủ lại còn ham chơi.
Người lớn phải nhọc trông coi
Giúp cho con nhỏ đúng thời lớn lên.
Lo ăn, lo sống là cần
Ta cũng phải biết sống đời cần ăn.

Cái ăn phải tập hiền lành
Thì mới có sống vui ăn được bền
Nhịn đói một buổi là thường
Chớ tham ác chỉ một giờ khổ nguy.
Còn như đứa cháu bé bi
Là cái nhỏ nhít lúc khi ra đời
Chỉ biết ăn ngủ khóc đòi
Co ngoe, ỏng ẻo cùng vòi vĩnh thôi.
Tên cháu như một nụ chồi
Mới mọc non yếu giữa đời sống chung
Cháu, chắt, chít sự co thun
Nhu nhuyễn, lõng bõng như không có gì.
Chết sống tự người lo chi
Thêm sự nhõng nhẽo, làm nư giận hờn
Cháu như cây nhỏ, cỏ non
Không ai biết được vuông tròn ra sao.
Giáo lý nó là con sâu
Đạo lý là ác, đượm màu ghét ganh
Nó mê hoặc cả chúng sanh
Thế mà không tự biết mình là chi.
Là con vật nhỏ tí ti

Khiến người thương xót bỏ đi không đành
Tất cả mọi người sẵn dành
Thương yêu chăm sóc mầm xanh cuộc đời
Cháu là con vật nhỏ thôi
Chớ chưa được tiếng nhân người thiện lương.
Làm người bốn bậc như trên
Có bốn giáo lý, bốn tên trong đời
Ông, cha, con, cháu đủ rồi
Từ dưới thấp, tiến lần hồi lên cao
Từ thú đến người thanh cao
Đến trời, Phật, bậc vượt rào tử sanh
Từ ác đến thiện huệ lành
Đến chơn như Phật viên thành giác chơn.
Phật thì có huệ, có chơn
Trời thì có được huệ chơn, thiện lành
Người thì thiện ác phân minh
Thú là ác quấy, thức tình chưa khôn
Tiến trình qua bốn nấc thang
Phật, trời, người, thú, cha, con ... xoay vần
Bốn món ăn của tinh thần
Chơn như, trí huệ, thiện lành, ác hung.

Bốn lớp chia làm hai phần
Đại nhân quân tử, tiểu nhân hẹp hòi
Chẳng hay ông muốn phần nào
Phương diện quân tử cùng nhau luận bàn.
Hay chọn pháp của tiểu nhân
Tôi xin hoan hỷ hết lòng giải phân.
Khi vị khất sĩ nói xong
Hung thần hổ thẹn lặng thinh nghẹn ngào.
Nhưng chỉ cách một ngày sau
Ông ấy lại đến thưa sư thương tình
Cầu xin dạy đạo cho mình
Mà không dám nhắc lời mình trước đây.
Sau sự giác ngộ thật hay
Được nghe đạo lý mỗi ngày tu thêm
Giác ngộ thoát lớp hung thần
Trở nên một vị thiên nhân rạng ngời.
Đắc được nhiều thần thông hay
Chư thiên quyến thuộc đông vầy hân hoan
Hưởng sự yên vui lạc an
Không còn chịu cảnh trần gian đọa đày.
Vị thiên ấy lúc sau này

Hết lòng quy kính Phật ngài toàn năng
Siêng học pháp, hộ trì Tăng
Sau tu giải thoát đắc thành quả chơn
Hết luân hồi, dứt tử sanh
A-la-hán đạo, quả thành viên dung.
Tiền thân là vị hung thần
Sau này tu chứng trở thành Thích-ca
Còn vị khất sĩ kia là
Phật Ca-diếp thị hiện ra độ đời.
Tiền thân Phật cũng là người
Cũng tội lỗi, cũng mê đời như ta
Nhưng Ngài sớm được nghe qua
Chánh pháp chơn lý để mà lo tu.
Không vì lời thẳng giận thù
Biết nín lặng, biết tiếp thu lời lành
Biết dằn lòng sửa tâm mình
Do đó mà được viên thành Như Lai.
Thật là gương sáng soi đời
Chúng sanh quy ngưỡng kính Ngài Thế Tôn.
Ở đời ai chẳng tự tôn
Cố sức bào chữa cái khôn của mình

Ít người chấp nhận là mình
Còn kém khuyết, để nghe lời nói hay
Không tha thứ cho một ai
Nếu họ chạm đến sự sai của mình.
Ta thường vỗ ngực xưng danh
Nào có chịu nhận là mình kém thua.
Càng làm sai, càng nói mê
Thái quá, bất cập không hay giữ gìn
Thái độ ít hay hạ mình
Quên nói là thiệt, làm thinh được lời.
Làm sai thất công mệt người
Ngồi không đắc lợi, do nơi định thần
Lo tính thất bại bao lần
Biết yên nghỉ, tất thành công vẹn toàn.
Theo đây ta thấy hung thần
Sau khi nghe nói lặng thinh buồn rầu
Dầu hung thần dữ đến đâu
Cũng không can đảm thốt câu nói càn
Tôi là tiểu nhân trẻ con
Tôi là kẻ ác chọn danh xưng cùng.
Thế mới biết thiện là cần

Sanh tử là trọng phải cần tư duy.
Nhịn ăn mười bữa còn hơi
Chứ ai sỉ nhục tức thời chết ngay.
Lẽ ra hung thần hôm nay
Bị chạm tự ái việc này khó dung
Nhưng không, thần biết hổ lòng
Vì người cũng có lương tâm nhận nhìn
Nghe lẽ phải biết mình lầm
Không sừng sộ, chỉ âm thầm lui êm.
Bởi người cũng có căn duyên
Nên ngày sau đến cầu xin dạy mình
Người không phải thiếu học hành
Về trí phương tiện cũng hàng thượng nhân.
Nên nghe vị sư phân trần
Chưa thốt lời, nhưng phục thầm trong tâm
Như đá cọ vàng lâu năm
Cọ sơ đủ biết tuổi vàng thấp cao.
Lời sư nói thật ngọt ngào
Đúng vào chỗ hiểm, tự cao của thần
Chỉ cần ngón tay tác nhân
Cù lét đúng chỗ thì thần phục ngay.

Trong đời đạo đức quý thay
Tiếng ông mới thật cao tài phục nhân.
Hung thần không thể thốt rằng
Tôi muốn nghe đạo, tinh thần bậc ông.
Bởi cử chỉ quá hung hăng
Cùng lời nói, sự miệt khinh sỗ sàng.
E sợ vị sư giảng thêm
Tự thân hổ thẹn biết mình quá sai.
Còn như nói tôi muốn nghe
Việc tiểu nhân, tự ái không mở lời
Vị ấy suy nghĩ kỹ rồi
Thấy rõ cái thiện là ngôi lực hùng
Đạo thiện, đức lớn bao trùm
Kẻ mê, người ngộ nên làm khác nhau.
Chớ không ai dám tự hào
Con vật, cái ác làm sao an bình
Vị hung thần biết rằng mình
Hủy mạ người, mà chính mình tổn thương
Bị thất bại, bị cùn đường
Biết được đạo đức cao trên muôn người.
Vị sư bình tĩnh phân trần

Là tâm vị ấy đạt phần cao siêu
Bậc trời người có được đâu
Càng nghĩ, càng thẹn mới cầu quy y.
Ông cũng thấy nơi vị sư
Tâm tánh chánh trực từ bi thương đời.
Sư chẳng tự kiêu quá lời
Mà là chỉ dạy cho người lầm mê
Lời sư mở rộng lối về
Giải thoát, giác ngộ chớ hề thua hơn.
Là đức tánh bậc siêu nhân
Thứ tha thương xót lỗi lầm thế nhân
Sư ấy đã thật trau tâm
Dễ gì kiếm gặp xuất trần thượng nhân.
Hung thần đã thấy ra rằng
Tài trí dễ kiếm, hạnh Tăng khó tìm.
Tài thắng đức vi tiểu nhân
Đức thắng tài mới là chân đại hùng
Chọi với đức tài vô dùng *(dụng)*
Thế mới biết đạo đức cần yếu hơn
Có đạo đức mới thành công
Con đường nào rồi cũng chung một đường.

Do từ đạo đức khởi nguồn
Ai mà lạc nẻo lầm đường bơ vơ.
Vậy nên tất cả chúng ta
Lấy đạo làm gốc, đức đường tu thân.
Bằng như đang ở ngọn ngành
Xa gần cũng nhớ gốc chân đạo lành.
Tập lần bước tới tu tâm
Chớ nên tự phụ hư tâm của mình
Không còn đắm bả hư danh
Thì nạn khổ chết hết làm khổ ta.
Mọi người nên hãy nhớ ra
Ai cũng đang ở trong từ tiếng danh
Đang bị sức mạnh buộc mình
Cũng như tiếng gọi chức danh ông già.
Cha, con hay cháu đều là
Đang ở tất cả nơi ta, nơi người.
Nơi tất cả mọi hạng người
Tùy theo ý chí hay nơi việc làm.
Danh nào phận nấy rõ ràng
Vậy ta tu tập để làm bậc ông
Vì cái kết quả cuối cùng
Ông là sau rốt, tiếng Ông vẹn toàn.

PHƯƠNG DANH
CHƯ NI VÀ PHẬT TỬ ẤN TỐNG CÚNG DƯỜNG
PHÁP BẢO CAO QUÝ

1.	NT NGHĨA LIÊN	TX NGỌC ĐỊNH - MỸ THO	4.000.000Đ
2.	NT MỸ LIÊN	TX NGỌC LÂM - TP.HCM	20.000.000Đ
3.	NT THUẬN LIÊN	TX NGỌC TRUNG - BRVT	7.000.000Đ
4.	NS NHUNG LIÊN	TX NGỌC TÂN - TC N	5.000.000Đ
5.	NS DUYÊN LIÊN	TX NGỌC HÒA - MỸ THO	10.000.000Đ
6.	NS HUỆ LIÊN	TX NGỌC THÀNH - TP.THỦ ĐỨC	10.000.000Đ
7.	NS PHƯƠNG LIÊN	TX NGỌC CHUNG - HÓC MÔN	5.000.000Đ
8.	SC TÂM LIÊN	TX NGỌC CHUNG - HÓC MÔN	5.000.000Đ
9.	CHÁU SC TÂM	TX NGỌC CHUNG - HÓC MÔN	7.500.000Đ
10.	SC HIỀN LIÊN	TX NGỌC CHUNG - HÓC MÔN	10.000.000Đ
11.	SC GIÁC LIÊN	TX NGỌC PHÚ - TÂN BÌNH	2.000.000Đ
12.	SC HIẾU LIÊN	TX NGỌC HIỆP	4.000.000Đ
13.	PHƯƠNG NGỌC	PHÚ MỸ - TÂN PHƯỚC	10.000.000Đ
14.	MAI	PHÚ MỸ - TÂN PHƯỚC	25.000.000Đ
15.	HƯƠNG NGỌC	TT TÂN HIỆP	50.000.000Đ
16.	TÍN NGỌC	TÂN LÝ TÂY	5.000.000Đ
17.	THẢO NGỌC	TÂN LÝ TÂY	5.000.000Đ
18.	PHẠM THỊ SÁU	TÂN LÝ TÂY	2.000.000Đ
19.	TRANG (BẠN YẾN)	TT TÂN HIỆP	3.000.000Đ
20.	GƯƠNG NGỌC	TÂN LÝ TÂY	10.000.000Đ
21.	MỘT PHẬT TỬ	TP HỒ CHÍ MINH	30.000.000Đ
22.	GĐ THIỆN TÂM - MỸ DUYÊN	TP HỒ CHÍ MINH	10.000.000Đ
23.	LÊ THỊ MINH HIẾU	TP HỒ CHÍ MINH	5.000.000Đ
24.	LÊ THỊ NGỌC THANH	TP HỒ CHÍ MINH	2.000.000Đ
25.	LÊ HỮU TRUYỀN	MỘC HÓA	2.000.000Đ
26.	LÊ HIỀN TRÍ	MỘC HÓA	1.000.000Đ
27.	LÊ THỊ MỸ LỘC	MỘC HÓA	1.000.000Đ
28.	QUANG NGỌC	PHÚ KIẾT	2.000.000Đ
29.	VÂN NGỌC	TÂN LÝ ĐÔNG	1.000.000Đ
30.	THIỆN NHẬT	TÂN LÝ ĐÔNG	200.000Đ
31.	AN NGỌC	TÂN LÝ ĐÔNG	200.000Đ
32.	NGUYỆT NGỌC	TÂN LÝ ĐÔNG	200.000Đ
33.	NGUYỄN ĐỨC PHƯỚC - ĐỨC HẢI MỸ PHƯỚC - MỸ HỒNG	TÂN LÝ TÂY	2.500.000Đ
34.	NGUYỄN ĐỨC TÍN	TÂN LÝ TÂY	500.000Đ
35.	LIÊN NGỌC	TÂN LÝ TÂY	500.000Đ
36.	DUNG NGỌC	TÂN LÝ TÂY	500.000Đ
37.	THIỆN HIỂN - HẬU NGỌC - MỸ HẠNH	TÂN PHƯỚC	1.500.000Đ
38.	QUỸ CHẤT ĐỘC DA CAM DIOXIN	TỊNH XÁ NGỌC HIỆP	5.000.000Đ

MỤC LỤC

LỜI CHỨNG MINH 5
LỜI GIỚI THIỆU 7
LỜI CẨN BẠCH 12
CHƠN LÝ 21: CHÁNH PHÁP 15
CHƠN LÝ 22: CHÁNH KIẾN 41
CHƠN LÝ 23: TAM GIÁO 71
CHƠN LÝ 24: TÔNG GIÁO 93
CHƠN LÝ 25: THẦN MẬT 123
CHƠN LÝ 26: GIÁC NGỘ 147
CHƠN LÝ 27: KHUYẾN TU 177
CHƠN LÝ 28: ĐI TU 199
CHƠN LÝ 29: ĂN VÀ SỐNG 229
CHƠN LÝ 30: CHƯ PHẬT 255
CHƠN LÝ 31: HỘT GIỐNG 289
CHƠN LÝ 32: SỢ TỘI LỖI 319
CHƠN LÝ 33: TRƯỜNG ĐẠO LÝ 343
CHƠN LÝ 34: NGUỒN ĐẠO LÝ 371
CHƠN LÝ 35: CON SƯ TỬ 401
CHƠN LÝ 36: ĐI HỌC 423
CHƠN LÝ 37: ĐỜI ĐẠO ĐỨC 453
CHƠN LÝ 38: ĐẠI THỪA GIÁO 485
CHƠN LÝ 39: XỨ THIÊN ĐƯỜNG 505
CHƠN LÝ 40: VỊ HUNG THẦN 517